

T.C.

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı

Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**ŞÂKİR AHMED PAŞA’NIN “RAVZ-I VERD” VE “TERTİB-İ
NEFS” ESERLERİNİN TRANSKRİPSİYONU**

Canuse AKDENİZ

14917001

Danışman

Doç. Dr. Ramazan SARIÇİÇEK

Diyarbakır 2021

T.C.
Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı
Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**ŞÂKİR AHMED PAŞA’NIN “RAVZ-I VERD” VE “TERTİB-İ
NEFS” ESERLERİNİN TRANSKRİPSİYONU**

Canuse AKDENİZ
14917001

Danışman
Doç. Dr. Ramazan SARIÇİÇEK

Diyarbakır 2021

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Eğitim-Öğretim ve Sınav yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum Şakir Ahmed Paşa'nın "Ravz-ı Verd" ve "Tertib-i Nefis" adlı eserlerinin transkripsiyonu olan tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve tez yazma kılavuzuna uygun olarak hazırladığımı taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

/ /2021

Canuse AKDENİZ

ÖN SÖZ

Çalışmamız, 18.yy'da yaşamış olan Şâkir Ahmed Paşa'nın *Ravz-ı Verd* ve *Tetib-i Neftis* eserlerinin transkripsiyonudur. Hem devlet adamı hem de şair olan Şâkir Ahmed Paşa, Anadolu Valiliği gibi yoğun çalışma gerektiren bir görevde olmasına rağmen sanatsal gücü gayet başarılı olan şiirler kaleme almıştır. Şairliğinden ziyade devlet adamlığıyla ön plana çıkmıştır. Ancak buna rağmen Şâkir Ahmed Paşa'nın şiirleri, ilmin tablosu gibidir. İlme önem veren şair, bu konuda kendini geliştirmiş başarılı sayılacak eserler yazmıştır. *Ravz-ı Verd* adlı eserinde Esmâ-i Hüsna'da bulunan isimleri ve *Tertib-i Neftis*'te ise Kur'an'ı Kerim'deki her sureyi üçer beyitle açıklamış ve kişiye olan faydasına değinmiştir. Her beyit muhakkak didaktik ve hikmetli bilgilerle doludur. Şâkir Ahmed Paşa, bu eserleri insana ve Kur'an'a hizmet etme gayesiyle yazmıştır. Bu gayeyi de şiirlerinde belirtmiştir. Bu sahaya ilgisi bulunan her kesimin başvurabileceği türden bir eserdir. Eserin sonunda bu eserin Matbaba-i Amire'de basıldığı da belirtilir.

Canuse AKDENİZ

Diyarbakır 2021

ÖZET

Çalışmamız, 18.yy'da yaşamış olan Trabzonlu Şâkir Ahmed Paşa'nın *Ravz-ı Verd* ve *Tertib-i Nefis* adlı eserlerin transkripsiyonudur. *Ravz-ı Verd* adlı eserinde *Esmâ-i Hüsnâ* içerisinde bulunan her bir ismin şerhini yapmıştır. Her ismi üçer beyitle açıklamıştır. Bu isimlerin ne zaman ve kaç defa okunması gerektiğini belirtmiştir. Şiirlerinde bazı dizeleri Arapça bazıları Farsça yazmıştır. Buradan sanatçının Arapça ve Farsçaya hâkim olduğunu anlamaktayız. Üzerinde çalıştığımız bir diğer eser olan "*Tertib-i Nefis*", Kur'an'daki sureler hakkında bilgi verir. Her bir sureyi ayrı bir başlık altında, üçer beyitle açıklamıştır. Surelerin kaç ayetten oluştuğunu, uygun vakitlerde okunması halinde kişiye olan faydasından bahsetmektedir. *Ravz-ı Verd*'de olduğu gibi arada Arapça, Farsça dizeler de mevcuttur. Sureler hakkında ihtilaflı görüşlere yer vermiştir. Bu görüşleri Arapça ve mensur şekilde yazmıştır.

Anahtar Sözcükler

Sure, Arapça, Şiir, Hikmet, Fazilet

ABSTRACT

This study is a transcription of works named “*Ravz-ı Verd*, *Tertib-i Nefis*,” of Şâkir Ahmed Pasha who lived in 18th century. In his work named *Ravz-ı Verd*, he renders each name in *Esmâ-i Hüsnâ*. He explains names by using three couplets for each. He prescribes when and how many times the names should be read. He writes some verses in Arabian and some in Persian in his poems. It is understood that the artist has a good mastery of Arabian and Persian languages. *Tertib-i Nefis*, which is the other work that we study on, gives informations about suras in Quran. He explain each sura under the different titles by using three couplets for each. It is about how many versicles the soras consist of, the benefits for individuals in case of reading at the proper time. It is possible to see Arabian and Persian verses as in *Ravz-ı Verd*. He uses controversial point of views about soras. He writes these views in Arabian prosaic way.

Keywords

Sura, Arabic, Poem, Wisdom, Virtue

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖN SÖZ.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	V
GİRİŞ	1
ŞÂKİR AHMED PAŞA VE “ <i>TERTÎB-İ NEFİS, RAVZ-I VERD</i> ”	
ESERLERİNİN TANITIMI.....	1
1. HAYATI.....	1
2. SANATI.....	4
3. ESERLERİ	7
3.1. Hûlasâtü’l-Ahkâm	7
3.2. Ravz-ı Verd	7
3.2.1. Esmâ-i Hüsna Şerhi.....	8
3.2.1.1. Ziver-i Her Makale Bismillah	9
3.2.1.2. Vâsf-ı bâ-imtidâ-yı Hamd-i Huda.....	9
3.2.1.3. Kavl-i Me’sûr Der Şalât u Selâm	9
3.2.1.4. Zikr Te’lîf in kitâb-ı Latîf	10
3.2.1.5. Bend-pend u hâtib Nuşh-Âmiz	10
3.2.1.6. Hanû’ş-Şüru’ fi’l-mağşûd	10
3.2.1.7. Huvallehüllezî Lâilaheilla Hû	10
3.2.1.8. İbtihâl ileyh ‘aze ve celle.....	10
3.2.1.9. Gülşen-i Goncahây-ı Hüsn-i Hîtâm	11
3.2.2. Gazve-i Bedr	11
3.2.2.1. Na’t-ı Pâk-ı Şehenşeh-i Levlâk	11
3.2.2.2. Zikr-i Ecdâd Seyyidü’l-Emcâd	12

3.2.2.3. Gazve-i Bedr °Azimü'l-Gazavât	12
3.2.2.4. Zıkr-i Evsâf-ı Hüb-ı Bedrîyyin.....	13
3.2.2.5. Kısm-ı Evvel Muhâcirîn-i Kirâm	13
3.2.2.6. İstiğâşe be-câh-ı Şâh-ı Rüsûl.....	13
3.2.2.7. İsti°ânet bi-hürmeti'l-°Aşere	14
3.2.2.8. İstikânet be-cümletü'l-Ebrâr	14
3.2.2.9. Kısm-ı Şânî zi-ehl-i Bedr-i Ensâr.....	14
3.2.2.10. Şımf-ı Evvel Gürûh-ı Evs Âmed.....	14
3.2.2.11. Şımf-ı Şânî Fühûl Hazrec Şed.....	15
3.2.2.12. İftikâr u Teveşşül ü Zârî	15
3.2.2.13. °Arz-ı Efkendegi vü Zillet-i H°iş	15
3.2.2.14. Der Du°a-yı Beķā-yı Şâh-ı Cihân	15
3.2.2.15. Hüsn-i Hitam.....	16
3.3.Tertib-i Nefis	20
3.3.1. Mi-konem Bed°-i Sühân-ı Bismillah.....	20
3.3.2. Sebeb-i Nazm-ı Kitâbı Dilcu.....	21
3.3.3. Zıkr-i Keyfiyyet-i Tertîb-i Sühân	22
3.3.4. °Arz-ı Hâcât u Tezellül be Hudâ.....	22
3.3.5. Zıkr-i Esmâ-i Rical °Adedest	23
3.3.6. İhtilâf-ı °Aded-i Ây zi-Çist.....	23
3.3.7. İbtifdayı °Aded-i Ay u Suver.....	23
3.3.8. Hâtime der Adedihi Eczâ	24
1.4. METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ.....	26
BİRİNCİ BÖLÜM.....	28
METİN	28
1.1. TRANSKRİPSİYONLU METİN	28
SONUÇ.....	277
KAYNAKÇA	279

GİRİŞ

ŞÂKİR AHMED PAŞA VE “*TERTİB-İ NEFİS, RAVZ-I VERD*” ESERLERİNİN TANITIMI

1. HAYATI

Şakir Ahmed Paşa’dan bahseden kaynaklar onun Trabzonlu olduğunu belirtir. Trabzon’da tahsilini tamamladıktan sonra İstanbul’a gelen Şakir Ahmed Paşa çeşitli yıllarda devlet memurluğu yapar.

Doğum tarihi, ailesi ve tahsilini kimlerden aldığı hakkında net bir bilgiye rastlanmaz. Sadece oğlunun müderris Atıf Bey, torununun Sermet Paşa¹ olduğu bilinir. İstanbul’a geldikten sonra Bâb-ı Âli ricâinden Firdevsi Efendi’ye imam olduktan sonra sesinin güzelliğinden dolayı Enderun’a alınarak padişahın kılık kıyafetinden sorumlu “Dülbent Ağalığı” görevine getirilir². Enderun’dan mezun olduktan sonra “h^vâcelik” (hocalık) payesine alır. Bu görevle beraber Darphane-i ‘Amire’de “sâhib-‘ayarlık” memurluğuna hemen ardından da (1213/1798-9) Darphane Emîni³ makamına getirilir. Bu görevine üç yıl devam ettikten sonra azledilir. Altı yıl boyunca hiçbir devlet memurluğunda bulunmaz. 1222/1807 Yılında bir yıl Akdeniz Nüzul Emîni görevinde bulunur, hemen sonrasında (1223/1808) tekrar Darbhâne-i Amire’ye Dârphane Emîni olarak atanır. İki yıl sonra (1225/1809) vezirlik rütbesiyle Sadaret Kaymakamlığı’na getirilir. Şakir Ahmed Paşa, bir sene sonra (1226/1810)da Gelibolu’ya nakledilir. Kısa bir süre sonra ise çok istediği Kütahya Valiliği’ne getirilir⁴. İki sene sonra (1228/1812) Mora Valiliği’ne getirilir.

¹ Mustafa Özkat, Trabzonlu Şakir Ahmed Paşa (öl. H.1234/1819) ve Dikkatlerden Kaçan Bir Eseri: “Hulâsatü’l-Ahkâm”, **Türk Kültürü İnceleme Dergisi**, 2016, s.7

² Özkat, Trabzonlu Şakir Ahmed Paşa ve Dikkatlerden Kaçan Bir Eseri : “Hulasatü’l-Ahkâm”, s.3

³ Toker Birgül, “Şakir Ahmed Paşa ve Tertib-i Nefis Mesnevisi”, **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 2000, s.366

⁴ Fatin Davut, **Hatimetü’l-Eşar**, 1271, s.207; Kütahya Valisi olmak için kaside yazdığı da bilinmektedir. Özkat, Trabzonlu Şakir Ahmed Paşa ve Dikkatlerden Kaçan Bir Eseri:“Hulâsatü’l-Ahkâm”, s.3

Üç yıla yakın bu görevde bulunduktan sonra azledilir. 1233/1818 yılında kötürüm olan Şâkir Ahmed Paşa'nın bu nedenle önce Gelibolu'da sonra İstanbul'da oturmasına izin verilir. İstanbul'da 1234/1818-1819 yılında vefat eder. Kaynaklar ölüm tarihinde birleşirken, gömüldüğü yer hakkında ihtilaflıdır. Fatin, İstanbul'da vefat ettiğini söylerken. Mehmet Tahir ve Mehmet Süreyya Gelibolu'da vefat ettiğini söyler.

Şâkir Ahmed Paşa'nın ölümü üzerine, Antepli Mütercim Asım Efendi'nin oğlu Hâmid Efendi (öl.1842) ve Seyyid Mustafa Talib Efendi (1203-1270/1788-1853) tarafından tarih mersiyeleri⁵ yazılmıştır:

**Mersīye-i Der-ḥaḳḳ-ı Vefāt-ı Aḥmet Şâkir Pâşâ Raḥmetullahi ʿaleyh Hâmid
Efendi bin ʿÂsım Efendi**

Fe ʿi lâ tün / fe ʿi lâ tün / fe ʿi lâ tün / fe ʿi lün

Vâli-yi mülk-i kemâl Aḥmed-i Şâkir Pâşâ

Vüzerâ içre ser-efrâz idi mânend-i livâ

Zâtı olmuş idi mecmûʿa-i ilm ü ʿirfân

Ṭabʿ-ı pākîze mücallâ-yı füyûz-ı Mevlâ

Sâye-baḥşâ-yı ʿadâlet ile her manşıbdâ

Dâʿimi eyler idi celb-i ḳulûb-ı fuḳarâ

⁵ Özkat, Trabzonlu Şâkir Ahmed Paşa ve Dikkatlerden Kaçan Bir Eseri : “Hulasatü'l-Ahkâm”, s.6-7

Böyle bir cevher-i gencîne-i fazl u dāniş

Hayf kim oldu türāb içre defn ü ihfā

Ahmed-i mürsele hem-sāye kılup cennetde

Şākiri enʿum-ı dīdār-ı ʿazīz ʿede Hudā

İntikālın işidüp söyledi Hāmid tārīḥ

Hāmid-i manşıb-ı ʿadn ola bu Şākir (1234)

Ṭalib Efendi Der-ḥaḳḳ-ı Vefāt-ı Pāşā-yı Merḥūm

fe ʿi lā tūn / fe ʿi lā tūn / fe ʿi lā tūn / fe ʿi lūn

Ḳāʾim-i mesned-i şadr olmuş idi devletde

Sābıḳān vāli-yi semt-i Mora Şākir Pāşā

Gelüp İstanbul’a bā-iẓn-i hümāyūn emelī

Bulurum anda deyü ʿillette belki devā

Derd-i bīmārına tīmār idi zāhirde ğaraż

Maʿnevī menzil-i ḥākin taleb ʿetmiş ammā

°Asker-i mevt erişüp bozdı merāmın dilde

İrci°ı emrini ibrāz edecek bī-pervā

Meşreb-i °ilm ile °irfān-ile ālūde idi

Dāsītān olsa gerek dānişi beyne’l-vüzerā

Vaḳti fānīde tilāvet ile geçmişdir anıñ

Nūr-ı Kur’ān ile tenvīr ede ḳabrin Mevlā

Tālībā ḫarf-i nuḳatla yazıla tārīḫi

Étdi Firdevs’e sefer bu sene Şākir Pāşā (1234)

2. SANATI

Arapça, Farsça’ya mülemma şiirler yazacak kadar hâkim, ayrıca dini konularda söz sahibi, faziletli bir zattır⁶. Esmā-i Hüsna’dan her bir ismi üçer beyitle açıkladığı *Ravz-ı Verd* ve Kur’ān’ın 114 suresini üçer beyitle açıkladığı *Tertib-i Neḫīs* adlı eserlerinden ilim erbābı biri olduğu anlaşılmaktadır. *Ravz-ı Verd*’de Esmā-i Hüsna’daki her bir ismin, *Tertib-i Neḫīs*’te de aynı şekilde tüm surelerin faziletini açıklamıştır. Şiirlerinde kişiye dünyada yaşadığı sorunlar, sıkıntılar karşısında Kur’an’dan istifade etmesini öğütleyen öğretici bir dil kullanmış, dünya ve ahirette kişiyi rahatlatacak, yol gösterici bilgiler vermiştir.

⁶ Bursalı Mehmet Tahir Efendi, “Şakir Ahmed Paşa”, **Osmanlı Müellifleri**, Meral Yayn. , İstanbul 1972, Cilt 2, s.401

Bilgili, tedbirli, uyanık⁷ bir kişiliğe sahip olan Şâkir Ahmed Paşa bu kişiliği sayesinde vezirliğe kadar yükselmiştir. Şairliğinden ziyade vezirliğiyle ön plana çıkmıştır. Bu yüzden Fatin Efendi de tezkiresinde “Şi’r ile şöhet-i şâyi’ası yoktur⁸.” diyerek onun şairlik yönüyle bilinen bir sanatçı olmadığını söyler. Bununla beraber Bursalı Mehmed Tahir Efendi “Eş’ârı ‘arifâne ve hâkimânedir⁹.” ifadesini kullanarak şiirlerinin didaktik yönüne vurgu yapar. Kur’an’a hizmet etmeyi kendine görev edindiğini, Kur’an’a ve insanlara fayda sağlamak için bu eserleri yazdığını söyler:

“Dilde envâ-ı muhabbet ide lem°

Tola âvâze-yi Qur’ân ile sem°

Dilimi bülbül-i Qur’ân eyle

Kalbimi gülşen-i imân eyle (*Tertib-i Nefs*, 50-51. Beyit)

Eserlerinde vezni başarıyla kullanır, vezin kusurları çok fazla değildir. Dili, konuya göre zaman zaman ağırlaşmaktadır. Bununla beraber gayet sade olan bölümler de vardır:

Ya’ni şadrında hurûf-ı çendîn

°adedîn surhla eyler ta’yîn

Beyt-i şânîde bi-hasbi’l-imkân

İtdüm âyâtını ta’dâd u beyân

⁷ Toker, *Şâkir Ahmed Paşa ve Tertib-i Nefs Mesnevisi*, s.367

⁸ Fatin, , *Hatimetü’l-Eş’ar*, 1271, s.207

⁹ Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*”, s.401

Şālîşî müttefik ü muhtelifi

İder erbâbına tarîfün ü fî

Secde âyâtına da bî-eşkâl

Acz-i beyt-i süyüm sürhîe dâl (*Tertib-i Nefîs*, 29-33. Beyit)

Altı nev° üzre iderler tertîb

Üçüne eyle Hicâzî telkîb

Biri Mekkî ikisidür Medenî

Ol âhîr deyü bast it sühanı

Biri dahî Kûfî vü Başrî diğêr

Bu ikisine °İrâkî dirler (*Tertib-i Nefîs*, 56-58. Beyit)

İyle ihlâs ile tertîle devâm

Ki ider def°-i ğumûm u âlâm (*Tertib-i Nefîs*, 375. Beyit)

Şâkir Ahmed Paşa, Esmâ-i Hüsna ve Kur'an surelerini ilk defa manzum şekilde ele aldığı için *Ravz-ı Verd* ve *Tertib-i Nefîs* eserleri önemlidir.

3. ESERLERİ

3.1. Hūlasātü'l-Ahkām

135 beyitten oluşan bu eser, aruzun *fe ʿi lā tūn / me fā ʿi lūn / fe ʿi lūn* kalıbıyla yazılarak¹⁰ tüm surelerin Kur'an'daki sıraya göre birer beyitle açıklaması şeklindedir. Şâkir Ahmed Paşa'nın bir diğer eseri olan *Tertib-i Nefis*'in de Kur'an'ın her bir ayetini açıklaması şeklinde olması müellifin Kur'an'a hâkim olduğunu gösterir. Kur'an'daki sureleri birer beyitle açıklayan *Hūlasatü'l-Ahkām*, *Tertib-i Nefis*'in kısaltılmış hali olarak kabul edilebilir.

3.2. Ravz-ı Verd

Ravz-ı Verd şairin Esma-i Hüsna'yı şerh eden ve Gazve-i Bedr'in tüm aşamalarını ve bu Gazve'ye katılan sahabeleri anlatan bir eserdir. Konusuna göre değişiklik gösteren bu eseri tüm başlıklarıyla ele aldık. *Ravz-ı Verd* ismi aynı zamanda ebced hesabıyla¹¹ eserin yazılış tarihi olan 1216/1801-2 tarihine de işaret etmektedir. Müellif, tamamı 981 beyitten ibaret olan eserini 3.Selim'e ithaf etmiştir. Bunu “*Der Duʿa-yı Bekā-yı Şāh-ı Cihān*” başlıklı dua kısmında şöyle ifade eder:

Şāh-ı islāma nuşret ihsān it

Heme-kārın hemīşe āsān it

Yaʿni kıl şehriyārı devrānı

Şeh Selim İbn-i Mustafa Hānı (*Ravz-ı Verd*, 963-964. Beyit)

Şair eserinin adını *Ravz-ı Verd* koyduğunu eserin 115. beytinde belirtmektedir:

Ravz-ı Verd olsa nāmı şāyāndur

Sāl-ı tārīhi hem nümāyāndur (*Ravz-ı Verd*, 115.Beyit)

¹⁰ Özkat, Trabzonlu Şâkir Ahmed Paşa ve Dikkatlerden Kaçan Bir Eseri : “Hulasatü'l-Ahkām”, s.19

¹¹ Özkat, Trabzonlu Şâkir Ahmed Paşa ve Dikkatlerden Kaçan Bir Eseri : “Hulasatü'l-Ahkām”, s.13

Şâkir Ahmed Paşa, *Ravz-ı Verd*'i yazarken Şatıbî'nin(538/1144-590/1194) *Nazîmetü'z-Zehr*¹² adlı eserinden istifade ettiğini belirtir. Aynı zamanda Gazzâlî'nin¹³ (450/1058-508/1111) *Maksadü'l-Esnâ* ve Beyzâvî'nin¹⁴ *Muntehe'l-Münâ* adlı eserlerinden de yararlanmışır:

“Cünd ü mütün *Maḳṣad-ı Esnâ*

Yazmış anda Gazzâlî çok ma'na

Oldı pes *Muntehe'l-Münâ* ḥavi

Etdi taḥḳîḳ İmam-i Beyzâvî” (*Ravz-ı Verd*, 94-95. Beyit)

Cenab-ı Hakk'ın bazı isimleri yaygın olarak birleşik kullanılır. Müellif mana itibariyle birbiriyle ilgili olan Esmâ-i Hüsnâ'ları (el-Hayyu el-Kayyûm, el-Evvelü el-Âhîrî, el-Celâlü-el-Cemâlü gibi) tek başlık altında altı beyitle verir. Şerhler esnasında ayet ve hadislerden de yararlanmışır.

3.2.1. Esmâ-i Hüsnâ Şerhi

Bu mesnevi, 479 beyitten ibaret olan Esmâ-i Hüsnâ Şerhi'dir. Allah'ın her bir ismi üçer beyit halinde *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün* kalıbıyla nazma çekilmiştir:

¹² Kâsım b.Halef eş-Şâtibi er-Ru'ayni el-Endülüsi, kendisi **Şatibi** olarak bilinir. Şatıbî'nin Kur'an'ı Kerim'deki sûrelerin ayet sayıları hakkında kaleme aldığı *Nazîmetü'z-Zehr* isimli Arapça kasidesi, Ebû 'Amr ed-Dâni'nin “el-Beyân fi'Addi Ayi'l-Kur'an” adlı metnin manzum şekilde yazılmış halidir. 297 beyitlik bu eser kaside şeklindedir. Kur'an'ın ayetleri, kelimeleri ve harflerinin sayısı hakkında Müslümanlar arasında oluşan ihtilaflara yer vermiştir.

¹³ Hücetü'l-İslâm Ebu Hâmid Muḥammed bin Muḥammed bin Aḥmed el-Gazzâlî Et-Tûsi, yani **Gazzâlî** (doğ. 450/1058- öl. 505/1111) yılları arasında yaşamıştır. Eserde adı geçen **Maḳṣadü'l-Esnâ**, esmâ'illâhi'l-hüsnâ olup bir mukaddime ile üç bölümden oluşmaktadır. Allah'ın 99 ismi ele alınmıştır. İnsan gücünün ilahi sıfatları anlamada zorlanacağını eserde belirtmiştir.

¹⁴ Nâsiruddîn Ebu Saîd (Ebu Muhammed) Abdullah b. Ömer b.Muhammed el-Beyzâvî, *Muntehe'l-Münâ fi şerhi esmâ'illâhi'l-hüsnâ*. **Beyzâvî**, *Envarü'l-Tenzîl* adlı eserinde kendisine ait olduğunu belirttiği bu eserin bir giriş ve iki bölümden oluştuğunu belirtmiştir. Girişte insan bilgisinin Allah'ın zatını anlamaya yetmeyeceğini belirtir. Birinci bölümde Allah'ın 99 ismini ele alır. İkinci bölümde ise Kur'an ve hadislerde zikredilip ele almadığı Allah'ın isimlerini ele alır.

Şair Allah'ın isimlerini Tirmîzi'nin *es-Sünen*¹⁵ eserinde yer alan sıraya uygun olarak şerh etmiştir. Bu şerhte bu isimlerin faziletleri, ne zaman ve kaç defa okunması halinde kişiye ne faydalar sağlayacağı belirtilmiştir.

Ravz-ı Verd'de dört takrizden sonra gazel nazım şekliyle yazılmış olan “Besmele, Hamdele, Salvele” kısımları yer almaktadır. Müellif eserde, Besmele, Hamdele ve Salvele kısımları için birer başlık kullanmıştır:

3.2.1.1. Ziver-i Her Makale Bismillah

Besmele'yle başlayan bu kısım 13 beyitten ibarettir. Şair, Allah'ın güç ve kuvvet vermesiyle kaleminin feyizle dolduğunu, Besmele'nin eserin tacı olduğunu söyler. Bu kısımda Besmele'nin faziletlerine değinen Şâkir Ahmed Paşa, onun güzelliğin yansıması olduğunu, üç yaşındaki çocuğun Besmele'yi söylemesiyle ebeveyninin sevap kazanacağını belirtir:

Vâlidini o dem olur mağfur

Dise tıfl-ı se şâle Bismillah (*Ravz-ı Verd*, 12. Beyit)

3.2.1.2. Vâsf-ı bâ-imtidâ-yı Hâmd-i Huda

Hamdele kısmı 11 beyittir. Yaradana edilen şükrün nimeti arttırdığını, dilin her daim şükretmesi gerektiğini belirtir. Sabah ve akşam hamd etmenin Allah'ın kitap ve sünnetinin gereği olduğunu söyler:

İttiba^c-ı kitâb u sünnetdür

Şubh u şâm iktidâ-yı hâmd Huda (*Ravz-ı Verd*, 16. Beyit)

3.2.1.3. Kavl-i Me'sûr Der Şalât u Selâm

Bu bölümde Peygamber'e salat ve selam getirmenin öneminden bahsedilir. Şair Ahmed Paşa'nın bu kısmı 11 beyitten ibarettir. Gazel nazım şekliyle nazma çekilmiştir.

¹⁵ Tirmizî Ebu İsâ Muhammed b. İsa (279/892), **el-Câmiu'l-Kebîr**, Dâru'l-Garbi'l-İslâm, Beyrut, Daâvat,83.

3.2.1.4. Zikr Te'lif in kitāb-ı Laṭif

Bu bölüm 45 beyitten oluşur. Şâkir Ahmed Paşa bu eserini yazarken Gazzālî ve İmâm-ı Beyzâvî'den faydalandığını, örnek aldığını ve eserinin adının *Ravz-ı Verd* olduğunu bu başlık altında söylemiştir. Son beyitte ise sevap kazanma dileğini dile getirir.

3.2.1.5. Bend-pend u ḥātib Nuṣṣ-Āmiz

Tövbenin günahı yok ettiğini, günahkârın günahını affettiğini, rahmet ve lütuf kapılarını açtığını söyleyen müellifin bu bölümü 25 beyitten ibarettir:

Tövbe aşıl günāhı maḥv eyler

Müznibîni sezā-yı ʿafv eyler

Tövbe tiryāk-ı lutf u rahmetdur

Maraḥ-ı isme ber-i şaʿatdur (*Ravz-ı Verd*, 130. ve 132. Beyit)

3.2.1.6. Hanü'ş-Şüruʿ fi'l-maḫşūd

Bu bölüm 13 beyitten oluşmaktadır. Allah'ın isimlerinin ve sıfatlarının edebi olup her bir ismin güzel olduğundan bahseder.

3.2.1.7. Huvalahüllezī Lāilaheilla Hū

Müellif bu bölümde ilk olarak 6 beyte yer verir sonrasında Allah'ın “*er-Rahman*” ismi ile Esmâ-i Hüsnâ şerhine başlar ve 99 ismin şerhini üçer beyitle yapar.

3.2.1.8. Leyse Kemişlihi Şeyʿun Huve's-Semiʿü'l-Başîr

Bu başlık altına Arapça yazılmış 3 beyit yer alır.

3.2.1.8. İbtihāl ileyh ʿaze ve celle

13 beyitten oluşan bu bölüm Arapça yazılmıştır. Şâkir Ahmed Paşa son beyitte kendi adını kullanır:

Rebbu veġfir ŧi^cebdike^c Ŗākır

Zü'l-cināyāti müzennibu kaçır (*Ravz-ı Verd*, 468.Beyit)

3.2.1.9. GülŖen-i Ėoncahāy-ı Ėüsn-i Ėitām

Bu başlı altında 11 beyit yer alır. Müellif bir sonraki başlık altında yer alan Ŗiirinin naat yazacağını söyler:

Leyk bir na^ct-ı haş idüp taĖdīm

İdeyim iŖtigāseyi tetmīm (*Ravz-ı Verd*, 479. Beyit)

3.2.2 Gazve-i Bedr

Bedir Savaşı hakkında bilgi veren bu mesnevi, 582 beyitten ibarettir. *fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün* kalıbıyla yazılan bu mesnevide ağır bir dil kullanılmıştır. Hatime kısmı dâhil bu eserde 13 başlık bulunmaktadır:

3.2.2.1. Na^ct-ı Pāk-ı ŖehenŖeh-i Levlāk

65 beyitten ibaret olan bu bölüm:

Ey risālet serīriniñ Ŗāhı

Vey celālet sipihriñ māhı

Ve'd-ĐuĖā Ėāverinde mihr-i kerem

Ve'l-Ėamer maṭla^cında Bedr-i etem (*Ravz-ı Verd*, 480 ve 481. Beyit)

dizeleriyle başlar. Peygamber Efendimiz'in güzel ahlaklı olup onun geliŖiyle beraber birçok hata ve günahı ortadan kaldırdığından söz edilir. Aynı zamanda Hz. Muhammed'in ayı parmağıyla ikiye bölmesi, ağacın peygamberimizin yanına gelip secde etmesi anlatılır. DoĖuştan kör olan birçok kiŖinin mutlu olmasına vesile oluşundan bahseder. Hz. Muhammed'in yücelik nurunun sırrına nail olan temiz bir insan olup peygamberlerin sonuncusu olduğundan ve varlığının fesatlığı yok ettiğini anlatır. Peygamber Efendimizin yol göstericiliğı ve delilleri sayesinde insanlar

gerçek yolu bulur. Şâkir Ahmed Paşa, imanının sağlamlığından dolayı Allah’a şükreder ve tevhid nurunu diline yerleştirmesi için dua eder:

Lillâhi’l-ḥamd şağdur îmanum

Ġıl u ğışdan berîdur izcânım

Nûr-ı Tevhîd ile dilim rûşen

Gel taşdıķ eyle gönûl gülşen (*Ravz-ı Verd*, 537 ve 538. Beyit)

3.2.2.2. Zıkr-i Ecdād Seyyidü’l-Emcād

Hiz. Muhammed’in soyunun temizliğinden, babası ve atalarının kim olduğundan söz eden bu bölüm 27 beyitten oluşur. Bu bölüm:

Şâh-ı cālî ḥaseb güzîde-neseb

Müntehab-ı ḥilkat bütûn-ı cArab (*Ravz-ı Verd*, 545. Beyit)

dizeleriyle başlar. Hiz. Muhammed’in temiz ve günahsız bir aileye mensup olduğuy, her bir soyun bir inci tanesi kadar asil olduğunu belirtir. Bu temiz soyun Hiz. Âdem’e kadar kayıt altına alındığını da söyler.

3.2.2.3. Gazve-i Bedr cAzimü’l-Gazavât

Bedir Savaşı’nın anlatıldığı bu bölüm 61 beyitten ibarettir. Savaş öncesi ensar ve muhacirlerin birlik olmasından söz eder. Ensar ve muhacirlerin toplam 305 kişiy olduğuy bu savaşta müşriklerin korkup geri çekildiğiy anlatılır. Daha sonra bine yakın kişinin müşriklere yardıma gelmesiyle müşrikler gurura kapılır. Peygamber Efendimiz ise sahabelere, bu zaferin Allah’ın vaadi olduğunu hatırlatır. Sahabelerin Hiz. Muhammed’e itaat edip onun için her nereye gideceklerse peşinden gideceklerini isterse onun için canını verebileceklerini söyledikten sonra Efendimiz’in bundan duyduğuy mutluluk dile getirilir. Savaşın büyük bir zafer ile kazanıldığı bu sayede İslam dininin güç kazandığı anlatılır:

Bu ğaza oldu a°zam-ı ğazāvāt

Geldi andan esās-ı dīne sebāt (*Ravz-ı Verd*, 625. Beyit)

Şakir Ahmed Paşa, bu savaşıñ hicretin ikinci yılında ve Ramazan ayında yaşandığını, savaştaki galibiyetle İslam'ın yüceldiğini bildirir.

3.2.2.4. Zikr-i Evsāf-ı Ĥub-ı Bedrīyyin

Bedir Gazvesi'nden bahseden bu bölüm 21 beyitten oluşur. Müellif, bu zaferi defterlere kaydedip bunun şanını haber etme zamanı olduğunu söyler. Bu savaş hakkında sahabelerin sayılarının 307, 308 ve 313 olduğuyla ilgili ihtilaf bulunduğunu belirtir. Nice âlimlerin bu konuyla ilgili defalarca eser yazdığını söyler. Allah'ın isimlerini zikreden kişinin hileden, ağıt yakmaktan uzak kalacağını belirtir. Şâkir Ahmed Paşa, ev sahibi olan ensardan muhacirleri evlerinde misafir edip onları kendi nefislerine tercih eden izzetli sahabeler olarak bahseder.

Şevk ile anları idüp ĩsār

Kıldılar rāh-ı Ĥak'da cān-nisār (*Ravz-ı Verd*, 649. Beyit)

3.2.2.5. Kısım-ı Evvel Muhācirīn-i Kirām

7 beyitten oluşan bu bölümde şair sahabelerin hürmetine kendisine de merhamet edilmesini Allah'tan diler.

3.2.2.6. İstiğāse be-cāh-ı Şāh-ı Rūsūl

Genel olarak Hz. Muhammed'den yardım dilediği ve peygamberi övdüğü bu bölüm 15 beyitten oluşmaktadır. Vücudu cihanı içine alabilen Peygamber Efendimiz'in fazilet ve iyiliğinin fazlalığından bahsederken aynı zamanda kendi içindeki günah isteğinin yok edilmesini de diler. Hikmet ve keremin sırrına erişmeyi, kasvetli fikirlerden uzak kalıp iki dünyanın saadetine erişmeyi Allah'tan niyaz etmektedir:

Ĥaşıl olsun sa°ādet-i dāreyn

Be-secāyā-yı şeyyidü's-şakāleyn (*Ravz-ı Verd*, 671. Beyit)

Allah'tan yüce kudretiyle kalbini feyzle doldurmasını dileyerek bu bölümü bitirir.

3.2.2.7. İsti'ānet bi-hürmeti'l-ʿAşere

Aşere-yi Mübeşşere'den bahseden bu kısım 15 beyitten ibarettir. Şair, Allah'tan kalbini devamlı doğrulukta ve sağlamlıkta sabit kılmasını diler. Cennet ile müjdelenen sahabelerin isimlerini bazılarının da sadece sıfatlarını söyledikten¹⁶ sonra bu sahabelerin cennete kavuşmalarının gerçek olduğunu ve tamamının cennet saraylarında bulunan liderler olduğunu belirtir. Rızasından ayırmamasını Rabb'inden dileyerek bu bölümü sonlandırır:

Ya İlahi be cāhim-i ʿindek

Bizi itme rızandan münfek (*Ravz-ı Verd*, 690. Beyit)

3.2.2.8. İstikānet be-cümletü'l-Ebrār

65 beyitten oluşan bu bölümde Şâkir Ahmed Paşa önce doğru yolda bulunup sevaba erişmeyi ve kalpten elemi almasını Allah'tan niyaz eder. Daha sonra Bedir Gazvesi'ne katılıp muhacir olan 101 sahabenin isimlerini sıralar.

3.2.2.9. Kısm-ı Şānī zi-ehl-i Bedr-i Ensār

Müellif, bu başlık altına 3 beyitle Ensar'ın iki büyük kabilesi olan Evs ve Hzrec kabilelerindeki sahabelerden bahsedeceğini belirtir.

3.2.2.10. Şımf-ı Evvel Gürüh-ı Evs Āmed

Evs kabilesinden Bedir Gazvesi'ne katılan sahabelerin isimlerinin verildiği bu bölüm 48 beyitten ibarettir. 80 sahabenin adını sıraladığını söyleyerek bölümü sonlandırır:

Evsiyān ʿad olındı bālā Cemāl

Seksān aşhabdur ʿale'l-aqvāl (*Ravz-ı Verd*, 806. Beyit)

¹⁶ Eserde bahsedilen sahabeler Türk İslam Ansiklopedisi'nde adı geçen sahabelerle uyuşmaktadır: "Ebū Bekīr, Ömer, Osman, Ali, Talha bin Ubeydullah, Zübeyr bin Avvam, Abdurrahman bin Avf, Sa'd bi Ebi Vakkas, Ebū Ubeyde bin Cerrah, Said bin Zeyd"

3.2.2.11. Şımf-ı Şāni Fühūl Hazrec Şed

Hazrec kabilesinden Bedir Savaşı'na katılan sahabelerin isimlerini sıralayan bu bölüm 113 beyitten oluşmaktadır. 2.beyitten sonra sahabelerin isimlerini sayan Şâkir Ahmed Paşa son iki beyitte Arapça duaya yer vermiştir.

3.2.2.12. İftikār u Teveşşül ü Zārī

Sahabelere hitaben yazılan bu kısım 21 beyittir. Sahabelerin hak yolunda canlarını bağışlamalarından, her iki dünyayı kazanıp dine sağladıkları yarardan bahseder. Şâkir Ahmed Paşa, işledikleri bu sevaplar karşılığında yerlerinin Cennet-i ʿAdn olduğunu söyler. Cennetde kendilerine Kevser şarabı sunulduğunda bizi unutmamalarını, günahlarımızı görmezden gelmelerini bu sahabelerden temenni eder. O vakit şahidinin Allah olduğunu söyleyerek bu bölümü de sonlandırır:

Gele ol dem selām-ı Rabb-ı Raḥīm

Ola meşhudımız cemāl-i Kerīm (Ravz-ı Verd, 940. Beyit)

3.2.2.13. ʿArz-ı Efkenđeđi vü Zillet-i Hʿiş

İlk üç beyti Arapça olan bu bölüm 19 beyitten oluşmaktadır. Bedir sahabeleri hürmetine duasının kabul olup ümidine nail olmayı istemektedir. Şeytanın insana günah kazandırıp insanı alçalttığını ve yaptığı sevapları azalttığını belirtir. Müellif, kendisinin iyiliğe müstehak olmadığını ancak ümidini kesmenin de haram olmasının kendisini ümitlendirdiğini de söyler:

Luṭfına bende yokdür istihāl

Lakin ümīdi kesmek emr-i muḥāl (Ravz-ı Verd, 951. Beyit)

Şâkir Ahmed Paşa; imanını emin etmesini, son sözünün tevhid olmasını, kendisini şeytandan korumasını Allah'tan diler.

3.2.2.14. Der Duʿa-yı Beḳā-yı Şāh-ı Cihān

Dua kısmı 19 beyitten oluşmaktadır. İslam âlemi için Allah'tan yardım diledikten sonra eserini 3.Selim'e yazdığını söyler:

Şāh-ı islāma nuşret ihsān it

Heme-kārın hemīşe āsān it

Ya'ni kıl şehriyārı devrānı

Şeh Şelim İbn-i Mustafa Hānı (*Ravz-ı Verd*, 963 ve 964. Beyit)

3.Selim'in düşmanlarına galip gelmesi, İslām âlemine yardım etmesi için Allah'a niyazda bulunur. 3. Selim'in iyi niyetli, cömertliği ve ihsanı çok olan bir padişah olduğunu söyler. Onun devrinde insanlığın güven içinde yaşamasını niyaz eder.

3.2.2.15. Hüsn-i Hitam

Bu kısım 3 beyitten oluşmaktadır. Eserini bitirmeyi nasip ettiği için Mevla'ya şükreder. Hitam kısmının son beytini ise Arapça yazar.

Şakir Ahmed Paşa, Bedr Ġazvesi'ne katılan sahabelerin sayıları hakkında ihtilaflı görüşler olduğunu belirtmiştir. Eserin dili oldukça ağırdır. Çok fazla Arapça kelime yer alır. Aruz veznini başarıyla uygulamıştır. Eser *Tertib-i Nefīs* ile birlikte Takvimhāne-i Āmire'de basılmıştır (1269)

Ravz-ı Verd üzerine takrizler yazılması bu eserin o dönemde beğenilerek okunduğunu göstermektedir. Eserin girişinde bulunan bu takrizlerin sayısı dördü bulunmaktadır. Üç takriz *Ravz-ı Verd* üzerine yazılırken takrizlerden biri hem *Ravz-ı Verd* hem de *Tertib-i Nefīs* üzerine yazılmıştır.

Takrīz-i Hāzret-i İsmet Beg Efendi Şadr-ı Rūm-ı Sābık

Yazılan bu takriz *fe ʿi lā tūn / me fāʿi lūn / fe ʿi lūn* kalıbıyla yazılmış olup 19 beyitten ibarettir. Sahabe-i Bedr'i ve Esma-i Hüsna'yı ele aldığı için okuyanların sevaba erişeceğine değinilir. Eserin akıcı bir özelliğe sahip olduğunu belirtilir. "İsmet Beg Efendi, Şâkir Ahmed Paşa'nın vaktini boşa harcamayan, ömrünü kendini geliştirmekle geçiren bir kişi olduğundan söz eder:

İtmeyip vaktini hevāya telef

Nağd-i ʿömrîn kemāle itmiş şarf (İsmet Beg Takrizi, 3. Beyit)

Eserin yeni hüviyetlere, nazmın da akıcı bir özelliğe sahip olması takrizde yapılan övgülerdendir:

“İtdi bir nev-eşer cihānda bedīd

İtse lāyık mülk-i temīme-i ceyyīd

Hele bu nazmı pür selāsete bak

Sebk-i maʿnā ile cezālete bak

Zübde-i nuḥbe-i fikrimi disem

İlk-d-ı manzūme-i güheri disem (İsmet Beg Takrizi, 11-13 beyitler)

Takrīz-i Muḥammed ʿAtāʿullah Efendi Naḳībūʾl-eşrāf bā-pāye-i Şadāret-i Rūm İli

Bu takriz, 18 beyit halinde *fe ʿi lā tūn / me fā ʿi lūn / fe ʿi lūn* kalıbıyla, akıcı bir dille yazılmıştır. Muhammed Ataullah Efendi beyitlerde genellikle anlatılmak istenenin güzel bir tabir ile vücut bulduğuna değinir. *Ravz-ı Verd*’deki sözlerin akı kışkandıracak derecede güzelliğe sahip olduğunu ve Şâkir Ahmed Paşa’nın kendi yaratılışının güzelliğini nazmıyla sergilediğini vurgular:

Āferīn nāzm-ı sūḥān-pervāz

Eylemiş ḥüsn-i tabʿını ibrāz (Muhammed Ataullah Efendi Takrizi, 8. Beyit)

Takrizde, *Ravz-ı Verd* mesnevisinin, gerek Ashab-ı Bedri gerekse Esma-i Hüсна’yı zikretmesinden dolayı altın kalemle yazılmayı hak edecek kadar değerli olduğunu açıkça söyler:

“Levhaş Âllah bu nazm-ı pāk-ı be-nām

Hakḳıñ esmāsın eyledi i‘lām

İdüp Aşhāb-ı Bedr’i de tezkar

Oldı güyā ki mata‘ü’l-envār

Nazm-ı emsāle oldı heb fa‘iḳ

Zer kalemle yazılmağa layıḳ” (Muhammed Ataullah Efendi Takrizi,1-3 beyitler)

Takrîz-i Muḥammed Hâfid Efendi el-Ḳādî bi-‘Askerî Anaṭolu-yı Sābıḳā

Muhammed Hâfid Efendi tarafından yazılan bu takriz, *fā ‘i lā tūn / fā ‘i lā tūn / fā ‘i lūn* kalıbıyla yazılmış ve 18 beyitten oluşmaktadır. Takrizde Hâfid Efendi Şâkir Ahmed Paşa’nın eserlerini isimlendirmesine değinir:

Dindi bu manzūmeye çün *Ravz-ı Verd*

Baḥr-ı gül-āb ile ṭolı ḥavz-ı verd (Muhammed Hâfid Edendi Takrizi, 7. Beyit)

...

Hem daḥı mūciz-i şıḡar-ı cismi veş

Hak bu ki *Tertib-i Nefis* ismi veş” (Muhammed Hâfid Edendi Takrizi, 12. Beyit)

Bu takriz Hem *Ravz-ı Verd* hem de *Tertib-i Nefis*’in özelliklerini ele alır. *Tertib-i Nefis*’te ayetler hakkındaki muhtelif görüşlerin beyitlerle ele alınışından söz eder. Hâfid Efendi eseri incelediğini ve eserin kişide kıskançlık uyandıracak kadar güzel yazıldığını söyler. Takriz, Şâkir Ahmed Paşa’nın *Ravz-ı Verd*’de ele aldığı

Esma-i Hüsna, Ğazve-i Bedr ve Ashab-ı Bedr gibi konuların eseri daha da kıymetli hale getirdiğinden bahseder:

“ İdicek Esma-yı Hudā-yı tamām

Şoñra reh-i diğere itmiş hırām

Eyleyerek Ğazve-yi Bedr’i beyān

Eylemiş ol encüm-i kādri beyān

Ya’ni ki tertīb olub Aşhāb-ı Bedr

Olmuş ‘ayān Pertev mehtāb-ı Bedr” (Muhammed Hâfid Edendi Takrizi, 4-6 beyitler)

Takrizin son beyti şairin Şâkir Ahmed Paşa’ya her iki dünyada iyilik bulması için yaptığı duayla biter.

“Hem dañi uhrāda da devlet bula

Şâkir ihsān-ı şefā’at bula” (Muhammed Hâfid Edendi Takrizi, 18. Beyit)

Takrîz-i ‘Asım Efendi

Asım Efendi tarafından yazılan bu takriz 19 beyitten ibarettir. *Fe ilā tün fe i lātün fe i lün* kalıbıyla yazılmıştır. Takrizde genel olarak Şâkir Ahmed Paşa’nın *Ravz-ı Verd* adlı eserinin övgüye layık olduğundan, akıcı bir dile sahip olup güzel bir tertiple nazma çekildiğinden söz edilir. Her bir mısra uzun boylu bir sevgilinin güzelliğine benzetilir. Asım Efendi, her öğrencinin bu sözleri ezberlemesi gerektiğini, her kâtibin de sure başına yazması gerektiğini söyler:

Ezber itsün şu gibi her tâlib

Süre başlarına yazsun kâtib (Asım Efendi Takrizi, 16. Beyit)

Bu takrizde Şâkir Efendi'nin ilmi, fazileti, ahlakı takdir edilir. *Ravz-ı Verd*'in şüphesiz hayırlı bir eser olduğunu söylenir. 19 beyitten oluşan bu takriz eserin; tertibini, terkiibini ve nazmını över:

Ḳadd-ı dilber gibi her mıṣrā°

Ehl-i vicdāna ider vecd-i īdā° (Asım Efendi Takrizi, 3. Beyit)

...

Tarz-ı maṭbu°la tertībi güzel

Resm-i maṣnu°la terkīb-i güzel (Asım Efendi Takrizi, 5. Beyit)

3.3.Tertib-i Nefīs

Eser, Kur'an'daki 114 surenin üçer beyit halinde açıklamalarından oluşmuştur. 489 beyit olup aruzun *fe °i lā tūn / fe °i lā tūn / fe °i lūn* kalıbıyla yazılmıştır. On sekiz beyitten oluşan altı bölümden sonra 345 beyitlik asıl bölüm bulunur. Hatime kısmı ise otuz altı beyitten meydana gelir. Her başlık Farsça'dır. Şâkir Ahmed Paşa *Ravz-ı Verd*'de olduğu gibi eserini isimlendirdiğini şiirinde ilan eder:

Sebki hoş vezni güzel nazmı selīs

Nāmı olsa nola *Tertīb- Nefīs* (*Tertib-i Nefīs*, s.

Kur'an'a hizmet etmek amacıyla bu eserini yazdığını belirterek Kur'an'a hizmet edenlerin her iki dünyada da iyilik ve berekete kavuşacağını söyler.

Tertib-i Nefīs'te müellif Kur'an ayetlerini üçer beyitle anlattığı asıl bölüme geçmeden önce eseri hakkında bilgilendirici 6 başlığa yer vermiştir:

3.3.1. Mi-konem Bed°-i Süḥan-ı Bismillah

Farsça başlık kullanılan bu bölüm 18 beyitten oluşmaktadır. Allah'ın her şeye gücünün yettiği, her iki âlemin onun hükmü altında olduğu ve her şeyi yoktan, Hz. Âdem'i topraktan yarattığı anlatılır. Şâkir Ahmed Paşa, meleklerle Esmâ-i Hüsnâ

öğretildiğini ve meleklerin Allah’a secde ettiğini söyler. Peygamberler, kullara Allah’ın isimlerini öğreterek insanların bu isimleri hayatlarında yol gösterici olarak görmelerini sağlar. Müellif, aynı zamanda kutsal kitapların emir ve yasakları öğretmek, şerri açıklamak için indirildiğini söyler:

Emr ü nehyinden idüp ref-i hüçüb

Şer’i tebyîn içün indirdi kütüb (*Tertib-i Nefîs*, 8.beyit)

9. beyitten sonra Hz. Muhammed övülür. Onun, iman kubbesini sağlamlaştırarak islam dinini ay gibi aydınlattığı anlatılır. Peygamber Efendimiz’in en büyük mucizesinin Kur’an olduğu ve Kur’an sayesinde âlemin nur ile dolduğu, küfür ve bid’atın yok olduğu belirtilir.

3.3.2. Sebeb-i Nazm-ı Kitâbı Dilcu

Bu kısım 18 beyitten oluşmaktadır. Genel olarak Kur’an’ın insan için olan faydasından, Kur’an’ın nurunun insanı aydınlattığından bahseder. Kur’an’a uygun hareket edenlerin her iki dünyada da lütuf ve berekete erişeceğini söyler:

Muktezâsınca idenler hareket

Gördi dâreynde lutf u bereket (*Tertib-i Nefîs*, 26.beyit)

Salihlerin ehlinden olan âlim ve takva sahipleri de Kur’an’ın ışığından giderek kurtuluşun şerefine erişirler. Şâkir Ahmed Paşa Kur’an’a hizmet etme ve Allah’ın affına nail olma isteğini dile getirir:

Ben de hizmet ideyim Kur’an’a

İreyüm mağfiret-i Yezdân’a (*Tertib-i Nefîs*, 31.beyit)

Kur’an ayetlerini ele alıp değerlendirme işinin daha önce Arapça olarak yapıldığını ancak kendisinin bunu Türkçe ve manzum bir şekilde yapacağını vurgular.

3.3.3. Zıkr-ı Keyfiyyet-i Tertib-i Sühân

18 beyitten oluşan bu bölümde eserini yazarken Allah'tan yardım ister. Ayet ve sureleri yazmaya başlarken Şatıbi'nin *Nāẓımetü'z-Zehr* adlı eserinden istifade ettiğini sbelirtir. Birinci beyitte surenin adına yer verir. İkinci beyitte ise ayetleri açıkladığını, üçüncü beyitte ise ayet sayısı hakkında aynı ve farklı görüşleri olan kişileri zikrettiğini söyler. Eserinin, vezninin ve söyleyişinin güzel olduğunu adını da *Tertib-i Nefis* koyduğunu belirtir:

Sebk-i hoş vezni güzel nazmı selis

Nâmı olsa nola *Tertib-i Nefis* (*Tertib-i Nefis*, 53.beyit)

3.3.4. °Arz-ı Hâcât u Tezellül be Hudâ

Müellifin hacetlerine yer verdiği bu bölüm 18 beyitten oluşur. Allah'ın herkese karşı kerem sahibi olup, yüceliğinin tüm kâinatı kuşattığından bahseder. Kulların Allah'ın fermanına bağlı kalmaları halinde vaat edilen nimetlere kavuşacaklarını söyler. Şâkir Ahmed Paşa Allah'ın rahmet kapısından kendisine bir yer ister ve günahının çokluğunu düşünüp ümitsizliğe kapılmak yerine Allah'ın iyiliklerinin sınırsızlığına sığınmaktadır. Mahşerde nefisine mağlup olup rezil olmamayı, onun huzuruna temiz bir şekilde çıkmayı niyaz etmektedir.

Pâk dâmen varayım dergâha

İreyüm hayl-i ricâlullâha

İtme Ya Râb beni mağlûb-ı hevâ

Kılma mahşerde İlahi rüsvâ (*Tertib-i Nefis*, 66 ve 67.beyit)

Şakir Ahmed Paşa Kur'an'ı diline, imanını da gönlüne nakşetmeyi Allah'tan dilemektedir:

Dilimi blbl-i Kr'an eyle

Klbimi gülşen-i mn eyle (*Tertib-i Nefs*, 69.beyit)

3.3.5. Zikr-i Esm-i Rical Adedest

18 beyitten oluşan bu bölümde müellif, Kr'an hakkında bilgi verirken altı bölge liminin surelerdeki ayet sayıları hakkındaki ihtilaflı görüşlerinden bahseder. Daha sonra bunların isimlerine birer birer yer verir: "Hicaz, Mekk, Meden, Kf, Basr, am."

3.3.6. İhtilf-ı Aded-i y zi-Çist

Kr'an'daki ayetlerin tek tek ele alınmasıyla manada var olan sırların ortaya çıktıđını belirten kir Ahmed Paşa, bu başlık altında 18 beyte yer verir. Müellif, bu bölümde Kr'an ayetleri hakkında neden ihtilafların olduđu mevzusuna bir açıklama getirir. Kr'an, işitme ve söz yoluyla nzl ettiđi için din limleri, ayet sayıları hakkında ihtilaflı görüşlerin olmasını buna bađlar:

İhtilft neden neş'et ider

Add-ı ytda dirlerse eger

Didi yek-ser ulem bi'l-icm

Sebeb-i ne'etidür nal u sem (*Tertib-i Nefs*, 96 ve 97.beyit)

3.3.7. İbtifdayı Aded-i Ay u Suver

Bu başlık altında  beyit yer alır. Maksudı olan eserini yazma zamanı geldiđini söyledikten sonra Allah'tan yardım diler. Zorlukları kolaylatmasını, kalemini ve kitabını hatadan uzak tutmasını niyaz eder. Fatiha suresinden balayarak ayetleri birer birer açıklamaya balar.

3.3.8. H̄atime der Adedihi Eczā

Şâkir Ahmed Paşa, 36 beyitten ibaret olan Hatime kısmında, kendisi gibi bir kula yardım ettiđi için Allah’a hamd eder. Eserinde 114 sureye yer verdiđini, 30’a yakın surenin faziletinden birer cümleyle söz ettiđini söyler.

1.4. METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

Ravz-ı Verd ve *Tertīb-i Neḥls* metinlerinde aşağıdaki transkripsiyon işaretleri kullanılmıştır.

ء	ʾ, a, e, y	ش	Ş, ş
ا	A, a, E, e	ص	S, s
ب	B, b	ض	Ḍ, ḍ, Ž, ž
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	S, s	ع	ʿ
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	Q, q
خ	Ḫ, ḫ	ك	K, k, G, g, ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	V, v (O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, Ū, ū)
ژ	J, j	ه	H, h, (a, e)
س	S, s	ی	Y, y (I, ı, İ, i, Ī, ī)

BİRİNCİ BÖLÜM

METİN

1.1. TRANSKRİPSİYONLU METİN

Takrîz-i Hazret-i İşmet Beg Efendi Şadr-ı Rûm-ı Sâbık

fe ʿi lā tü̃n / fe fā ʿi lün / fe ʿi lün

[2]

1

Bende-i devlet ebed-peyvend

Yaʿnî Şâkir Efendî mücd-temend

Mütedeyyin edîb pâk-nijâd

ʿIrķ-ı emcâd-ı maʿrifet-muʿtâd

İtmeyüp vaktini hevâya telef

Nâkd-i ʿömrin kemâle îtmîş şarf

Sālik-i meslek-i feẓā'ıldür

Hā'iz-i rütbe-i fevā'ıldür

5 İstikāmetle hıdmet itmededür

Her umūrında ʿiffet itmededür

Ṭab'ı mecmū'a-i ma'ārifdür

Şadrı gencīne-i letā'ifdür

Hakka mey-cūybār-ı ʿirfāndur

Kilkī mīzāb-ı havż-ı itkāndur

Hāfız-ı hoş edā-yı hūb-elhān

Hāzin-i kenz-i cevher-i Kur'ān

Ne ʿaceb olsa zikr ile āgāh

Ehl-i Kur'ān'a dinmiş ehlullāh

10 Nazm-ı esmā-i pāke himmet idüp

Neyl-i kesb-i şevāba raġbet idüp

İtdi bir nev-eşer cihānda bedīd
İtse lāyık mülk-i temīme-i ceyyid

Hele bu nazm-ı pür selāsete baķ
Sebk-i maʿnā ile cezālete baķ

Zübde-i nuḥbe-i fikrimi disem
ʿİkd-ı manzūme-i güheri disem

[3]

Kīm olursa müdāvim-i iḥşā
Cennet-i ʿAdn olur aña meʿvā

15 Ġazavāt-ı Şaḥābe-i Bedr’i

Yād itmiş mezīd ola ḳadri

Ḳatı zībā eşerdür itdi zuhūr

İde Ḥaḳ saʿy-i nāzımı meşķūr

Okıyanlar şevāba nāʿil olur

Nāzıma andan ecr ḥāşıl olur

Bād-ı   mreŖ f  z  n z  d-i   s  b

Fes  elull  hu y   ul  'l-elb  b

Mu  taŖar   n   ar  z p  r mid  hat

Ŗed   ek  de zi-    me-i     met

Ta  r  z-i Mu  ammed   A         Efendi

Na     'l-  Ŗ  f b  -p  ye-i Ŗad  ret-i R  m   li

fe    l   t  n / me f      l  n / fe    l  n

20 Lev  aŖ All  h bu nazm-ı p  k-ı be-n  m

  a    n esm  s  n eyledi i  l  m

  d  p AŖ    b-ı Bedr'i de tezk  r

Oldı g  y   ki ma     'l-env  r

Nazm-ı emŖ  le oldı heb f       

Zer   alemle yazılma  a l  y   

Ma  rifet ger  i c  mle kesb  d  r

Bu sel  set-i nazmda vehb  d  r

Virmiş el-kışsa hüsn-i bî-gāye

Cāme-i lafzı kıdd-ı ma'nāya

25 Dökse elfāzı gūş-ı ʿirfāna

Haşed eyler ʿukūl āzāne

Liyk ma'nāsın eyleseñ iz'ān

O zaman ʿaqla reşk ider āzān

Āferīn nazm-ı sühan-pervāz

Eylemiş hüsn-i ṭab'ını ibrāz

[4]

Kelimāt-ı maḳālī ḫarf-be-ḫarf

Nīçe rengīn nikāte kılmış zarf

Eylemiş cem' zübde-i aḳvāl

Hüsn-i ta'bīr ile edā-yı maḳāl

30 Baḫş-i esmāyı intihāb itmiş

Anı müttakīn ʿaceb kitāb itmiş

Bikri fikri idince  ar -ı cem l

İder ebn -yı  a rı   fte-  l

S zi g ya seb ke-yi zerd r

Su an-ı r yici    cevherd r

Teber-i mesk k  i r  z b-mi ek

S  n  d r-ı  ab l olur b - ek

Na d-ı   li    y r-ı na m-ı ter 

Eyledi kemer     c s m    zer 

35 Old  tam  -zen n dest-i  ab l

D r-ı  arb-ı h nerde c mle fu  l

P r id b va f  sem -i     n 

Ben de oldum   t    n -    n 

N z m n  sa yin ide H   me   r

Ola ecr-i cez l ile me   r

[7] Takrîz-i Muḥammed Ḥafîd Efendî el-Ḳādî Bi-ʿaskerî Anaṭolu-yı Sâbıkā

fā ʿi lā tūn / fā ʿi lā tūn / fā ʿi lūn

Ḥaḳ bu ki bu naẓm-ı belāġat-nümā

Her kime ʿarz olına dir ḥabbezā

İtmiş anuñ naẓmına şarf-ı himem

Şākîr Efendi-yi sūtūde-şiyem

40

Cümlesi tertîb ile olmuş edā

Vācib-i taʿzîm olan nā-mühā

İdicek esmā-yı Ḥudā'yı tamām

Şoñra reh-i dīgere itmiş ḥırām

Eyleyerek Ġazve-yi Bedr'i beyān

Eylemiş ol encüm-i ḳadri beyān

Yaʿni ki tertîb olub Aşḥab-ı Bedr

Olmış ʿayān Pertev-i mehtāb-ı Bedr

Dindi bu manzūmeye çün *Ravz-ı Verd*

Bahr-ı gül-āb ile olı havz-ı verd

45 Şoñra yine zihnini rüşen bulup

Bir reh-i nā-refte-i ahsen bulup

Muhtelif-i fih olan āyetleri

Ānda olan cümle rivāyetleri

Bir iki beyt ile edā eylemiş

Remz ile i‘cāz-nümā eylemiş

‘Add olub āyāt-ı kirām-ı süver

Olmış o da bir eşer-i mu‘teber

Hem dahı mūciz-i şıgar-ı cismi veş

Hağ bu ki *Tertīb-i Neftis* ismi veş

50 ‘İlm ile ol zāt ser-firāz olup

Ṭūr-ı hünerde ‘ilm-efrāz olup

Bir eŖer itmiŖ ki cihānda bedīd

Cümlesi reŖk-āverdür nađīd

[8]

Daʿvī-i inkārı muḥāl eylemiŖ

Nazm ile iŖbāt-ı kemāl eylemiŖ

Ben daḥī imrār-ı nazar eyledüm

Semt-i Ŗenāsına güzer eyledüm

Bu eŖere eyledigi himmeti

Ola Ḥafīdā sebep-i rifʿati

55 Hem daḥi uḥrāda da devlet bula

Ŗākīr-i iḥsān-ı Ŗefāʿat ola

Taḫrīz-i ʿĀŖım Efendi

fe ʿi lā tūn / me fā ʿi lūn / fe ʿi lūn

Ḥabbezā nüŖha-yı pākīze maḳāl

Devḥa-yı mūdīḥa-ı faẓl u kemāl

Ki anı eyledi bir zāt-ı şerīf

Ḥüsn-i üslûbıla nazm u te'lîf

Ḳadd-ı dilber gibi her bir mısrā°

Ehl-i vicdāna ider vecd-i îdā°

Lafz-ı rengīni mücessem neşve

Ma°nīsī ise meyl-i °işve

60

Ṭarz-ı maṭbū°la tertîbi güzel

Resm-i maşnū°la terkîbi güzel

Bülbül-i gülşen-i vahyolmuş o zāt

Remz-i rûḥü'l-ḳudüsi bulmuş o zāt

Ḥayr kim sırrına mazhar Ḥaḳḳā

Nāi°l-i medḥ-i Peyem-ber Ḥaḳḳā

°İylem-i °ilimde olmuş gavvāş

Eylemiş nīçe güher istiḥlāş

Ne güher her birisi bir cāndur

Müteşahhış nefsi Rahmāndur

65 Dürri-i dürc rivāyetdür heb

Dürri-yi bürc dirāyetdür heb

[9]

Harf-be-harf dāye-yi rūh olmışdur

Māye-yi feyz ü fütūh olmışdur

Ya metānetde o ta'bir-i güzīn

İtikādum gibi heb rükn-i rekīn

Hak bu kim mişli değildir meşhūd

Görmedi nüshasını çeşm-i şühūd

Āferīn cevher-i mähīyyetine

İlmine fazlına hāşīyyetine

70 Rāğıb-ı fenn-i münīf-i tertīl

Nüşa-i cān gibi kılsun terfīl

Ezber itsün ſu gibi her t̄alib

S̄üre bařlarına yazsun k̄atib

Vech-i tecvīde vir̄ür cevdet ü zeyn

Ehl-i Qurʿān’a budur kurre-yi ʿayn

řākirā hayr̄ü’l-eřerdür bī-řek

řükri-lillāhı teʿālā saʿyek

ʿĀřım dāʿī degildür cümle fūh̄ul

Olur emz̄āzın tařs̄in-i řab̄ul

[2]

Zīver-i Her Makāle Bismillāh

fe ʿi lā t̄īn / me f̄ā ʿi l̄īn / fe ʿi l̄īn

1 Virdi kuvvet hayāle Bismillāh

Feyz-bař oldu řālem Bismillāh

Emr-i zī-bāl olur kemāle řar̄in

Olsa t̄āc-ı risāle Bismillāh

Bāb-ı bāğ-ı belāğdür bāsı

Besdür erbāb-ı bāle Bismillāh

Sene-yi şīnī sa°d-ı süllemīdür

İder efzā vişāle Bismillāh

5 Mīmi fevvāre-yi keremder ider

Cū-yı in°ām-ı isāle Bismillāh

Hüsn-i şūretle müntehī olmuş

Bār-gāh-ı celāle Bismillāh

Bak başiretle lafzatüllāha

Dāldur hüsn-i hāle Bismillāh

°Ayn-ı rahmet miyānda er-Raḥmān

Cilveghdür cemāle Bismillāh

Er-Raḥīm intihāda gülşen-i feyz

Muttaşıldır kemāle Bismillāh

[3]

10

Cisr-i memdūd u rāh u mümteddür

Kaşr-ı dārü'n-nevāle Bismillāh

Oldı menşūr-ı rahmete tuğrā

Haşre dek lā-maḥāle Bismillāh

Vālidini o dem olur mağfūr

Dise tıfl-ı se şāle Bismillāh

Naķş olup levḥ-i dilde ey Şākır

Vire şöhret maķāle Bismillāh

Vaşf-ı bā-İmtidā-yı Ḥamd-i Ḥudā

Ba°de-zā kıl edā-yı ḥamd-i Ḥudā

Ol ġarīķ-i nidā-yı ḥamd-i Ḥudā

15

Eyle gülbāng-ı zıkr-i Ḥaķķı bülend

°Arşa irsün nidā-yı ḥamd-i Ḥudā

İttibā^c-ı kitāb u sünnetdür

Şubḥ u şām iktidā-yı ḥamd-i Ḥudā

Sāḥil-i feyze keşti-yi emelī

Rabṭ ider nā-Ḥudā-yı ḥamd-i Ḥudā

Ḥacle-gāh-ı na^cime mavşıldur

Şāh-rāh-ı hüdā-yı ḥamd-i Ḥudā

Laḥme-yi cennet ile nesc olmuş

Tār u pūd-ı ridā-yı ḥamd-i Ḥudā

20 Rūḥa rāḥat-resān-ı rūḥ olsun

Şīt-i şükr ü şadā-yı ḥamd-i Ḥudā

Şükr olur mūriş-i mezīd-i ni^cam

Dā^cim artar ğidā-yı ḥamd-i Ḥudā

Şükrī her dem diliñde vird eyle

Olma aşlā cūdā-yı ḥamd-i Ḥudā

H^vān-ı cū dil'in şükretmeden

Seyr ider ibtidā-yı hamd-i Hudā

[4]

Ni^cmetü'llahı yād idüp Şākır

Ba^cde-zā kıl edā-yı hamd-i Hudā

Kavl-i Me^sūr Der-Şalāt u Selām

25

İtse bir dilde yer şalāt ü selām

Virür ol qalbe fer şalāt ü selām

Pertev-i feyz ider derūna sünūh

Tāb-bağş olsa ger şalāt ü selām

Mihr ü mehdür sipihr-i rahmetde

Nürdur tābūr-ı şalāt ü selām

Künc-i fevz ü fütūh olur meftūh

Olsa miftāh der-i şalāt ü selām

Oldı bāğ-ı emelde ehl-i dile

Naḥl-ı şād-āb-ter şalāt ü selām

30 Tūtiyā-veş ider ʿuyūnı karīr

Olsa kuḥl-ı başar şalāt ü selām

Fātiḥ ü ḥātim oldığı emri

Ḥayra īşāl ider şalāt ü selām

Virdi gülzār-ı raḥmete ziynet

Hem çü gülberg-i ter şalāt u selām

On güneh maḥv idüp hem on ḥasene

İder iḥsān her şalāt ü selām

Şeyyidü'r-rüsül ü āl aşḥāba

Ola şām u seḥer şalāt ü selām

35 Şākirā eyle nev-be-nev tekrār

Cāna itsün eşer şalāt ü selām

Hatbetü'l-ḥamdü's-ṣalāt bedet

Bismi men celle zikrū'l-esnā

Vebi esmāi zātü'l-ḥüsnā

[5]

Naḥmedullāhe ḥamdu min şükrih

Neşkürollāhe şükri min zikrih

Ellezī dellēnā °ale'l-īmān

Vehdinā li eşrefi'l-edyān

Vebihi ḥaşşenā ve fedḍelenā

Vezī berrihi °delenā

40 Fehuvellāhu lāilāhe sivāhu

Mālikü'l-mülki ḥālīku sevvāhu

Ḳādere külle māyeşāu yeşīrun

Mālehu min ma°ādinu ve neşīrun

Fete°ālā celālu eclālehū

Vetevālī nevāle efđālehū

Nes°elū'l-°avne minhu sübhāne

Vebihī nestemidu İhsāne

Venüşalli me°e's-selāmi °ala

Min bihi'd-dīn kad semā°u °ala

45

Ekmelū'l-ḥalkī efđalū'l-ebrār

Seyyidū'l-küllü Aḥmedū'l-muḥtār

Ḥātemū'l-enbiyā°i ve'r-rüsül

Ḳāi°dü'n-nāsi ekvemū's-sübül

Şemsü feđalī ebā nūhe'r-Raḥmān

Festenāret binūrihi'l-ekvān

Ve alā ālihi ve °itrete

Ellezīne iftede vā besīrete

Ve°alā ehli Bedrin el-aḥyār

Ve cemi°ü's-ṣaḥābetü'l-eṭhār

50 Mabede'l-Bedri fī'd-dücā ve enār

Ve eḍa°e's-ṣümusi ve'l-aḳmār

Zikr ü Tahḳīḳī Mebḥesu Tevhīdī

[6]

Ba°dezā ḥazret-i kerem-baḥṣā

Fā°il-i mā yürīd ü keyfe yeṣā

Münṣī-yi kārgāh-ı kevn ü mekân

Mübdi°-i bār-gāh-ı ma°den ü kân

Ḥālikü'l-leyl ü fālikü'l-iṣbāḥ

Cā°ilü's-ṣemsü'l-verā-yı miṣbāḥ

Şāni°i kīm bedāyi°-i ḥikemī

Ḳādirī kim şanāyi°-i keremī

55 Cümle dānişverāna virdi veleh
Fālendi ve'l-celālū minhū veleh

Birdir ol Kādir-i ʿAzīz u Hākīm
Fehūve yūhyī'l-iʿzāme vehiye ramīm

Ḳudreti itdi ʿālemī inşā
Hikmeti kıldı rahmetin ifşā

Oldı envār-ı feyzī berķ-efşān
Ṭoldı ezhār-ı luṭf ile ekvān

ʿĀrifān kanda itdilerse nazar
Ḳudret-i Hākķı gördiler ezher

60 Eşerinden müʿeşşir oldı bedīd
Nūr u fer buldı pertev-i tevḥīd

Zīr u bālāda cümle pey-der-pey
Ḥamd u tesbīḥ ider ve in min şey

Oldı āşārı birliğine güvāh

Didiler Lāilaheillallāh

Nigeh-endāz olub semavāta

‘Aynı ‘ibretle bāḳ ‘alāmāta

Şāhid-i arz ile semā besdür

Naşşı levkāne fî-himā besdür

65

Faşl-ı şayf u şitā ḥarîf ü bahār

Ḳurs-ı şems ü ḳamerle leyl ü nehār

[7]

Şelc ü mā ‘azb u telḥ ü germ ile serd

İḥtilāf-ı hevā ḥarārat u berd

Baḥr u ber sehl ü ḥüzn ile enhār

Çemenistān u gülbin ü ezhār

Hep delā’il degül mi vazıḥ-ı ter

Vaḥdet-i şāni‘a şehādet ider

Hey'et-i 'ālemi tefekkür kı1

Kendi tařviri'ni tařavvur kı1

70 Birligin sende cezm idüp yā hū

Diye gör lāilāhe illā hū

Ařl-ı 'ayne'l-yakīne ol vāřıl

Tā ki haķke'l-yakīn ola hāřıl

Zikr Te'lif in Kitāb-ı La'tif

Üssi muħkem-eřāsdur tevħīd

Ařl-ı bī-indirāsdur tevħīd

'Ayn-ı a'yāna nūr-ı ħikmetdür

Ehl-i imāna sūr-ı raħmetdür

Māye-i emn ü vāye-i ħasenāt

Mābihü'l-fevz-i kārğāh-ı necāt

75 Gülşen-i feyz-i lutf-ı Rabb-ı Raḥīm

Gül-i her-dem-i bahār-ı bāğ-ı naʿīm

Kim bu gülşen-serāya itse vürüd

Ola gülçin-i murg-zār-ı şühüd

Kim bu hışn-ı ḥaşine kılsa düḥūl

Bula dārü'l-emān fevze vüṣūl

Hāşıl olmaz velī ḥadīka-yı dīn

Feyz-baḥş olmadıkca mihr-i yakīn

Nūr-ı ʿirfān virür aña ziynet

ʿAlem-i ʿilm ile bulur şöhret

[8]

80 Gül-i tevḥīd olur mı revnāk-yāb

Şebnem-i maʿrifetle bulmasa tāb

Maʿrifetdür kilīd-i genc-i fütūḥ

Maʿrifetdür gıdā-yı şāhid-rūḥ

Maʿrifet zāt-ı Hakkı bilmekdür

Dilden āsār-ı reybi şilmekdür

Küh-i zātı bilinmek emr-i muḥāl

Bilür ancak o ʿālim-i müteʿāl

Bilürüz biz şifāt-ı pākī ile

Daḥi esmā-yı tāb-nāki ile

85

Fe-meʿānūʾş-şifāti mazbuṭatün

Fī-büṭūniʾl-mütün-i mebsūṭetün

Cümlesin şāmil oldu ʿilm-i kelām

İtdi tebyīn anı fuhūl-ı kirām

Çok teʿlīf kıldılar ebedā

Dīn-i İslāmı itdiler iḥyā

Biş tafşīl ile idüp işbāt

Eshel oldu heb iʿtikādiyyāt

Küberādan egerçi ba°z-ı havāş

Oldılar baħr-ı hikmete ğavvāş

90 Baħş-ı esmā-yı hayy-ı ba-ķayda

İtdüler çok lea°l-pāşīde

Her biri dürr-i enver-i şehvār

Lākin aħz u tenāvüli düşvār

Kimi şa°bü°l-°ibāre teng ü °asīr

Kiminiñ ħall-i mu°dilātı yesīr

Çend eşer var laťif ü āmāde

Vaşf-ı esmā-ı pāk-ı ħüsnāda

Cünd ü mütün *Maķşad-ı Eşnā*

Yazmış anda Ğazzālī çok ma°nā

[9] 95 Oldı pes *Münthe°l-Müna* ħāvī

İtdi taħķīķ İmām-ı Beyzāvī

Bu al l 'l-biz  e bende-i z r

Nazar  itd m anlara imr r

Da i ba  -    r  -  r  -efz 

Old   ebt-i dil  a  y  z 

  tid -y  e imme-yi i l m

Niyetiyle bi-fazl  Rabbi en m

Ben de esm -y  p k   er  itd m

Ba  a  sl b-    b  ar  itd m

100 Z ver-i  adr olup her ism-i ker m

T r-  nazma dizildi d rr-i naz m

Cevher-i ezher-i ma  n sin

K n-  ta    den kem  y mk n

 ıkarup b l-i vechi bir yire

Beste itd m  ar r-i ta  r re

Faẓl-ı bārī idüp mededkārı

Zāhir oldı huceste āşārı

Feyż-i feyyāż virdi neşv ü nümā

Hüsn-i şüretle oldı cılve-nümā

105 N'ola şöhretle olşa  ālemg r

Ki odır h rz-ı b hir 't-te   r

Va f-ı esm -yı z t-ı a desd r

 sm-i a zamlı hem m       r

O usa  ıdk-ı b l ile melh f

 iddet   k rbeti ola me   f

Ya ni esr rını tezekk r id p

 udret-i H l k  tefekk r id p

H fz u i    iden ul 'l-elb b

Bi kem l 'l-h      ve'l- d b

[10]

110

Naḥl-ı āmāl-ı ḥayr-ı ḥāşıl ola

Ġuref-i bâğ-ı ʿAdne vāşıl ola

Bes sezādur olursa ḥüsn-i ḥitām

Aña eşmā-yı ehl-i Bedr-i Kirām

Ki tevessül kavî vü kāmîl olur

Ser-i envār-ı berri şāmîl olur

İkhtiṭāf eyleyüp o ezhārı

Tābdār eyledüm bu gülzārı

Oldı raʿnā ḥadīka-yı mümtāz

Ḥüb u rengîn-ter çü gülşen-i rāz

115

Ravz-ı Verd olsa nāmı şâyāndur

Sāl-ı tārīḥi hem nümāyāndur

Yā İlāhî be-fazl-ı efḍālîñ

Beni şavb-ı şevāba kıl sālîk

Bend-i pend ü hıfāb-i nuṣḥ-āmīz

Ey fezā-pū-yı vādī-yi edbār

Herze-gerd feyāfi evzār

Tābe ki hāy vü hūya ṣarf-ı nefes

Der-pey-i maṭlab-ı hevā vü heves

Nice bir bend idersen ey cānı

Bağıye-yi bağya rişte-yi cānı

120 Nice bir itbā° deyü °anīd

Ki saña ġālib oldu keyfe yūrīd

Nice bir pey-ruev-i nefṣ-i denī

Gezdirir rāh-ı ma°ṣiyyetde seni

Sevḳ ider sūḳ-ı zere emāre

Şüre-zār-ı ḥaṭrdür emmāre

Tābe key cūst-cū-yı ser-uyūb

Nice bir güft-gū-yı güher kılūb

[11]

İtme nār-ı teceşşüsini işāl

Nefsiñi tezkiyeyle kıl işgāl

125 Bu meşelden it emri istinbāt

Gel şāt-ı bürc ile istinbāt

Fikr-i mekr ü adūyı kıl pīşe

Merg-i nā-geh zuhūrı endīşe

Amil ol bu hadīs ile bizzāt

Ekşer ü ezker hāzimü'l-lezzāt

Çeşmeşār-ı dü çeşmden her ān

Eyle āb-ı nedāmeti rīzān

Zāhir ü bātımñ idüp tathīr

Nūr-ı tövbeyle kıl dilī tenvīr

130 Tövbe aşı-ı günāhı maḥv eyler

Müznibīni sezā-yı ʿafv eyler

Tövbe olsa şerāʾiṭine ḳarīn

ʿİllet-i zenbī def ʿider der-ḥīn

Tövbe tiryāḳ-ı luṭf u raḥmetdür

Maraż-ı işme berʿ-i şāʿatdür

Görme maʿlūlī-yi zünübı revā

Eyle dāʿı ʿuḍāl-i zenbe devā

Muḳteżā-yı ḥadīşı ḳıl tezkār

Ve devāüʾz-zünübüʾl-istiḡfār

135 Besdür erbāb-ı fikrete bu ḥiṭāb

Fetteḳullāhe yā ʿÜlūʾl-elbāb

İttiḳā bāʿiş-i selāmetdür

İttiḳā müriş-i kerāmetdür

İttikādūr veşīle-i rahmet

Sebeb-i fevz ü mûcib-i ni°met

İttikādūr zerī°a-yı ihsān

Aşl-ı āşāyiş-i nizām-ı cihān

[12]

Der-i cennet kilīdīdür taqvā

Feth-i bāb idemez kırı da°vā

140

Şākirā kııl inābet Allāh’a

Ba°d-ez-īn yüz tıttup o dergāha

Bāb-ı Mevlā’da ol cebīn-fersā

İde tefrīh şiddet ü be°sā

Hāvānū’ş-şüru° fi’l-maķşūd

Qālellahu te°ālā ve lillahi’l-esmāi’l-hüsnā fed°ūhu bihā qāle resūlullāhi şallallāhu °aleyhi vesellem İne lillāhi te°ālā tis°etü ve tis°in esmā° mi°etehu illā vāhiden mein ihsāhā dahele’l-cennete ve fi rivāyetehu min hafezehā

İne Esmā-yı Rabbenā el-Ḥüsnā

Bākiyātu tedümü lā tefnā

Ebedîdür Hudâ zevâli ʿadîm

Cümle esmâsı zâtı gibi ʿadîm

Zâtınıñ ʿaynı olmada esmâ

İtdiler bast-ı ihtilâf ʿulemâ

145 Her ʿarafdan olındı serd-i delîl

Yâzar ehl-i kelâm ʿale't-taʿşîl

Hall ü fetḥi budur muʿammānuñ

İsm-i ğayrı deĝil müsemmānuñ

Lafz-ı ḥüṣṣni müʿenneṣ-i aḥsen

Oldı her ismi ḥûb u müstaḥseñ

Dâldur aḥsen-i maʿâniyye

Eṣref ü ekmel-i imāniyye

Olur el-Ḥaḳ gürûh-ı men aḥṣa

Dâhil-i bâĝ-ı maḳṣad-ı aḳṣa

[13]

150

Ya'ni esmā-i tis'a vü tis'ın

Ni'met-i cenneti ider ta'yın

Hıfz u ihsāsı luṭfı mürısdür

Evveliyā düḥūla bā'ısdür

Değil esmāyı ḥaşr için bu 'aded

Belki tevķīfa ism-i ḥaḳ bī-ḥad

'Addī tertıl ile kıra'atdür

Hıfzı maẓmūnına ita'attür

Hıfz u aḥşāya eyle şed niṭāḳ

İde Mevla lisānıñnı inṭāḳ

Hüvallahüllezi Lāilāheillā Hū

155

Ḳıl Huvalāh ile dili memlū

Ellezī lāilāhe illā Hū

Birdir ol Īzid-i kadīmü'l-Hak

O'dur ancak perestiŖe elyāk

Lafzatullāh eḥaŖŖ-ı esmādur

°İlm-i ḥāŖ ṡāt-ı Mevlā'dur

Cümle esmāyı cem° ider bu °alem

Ne °aceb olsa cümleden a°zam

Ehl-i ṡikre var anda çok te°Ŗir

İder elbet maḳāŖıdın teŖŖir

160 Günde biñ kerre kıl anı ta°dād

Ol kemāl-i yakın ile dil-Ŗād

Er-Raḥmān

Na°t-i ḥāŖŖ-ı Ḥudā'dür er-Raḥmān

Ni°meti berr ü fācire yeksān

Ya°ni dünyāda mü°min ü kāfir

Mazḥar-ı raḥmet oldığı ṡāhir

[14]

Ḥāmil ü zākirīn bu ism-i güzīn

Şarf-ı mekruh eyle ider te'mīn

Er-Raḥīm

Er-Raḥīm ism-i sāmī-i Ḥaḫdur

Raḫmeti mü'minīne mülḫaḫdur

165

Oldı ʿuḫbāda niʿmeti maḫşüş

Ehl-i berre faḫaḫ be-ḫükmi nuşuş

Anı tezkār iden zevāt-ı kirām

Riḫḫat-i ḫalb ile olur ḫoş-kām

El-Mülk

El-Mülk ya'ni ḫazret-i Ḥalāḫ

Şāḫibü'l-mülkdür ʿalel ıtlāḫ

Mülki Bāḫī melīk-i ḫāhirdür

Nev-be-nev iḫtirāʿa ḫādirdür

Kesb ider anı yād iden dānā

Şafvet-i ʔalb ile huşūl-ı ğinā

Şafvet-i kalb ile huşûl-ı gınâ

El- Kuddūs

170 Zikriñ olsun hemîşe el-Ḳuddūs

Ola gör feyz-i Hâk ile me'nûs

Pāk u t̄ahirdür ol ‘azîmü’ş-şān

^cAn simātü'l-fenā'ü'n-nokṣān

Anı yād eyleyen bulur berekāt

Olur āfātđan berī ol zāt

Es-Selām

Es-selām ismin eyle vird-i zebān

İster iseñ selāmet-i dū cihān

[15] Oldı zāt u şıfāt-ı Hakk dā'im

[15] Oldı zāt u şıfāt-ı Hakk dā'im

Nakş u ʿayb u ħudūsdan sālīm

175 Anı ta'dād u zikre himmet iden

Oldı āsūde her muşibetden

El-Mü'min

Sırrü'l-Mü'min itse kalbe vüşül

Şıdk u taşdıķ ü emn olur maḥşül

İder ol Kādir-i Kerīm ü Mu'ın

Ḥalkı def-i mazārr ile te'mīn

Ehl-i ḥavf itse sī vü şeş ta'dād

Nefs ü mālinde emn ile ola şād

El-Müheymin

El-Müheymin olursa naķş-ı zamīr

Nūrı cān u dilī ider tenvīr

180 Ma'nīsi ḥāfız-ı mebāligdūr

Ḥıfzı ḥadd-i kemāle bāligdūr

Anı ihşā idenler el-hāşıl

Şeref-i bâtına olur vâşıl

El-‘Azîz

El-‘Azîz itdi ‘izzeti tehzîz

Feyz-i cûd u ğinā-yı şevk-engîz

Ol ‘adîmü’l-mişāl Rabb-ı mecîd

Oldı ğālib-ter ü kavî vü şedîd

Kırk gün günde kırk kez okuyan

Çekmeye fakr u fâka ile ziyân

El-Cebbār

[16] 185 Dā’ir olsun diliñde el-Cebbār

Cebr-i keşre medārdur her bār

Nāfîzü’l-hükmdür Hudā-yı cevād

Hem odur muşlih-i umûr-ı ‘ibād

Hıfz-ı Hâk'da olur tilâvet iden

Żarar irmez aña cebābireden

El-Mütekebbir

Kibriyā Hālîka eḥâkdür el

Mütekebbir Hudā'dür izz ü cel

Ya'ni zāt u şıfâtı ʿālîdür

ʿAzamet-i şân-ı lâ-yezālîdür

190 Okıyan anı şıdk-ı niyyet ile

Bereket kesb ider celâlet ile

El-Hālîk

Oldı el-Hālîk ism-i Hayy-ı kâdîr

Cümle eşyâyı eyleyüp taqdîr

Halkı min-ğayr-i aşl ider icād

Daḥî min-aşl-ı evvel kıılır âbād

Cevf-i şebde anı iden tezkār

Ḳalb u vechinde berḳ urur envār

El-Bārī

Daḥi esmā-i Ḥaḳ'dan el-Bārī

Eşer-i taḳdīrde olur cārī

195 Ya'ni min-ḥayr-ı hey'ete şebḳat

İbde'ü'l-mümkināt ḥays-ı cerat

Oḳu yüz kerre günde heft eyyām

Cümle āfātdan bul emn ü selām

[17]

El-Muşavvir

El-Muşavvir Cenāb-ı Rabb-ı naşīr

°Ālemi itdi ḥüsle taşvīr

Rütebü'l-mübde'āt-ı ḳudrete

Ḥaşbimā taḳtaziye ḥikmete

Def' ider 'uķmı itŖe 'ākır-zār

Yedi gūn gūnde bīst ũ yek tekrār

El-Ġaffār

200 'Āmū'l-maġfiretdür el-Ġaffār

Ma'nide keyfā eblaġiyyet var

Fazlı dūnyada itdi setr-i 'uyūb

Luţfi 'uķbāda kıldı 'afv-ı zūnūb

Eyle ba'dez-Ŗalāt-ı cum'a devām

Oķu yūz kerre bul bu feyzle kām

El-Ķahhār

Bildirür ķahr-ı Hakkı el-Ķahhār

Zīr ħūkmündedür Ŗıġār u kibār

Ĥalk bi'l-cümle eŖref ũ aķķar

Oldı vābeŖte-i ķazā vū ķader

205 Anı tezkārda iden ekṣār
Bulur aḍā ṣene zafer her bār

El-Vehhāb

Fehm ider yād olınsa el-Vehhāb
Siḥa-i cūdını ūlū'l-elbāb

Ol Hüdāvend vāsiḥü'r-Raḥmete
Oldı zū'l-faẓl dā'imü'n-niḥmete

[18]

Anı zū'l-ṭavl eyle ma'ākīli yād
Māl u cāhiñ olur hemīşe ziyād

Er-Rezzāk

Ġam nevrüzī reṣāndur er-Rezzāk
Çekme beyhūde ḥaṣyet-i imlāk

210 Halk idüp hep temettüḥ esbābın
Pes küṣād itdi kısmet ebvābın

Anı tekrār iden bi ğayr fütūr

Vüs'at-ı rızķ ile olur mesrūr

El-Fettāh

Dergüşā-yı 'a'ādur el-Fettāh

İtdi ihsānı 'ālemi ıslāh

Hem açıkdur hāzā'in-i keremi

Cürmeyle bağlamaz der-i ni'amı

Bu daħi her işi idüp teysīr

Sırrı tenvīr ider dili taḥhīr

El-'Alīm

215 El-'Alīmü'l-belīĝ fi 'ilmeh

Aña maḥfī deĝül heme kuh u meh

Ẓāhir ü bāṭın u daķīķ ü celīl

Cümle ma'lūmıdur 'ale't-taḥṣīl

Dem mekbā ʿala mevāzıbet

Taʿrifullāhı Hakkı maʿrifete

El-Ḳābızü'l-Bāsıt

Evvel el-Ḳābız ismini fikr it

Pes maʿe'l-Bāsıt ānı bir zıkr it

[19]

Ḥazret-i Ḥayy-ı kâdir-i ʿallām

Keyfe māşā ider taşarruf-ı tām

220

Kiminiñ rızkını ider mebzûl

Kimini zayyık-ı hāl ile maʿlûl

Ḳabız ider baʿzı kalbi ğafletle

Baş ider baʿzı ʿilm ü hikmetle

Rûḥ-ı emvâtı kabız ider ammā

Yine baş eyler idicek ihyā

Bunları yād iden ʿale'l-eksār

Çok görür kabız u başdan āşār

El-Ḥafīḍ Er-Rāfiʿ

Oldı el-Ḥāfiḍ ile er-Rāfiʿ

ʿİnde ehlü’l-edeb meʿā vākıʿ

225 İder ol bī-zevāli zü’l-ālā

Düşmen pest ü dostın aʿlā

Ehl-i tuğyānı eyleyüp ibʿād

Evliyā kùlların ider isʿād

Ḥıfz ider kāfirīni bi’l-ḥüsrān

Refʿ ider müʾmīnīni bi’l-iḥsān

İsm-i evvel kazā-yı ḥācete dāl

Hem ider her mühimmī istiḥşāl

İsm-i şānī ider berī vü esen

Mütemerridleriñ şürūrından

El-Mu'izz El-Muzill

230 El-Mu'izz el-Muzill dū vaşf-ı celīl

Ya'ni Haḳdūr iden 'azīz ü zelīl

Kimini 'ilm ile ider i'zāz

Ba'zısın zıll-ı cehl ile dem-sāz

[20]

Virür ebrāre 'izzet ü 'işmet

Şoñra 'uḳbāda ni'met ü raḫmet

Daḫi eṣrāre zillet ü ḫıramān

Dar-ı uḫrāda şiddet ü nīrān

Yā Mu'izz ile eyle istīnās

Ehl-i heybet olursıñ 'inde'n-nās

235 Yā Muẓill olsa dilde şām u seḫer

İdemez mekr-i ḫāşid aña zarar

Es-Semī

Es-Semī olmış ise sāmi'a zīb

Eyler āsār-ı nuṭkıñı tehzīb

Münkeşifdür Hudā'ya cümle şadā

Vaşfıdur sem-i bī-üzün ammā

Ānı ihşādan olmayan münfek

Müstecābe'd-du'ā olur bī-şek

El-Başīr

Ma'nī'ü'l-Başīr zāhirdür

Bā-edeb bāş āla nāzırdur

240 Mubşırāt oldı mūncelī Haḳḳa

Görmesi bī-cüfün u bī-ḥadeḳa

Oḳu yüz kere cum'adan evvel

Ola çeşm-i başıretiñ ekḫel

El-Hakem

El-Hakem qavl u fi'li ahkemdür

Hükmî 'indinde nās-ı ebkemdür

İdemez kimse hükmini tağyır

Emrine rāmdur şağır ü kebır

[21]

Cevf-i leyl içre kıl anı tekrār

Eyle qalbiñ mınnaşa-i esrār

El-°Adl

245 İtse el-°Adl umūrıñı ta°dıl

Saña olmaz cihānda kimse °adıl

Cevr ü zulm itmez ekrem ü a°del

İsmi olmış °adāletine edel

Kim ki zıkrın ider anıñ teksır

°Alemin qalbin eyler ol teşhır

El-Laṭīf

El-Laṭīf ism-i pāk-ı Rabbānī

Ṭutdı dünyāyı birr ü iḥsānī

Mābihü'n-nef'imiz olan emrī

İtdi iḥsān bi-ḥayṣü li-enderī

250

°Adedince anı iden tekrār

Luṭf-ı Ḥaḳla olur ḳarīn-i mesār

El-Ḥabīr

El-Ḥabīr oldu Ḥazret-i Mevlā

Rāzdān ḥaḳāyık-ı eşyā

Hep ḥafāyā olur aña ızhar

Virdi mā kān u mā yekūn ḥaber

Dest-i işkencede olan ādem

İtsün ekṣār-ı zīkrīni her dem

El-Ḥalīm

El-Ḥalīm itmez ol Kerīm ü Cevād

°Acilen aḥz-ı intikāmı murād

[22] 255 Belki imhāl ider ki müznib-i zār

İde her bir günehten istigfār

İşbu ism-i mübārek-i enver

Zer-i āfātdan maşūn eyler

El-°Azīm

El-°Azīm übbehet-sezādur aña

Uludur hep şifāt-ı zāt-ı Hudā

Ya°ni aḳşā merātibü'l-°uzma

Ḥāşdur Rabb-ı vāsı°ü'l-kereme

°İzzet-i zākirīne bā°ışdür

Daḥi merzāya bir°i mürişdür

El-Ğafūr

260 El-Ğafūr oldı tāmü'l-ğufrān
Kāmilü'l-mağfiretdür ol mennān

Kemmā-i eblağ olur bu ism-i şerīf
°Afv ider her günāhı Rabb-i Laṭīf

Ol müdāvim aña ma°e'l-iḥlāş
Bul elemden hemīşe emn ü ḥalāş

Eş-Şekūr

Eş-Şekūr itdi şākirīne Ḥudā
Bi-cemīlü'n-ni°am cezīl-i °aṭā

Şālihīne şenā ider o naşīr
Virür emr-i yeşīre ecr-i keşīr

265 Dīn ü dünyā u āḥiretde şehā
°Āfiyet bul bu ismi kıl iḥşā

El-°Aliyy

[23]

El-°Aliyy ekmel-i °ulüvv ü kemāl

Münḥaşırdur Ḥudā'ya celle celāl

Zāt-ı pākı degül mekāna mümās

İtmez idrāk anı °uḳül u ḥavās

Bunı vird itse merd-i pür-zillet

Ḳadr-i °ālī olur bulur rif°at

El-Kebīr

El-Kebīr eşref ü ülūdūr İlāh

Kāmilü'z-zātdür ḳadīm Āllāh

270 Kibriyādur kemāl-i zātına ḥāş

Aña muḥtācdur °avām u ḥavāş

Zikrīn ekşār iden kerīm-i nihād

Bāb-ı °ilm ü kemāl itdi küşād

El-Hafîz

El-Hafîz evvel müheymin a°zam

Hıfz ider kulların bu vech-i etem

Oldı hıfz ile kâ°im arz u semā

İtmez ezdād birbirîn ifnā

°Aşr-ı merrāt oķu ānı dā°im

İns ü cinn nār u mādan ol sālīm

El-Muķīt

275 Rızķa zāmındür el-Muķīt elbet

ķūt ile virdi kullara ķuvvet

Muķtedirdür hemīşe her kāra

Şāhid-i muṭṭali°dür eśrāra

Oķu bir ķabza ḥāke ķıl pür-nem

Şavma ķuvvet virür idersen şem

[24]

El-Hasib

Ḳānî° ol el-Ḥasīb kāfîdür

Ḥaḳ umûr-ı °ibāda vāfîdür

O'dur ancaḳ muḥāsib-i a°māl

Zü'l-şerefdür o İzid-i müte°āl

280

Olur ihşāsına iderse şitāb

Yekdigerden emîn ülü'l-ensāb

El-Celil

El-Celil ismin ile naḳş-ı cenān

Bil kemāl-i şıfāt ḥaḳḳı °ayān

Ol ḳadīmü'l-şıfātdür men°ūt

Be-nu°ütü'l-Celāl ve'l-ceberût

Anı zıkr ile şerḥ idüp şadı

Gör zuhûr-ı celālet-i ḳadri

El-Kerīm

Zü'l-‘aṭāyādur el-Kerīm Allāh

Bezl-i iḥsān u cūd ider her gāh

285 Bī-vesīle kerem kıılır o cevād

Lā-ḥaḳ olmaz ‘aṭıyeşīne nefād

Kim anı zıkr iderse ‘inde’n-nevm

Artar ikrāmı fī-ḳülübü’l-ḳavm

Er-Raḳīb

Ba‘de-zā er-Raḳīb olur imlā

Ki ḥafız-ı belīgdür Mevlā

Cümle eşyāya Ḥaḳ merāḳıbdür

Ḳulıñ enfāsını meḥāsıbdür

[25]

Anı ‘add itdi ehl-i faẓl u kemāl

Sebeb-i ḥıfz-ı māl u cem‘-i ḍavāl

El-Mucîb

290 Şād ider el-Mucîb icābet ile

Ƙıl duªā Hālīķa inābet ile

İder ol zāt-ı şāmilü'l-elṭaf

Sā'iliñ iltimāşını isªāf

Ƙıl serīª ismine anı ittibāª

İder elbet icābeti isrāª

El-Vāsiª

Başt-ı niªmet ider çü el-Vāsiª

Saªa-i cūdīn añla ol ķāniª

Ol Ğanīniñ ªaṭāsı kāmildür

Raḥmet ü ªilmī ªām u şāmildür

295 Zākīrīn hırş u ğıldan eyler dūr

Vüsªat-ı şadr ile ider maªmūr

El-Ḥakīm

El-Ḥakīm ʿilm ü şunʿı müttekindür

Zü'l-ḥikem oldığı meber-misendür

Ḥākim-i mā-yürıddür mennān

Muḥkem eyler umūrı bil ittiḳān

Hem devāmīyi şarf ider bu kerem

Feth-i bāb-ı mine'l-ḥikemdür hem

El-Vedūd

El-Vedūd evliyā vü ehl-i ḳulūb

Hem muḥıbb oldı Ḥaḳḳa hem maḥbūb

[26] 300 Bi'l-ʿumūm ol keremver-i ekber

Ḥaḳḳa iḥsān u birr ü ḥayrı sever

İsm-i aʿzām deyü rivāyetdür

Zikri hem cālibü'l-meveddetdür

El-Mecîd

Şeref isterseñ el-Mecîd yeter

Ya'ni ancak Hudâ'dur eşref-ter

Zü'l-[°]aţâyâ el-Vefîredür yezdân

Keşret-i cûd olur aña şâyân

Ehl-i zikrinde mecd olur bâhir

Zâhirâ bâtınâ ider tâhir

El-Bâ'is

305 Daği el-Bâ'is itdi ba[°]s-i rüsûl

Ba[°]s-ı erzâk ider o Râzık-ı kül

Ba[°]s-ı men fi'l-kubûr ider li'l-Haşr

Neşâ'it-i âhretde 'inde'n-neşr

H^vâbgâhında eyle yüz tekrîr

'İlm ü hikmet dili ider tenvîr

Eş-Şehīd

Ƙıl hıcāb eş-Şehīdi yād eyle sen

‘Ālemü’l-ğaybü’ş-şehādetden

Aña zāhir zevāhir-i eşyā

Ki odur her meşāhidi dānā

310 Anı ihşā ile olub meşğūl

Eyle bātıldan aşl-ı Hāḳḳa ‘udūl

El-Hāḳḳ

[27]

Ehl-i Hāḳ ol de dāi‘ma el-Hāḳ

Ol gürūh-ı hāḳīkate ya-Hāḳ

Oldı Āllah şābitü bi’z-zat

Hem muhıḳ olduğunu ƙıl işbāt

Anı yüz kerre günde ihşā it

Yüsr ile kendi zātın ignā it

El-Vekîl

El-Vekîl intizâm-kâr-ı ʿabîd

Aña vâbestedür ʿarîf ü telîd

315 Herkes emrîn ider aña tefvîz

Degil efʿâlî kâbil-i taʿrîz

Zevk-yâb itse zikri zâiʿkayî

Defʿ ider tünd-bâd u şâiʿkayî

El-Ḳavî

El-Ḳavî îzîd-i bi'l-istihkāk

Bâligü'l-ḳuvvedür ʿale'l-ıtlāk

Oldı zât u şifât u efʿâlî

ʿAcz u naḳş u fütürdan hâlî

Yâ Ḳavî ismini tilâvet ḳıl

Hâl u şânında kesb-i ḳuvvet ḳıl

El-Met n

320 El-Met n ism-i p k-ı h zret d r
Pes met net-i kem l-i kuvvet d r

 ayr-ı ma l b   lib-i mu lak
Bi-teess r-i m  essir ancak hak

Yazup i se anı zen-i b   r
Tıflın irz   ile ider dil r

[28]

El-Vel 

El-Vel  ehl-i birre n  ird r
Hem mu ibb-i zev  l-m  essird r

O dur a v l-i   leme n  ım
Pes um r-ı  ib d ile k   m

325 N  il-i ma lab oldu b  sem a
O uyan bi  kez anı her cum a

El-Ḥamīd

El-Ḥamīd ol mecīd-i ḥāmiddür

Daḥi şāyeşte-i meḥāmiddür

Zātına kendü ḥamd ider o Vedūd

Oldı hem cümle ḥamd ile Maḥmūd

Oḳuyup ol meḥāmide maşḥūb

Olur aḥlāk u ḳavl u fi'liñ ḥūb

El-Muḥşī

Pes nu'ūt-ı Ḥudā'dan El-Muḥşī

Şād ider cümle yād iden şahşı

330 °İlmi iḥşā-i küñ şey'e yeter

°Aded ü ḥaddīni iḥāṭa ider

Ḳalbi zikriyle eyleyüp tenvīr

Dil-i ehl-i ḳülübı ḳıl teşḥīr

El-Mübdî El-Mu'îd

Dağı el-Mübdî el-Mu'îd şehā

Me'ā iḥşādür enseb ü aḥrā

Yokdan icād şey^o olur ebedā

Hem i'āde pes ez fenā inşā

[29]

İtdi Ḥaḳ ḥalkı evvelā izhār

Yine ba'de'l-memāt ider iḥzār

335 Yāḥūd ebedā bi-ğayr-ı sebḳ-mişāl

Olur ibdā^e-ı Ḥāl-ı Müte'āl

Peş i'āde Cenāb-ı Ḥayy-ı cevād

Mişli meşbūḳı eylemek icād

Onları dilde dāi'm it cārī

Ḳıl tezekkür unuttığıñ kārı

El-Muḥyī El-Mümīt

Maʿā'l-Muḥyi-i ḥayāt-efzā

El-Mümīt ile zıkr olınsa sezā

Zindegī baḥş u mürde-şāz Allāh

Ḥeleķü'l-Mevt ve'l-ḥayāt güvāh

340 Yed-i kudretdedür taşarruf-ı tām

Kimini var ider kimini iʿdām

Nūr-ı ʿirfān u feyz ile bārī

Zinde eyler külüb-ı ebrārī

Ẓulmet-i cehl ile idüp mürde

Dil-i füccārı kıldı efsürde

İsm-i evvelle firḳat ülfet olur

Düvvüm emmāreyi muṭīʿa kıılır

El-Ḥayy El-Ḳayyum

Oldı El-Ḥayy ile pes el-Ḳayyūm

İsm-i Aʿzam bi-ḳavl-i ehl-i ʿulūm

345 Ebedī zü'l-ḥayātdur çün Ḥay

Zīr-i ʿilmindedür anıñ her şey

Zāt-ı pākiyla vaṣf-ı ḳāʾimdür

Ḥayy-ı Bāḳī vü Ḥaḳḳ dāiʾmdür

[30]

Oldı Ḳayyūm kāiʾm-i bi'z-zāt

Ve mukīmü li-küllü mevcūdāt

Ḥayyı ʿinde't-ṭaʿām ḳıl tekrār

Nūr ider dilde loḳmañı Ğaffār

Nevmī Ḳayyūm defʿ ider fi'l-ḥāl

Ol ḳıyāmıñla zinde-dār-ı leyāl

El-Vācid El-Mācid

350 Vecd-i vicdān eyledi el-Vācid
Mecdī tecdīde beşdür el-Mācid

Žammla vecd olur lüğatde ğanī
Vācide pes ğanī imiş maʿnī

Oldı her işde Hāzret-i Bārī
Kūlfet ü ihtiyācdan ʿārī

Mecddür vüsʿat-i kemāl-i kerem
Zü'l-ʿaṭādur o Mācid-i ekrem

Oldı maʿnī mecīd ile hemser
Leyk andan mecīd eblağter

355 Taḫvīyet baḥş olur dile vācid
Ḳalbi tenvīr ider dili Mācid

El-Vāhid

Birdir Allāh ismi el-Vāhid

Birligine cihān qavī şahid

Pes aḥeddür Hudā şifātında

Vāhid-i bī-mişīl zātında

Anı biñ kerre her gün it ta'dād

Eyle dilden ḥalāyıkı eb'ād

Eş-Şamed

31

Eş-Şamed şeyyid 'amīmü'c-cūd

Melce° u mültecā-yı her mevcūd

360 Ğayr-ı muḥtācdur Kerīm ü Ğanī

Cümle muḥtāc aña o müstağnī

Qıl anı zīver-zebān-ı felāḥ

Ki ola rū-nümā necāḥ ü şalāḥ

El-Ḳādir El-Muḳtedir

Kāmilü'l-Ḳudret oldı el-Ḳādir

Daḥi el-Muḳtedir tüvānādur

Yeknesaḳdur ikisi ma'c'nāda

Muḳtedir iblaḡ oldı mebnāda

Ḳādir u muḳtedir-i ḳadīr ancak

Fā'il-i mā-yürīddür el-Ḥaḳ

365 Ḳudret-i muṭlaḳa ile ğayrullāh

Vaşf olunmaḳ ḥaṭādur ol āḡāh

Oḳu ba'd-ez dü rek'ā Ḳādirī yüz

Şāhid-i kuvvet 'arz ider saña yüz

Muḳtedir olsa nev-be-nev tertīl

İşi tedbīr ile ider teshīl

El-Muḳaddem El-Muʿaḥḥar

El-Muḳaddem muḳarrebü'l-ebrār

El-muʿaḥḥir mübʿidü'l-eṣrār

Etkıyā mücrimīne aḳdemdür

Baʿzı ḳarn-ı āḥere muḳaddemdür

370 Sebeb aḳdem müsebbebātından

Hem beṣāʾiṭ mürekkebatından

İtdi süflīye ʿulvīyi taḳdīm

Hikmet-i ḳādir ḥakīm-i ḳadīm

[32]

Şān u ān u vücūd-ı zāt u mekân

Oldı taḳdīm baʿzı şeyʿe nişān

Yā Muḳaddem virür seferde zafer

Yā Muʿaḥḥar ḳabīḥi defʿ ider

El-Evvel El-Âhîr

Şoñra el-Evvel ile el-Âhîr

Oldı mu'ınleri celî zâhir

375 Ya'ni ol ki lâ-bidâyetle

Dañi âhîr ki lâ-nihâyetle

Müftetañ yok vücūd-ı Mevlâ'ya

Muhtetem yok celîlü'l-âlâya

Ezelî vü kadîmdür Yezdân

Hayy-ı Bâķî pes ez-fenâ-yı cihân

Lem yezel-i lâ-yezâldur ma'bûd

Evvel âhîr faķaķ odur mevcûd

Şemligî ism-i Evvel eyler cem'

Digeri mâsivâ-yı dilden ķam'

Ez-Zāhir El-Bāṭın

380 Nūrü'z-zāhir itse dilde be-rūz

Ola el-Bāṭın ism-i feyz-efrūz

Zāt-ı pākı bilindi bi'l-āṣār

Muḥteciḍür velī °ane'l-ebṣār

Şunı olmış hemīşe zātına dāl

Ma°rifet kūnh-i zātın emr-i muḥāl

Zāhir °ind-i mü°min °abde

Bāṭın °an münāfık caḥda

İsm-i Zāhir virüp zamīre mesār

İde nūr vilāyet izḥār

[33]

385 Zākirīn bāṭın eylemez me°yūs

Qılār āṣār-ı ünsle me°nūs

El-Valî

Kişver-i albi açsa el-Vālî

Ola āsūde cümle avālî

Heb umūra ider tevellî-i tām

Ki odır Mālîkû'r-riāb-ı enām

Anı eyle amîme-i evrād

Ol şavā'ıden emnle dîlşād

El-Müteālî

Müteālî ma'rifen bi'l-lām

Nām-ı nāme-i Hāzret-i allām

390 Bālîg-i fi'l'alādür ol Mevlā

Ki naāyışdan enzeh ü a'ālā

Ehl-i ikriñ ider bu nām-ı refi'°

Hālin ıslāh u şānını terfi'°

El-Berr

Dā'im iḥsān u berr ider el-Berr

Vaşf-ı zīşānīdūr ğani vü eber

Feth-i evvelle Birr-i mün'imdür

Muḥşin-i bālīgü'l-mekārimdür

Yedi kerre oḳu şabī üzere

Kām-kār ola maṭlabı üzere

Et-Tevvāb

395 Kābilü't-tevbedür çün et-Tevvāb

Tövbeye bī-tevaḳḳuf eyle şitāb

[34]

İder eşbāb-ı tevbeyi teysīr

Tövbe-i müznibi ḳabūl-pezir

‘Aşr-ı mir‘āt oku ‘ale’z-zālim

Keyd-i zulmünden ol anıñ sālīm

El-Müntakim

İder el-Müntakim ʿuṣāta ʿiḳāb

Ḳıl maʿāṣīden ʿafv-ı Ḥaḳḳa iyāb

Fiʿl-i mekrūhı sevmez ol Müteʿāl

İder erbābına dilerse nekāl

400 Zikrīn ikṣār eyle ḳıl anı penāh

Eyler aʿdādan aḥz-ı ṣār Allah

El-ʿAfv

El-ʿAfv ehl-i zenbi ʿafv eyler

Temelinden günāhı maḥv eyler

Luġat-ı ʿafv imiş izāle vü maḥv

Pes olur maġfiretten iblaġ-ı ʿafv

Eyle tekrāra himmeti maṣrūf

Ola bāb-ı rızāsıñā mekṣūf

Er-Ra'ûf

Herkese er-Ra'ûf rahmet ider

Vāye-dār-ı kemāl-ı ni'met ider

405 Aşl-ı re'fet işdür hîmmetdür

Re'fet-i eblağ-ter-i meziyyetdür

Ğazabı def' için ānı de bār

Zıkr idüp on şalāt kııl tekrār

Mālikü'l-Mülk

[35]

Mālikü'l-Mülk nāfızü'l-aḥkām

Emrine rāmdur bu heft ecrām

Māsivā cümle mülkîdür yekser

Keyfe-māşā 'emr ü ḥükm eyler

Zīb-i silk müdāvemet kııl anī

Olasın fażl-ı Ḥaḳla tā ki ḡanī

Zü'l-Celālü ve'l-İkrām

410 Hāzret-i zü'l-Celālü ve'l-ikrām

Kāmilü'l-mecd fāi'zü'l-en'ām

Zātına hāşdur Celāl ü Kemāl

O'dur ancağ müfîz birr ü nevāl

İsm-i a'zamdur anı kıl tekrār

Olur 'iz ü celāleti der-kār

El-Muḫsit

'Ādil-i bī-mu'ādilü'l-Muḫsit

Ne müferriḫdür ol ne ḥod-müfriḫ

Ḳaṣṭ olur fevz-i muḫsitine sebeb

Ḳāsiṭin oldılar caḥīme ḥaṭab

415 Anı ehl-i 'ibādet itsün yād

Dilden eyler veşāvisi ib'ād

El-Cāmi°

Cem°i eздāda kādīrū'l-Cāmi°

Cem°-i eştāt ider bilā-māni°

Cem°-i eczā vü cem°-i rūḥ eyler

Nāsı maḥşerde cem° ider yek-ser

Cem°-i ḥātırla zikrīn it ıtnāb

İde cem°-i maḳāşıd u aḥbāb

[36]

El-Ġanī

El-Ġanī ihtiyācdan °ārī

Cümle °ālem anıñ ni°am-ḥ°ārī

420 Oldı bi'z-zāt-ı ve's-şıfāt-ı Ġa°nī

Küllī şeyden berī vü müştāgnī

Tende bir şey olursa °arızadan

Def° ider eyle anı zīb-i dehen

El-Muğnī

Ḳalbiñ aġnā iderse el-Muḡnī

Sende ol bezl-i māl ile Muġnī

Virdi Ḥaḳ ba°zısına ṣervet-i māl

Evliyā ḳūllarına ṣafvet-i bāl

Anıñ ekṣār-ı zikri ey dānā

Āyısını daḥī ider iġnā

El-Māni°

425 Men° ider lāyıkıyla el-Māni°

Oldı Mevlā beliyyeyi dāfi°

Men° ü i°ṭā anıñdür el-ḥāşıl

Olamaz kimse men°ine ḥā°ıl

Beyn zevceyn olursa buġḡ u ġaḡab

Yazdılar iş bu ismi def°e sebeb

Eḍ-Ḍār en-Nāfi°

Oldı eḍ-Ḍār ile en-Nāfi°

İsm-i vāḥid gibi me°ā-şāyı°

Ḳullara Ḍarr u nef° ider īşāl

Ki odır keyfe mā-yeşā fa°āl

[37]

430

Żararı taḳdīr ider anıñ °adlī

Daḡi iḡsānı nef° ider fazlī

Ḥayr u şer nef° ü żar şefā vü keder

Cümle vābeste-i ḳazā vü ḳader

Oḳu her cum°a gicesi şad-bār

Ḳurb-ı Ḥaḳḳa sezā ider şeni Ḍār

Nāfi°i yād iderse ehl-i sefer

Ola āşūde-i cemi°-i ḡaṭar

En-Nūr

Muşırık-ı dilde berķ urup en-Nūr

Kişver-i cānı eyledi ma°mūr

435 Oldı zāhir bi-nefsihi o Vedūd

Daħi maẓharü'l-ğayra itdi vürūd

Anı mu°tād idenler iħşāsın

Ğıldı tenvīr ķalb u a°zāsın

El-Hādī

İtdi Hüda hedāye el-Hādī

Sevķ ü eṣrā gürūh-ı zühhādı

Pes hidāyet-i delālet ü irṣād

Bendegānın besūmı ħüṣn-i Ma°ād

Ĥırz-ı cān it anı yazīb-i dehen

Ğıl hidāyetle ķalbiñi rūṣen

El-Bedî

440 El-Bedî oldu meşeli nâ-ma' hûd

Ki 'adîmü'n-naẓîrdür ma' bûd

Hem bedî oldu mübdi'ü'l-eşyâ

Ġayr-ı meşbûkî eyledi peydâ

[38]

Yedi yüz kerre kıl anı ta' dâd

Hemm ü ğamdan olur diliñ âzâd

El-Bâkî

Hâşdur Hakkâ na'tü'l-Bâkî

Ġayra câiz degildür ıtlâkî

Ebedîdür ki hiç fenâ bulmaz

Varlığı hadde müntehî olmaz

445 Anı şad bâr zikre ol meşgûl

Cümle a'mâl olur qarîn-i kabûl

El-Vāris

Ḥalk fānī Ḥudādur el-Vāris

Ḥaqq kādīm oldı māsivā ḥadis

Küllī şey lā-muḥāle hālikdür

Ancak ol Mālik-i memālikdür

Anı kablez tulū^c-ı şems oku şad

Renc-dār olmasun elemle cesed

Er-Reşid

Er-Reşid ol delil-i şavb-ı reşad

İtdi halkı meşālihe irşad

450 Oldı tedbîr-i ḥazret-i Ḥallāk

Bî-mu^cāvin nihāyete münsāk

Oku ba^cd'el-ı şā anı şad-bār

Ola maqbūlî-yi ^camel der-kār

Eş-Şabūr

Eş-Şabūr itdi müznibī te°cīl

Ki °uķūbetde eylemez ta°cīl

[39]

Ma°nī-i şabr hılme aķrebdür

Hılme de emn-i müznib ensebdür

Oķu ķable't-ķulū° yüz kerre

İrmez idbārdan saña zerre

Leyse Kemişlihi Şey°un Hüve's-Semī°ü'l-Başīr

455 Fehüve'l-Vāhidü'l-lezi yü°bed

Eħad lem yelid ve lem yūled

Mālehu min müşāriki ve neẓīr

Fetteķüllehe innehu leħabīr

Ve eynebū mine'z-zünüb ileyh

Şümme tūbū ebā liibtihālī'd-deyh

İbtihālū ileyh ʿazze ve celle

Yā ilahī bicāhi esmāʾuke

Seb lenā min cezīli niʿmāiʾke

Rebbenā ente biʾl-ʿibād-ı başır

Ve ʿalā külli mā teşāʾi kadır

460 Neķinā min zehārfiʾd-dünyā

Ve ihdinā fiʾl-memāti veʾl-meħyā

Ve emetnā ʿaleʾl-hüdā veʾl-bir

Vaʿfu ʿennā ve ʿāfinā vağfır

Ve ekfinā min mekābir ve ħüķūd

Veķinā ŧerre mākiri ve ħasūd

Neccinā min ŧedāyidüʾl-maħŧer

Ve eŧķinā sāʾiġen mineʾl-kevsēr

Vehdū enŧaru ʿasākirüʾl-İslām

Veʿanhüm veŧebbitüʾl-aķdām

465 Kātilü'l-müşrikîne ve'l-küfre
Vehzimü'l-mülhedîne ve'l-fecre

[40] Nühissu a'lāmeihüm ve zelzelehüm
Hibe āmālehüm ve zelilhüm

Ve ecirnā ve küllü zī imān
Min ʿazabi'l-cahīmi ve'n-nīrān
Rabbu vaġfir liʿabdike Şākır
Zü'l-cināyāti müzennibu kâşır

Gülşen-i Gonçahāy-ı Hüsn-i Hitām

Hamd o feyyāz-ı birre şāyāndur
Āb-ı feyziyle hāme reyyāndur

470 Ter-zebāndür ʿināyetiyle kalem
Naʿceb şânına olınsa kaşem

N'ola itmişse ʿālemi şīr-āb

Ki odur ʿayn hīkmete mīzāb

Tāb-ı rahmetle kesb idüp miknet

Yāzdı māfi'z-żamīri bī-lüknet

Ḥüsn-i tertīb ile kılūp terkīb

Oldı güyā bu gülşen-i pūr-zīb

Ravżat-ı zāt-ı behcet ü qarār

Cennetehu taḥtiḥā ceriyyü'l-enhār

475 Zāhir oldı ḥaḳīḳat ile mecāz

Sırr-ı şerbeste-i daḳāyık-ı rāz

Āçılup genc-i kişver-i esrār

Zīb-i şadr oldı cevher-i güftār

Buldı silkü'l-leʿāl-i ziynet-i tām

Geldi hengām-ı ıkd-ı ḥüsn-i ḥitām

Şimdi Bedr-i semâ'ad u şimār

Olur esmā-i ehl-i Bedr-i kibār

Leyk bir na't-ı hāş idüp taqdīm

İdeyim istigāseyi tetmīm

[41]

Ni'met-i Pāk Şehenşeh-i Levlāk

480 Ey risālet serīriniñ şāhı

Vey celālet şehriniñ māhı

Ve'd-Đuḥa ḥ^vāverinde mihr-i kerem

Ve'l-Ḳamer maṭla'ında Bedr-i etem

Aḥter-i āsmān-ı şümme denā

Necm-i ʿālem seyr-i ev-ednā

Şehsuvār-ı yegāne-yi mi'rac

Şehriyār-ı ferīd-i şāhib-i tēc

Şoḥbet-i ḥāş-ı ḥazrete hem-rāz

Lī-ma'allāh bezmine dem-sāz

485 Behcet-efrüz-ı hil'at-ı levlāk

Hikmet-endüz hil'at-ı eflāk

Genc-i re'fet def'ine-i envār

Kenz-i ni'met haz'ine-i esrār

Evvelin-i fıtrat u şin-i irsāl

Hātem-i rüsül ü hātim-i efzāl

Sensin ol şubh-ı şādık-ı rahmet

Ki seniñle açıldı her zulmet

Şems-i hestī fūrūğ-ı 'ālemsun

Mihr-i kiytī-i fūrūz-ı 'azamsun

490 İtdi ekvānı tal'atıñ rüşen

Mağdemiñle cihānı kıldıñ şen

Enbiyādur nücüm-ı cāh u celāl

Sensin ammā sipihr-i fażl u kemāl

Enbiyā itdiler mişāl-i bûdûr

Mihr-i zâtından istifâde-i nûr

Çekilürken nübüvvetiñle ʿilm

Beyn-i mâ u tıyn idi âdem

[42]

Saňa zât-ı ʿulvî virdi Hudâ

Kānu minhāl âdemü'l-esmâʾ

495 Nûrın ıķād idüp zehî fânûs

Cebhe-i Nûhda ziyâ meʼnûs

Sâhil ü estût ʿale'l-cûdi

Oldı mersâ-yı keştî cûdı

Şerefîñle Halîle Rabb-ı Enâm

Nârı nûr itdi yaʿnî berd ü selâm

Cedd-i zü'l-mecdiñ oldı İsmâʿîl

Kebş-i cennetle mazhar-ı tebcîl

Naʿt-ı pākıñ Mesîh idüp takrîr

İtdi yemîn kıdümüñi tebşîr

500 Târem-i çârıma çıkup ʿİsâ

Reh-güzârıñda tırdı mihr-âsâ

Hâşılı cümle enbiyâ-ı efḍal

Leyk sensin vücūhla ekmel

Zâtıñ evşâf-ı midḥata şâyân

Muʿcizâtıñ hemîşe bî-pâyân

Kef-i cūdıñdan âḳdı âb-ı naʿîm

Ser-engüştüñ itdi mâhı dü nîm

Şıdkıñ ikrâr idüp haccâre-i saḥt

Pîşgâhıñda secde itdi dıraḥt

505 Bâñ-ı taşdıḳ çekdiler yek-ser

Nâḳa vü ḍabb u zaby zʾib ejder

Merhem-i luṭfîñ eyleyüp imdād

Çok ʿalîl oldı bir ʿîle dil-şād

Keḥel-i fazlıñ idüp ʿacep teʿşîr

Niçe çeşm-i ḍarîri kıldı ḳarîr

Olmıñ iken fütāde-i ḥırmān

İtdüñ ʿayn-ı fütādeyi iḥsān

[43]

İsm-i raḥm-tersüñ iden tezkār

Ola nām-āver yesār-ı mesār

510 ʿİlm-i aḳdesüñ maʿa ism-i Celāl

İtdi tevḥîd-i ḥazreti ikmāl

ʿİẓam-ı şanıñı ider îmā

Vaşf-ı bisyār u keşret-i esmā

Hüsn-i aḥlāk ile Muḥammedsün

Bi-cemîʿi'l-Meḥāmid-i Aḥmed'sün

Sensin el-kıřřa Hāmid u Maḥmūd

°Ayn-ı medlūl-ı řāhid ü meřhūd

Sensün el-Ḥaḵ Müheymın ü Hādī

Bi°setüñdür hidāyete bādī

515 Sensün ancaḵ sirāc u nūr u münīr

Zīr ü bālāyı eylediñ tenvīr

Melce°-i ḥastegān-ı ümmetsün

Ġavř u ġays u ġıyāř-ı raḥmetsün

Sırr-ı envār-ı ḳudse mařharsun

Ṭayyib ü Ṭāhir ü muṭaḥharsun

Oldı zāt-ı řerīfñ el-ḥāřıl

Müctebā vü muḳaddes ü kāmıl

Seyyid ü Fāzıl u °Afv u Mübīn

°Āḳab u Ḥāřır ü Mekīn ü Metīn

520 Hâtemü'r-rüsûl Emîn ü Hakk u Kerîm

Hâtemü'l-Enbiyâ Ra'ûf u Raḥîm

Şadık u Cāmi° ü °Azîz ü Şehîd

Sabık u Sâ'ik ü Vekîl ü Vaḥîd

Şalîḥ ü muşliḥ u Ebü't-Ṭâhir

Fâtîḥ ü Birr ü Nâşîḥ ü Nâşîr

Mustafâ vü Kavî vü °Abdullâh

Müntakî vü Hafî vü Sa°dullâh

[44]

Kayyım u Muktefî Velîyy ü Şefî°

Münzir ü Müktefî Muṭâ° u Muṭî°

525 Daḥî Muḥyî vü Mâḥî vü Cebbâr

Hem Mucîb ü Mucâb pes Muḥtâr

Mucib-i fevz-dâr-ı uḥrâsun

Ya°ni °aynü'n-na°im-i büşrâsun

Şıfatıñdur muşahhihü'l-ḥasenāt

Şöhretiñdür şafūḥ ʿane'l-zellāt

Buldı ʿālem delāletüñle reşād

Oldı zāʿil hidāyetüñle fesād

Niçe cürm ü ḥaṭāyı maḥv itdün

Çok eşimi sezā-yı ʿafv itdün

530 Bende-i izʿaf-terīn-i ümmetiñüm

Şāyigān-ı nevāl-i himmetiñüm

Müflis-i t̄aʿatum faḳīr ü denī

Eyle naḳd-ı şefāʿatüñle ḡanī

Müznib-i tīre-baḥt-ı āmālüm

Reh-zen-i nefis elinde pā-mālüm

Heme kārüm ḥaṭā vü ʿiṣyāñdur

Her işüm ʿayn-ı sehv ü nişyāñdur

anda bir řıve vār ki řerre yarar

Dil-i meyyālīm ol řerārı arar

535 ayr ile řerri itmedüm temyīz

Hezeyān ile geçdi ōmr-i azīz

Tünd-bād-ı hevādān oldu tebāh

Şem-i cem-i dil řetīt eyvāh

Lillāhi'l-ḥamd řağdur īmānum

Ėıll u Ėıřdan berīdūr izānum

Nūr-ı tevḥīd ile dilim rūşen

Gel tařdıķ eyle Ėōñül Ėülşen

[45]

Ḑağdur iķrāruma Ėüvāh-ı eḥaķ

İnnehu vāḥidun ve emkenü ḥaķ

540 Ḑāk-i pāyiñden ey Resūl-i Kerīm

Emelümdür aṭā-yı fevz-i azīm

Vā-pesīn-i demde ide Rab maḳīt

Ḳavl-i şābitle ḳalbimi teṣbīt

Berḳ ura dilde pertev-i īmān

Bulayum dār-ı āḫiretde emān

Pes ʿabīr-i şalāt u müşk-i selām

ʿİtır-sāy ola tā-be-rūz-ı kıyām

Ravza-i tābnākıña her ān

Daḫi aşḫāb-ı vālih bī-pāyān

Zikr-i Ecdād Seyyidü'l-Emcād

545 Şāh-ı ʿālī-ḫaseb güzīde-neseb

Müntehab-ı ḫılḳat бүтүн-ı ʿArab

Mültecā-yı verā şefīʿ-i ümem

Server-i dū-serā ḫıdīv-i himem

Hānedān-ı aşıl-i ʿişmetdür

Dürr-i yek-dāne-i aşāletdür

Ab u ceddī be mūntehā-yı beşer

Hep berīdür süffāhdan yek-ser

Aşl u ferī kerīm ü zātı kerīm

Cümle ābā vü ümmehātı kerīm

550

Vālid-i mācidīdür ʿAbdullāh

Ceddīdür ʿAbd-ı Muṭṭalib ey Şāh

İbn-i Hāşim pes İbn-i ʿabd-ı Menāf

O da İbn-i Kuşayy zü'l-evşāf

Daḥi İbn-i Kilāb-ı feyz-encām

İbn-i Mürre pes İbn-i Kaʿb-ı be-nām

[46]

Şoñra İbn Lüʿeyy imiş mezkūr

İbn Ğālib hem İbn Fehr Ğayūr

İbn Mālîk’le İbn Nađr be-kām

Ya’ni İbn Kenāne-i Men’ām

555 Dađı İbn Huzeyme’dür meşhūd

Ba’de İbn Müdrike ma’düd

İbn İlyāsdur pes İbn Muđır

Dađı İbn Nezzār cūd-āver

Şoñra İbn Ma’ad olinmış ‘add

İbn ‘Adnān imiş nihāyet ıadd

Bunları ittifāken ehl-i neseb

İtdiler böyle nazm-ı silk-i edeb

Ba’de-zā tābe Hāzret-i Ādem

Olmış ecdād-ı pāki şebt-i ıalem

560 Ancađ āşār-ı ihtilāf-ı keşır

Baş-ı aqvāl ile ider tekşır

İş bu manzūmede bi-vechi şavāb

Cümlesin kâbil olmaz istî'âb

Leyk terk-i vesâ'it ile hemân

Enbiyâdan olanlar oldu beyân

Ya'ni ba'd-ez zevât çend 'aded

Oldılar Hâzret-i risâlete ced

İbtidâ enbiyâdan İsmâ'îl

Ba'de Hâzret-i Cenâb-ı Hâlîl

565 Hâzret-i Nûh u Hâzret-i İdrîs

Hâzret-i Şît Bâhirü't-tağdîs

Şoñra Âdem Ebü'l-Beşer bi'z-zât

Enbiyâ-yı 'izâma şad şalavât

Bildiñ ecdâdını zi sū-yi peder

Diñle şimdi zi cānib-i māder

[47]

H^vāver-i mihr zāt-ı Fahr-ı Cihān

Maṭla^c-ı Bedr enver-i ekvān

Ya^cni Ümmü'n-Nebī'dür ey dāver

Āmine binti Vehb feyż-āver

570 İbn ^cAbd-ı Menāf cūd-nişāb

O daḥi İbn Zümret bin Kilāb

Mütteḥiddür bu zātıla dü neseb

Bestedür aṣl u vāḥide iki eb

Ġazve-i Bedr ^cAzmü'l-Ġazavāt

Başla ey ḥāme-i ḥaḳāyıkdan

Hükümrān-ı kalem ü ^cirfān

Fārisü'l-ḥayl rezm-gāh-ı tarab

Nāfizü'l-ḳavl bezm-gāh-ı edeb

Yeke-tāz-ı fezā-yı faẓl u hüner

Nağme-sāz-ı nevā-yı ^cilm ü ḥaber

575 Sür-ı kemmiyet güzide cevelānı

Pür sevād it sefid-i meydānı

Seyf ü rumh u sinānı vaşf eyle

Gürz ü tır ü kemāndan söyle

Şerh idüp metn-i Ġazve-i Bedri

Münşeriḥ eyle sāḥe-i şadı

Serverān-ı ketāyib-i āşār

İtdiler sevḳ-i leşker-i iḥbār

Didiler kim idince müjde-resān

Pīşgāh-ı nübüvvete i'lān

580 Şāmdan °azm-ı °avdet itdīgini

Mekke'ye cezm-i niyet itdigini

Bā'is ḡazvetü'l-°aşire olān

Kārbān-ı Ḳureyş sāde-dilān

[48]

Oldı bā-emr-i şāh-ı feyz-i nüşūr

Ḳurb u ba°dīn tecessüse me°mūr

Ṭalḥa vü Sa°d iki zafer-pīşe

Gitdi °Ümeyr Kureyşi teftīşe

Pes verādan şehenşeh-i dū cihān

İtdi aşḥāb-ı °izzete fermān

585 Se şad u penç şīr-i merdüm-ḥ^var

Cem° olup ez muḥācir ü enşār

Oldı ḥasebü'l-meşāliḥ °üzren dūr

Bu ğazādan sekiz nefer mebrūr

Ḥükemā ilḥāḳ ile olındı şimār

Üç yüz on üç olur bu dem aḥyār

Gitdiler serverān-ı ḥayrū'l-ceyş

Bedre toĝrı berā-yı °ayr-ı Ḳureyş

Kārbānīlere gelüp haşyet

İtdiler himmet sāhile rıhlet

590 Eyleyüp Mekke'ye haber tesyār

Qıldılar istiğāse-i bisyār

Geldi qavm-ı li'āma °ucb u gurūr

Biñ qadar kimse itdi Bedre mūrūr

Hep şanādīd-i kābirān-ı °Arab

Oldılar birbirīne müsteşhab

Şāh-ı Qudsī sipāh-ı pāk-ı Cenāb

İtdi aşhāba böyle °arz-ı hitāb

Ki bize qıldı va°d-ı Rabbānī

°Ayrı yāhūd Qureyşi erzānī

595 Qankısı °indiñizde ensebdür

Rağbet-i mü°minīne aqrebdür

Geldi şiddîk-i mekremet mu'câd

Daği Fârûk u Hâzret-i Miqdâd

[49]

İtdiler şevk ü ha^vhiş ile tamâm

Meyl-i harb-ı nefîre ragbet-i tām

Yine tekrār idince istifsār

Fehm olındı ki kaçdîdür enşār

Didi Sa'd-ı Mu'âz-ı Enşārī

Ey meh-i bürc-i ma' delet-kārī

600 Tâl'atüñ kıldı cümleyi tenvîr

Hâk-pâyıñ 'uyûnı itdi qarîr

Râst-kâr olduğıuñ idüp taşdîk

'Ahd u mîşâkı eyledüñ tevşîk

Kısm u şad kısm sünnî halka

Reh-nümâ-yı sedâd iden Hakkâ

Ḳanda ʿazm eyleseñ maʿā giderüz

Reh-güzāruñda bezl-i cān iderüz

Şād-kām oldı Server-i ʿālem

İtdiler semt-i Bedre sevḳ-i ʿalem

605 Şīr-i ṭabʿān idince anda ḳarār

Feth ü tevfiḳdür yemīn ü yesār

Geldi naḥvet-i liʿām bīmzeye

Başladılar hemān mübārezeye

Refte refte olunca şuʿle-fürüz

Āteş-i kār-zār-ı müşrik-süz

Ġaleyān itdi dīñ-i ḥarb u cidāl

Ḥūn-feşān oldı tīġ-i ḍarb u ḳıtāl

Girdi ol dem ʿarīşe şāh-ı reşād

Virdi tūr-i duʿāya ḥayli küşād

610 Rabb-ı zü'l-‘arşe itdi ‘arż-ı niyāz

Dīdi ey Qādir-i Şiddīk-nevāz

Çāre-sāza Raḥīmi zü'l-keremā

Ey nigehbān-ı mülk-i arz u semā

[50]

Fevz ü nuşretle etkiyā mev‘ūd

Hulf u va‘d-i kerem muḥāl endūd

Bu ‘uşābe olursa pest ü helāk

Ebedī ḥaḳ-perestī görmez Ḥāk

Uzadup ḥāşılı münāşedeyi

Gözedirken zuhūr-ı mev‘ideyi

615 Oldı ḥ‘āb-ı yenām ‘aynīden

Pertev-i lā-yenām ḳalbi şen

Didi bīdār olup o nūr-ı Celīl

Geldi ceyş-i sürüş ile Cibrīl

İnbisât u neşât ile handân

Çıkdı bâb-ı ʿarîşden ol ân

Cephesinde beşâretiñ lemʿi

Oğudılar siyeh-zemü'l-cemʿi

Emr-i hâkla berâ-yı ʿavn-ı resûl

Nola cünd-i melâ'ik itse nüzûl

620 Beş biñ eblâk-süvâr dehşet-pâş

İtdiler müşrikîn ile per-hâş

Nerre-şîrân-ı dîn ile hem-dest

Qıldılar rûb-hân-ı küfri şikest

Sırr-ı şemşîrîn eyleyen tahrîk

İtdi aʿdâya düzağı tebrîk

Gördi qahr u demârı naḥvet-yân

Buldı zıll u bevârî nekbet-yân

Mükre-hân cihân-mehân oldu

Hûn ehl-i hevân-revân oldu

625 Bu ğazâ oldu a'zam-ı ğazâvât

Geldi andan esâs-ı dîne şebât

Bedr-i kübrâdur ol huceste ğazâ

Bedr-i 'uzma daği dinürse sezâ

[51]

Bedr imiş kurb-ı tayyibede meşhûr

Çarye yâ anda ism-i birr-i tahûr

On toköz mâh şoñra hicretten

Oldı tabl-ı ğazât-ı nevbet-zen

Ya'ni sâl-ı düvümde itdi birûz

Ramazân idi ol dem-i firûz

630 On ikinci günü ħurûc-ı ricâl

On yedinci günü vukûc-ı cidâl

Yevm-i Furkândur ol dem-i mümtâz

İtdi İslâmı haq o gün i'zâz

Seyyid-i kâ'inâta bâ aşhâb

Şad şalât ola tâ-berûz-ı hesâb

Zikr-i Evşâf-ı Hüb-ı Bedriyyîn

Ġazve-i Bedr fâi'zü'l-âlâ

Kışşasın hâme yazdı icmâlâ

Demîdür şöhretiyle ol i'lâm

Ola sebt-i şahîfe-i i'lâm

635 Gerçi üç yüz on üç neferdürler

İhtilâf ile oldı leyk ekşer

Olınan bu risâlede ta'dâd

Se şad u heft ile daḡî heştâd

İtdi ol dāverān sa°d-ı encām

Nuşret-i dīne bā levceh-i iḳdām

Anlarıñ hilye-i kerāmâtı

Faẓl-ı zāt-ı havārık-ı āyâtı

Olamaz ḥadd-i °idde küncīde

Şöhreti ġālib oldu Hūrşīde

640

Niçe āşār yazdı ehl-i °ulūm

Ki mirārā mücerreb ü meczūm

[52]

Baḥr u berde tilāvet-i esmā

İtdi def°i mekāyid ḥaşmā

Ḥaşıl oldu icābet-i da°vet

Ḥastegāna ifāde-i şıḥḥat

Anları zıkr ile tevessül iden

Çekmeye kayd-ı şīve-yi şīven

Ol mübârek-i tebâr feyz-i âşâr

İki kısım oldu küllühüm ahyâr

645 Bir gürûhı muhâcîrîn-i güzîn

Diger enşâr-ı mekremet-âyîn

İktifâ-i be-şeyyidü'l-ekvân

Mekke'den Tayyibe'ye gelân ihvân

Terk-i dâr u diyâr iden emcâd

Oldı nâm-ı muhâcîrîn ile yâd

Sâkinân-ı Medīne-i rahmet

Serverân-ı erîke-yi devlet

Şevk ile anları idüp îşâr

Qıldılar rāh-ı Hâkda cān-nişār

650 Hâk-pây-ı Resûlî kuhl-i ʿuyûn

İtdiler cümlesi be-şıdık-ı derûn

Oldı ol Һayli fā'izü'l-envār

Nām-dārān-ı şöhret-i enşār

Cümle yārān pāk-ı ıab'āndur

Heb ğāzanfer olan şece'āndur

RađyallAllāhu Rabbenā 'anhüm

Vebi-feyzi emednā minhüm

Қısm-ı Evvel Muhācirīn-i Kirām

Söyle Ey tercümān-ı rāz-ı nihān

Nüktedān-ı suҺan-ver-i dū zebān

[53]

655

Dem-i cān-baҺş ile meşīh-āsā

Mürde-gān-ı hümümü kıl iҺyā

Eyle esmā ile dili teşhīr

Sözleriñ oldı Һırz-ı 'ālemgīr

Ol kemer-bend-i zer niṭāq-ı beyān

Eyle vaşf-ı muҺācirīni 'ayān

İnd-i tezkâr hem tezellül kı1

Sür yüziñ yerlere tenezzül kı1

Feyz-i Hâk'dan kerem it istidâ

Eyle deryûze gerligi icrâ

660 Umâriz kim bizi o hayy-ı cevâd

Ânlara hürmete ide âzâd

İstigâse be-câh-ı Şâh-ı Rüsûl

Ey yegâne Melîk zü'l-inâm

Hâzret-i Mâlik er-riķâb-ı enâm

Fâz1 u luţfıñ füzûn u kâ mildür

Bir vücûdıñ cihâna şâ mildür

Minhü'l-azbi mekremet-kârı

Olmada bezm-i âleme câri

Teşnegân-ı ʿuṣâtı kı1l ırvā

Ola āmālimüz hemīşe revā

665 Bizi sırr-ı kerem cām-ı hıkmət kı1l

Neşve-dār-ı mey-i muḥabbet kı1l

Qalmaya dilde fikr-i ḳasvet-i cāh

Başt-ı envār ide fenāfillāh

Māsivā yekdür ḳalem ola hevā

Hep hebā ola arzū-yı hevā

Derre vü zerreyi bilüp yeksān

Olmaya ʿindīmizde ḳadr-i cihān

[54]

İdelüm ʿafv u ʿāfiyetle kıyām

Dīn ü dünyā vü āḫret de tamām

670 Olalum hem bā ḫüsnü'l-aḫvāl

Vāye-dār-ı nefāyiş-i āmāl

Hâşıl olsun sa'âdet-i dâreyn

Be-secâyâ-yı seyyidü's-şakaleyn

Ekmel-i etķıyâ vü ĥatem-i rüsül

Evvel enbiyâ vü âĥir-i kül

Seyyidü'n-nâs efĊelü'l-aĥyâr

Faĥr-ı 'âlem Muĥammed-i muĥtâr

Şehsuvâr-ı serîr ĥulķ-ı 'azîm

Fe'aleyhis'se-şalavatü't-teslîm

675 Yâ İlahî be-ķadrihi'l-'Âlî

Ola feyziñle ĳalbimiz mâlî

İsti'ânet bi-ĥürmeti'l-'aşere

Ey Ĥudâvend-i kâmilü'l-iĥsân

Vey nesak-baĥş-ı hey'et-i insân

Bizi ĳalb-i selîme ĳıl mâlik

Eyle Hüda hidâyete sâlik

Olalum merkez-i rızāda muķīm

Cāy-gīr ola dilde ḥaṣyet ü bīm

İdelüm şıdk-ı dā'imīde karar

Müstemirren bi-ḥürmeti'l-ebrār

680 Bi-refiķī-yi yār-ı gār-ı vefā

Ya'ni şiddik evvelü'l-ḥulefā

Ba'de'l-tekzārī-i fārūk

İbn-i Ḥaṭṭāb a'del ü mevşūk

Bi-ḥayā-yi vefā-yi zi'n-nüreyn

Bi-seḥā-yi 'Alī ebī's-sıbṭeyn

[55]

Bi-cenāb-ı Zübeyr-i pāk-ı Güher

İbn-i 'Avvām ma'delet-güster

Pes be-Sa'd İbn Mālīk ān şeh-i ḥāş

Necl-i nām-āver Ebī Vaḳkāş

685 Be-Sa'īd bin Zeyd nīgū-kār

Be-füyūzāt Ṭalḥa-i Muḥtār

Bedel İbn °Avf dād-āver

°Adurrahmān °āṭifet-güster

Be-kerem perverī-yi ān-nesāk

İbn-i Cerrāḥ Ebū °Ubeyde-i pāk

Bu gürūh °aşere-yi mübeşşeredür

°Adne vuşlatları muḳarreredür

Cümlesi serverān-ı ḳaşr-ı cinān

Fe°aleyhüm taḥiyyetü'r-rıdvān

690 Yā İlahī be-cāhim-i °indek

Bizi itme rızāñdan münfek

İstikānet be-cümletü'l-Ebrār

Ey cihān-perver e°az u ecel

İns-i cān āferīn °azze ve cel

Bizi şavb-ı şevāba kıl irşād

Olalum reh-i neverd-i rüşd-i reşād

Āl gönülden ʿalāka-i elemi

Kayd-ı mülk-i mecāzdan kes eli

Dili āzāde kıl ʿavāʾikdan

Zinhet-i minhet ḥalāyıkdan

695 Tolar ḥimmetle kalb u kālıbumuz

Ola ḥāşıl hemīşe maṭlabumuz

Bizi manzūr-ı ʿayn-ı ebrār it

Müstaʿid-i kabūl-ı aḥyār it

[56]

Olalar feyz-baḥş-ı neşv ü nemā

Hüve ecelletü'l-keremā

İde biz bī-kesānı istişhāb

Aḥiretde ekābir-i aşhāb

°Amm-ı pākīze-yi ḥabīb-i Ḥudā

Ḥazret-i Ḥamza seyyidü'ş-şühedā

700 Şınv-ı pür faẓl-ı ḥaydar-ı kerrār

Zü'l-cenāḥeyn Ca°fer-i Ṭayyār

Mevleyān-ı resūlden dōrt şe

İnse Ḥazret-i Ebū Kebşe

Daḥi Zeyd Bin Ḥārişe ile şehā

Oldı şaḡrān-ı pür vefā vü bahā

Sülemī Aḥnes ile oḡlı Yezīd

Daḥi necl-i Yezīd ma°n-ı Sa°īd

Erbed Bin Cübeyr ü Erḡam hem

Necl-i nām-āver Ebü'l-Erḡam

705 Pes Bilāl mü°ezzin İbn-i Rebāḥ

Neşve-baḡş-ı şımāḥ ehl-i felāḥ

Ḥazret-i Sābit şiddīk ü şefīk

Ya'ni Mevlā-yı Aḥnes Bin Şerīk

Mazhar-ı feyż-aḳdes-i ebedī

Zü'l-sa'āde Şemāmet Bin °Adī

Şaḳf u Medlāc u Mālik üç dāver

Cümle ebnā-yı °Amr'dür anlar

Soñra ibn-i Ḥümeyl cārīye-nām

İbn-i °Amr oldu Ḥātīb-ı Şamşām

710 Ba°dehu ḥātīb-ı ḥātībü'l-edeb

Ki Ebū Balta°a imiş aña eb

Nerre şīr-i °adū-şiken-i Ḥabbāb

Ya'ni İbnü'l-Eretdür ol evvāb

[57]

Soñra Ḥabbāb-ı bāhirü'l-efḏāl

Oldı Mevlā-yı °Atebe ol mafzāl

Sābıķından cenāb-ı pāk-ı Huneys

Pederīdür Hüzāfe Cedīde Kays

Şoñra Havla vü Mālik iki ser

Ki Ebū Havladur be-her dü peder

715 Zü'l-şemālīn nām-dār-ı şehīr

Zāde-i abd-ı °Amrdür o dilīr

İbn-i Akşem Rebī°a-i enver

İbn-i Haṭṭāb Zeyd şınv-ı °Ömer

Hażret-i Şebret bin Fātik-i pāk

Hem Şakīķi Haṛīm-i zü'l-edrāk

Pes Süheyl bin Vehb zü'l-ma°rūf

İbn-i Beyzā ile olur mevşūf

Hem karındāşı Hażret-i Şafvān

Bedrī-yi müttefakdur ol Sultān

720 Şoñra mevlā Ebī Huzeyfe-i hūb

Hażret-i Sālim kerem-i maşhūb

Daħi Sa°d İbn Havla-yı mebrūr

Yine Sa°d Bin Havle-yi meşkūr

Hem Süveybat ki İbn-i Harmladur

°Azm-ı rezm içre kārı hervledür

Pes Şecā° bin Vehb rezm-şinās

İbn °Osmān Hażret-i Şemmās

Hem şabīḥ-i melīḥ zü'l-iḥlāş

Ya°ni i°tāk-kerde-i bü'l-°aş

725 Şoñra İbn Sinān ya°ni Şuheyb

Daħi İbn °Ümeyr ya°ni Tuleyb

İbn-i Hāriş °Ubeyde bā Şanveyn

Ya°ni dāverleri tıfeyl ü Hüşeyn

[58]

Daḥi İbnü'l-Bekîr çâr ihvân

Cümlesi ehl-i Bedr-i pür-°unvân

Hâlid ü °âķil ile °âmirdür

Hem Ayās ķavî müe°ssirdür

°Âmir İbn Rabî°a-i Ekrem

°Âmir bin Fahîre-yi efķam

730

İbn Maz°ün cenāb-ı °Abdullāh

Şunv-ı pākı ķudāme-yi zü'l-cāh

Daḥi dīger birāderi °Osmān

Necl-i °Osmān sā°ib-i zīşān

Şoñra İbn Süraķa °Abdullāh

Dāder-i °Amr ile olur hem-rāh

Daḥi °Abdullāh oldu çār aḥbāb

Evvelā İbn Caḥş pāk-ı cenāb

İbn Mes'ūd u ibn Muḥreme hem

Daḥi İbn Süheyl Sa'd-ı 'ilm

735 İbn Ğazvān Ḥazret-i 'Utbe

Daḥi İbn Ḥalīsdür 'Uḳbe

İbn-i Vehb oldı 'uḳbe-yi Muḥtār

İbn Yāsir-i Emīn dīn-i 'Ammār

İbn Maḥaşşın 'Uḳāşe-yi ḍar-ḡām

Eḥedü's-sābıḳīn ale'l-İslām

Daḥi şunvı Ebū Sinān-ı Kerīm

Anıñ oğlu Sinān pür-tekrīm

Daḥi 'Amr ibn Ḥāriş pür-fer

Hem ebū Serheñ oğlu 'Amr Ebr

740 Şīr-i heycā 'Ümeyr ḥaşū'l-ḥāş

Ser-i eşref Ebī Vaḳḳāş

Pes   meyr bin Afv z  'l-tekr  m

Ya ni mevl  S  heyl d r o Ker m

[59]

Ba de ibn  Abd-ı  Amr u   meyr

Hem  Iy  z-ı fa  m necl-i z  heyr

  r-i d   men-  ken Ebu Mer ed

Da i Ma d m  Mer ed-i emced

  zret-i Ma rez Bin na la-yi p k

M sta  bin A   e-yi b -b k

745    ra ibn Reb  adur Mes  d

Mus ab Bin   meyr feyz-i n m d

Ba de Mu ammer bin   ri -i   b

 bn  Avf ol Ma teb-i mend b

 bn Esved dil r bezm-i cih d

K  h-i temk n   zret-i Mi d d

Mesci°-i şālih ol vefā kāni

Ya°ni mevlā'l-ḥalīfetü's-sāni

Ba°de-zā Vāḳid bin °Abdullāh

Daḫi Vehb bin Sa°d- °āli-cāh

750 Pes Yezīd-i Sa°īd necl-i Ruḳayş

Deḫset-endāz rezm-gāh-ı Ḳureyş

Bu Ḥuzeyfeyle hem Ebū Sebre

Bū Sinān bin Vehb zū'l Ḥabre

Pes Ebū Maḫşī vü Ebu Seleme

Virdüler fer ğazā-yı Bedre çevme

Zıkr olındı muḥācirīn-i kirām

Yüz bir aşḫāb °addolındı tamām

Ḥaşm-ı Rabbehüm bi-rıdvāna

Veseḳīthum zülāl-i iḫsāna

755 Yā Īlāhī bi-ḥürmeti'l-ebrār
Neccinā min mekāyidi'l-eşrār

Ḳısm-ı Şānī zi-ehl-i Bedr-i Enşār

[60]

Ḳısm-ı şānī-i ehl-i Bedr-i Kirām

Oldı enşār vācibü'l-ikrām

İki ʿālī kabīledür meşhūr

Evs ü Ḥazrec deyü olur mezkūr

Pes dū şımf üzere eyleyüp ĩrād

İdelüm Evsī evvelā taʿdād

Şımf-ı evvel gürüh-ı Evs Āmed

Seyyidü'l-Evs Mitkā vü Milāz

Ḥazret-i Saʿd necl-i pāk-ı Muʿāz

760 Şunvı ʿAmr u kerīm merd-i Ḥudā

RaḍıyaAllāhü ʿanhümā ebedā

Necl-i pākīze-i katāde Üneys

Hem İyas bin Evsed razvü'l-Keys

Pes temīm °amīmü'l-ālādur

Ez beni Ğanem-i sa°de mevlādur

Şābit bin Dilāver aķrem

İbn Hātib cenāb-ı Şa°lebe hem

Cābir bin °Atīk bi'l-icmā°

Şunvī cebrīde ba°z ider itbā°

765 Heft yārān lāyīķü'l-rıdvān

Nām-ı hārişdür onlara °unvān

Ya°ni ibn Enes dū vā°ķı°dur

Cedleri Mālik ile Rāfi°dur

İbn Evs oldı pes dū ehl-i nefāz

Anlarıñ ceddı Rāfi° ile Mu°āz

Hāmisen ibn Hātıb-ı Ekrem

Sādisen ibn ʿUrfaceyle be-hem

İbn Nuʿmān Sābiʿān mersūm

Eb ü cedd ile oldılar maʿlūm

[61]

770

İbn-i Kayzā Habbābdur bī-reyb

Daḥi ibn ʿAdī Cenāb-ı Hābīb

Pes ḥidāş ʿadū ḥırāş-ı cesūr

Yaʿni necl-i katāde-i mebrūr

Şoñra ḥavāt-ı dāfiʿü'l-afāt

Necl-i pāk-ı Cübeyrdür ol zāt

Baʿde Rāfiʿ bin Zeyd-i Be-nām

İbn Rāfiʿ Cenāb-ı Rebiʿī nām

Baʿd-hezār kār-ı mergüb

Daḥi şunvı Ebū Lebābe-yi ḥüb

775 Dāder dīğeri mübeşşirdür
Her se ebnā-yı ʿabd-ı münezzirdür

Baʿde Rāfīʿ bin ʿAncede hem
Şoñra Zeyd oldı zāde-yi eslem

Dağī İbnü'l-Seken Ziyād-ı vaķūr
Maʿā oğlı ʿAmmāre-yi maʿmūr

Şunv-ı pākī Yezīd-i necl-i Süken
Hem anıñ oğlı ʿāmīr-i aķsen

Hażret-i Saʿd-ı Necl-i Esʿed-i Zeyd
Yine Saʿd bin dil-peżīr ʿUbeyd

780 Dağī Saʿd bin pāk-ı hayseme hem
Sālīm bin Ümeyr ferruķ-dem

Çār yāver ʿadūyı şāldı ğama
Dördiniñ dağī ismidür Seleme

Ya'ni ibni Selāme vü Eslem

İbn-i Hāṭible ibn Sābit hem

Şoñra İbn Hanīf-i Sehl-i Kerīm

‘Āşım bin ‘Adīy zü'l-tefhīm

İbn Sābit Cenāb-ı ‘Āşım pes

İbn Kays oldı ‘Āşım-ı Akdes

[62]

785

‘Āmir bin Yezīd Kābirdür

İbn Sābit Cenāb-ı ‘āmirdür

Daḥi ‘ibād-ı necl-i Bişr-i cevād

Şoñra ibn ‘Übeyddür ‘ibād

Beş nefer dāverān sa'd-ı Ruma

Birisi necl-i Eşref-i Seleme

İbn Sehl ile ibn Tārikdür

Daḥi ibn Cübeyr-i Fāi'kdür

Şoñra ibn Şüreyk-i Nuşret-i h^vāh

Cümleniñ ism-i pākī ʿAbdullāh

790 Dağı ibn Ebī ʿÜbeyd be-kām

Ki Cenāb-ı ʿUbeyddür aña nām

Pes ʿUbeyd bīn Tihān-ı ebr

Hem ʿUbeyd bin Evs feyz-i maḡar

Hem ʿUveym bin Sāʿideyle dilā

Eyle ʿAmr bin maʿbedi imlā

İbn Nuʿmān Ḳatāde-yi Esʿed

Münzir bin Muḡammed Emced

Münzir bin Kūdāme bā-mālik

Her dū şınveyn mekremet-i sālīk

795 Mālik bin Nemīle-yi mevdūd

İbn Saʿd oldı Ḥazret-i Mesʿūd

Hem Muḥammed ki ibn Meslemedür

Şeref-efzā-yı birr ü mekremedür

Ba°d-ı zalik merāret bin Rebī°

Şoñra ibn °Adī ma°an-ı menī°

Pes Cenāb-ı Mu°teb bin °Ubeyd

Renc-i ḳalb °aduvvı şāḥib-i keyd

Zü'l-Kirāme Mu°teb bin Ḳuṣeyr

Bāhirü'l-cūd ve'n-nedī ve'l-ḥayr

[63]

800

Daḥī Naẓır bin Ḥārış İtır

Şoñra Nu°mān necl-i pāk-ı °aşr

Ser Eşref Ebī Ḥureme

Dindi Nu°mān o fā°izü'l-kereme

Māh-ı ṭal°at-ı hilāl nūr-ı efşān

Oldı ibn Ümeyye ol zīşān

Pes Ebū Berdeh vü Ebū Ḥanh

Ya Ebū Ḥābdur o zū'l-Mūnih

Bu ʿaḳīl ile hem Ebū'l-Ẓiyāḥ

Pes Ebu ʿĀbes nāṣirü'l-eḫrāḥ

805 Bu melīl-i celīl ferḥ-i dem

Ser tihān Ebū'l-Yeṣm

Evsiyān ʿaddolındı bālā Cemāl

Seksān aṣḥābdur ʿale'l-aḳvāl

Şımf-ı Şāni Fühūl Ḥazrec Şed

Geldi henkān-ı zıḳri ḥazer-i ciyān

Anları eyle cāne ḥazer-i cinān

İbtidā ibn Kaʿb zū'l-tefneḥīm

Seyyidü'l-müslimīn Ebi Kerīm

Ekmel ü ecmel ü imām-ı ecel

Ḥayr-ı Şabān Muʿāz necl-i cebel

810 Hâdim-i seyyid mekârim-i res

Tıfl-ı deh sâle ibn Mâlik-i Enes

Enes ibn Mu°âz pür behcet

İbn Havlîdür Evs zü himmet

Daği Evs bin Şābit-i zīşān

Dād-ı reşā°irü'n-Nebî Ḥasān

[64]

Şoñra Evs bin Şāmit-i mebrūr

Ya°ni şunv-ı °ubāde-i meşhūr

Şoñra Es°ad imiş yā Sa°d-i Sa°īd

İbn Zeyd ola yāḥūd İbn Yezīd

815 Bul Üseyd bin Şa°lebeyle küşād

Ol be beḥḥāş-ı necl-i şa°lebe şād

Ehl-i Bedr içre yād olındı Büceyr

Ya°ni İbn ebī Büceyr-i be-ḥayr

İbn ma' rūr bī- ğurūr- ı berā

Daħi maħdūmı Bıř- i pūr- Būřā

İbn  Amr oldu Besbeseyle ziyād

Bir de  amre se dāder- i hem- zād

Pes Beř r bin Sa d n ĝ - k r

Hem tem m- i ker m necl- i ye  r

820 İbn- i řamme H r ř p r tetm m

Daħi Mevl sıdur cen b- ı tem m

Hem tem m eb ' l- H san pes ez n

M  zeynd r o n zen n- i g z n

Beř nefer ř bit s t da řiyem

İbn Mez l u ibn ř lebe hem

İbn  Amr u ibn H lid- i z ř n

İbn H s n f i z ' l- iħs n

Se zevāt-ı kirām feyż-i encām

İbn Zeyd ile ibn  Amr u Bekām

825 Şālîşî oldı zāde-i  anha

Yād olur nām-ı Şa lebeyle heme

 azret-i Cābir Ker m   şeh r

İbn  Abdullah bin  Amr-ı dil r

Ba de Cābir bin  Abdullāh

Ki ri  b oldı cedd  ol ag h

[65]

 abz  Cābir bin   l d-i b r

Ba de İbn Şa r imiş Cebb r

Pes C beyr-i  ab r-i p k-es s

Necl-i z   n b -hir s-ı İy s

830   ri  İbn-i Yeg ne-yi  umma

  ri  bin Ziy d z  l-himme

Ḥārīṣ İbn mükerrem-i ḥazme

Pes Ḥarīṣ bin Zeyd-i zü'l-ʿazme

Şühedādan Cenāb-ı Ḥārīṣe nām

Yaʿni İbn Sürāḳadur o hümām

Baʿde Ḥārīṣe Ebberü'n-nās

İbn Nuʿmān raḥmet-istīnās

İbn Münzir imiş Cenāb-ı Ḥabbāb

Ḥamzet bin el-Ḥümeyr Kem-yāb

835 İbn-i Lemḥān Süleyḡ ü Şunvı Ḥirām

Daḥī ibn ʿAdī ḥalīfe-yi rām

Şoñra Ḥilād-ı necl-i pāk-ı Süveyd

Baʿde İbn Ḳays yaʿni Ḥuleyd

İbn Zeyd dilīr-i Ḥārīce-nām

İbn Ḳays oldı Ḥālīd-i ḥoş-kām

Necl-i şâf-ı isâf ya'ni Hübeyb

İbn Esved Hübeyb imiş bi-reyb

Dü emîrân-ı Muḥammed Tekārî

Hem muḥâcir imiş hem enşārî

840 Püser- °Abd-ı Kaysdur Zekvân

İbn-i Vehb °Uḳbe-yi °adâlet-rân

Hazret-i Râfi° ibn-i Mâlik-i ḥûb

°İnd-i ba°z-ı ehl-i Bedrden maḥsûb

Oldı üç oğlu ittifâḳla yâd

Ya'ni Mâlik Refâ°a vü Ḥullâd

[66]

Ba°de Râfi° bin Ḥâriş-i pâk

İbn °Amr ol Rifâ°e-i derrâk

Penç iḥvân pâk u a°lâdur

Cümlesine peder-i mua°llâdur

845 Rāfi° u Rāşid ü Cenāb-ı hilāl

Hem Ebū Kays u Zeyd pür iclāl

İbn Hāriş ki çār-ı dāderdür

İbn °Afrā dimekle eşherdür

Ya°ni °avf-ı rifā°e-yi dānā

Hem Ma°āz u mu°avvez-i ra°nā

Ba°d-ı zālik rahīle-yi muhtār

Şöhret İbn-i Şa°lebeyle müşār

Soñra ibn Lebīd-i miknet-zād

Esed-i gābe-yi cihād-ı ziyād

850 Pes Ziyād bin Ka°b-ı zü'l-in°ām

Dağı İbnü'l-Mezīn Zeyd-i Hümām

Soñra Zeyd ibn Eşref-i deşne

Dağı ibn-i Vedī°a Zeydeyne

Nāmdār-ı Sürāḳadur dū emīr

İbn ʿAmr ile İbn Ḳaʿb-ı Naşīr

Pes Süleyḡ bin ʿAmr u nīk-ḡiṣāl

Hem Süleyḡ bin Ḳays-ı pūr-efḡāl

İbn Ḥāriṣ Süleyḡ-i zūʿl-ārā

Pes Süleyḡ ibn-i Ḳays feyḡ-ārā

855 Ḳaysıñ oğlu Sebī ile ʿİbād

İbn Ḳays oldu lebde bā-ḡilād

İbn Şayfī Sinān-ı pāk-ı nihād

Hem Hemḡāk bin Saʿd-ı ḡūb-neḡād

Şoñra Süfyān necl-i Bīṣr-i ḡüzīn

Pes sevād-ı kerīm necl-i rezīn

[67]

Daḡı ibn Ğazye yaʿni sevād

İbn Ḥilād Sāiʿb-i dilṣād

Sa'd ile 'Ukbe-yi ğazanfer fer

Necl-i 'Osmāndur ol iki server

860 Beş nefer Sa'd-ı nām-dār-ı Refī'

İbn Mālīk cenāb-ı İbn-i Rebī'

İbn Sa'd ile ibn-i Sehl be-nām

Daḥi ibn 'Ubāde-yi men'ām

Oldı ibn 'Atīk Sehl-i kerīm

Daḥi Sehl bin Kays zū't-tekrīm

Yine Sehl bin Rāfi'-ı zīşān

Şunv-ı pākī Süheyl-i zū'l-ihsān

Daḥi İbn-i Sevād-ı şayfī-i pāk

Ba'de ibn Hārişe Daḥḥāk

865 'Abd-ı 'Amr oğlıdur iki şunvān

Biri Daḥḥāk diğeri Nu'mān

Beş Tıfeyl ibn Bihter-i Nu‘mān

Hem Tıfeyl ibn Mālik-i zī-şān

‘Āmir bin yegāne-yi Seleme

Daḥī ‘Amr ibn Bihter ‘anhüma

‘Āmir bin Ümeyye-yi pür-sūd

‘Āmir bin Maḥalled-i pür-cūd

‘Āşım bin el-‘aķır feyz-nişān

Daḥī ‘Abbas bin ‘Āmir-i zī-şān

870 ‘Ābd-ı Rab bin Hıa Sa‘d-ı mesās

‘Abdet ibn yegāne-i ḥaṣḥās

Daḥī ibn El-Seken ‘Ubeyd-i metīn

Hem ‘Ubeyd bin Zeyd-i zū’t-temkīn

Nām-dārān-ı şān-ı ‘Abdullāh

On üç aḥbāb-ı ma‘delet āgāh

[68]

İbtidā ibn ʿÖmer Ebū Cābir

Şoñra İbnü'l-Hümejr-i Kābir

İbn-i Cüdāyla ibn-i Kays-ı Refīʿ

İbn Kaʿb u Cenāb-ı ibn-i Rebīʿ

875

İbn Zeyd ile ibn Şaʿlebedür

İbn Nuʿmān Saʿd-ı Kevkebedür

Baʿde ibn-i ʿUrfeteyle dilā

Eyle ibn Revāhayı imlā

İbn-i ʿAbdülmenāf hūb-evşāf

Şoñra ibn-i ʿÜmeyr-i zū'l-Elṭāf

İbn-i Şāmit ʿUbāde-i zī-şān

İbn Mālīk imiş daḥi ʿUtbān

ʿUtbete bin Rebiʿa-yı evvāh

Baʿde ʿUtbete bin ʿAbdullāh

880 Daḥī ibnü'l-Cemūḥ °Amr u cevād

Bā-Mu°āz u ma°vez ü Hilād

Ya°ni ol dāver-i Münī°-i cenāb

Üç nefer oġlan itmiş istişāb

Ḥazret-i ibn Kays-ı zü't-te°sīs

Ya°ni °Amr u Kerem-i Şi°ār u nefīs

Soñra °Amr bin Ṭalk-ı nükte-şinās

Yine °Amr ibn-i kār-sāz-ı İyās

Daḥī °Amr bin Şa°lebeyle şehā

Eyle °Amr bin Ḥārişi anhā

885 Pes °Adi-yi °adūkeş-i heycā

Naḥl-ı bāġ-ı dil Ebi'z-zagbā

°Uşmete bin el-Ḥaşīn ü dost-nevāz

Eşce°idür °Uşayme-yi mümtāz

Dād-ı haḳdur ʿatīyye-yi pūr-nūr

Yaʿni ibn nevīre-yi mebrūr

[69]

İbn Ḥazm ol ʿAmmāre-yi pūr Ḥazm

Cezmle bezm-i rezme itmiş ʿazm

ʿUḳba ile ʿÜmeyr nāşirdür

Ferḳedān-ı simā-yı ʿāmirdür

890 Pes ʿUmeyr üç imiş bir ibn-i Ḥirām

İbn Ḥārişle bir de ibn-i Ḥimām

Daḫi ʿUbād-ı necl-i Ḳays-ı be-nām

Baʿde ibn-i Evsdür ğanām

Ḥazret-i Fākte bin Bişr-i Münīf

Zü'l-himem Fūrūt bin ʿAmr-ı Laṭīf

Ḳays-ı Necl-i Muḥalled-i Emced

Daḫi Ḳays bin Muḥşın-ı Esʿed

Ḥazret-i Kays emīr-i sāka şehā

Ki ebū Şağşağa pederdür añā

895 Kutbedür ibn ʿĀmir-i Mümtāz

Daḥī Kaʿb bin bihter-i cimāz

Şoñra Kaʿb bin Zeyd pāk-ı nejād

Baʿde zālik Mücezzet bin Zeyād

İbn ʿĀmir Cenāb-ı Maḥrez-i ḥūb

İbn ʿAmr oldu münzir-i mergūb

Pes Muʿāz ile ʿāiʿz-i Ḥālīş

Dū gül-i gülşen-i dil-i māʿiş

Maʿakıl nā Maḡfel ile Yezīd

İbn Münzirdür ol dū zāt-ı saʿīd

900 Pes lemīl ez şaḥābe-i ber-reh

Bişr-i raḥmet efser ü berre

İbn-i Dağşem Cenāb-ı Mālik-i pāk

Mālik ibn-i Rebī'a-yı nesāk

İbn-i Mes'ūd u Mālik-i Muḥsin

Daḥi Mes'ūd-ı necl-i Evs-i Faṭin

[70]

İbn-i Sa'd bin Ḥulde-yi behbūd

İbn-i Zeyd ile üç nefer-i mes'ūd

İbn-i 'Ubād-ı Mua'bbid-i mebrūr

Ba'de Mua'bbid bin Qays-ı Faḥūr

905 Çār-ı Nu'mān bāhirü'l-'unvān

Biri A'rec birisi ibn-i Sinān

Ba'de ibn 'Amr-ı zū'l-Enşār

Bir daḥi ibn-i Mālik-i Muḥtār

Ola pes Nevfel bin Şa'lebe yād

Hem Na'imān-ı Necl-i 'Amr-ı cevād

Leys-i efhem u Rebî'a-i ekrem

İbn  Amr oldu ol h cceste-kadem

Ved ayla Rebî'-i rif at-es s

V  nih l-ı riy z-ı  alb-i  y s

910  bn-i H ri  Yez d h b-h r m

Hem Yez d bin p r mez d-i h z m

Pes Eb 'l-A ver   Ebu Eyy b

Ba de z lik Eb  H zeyme-i h b

Hem Eb   abreme v  Eb  D v d

Pes Eb  T l a v  Eb  Mes  d

  r-i  avlet Eb  S ley -i meh b

P r mu abbet Eb  H b b-i Leb b

Hem Eb  H lid   Eb 'l-H mr 

Pes Ebu  eyh Mekremet-p r 

915 Virdi cana Ebū Dücāne Şafā

İtdi ʿahde Ebū Kātāde Vefā

Kaʿbī ʿĀlī Ebu Leyse der Kaʿb

Cid u saʿyiyle yüsr olur her şaʿb

Dū şad u şeş zevātdur H̱azrec

İtdiler rāh-ı H̱aḳda bezl-i mehc

[71]

Rabbü eczele bihüm lenā minnā

Vāriḳü ʿanhüm ü varūḳuhüm ʿanā

Ve bihüm neḳinā mine'l-evzār

Ve ḳinā rebbenā ʿazābü'n-nār

İftikār u Teveṣṣül ü Zārı

920 Ey Emīrān-ı kişver-i ʿizzet

Şehsuvārān-ı ʿarşa-yı rifʿat

H̱üsre-vān u ārāʾik-i iclāl

Serverān-ı memālik-i ibcāl

Tâc-dârân-ı âsmân-ı mes-ned

Şehriyârân-ı haṭa-yı seveded

Ma'nevî pâdişâh sizlersüz

Mü'minîne penâh sizlersüz

Mülk-i ma'nâ imiş kalem-revüñüz

Ṭutdı ekvânı tâb-ı Pertevüñüz

925 Virdiñüz kaşr-ı dīne rif'at u zeyn

İtdiñüz kesb ü devlet-i dāreyn

İrişüp 'avn-ı İzid-i sübūḥ

Yüzüñüzden zuhūra geldi fütūḥ

Bežl-i cān itdiñiz reh-ı Haḫda

Eşer-i mihr-i resūl eşfaḫda

'Aḫeb-i i'celū da māşī'tüm

Oldı maḫv-ı faḫd-ı ğufrete leküm

Ḥasenāt ile tldı defterüñüz

Bāğ-ı cenāt-ı ʿAdndür yerüñüz

930 Size Kevser şarābı geldükde

Fed ḥuluhā ḥitābı geldikde

Bizi gözden o dem bırākmayasuz

İtdiğimüz günaha bakmayasuz

[72]

Olasuz ḥ^vastekār-ı maḥv-ı zünüb

İdesuz luṭfuñuzla setr-i ʿuyüb

Cürmümüz ʿafvını recā buyurıñ

Bizi şāyeste-i ʿaṭā buyurıñ

Hevl ü dehşet-fezā-yı maḥşerden

Fezaʿ-ı cān-şikāf-ı ekberden

935 Bulalum sāyeñizde emn ü emān

Olalım ġarḳa-i yemm-i ġufrān

Cehr-i metn sırâtı tay idelüm
Berķ-i hātıf gibi geçüp gidelüm

İrelüm gonçe-yi emānīye
Girmedin pençe-i zebānīye

İdelüm seyr-i gülşen-i ni'amā
Arzımız metk olinmadın amma

İnne hezā'r-rizkna diyelüm
Mā lehu min nifāddan yiyelüm

940 Gele ol dem selām-ı Rabb-ı Raḥīm
Ola meşhūdımız cemāl-i Kerīm

Arz-ı Efkendegi vü Zillet-i H^vİş

Yā İlahī bi-seyyidü'l-berere
Ve bi-sebṭiye şümme bi'l-aşere

Ve bā şehāba ulü'l-envār
Ve bi-aḥyār-ı ālihi'l-aṭhār

Āteni minke mā yükreneni

Vāhidinā raḥmete tehzebeni

Bu dilīrān-ı dīn ḥürmetine

Rehberān-ı yakīn ḥürmetine

945 Kūlınıñ kıl duʿāsını maḳbūl

Olayım ben de nāiʿl-i meʿmūl

[73]

Baḳma sū-i şanīʿima Yā Rāb

Yaḳma nār-ı caḥīme itme ḡaḏab

Baña şeytān kazandurup günehi

Naḳd-ı t̤āʿatimden itdi kīse tehi

Gerçi ızlāldur anıñ kārı

Ben de oldım velī hevādārı

Ḳanda sevḳ itmiş ise ʿazm itdüm

Şer ü şūr ile tarḥ-ı bezm itdüm

950 Kābil olsa tecessüm-i günehüm

Ṭoldırır kevni tā-be-bām-ı nühüm

Luṭfiña bende yoḡdur istihāl

Lakin ümīdi kesmek emr-i muḡāl

Ḳavl-i ḡudsīdür ez lisān-ı beni

Sebaḡat raḡmeti °alā ḡaḡabi

Beni ṭutma cürm ü hefveyle

Sebḡat-i raḡmetünle °afv eyle

El-āmān ey Kerem-ver Allāhım

Fazlıñ olmazsa ma°zeret-be-ḡ^vahem

955 Ḥāl-ı Şākir o dem yamāndur āmān

Mevḡıf içre işi dumāndur āmān

Kerde-nā-kerde her günaha hezār

Tövbe-ber-tövbe ez dil-i bīmār

Beni iblîsden alāş eyle

Bāb-ı ihlāşa abd-ı hāş eyle

Anı benden künūţ u nevmîd it

Sözimi şoñ demimde tev  d it

Keyd u mekrinden ey av   v   Met  n

Eyle   m  n  m   em  n   m  n

Der Du  -yı Be  -yı Ş  h-ı Cih  n

[74]

960

Ey Şehen  h-ı M  lk-i isti  n  

Padi  h-ı H  k  t u ma  n  

A  kam  'l-h  kim  n b  -e  b  h

D  ver-i d  dger-i yeg  ne il  h

M  lik  'l-m  lk-i n  h ab  b-ı felek

N  fiz  'l-  mer   ins    cin    melek

Şāh-ı islāma nuşret ihsān it

Heme-kārīn hemīşe āsān it

Yā'ni kıl şehriyārı devrānı

Şeh Selīm ibn-i Muştafa Hānı

965 Cümle a'ḍāya ḡālib-i muṭlaḡ

Devleti nev-be-nev bula revnaḡ

Birr ü ihsān u cūdı ḡāyet çok

Böyle bir pādişāh görmiş yok

Niyeti ḡayr u zātı ḡayrdür

Evc-i burc şerefde neyyirdür

Müşterī ṭālī' ü ḡamer-i ṭal'at

Hem felek-rütbe hem melek-ḡaşlet

Fārisü'l-ḡayl u ḡārisü'l-aḡṭār

Hem hūner-mend ü hem mekkār-ı mekkār

970 Nev-civān-ı baht-ı kāmīlū't-tedbīr

Pīr-i temkīn lāmi'ü'l-tenvīr

Menba'-ı faẓl u lem'-i re'fet

Merta'-ı feyz ü maṭla'-ı himmet

Ṭab'-ı 'anḳā-yı ḳāf-ı devletdür

Zü'l-cenāḥeyn luṭf u re'fetdür

'Ömrīn efzūn u mülkin it ma'mūr

Ola dā'im rai'yyeti mesrūr

Sāyesin ḳıl mazīlle-yi rāḥat

Gele yek-ser 'ibāda emniyet

[75]

975 Vūkelāsın rehīn-i Tefḫīḳ it

Ḳurenāsın ḳarīn-i taḥḳīḳ it

Bula 'aşırında 'ālem āsāyiş

İde herkes du'ā be-şad ḥ'āhiş

Eyle bed-ḥ^vahını zelîl ü melûl

Düşmen-i dîni kıl zelîl ü ḥazûl

Zıll-ı memdûdîn it meddû'l-eyyâm

Sāye-bān-ı refāḥ fark-ı enām

Ḥātime ba ḥitameh misk est

Ḥamd o Mevlāya kim idüp tevḥîḳ

Neczü'l-naẓm u intiḥa't-tenmîḳ

980 Bād-ı ber-ḥatm-ı rüşûl ve'l-kirām

Zākiyatü'ş-şalāt u vel-ikrām

‘Adedü'l-şubḥ u ve'l-mesā-i vemā

Telîṭ bi-ḍira‘etü'l-esmā

Aşḥāb-ı Bedri Kirām raḍıyallāhu Te‘ālā ‘anhüm ḥazırâtınıñ esām-i şerîfleri ḥurûfâtıñ i‘cām-ı mühmilāt vü ḥarekāt vü sekenâtında nāẓım taḥrîriñ taḥtîḳ vü tenmîḳ eylediği vechle esām-ii şerîfe bulunduğı şaḥîfeler raḳamıyla işâret kılınarak bu maḥle zeyl olındı.

[2]

Mī-konem Bedā-i sūḥan-ı Bismillāh

1

Naḥmedüllāhe ʿalā mā enʿam

Ellezi ʿalleme mālem naʿlem

Emridür mebdē-i ekvān u şüʿūn

Küllü māḳāle lehü kün fe-yekün

Ḥākim ü muḳtedir oldur ancak

Zīr-i ḥükmünde dü ʿālem el-Ḥaḳ

ʿĀlemi itdi ʿademedēn peydā

Ḥāḳdan ādemi kıldı ihyā

5 Kudsiyāna ānı taḳdīm itdi

 Mazḥar-ı aḥsen-i taḳvīm itdi

 İdüp esmāyı tamam taʿlīm

 Kıldı mescūd melek-i Rabb-ı Raḥīm

 Baḡ idüp ḳullara peygamberler

 Her birin itdi hidāyet-rehber

 Emr u nehyinden idüp refʿ-i ḥucüb

 Şerʿi tebyin için indirdi kütüb

 Sıyyemā Faḥr-ı Rüsül Eşref-i kül

 Hadī-yi şah-reh-i ḥayr-ı sübül

10 Vā-pesin-baḡ u nuḥustin ḥılḳat

 Bāʿiş-i hestī-yi mülk ü millet

 Yaʿni maḥbüb-ı Hudāvend-i Vedūd

 Ḥātemü'r-Rüsl Muḥammed-Maḥmūd

İdüp erkân-ı Hüdâ'yı te'sîs

Qıldı eyvân-ı vefâyı taqdis

[3]

Eyledi kubbe-i imânı metin

Mehr-veş- lâmi° olup dîn-i mübîn

Gösterüb mu°cizeler bî-pâyân

A°zam-ı mu°cizesidür Qur°ân

15

Nûr-ı Qur°ân ile °âlem tldı

Zulmet-i küfr ü bida° mahv oldı

İtdi Qur°ân-ı Kerîm-i muhkem

Füşahâ vü bülegâyı ebkem

Şalli Yâ Rab °aleyhi ebedâ

Me'ncele'z-zulmete ve'l-Bedrü bedâ

Ve °ala °itretili bi't-ta°mîm

Sümme Sellim bi etemmi't-teslîm

Sebeb-i Naẓm-ı Kitāb-ı Dīlcū

Baʿdeẓā Ḥaẓret-i Vehhāb-ı Kerīm

Zü'l-minen Qādir ü Qayyūm u Ḥakīm

20 Qıldı ebvāb-ı ʿaṭāyı meftūḥ
Nev-be-nev itmede elṭāfi sūnūḥ

İdüp esbāb-ı hidāyet-i ʿdad
Herkese itdi hezārān imdat

Gönderüp bizlere Qurān-ı Kerīm
Baḥş idüp ehl-i dile feyz-i ʿamīm

ʿĀlemi itdi ḍalāletden dūr
Nūr ile ṭoldı emākin ile devr

Oldı her āyeti bir rāyet-i fevz
Kelim ü ḥarfleri gāyet-i fevz

25 Sūrdur sevret-i nāre sūra
Ehl-i zikri sürer elbet sūra

Muḳteżāsınca idenler hareket

Gördi dāreynde luṭf u bereket

[4]

Ḳadrīne buldı ri‘āyetle felāḥ

Etkıyā vü ‘ulemā ehl-i şalāḥ

Her biri itdi hezārān ḥürmet

Lāyıkı üzre firāvān ḥidmet

Bu ğarīḳ-i yem-i cürm ü taḳşır

İntisāba ider ama tedbır

30 Dir ki ol zümreye mülḥaḳ olayım

Mazḥar-ı ‘ātifet-i Ḥaḳ olayım

Ben de ḥidmet ideyim Ḳur‘ān’a

İreyüm mağfıret-i Yezdān’a

Leyk bir şey ḳomadı ehl-i kemāl

Cümlesin ḳıldı beyān u ikmāl

Meger āyātını ta'ḍād ideyüm

Müttefik Muhtelifi yād ideyüm

Gerçi bu bābda çokdur te'lif

°Arabī itdiler amma tašnīf

35 Ben dahī Türkī vü manzūm olarak

Eshel ü cehele ma'lūm olarak

İdeyim sūre-be-sūre tanzīm

Olayım rişte-keş-i dürr-i nazīm

Zikr-i Keyfiyyet-i Tertīb-i Süḥan

Feyz-i Ḥaḳdan iderek istimdād

Ele aldım kalem-i pāk-ı nejād

Başladım kām-ı dili taḳrīre

Āyet ü sūreleri taḥrīre

Meḥazımdur kütüb-i muḥtebere

Senḥān-ı ʿulemā-yı mehare

40 Şatıbi kavline bakdum ekser
Eyledüm *Nāzimetü 'z-Zehre* nazar

[5]

Eḥad-ı sebʿa bu ʿAmr-ı Dānī

Ol meh-i burc-ı ḥaḳāyık-dānī

ʿAdd-i āyetde ider baş u beyān

Nice āṣār-ı -celīlū'l-ʿunvān

Ziynet-efzā-yı cemālū'l-ḳurrā

Behcet-ārā-yı kemālū'l-aḳrā

Dāver-i dīn-i seḥāvī-yi güzīn

İtdi şad güne ḥaḳāyık tebyīn

45 Ben de onlar gibi itdüm taʿdād

Oldı her Sûre üçer beyitle yād

Beyt-i evvel ider ismin i'cālān

Hem kaçınıcı idüğün remz ü beyān

Ya'ni şadrında hurūf-ı çendīn

°Adedīn surhla eyler ta'yīn

Beyt-i sālānīde bi-ḥasbi'l-imkān

İtdüm āyātını ta'dād u beyān

Ṣālīṣī müttefīḳ ü muḥtelifī

İder erbābına ta'rīfün ü fī

50 Secde āyātına da bī-eṣkāl

°Acz-i beyt-i süyüm sürhile dāl

Ba'de ḥātīmede bi-nokṣān

İtdüm eczā-yi ṣelāṣīnī beyān

Ḥamdulillāh bi-vefk-ı dil-ḥ^vāh

İtdi tekmīlini teshīl Allāh

Sebki hoş vezni güzel nazmı selīs

Nāmı olsa nola *Tertīb-i Neḫs*

Sāl-ı tārīḫin iderseñ der-ḥ^vāst

Rāstdur ismi aña bī-kem ü kāst

‘Arz-ı Ḥācāt u Tezellül be Ḥudā

[6]

55

Ey nevāl-ı keremi cümleye ‘ām

Ḥ^van-ı iḥsān-ı ni‘am-baḥş-ı enām

Re‘fetüñ hestken-i leyl ü nehār

Raḥmetüñ feyẓde berr ü biḥār

Ni‘metüñ rātibe baḥşā-yı cihān

Midḥatüñ nāṭıka-pīrā-yı dehān

Ḳudretüñ ‘ālemi itdi inşā

Keyfe mā şı‘te vü mā-künte teşā‘

Herkesiñ ḥaddīni ta‘yīn itdüñ

Emr ü fermānıñı tebyīn itdüñ

60 Tā ki fermānıña münkād olalar

Nā'il-i ni'met-i mī'ād olalar

Leyk hasbü'l-beşeriyye dil-i şüm

İtdi envā'-ı ma'āşıye hücum

İşte ez-cümle bu 'abd-ı fâtir

Ġarğa-yı baħr-ı ma'āşı Şākır

Hadden efzūn iderek 'işyānı

İrtikāb itdi niçe tuğyānı

Gerçi cürm ü günehim ġāyet çok

Yemm-i elṭāfıña lakin ḥad yok

65 Kıl küşāde baña raḥmet-bābın

Şest ü şūy eyle güneḥ çirkābın

Pāk-dāmen varayım dergāha

İreyüm ḥayl-i ricālullāha

İtme Yâ Rab beni mağlûb-ı hevâ

Ğılma mağşerde İlahî rüsvâ

Dilde envâ°-ı muğabbet ide lem°

Ğola âvâze-yi Ğurân ile sem°

Dilimi bûlbûl-i Ğurân eyle

Ğalbimi gülşen-i îmân eyle

[7]

70

Ğıl zebân süsenini berg-i senâ

Rabbı enbethu nebâten ħasenâ

Tek ü tenhâ kalacak ferd u vağîd

Ola Yâ Râbbi refîküm tevğîd

Vâ-pesîn-i demde bi-câhi'l-Ğur'ân

Eyle Yâ Rabbi enîsim îmân

Zikr-i Esmā-i ricāl  adedest

Ey seba -h^v  n-ı kit b-ı  amedi

G    kıl va f-ı ric l-ı  adedi

Altı nev   zere iderler tert b

   ne eyle Hic z  tel b

75

Biri Mekk  ikisid r Meden 

Ol a ir dey  ba  it s  an 

Bir da i K f  v  Ba r  di er

Bu ikisine  Ir    dirler

Birisine da   dirler   m 

Oldı bu vecihle     a   m 

Mekk d r ibn-i Ke  r 'l-  r 

Ki M c hidden ider g   r 

Oldı v   l iki    l Ka be

 bn  Abb s u Eb  bin Ka be

80 Medeni evvel Ebū Ca'ferdür

İbn-i Ka'kâ' deyi eşherdür

Bir dahî Şeybe-i pākīze güher

İbn-i Nuşşāh deyi meşhūr-ter

Medenī āhar olur İsmā'īl

İbn-i Ca'fer Medenīdür bī-kīl

Dahī Kūfī-yi kifāyet 'unvān

Sülemī ya'ni bu 'Abdurrahmān

[8]

Nisbeti Haydaradur bī-şübhe

Keremallāhu Te'ālā veche

85 Oldı Başri-yi başīret mer-hūn

'Āşım-ı Hācderi İbn-i Meymūn

Dahī ibnū'l-Mütevekkil Eyyūb

Hem Şihāb ile mu'alā maşhūb

Leyk-i Şāmī-yi meyāmin-ṭalʿat

Oldı Yahyā-yı Zımāri nisbet

İbn-i Hārīs deyü meşhūr-ı cihān

Hem rivāyet ider İbn-i Zekvān

Daḥi sāʾir küberā-yı aḥrār

Nükte-sincān-ı rumūz-ı esrār

90 Cümlesi rāh-ı Hüdāda encüm

Raḍıyallāhu Teʿālā ʿanhüm

İhtilāf-ı ʿAded-i Āy zi-Çiṣṭ

İş bu merdān-ı ḳaviyyü'l-burhān

Rāz-dārān-ı nikāt-ı Ḳurʿān

Yek-be-yek itdiler āyātı-şümār

Ḳıldılar dürr-i girān-ḳadr nişār

Cümle āyâtı beyān itmişler

Niçe esrārı ʿayān itmişler

Baʿz-ı āyetde dili baʿz-ı kirām

İhtilāfāt ile başt ile itdi kelām

95 Diseler bunda taşarruf olamaz

Qavl-i Şārīʿde taḥarruf olamaz

İhtilāfātından neşʿet ider

ʿAdd-ı āyātde dirlerse eger

Didi yek-ser ʿulemā bi'l-icmāʿ

Sebeb-i neşʿetidür naql u semāʿ

[9]

Böyledür cümlesiniñ taʿrīfi

ʿAdd-ı āye didiler tevķīfi

Suver-evvellerīne eyle nazar

Diñle Kūfī nice taʿdād eyler

100 °Add iderler altı Elif Lām Mīmi

Yedi Hā Mīm iki Ṭa Sīn Mīmi

Evvel-i Meryem ile A°rāfi

Ṭa Hā Ya Sīn °Ayın Sīn Kāfi

Mā-°adā hīçbirīn itmez ta°dād

Ne bu Kūfi ne dige ehl-i reşād

Ya°ni ma°dūd değıldür aşıā

Ne Elif Lām ne Elif Lām Mīm Rā

°Add olınmaz dağı Ṭa Sīn ile Şād

Kāf u Nūn dağı olınmaz ta°dād

105 Zāhir oldı bu remiz bunda kıyās

Cümle tevķīfidür ey nükte-yi şinās

Olsa ger re°y ü kıyāsa medħal

Muktezā-yı eşer-i °akla muħal

Cümlesi  add olunurdu cem a

Y  sayılmazdı birisi  at a

Sırrı in  amı a z hir ter-  d

Ya H b bi fetemme'l ter-  d

 btid y   Aded-i  y u Suver

 rdi heng m-    r  -  ma    d

Vire Tevf   H d vend-i ved  d

110 Y   lah  kerem   i    n it

C mle d     rlar      n it

H meme z     zelilden     la

N meyi sehv    alelden     la

[10] S retu F ti   el-kit bu Medeniyyeh ve Mekkiyyeh

Evvel  F ti   ser-t  -  s ver

A  a hem  eb -i me   ni dirler

Heft āyātdur ol icmā'ā

Muhtelifdür iki āyet āmmā

Yā olur Besmele-yi feyz-nümūd

Yāhūd en'amte 'aleyhüm ma'dūd

İhtilāfuhā āyetāni Bismillahirrahmanirrahīm [1] li'l-Mekkī ve'l-Kūfī en'amet
'aleyhüm [2] li'l-bāḳeyni

Sūretü'l-Baḳarat Medeniyyeh

115 Baḳara sūresidür bağ-ı kerem

Merd iseñ hıfzına kıl bezl-i himem

Āyetidür iki yüz seksān beş

Ba'zılar heft didi ba'zısı şeş

On bir āyetde esāṭin-i ricāl

İhtilāfāt ile başt itdi maḳāl

İhtilāfuha ihdā 'aşere āyeten elem [1] li'l-Kūfī 'azābun elīmün [2] li'ş-Şāmī
maşlahūne [3] liḡayri'ş-Şāmī illa hā'ifine [4] kavlen ma'rūfen [5] mimmā li'l-Başrī
yā ulū'l-elbāb [6] liḡayri'l-Medeniyü'l-evvel ve'l-Mekkī min ḥelāḳin [7] ve hüve's-
sāni liḡayri'l-Medeniyyü'l-āḥir māzā yünfiḳūne [8] ve hüve's-sāni li'l-Medeniyyi'l-
evvel ve'l-Mekkī le'elleküm tüfekkirün [9] ve hüve'l-evvelu li'l-Medeniyyi'l-āḥir
ve'l-Kūfī

[11]

ve’ş-Şāmī el-Ḥayyu’l-Ḳayyūm [10] li’l-Medeniyyü’l-aḥīr ve’l-Mekkiyyi ve’l-Başıyyi ile’n-nūr [11] li’l-Medeniyyi’l-Evvel

Sûre-i Âl-i ‘İmrân Medeniyyeh

Cehd kı l sûre-yi Âli ‘İmrân

Ṭuta ma‘mûre-yi dilde bünyân

Oldı Âyâtı iki yüz tekmîl

Leyk Şāmī birîn itdi tenzîl

120 İhtilâf eyledi bî-çün ü çerâ

Yedi Âyetde gürûh-ı küberâ

İhtilâfuhâ seb‘u ayât-ı elem [1] li’l-Kûfî vü enzele’t-Tevriyye ve’l-İncîl [2] Ligayri’ş-Şāmī vü enzele’l-Furkân [3] ligayri’l-Kûfî ve ye‘lemuhü’l-kitâb ve’l-ḥikmetü ve’t-tevrîyye ve’l-İncîl [4] li’l-Kûfî ve resûlen ila Benî İsrâ‘îl [5] li’l-Başrî len tenâlü’l-birreh ḥetta tünfîkû mimâ tühıbbûn [6] li’l-Ḥicâzi ve’ş-Şāmī makāme İbrâhim [7] lâ bî Ca‘feri’l-Medenî ve’ş-Şāmī

Sûretü’n-Nisâ-i Medeniyyeh

Dem-i şevḳ-âver ile şubḥ u mesâ

Oḳu gel sûre-yi cân-baḥş-ı Nisâ

°Aded-i āyetı yüz yetmiş beş

Şāmī dīr seb°a vü Kūfī didi şeş

İki āyetde bulındı aķvāl

İhtilāfāt-ı meşāhīr-i ricāl

İhtilāfuhā āyetāni en tedellü's-sebīl [1] li'l-Kūfī ve'ş-Şāmī fe°yü°ezzibuhüm
°azāben elimen [2] li'ş-Şāmī

[12] Suretü'l-Māide Medeniyyeh

El-āyetu nezelet bi-°urfeti el yevme ekmeltu leküm dīneküm ila-ķavli te°āla ve
rezđitu lekümü'l-islām dīnen

Himmet it h°ān-ı keremden feyz al

Süre-yi Māide'dür maķz-ı nevāl

125 Yüz yigirmi didiler āyātın

Bīst ü dü veya se didi ba°z-ı Faṭın

Var üç āyetde biraz ķavl-ı sedād

Kimi şāymaz kimi itdi ta°dād

İhtilāfuhā şülüş āyātın evfū ebe'l-°uķūd [1] ve ye°fū °en keşir [2] mimma
liğayri'l-Kūfī feinneküm ġālibün [3] li'l-Başrī

Sûretü'l-En'âm Mekkiyeh

İllâ şülüş âyâtın nezeleni bi'l-Medeniyye kûl te'âlu ila kavli te'âlâ le'elleküm tettekûn

Vaşf-ı ıtrâ ile olunmaz ta'rif

Şeref-i sûre-yi En'âm-ı şerif

Anıñ âyâtı yüz altmış beşdür

Ya yüz altmış yedi yahûd şeşdür

Leyk dört âyatını ehl-i 'aded

İtdiler muhtelifun fihâ 'add

İhtilâfuhâ erbe'u âyatın u ce'ele'z-zûlumât ve'n-nûr [1] li'l-Hicâzî kûl lestu 'aleyküm bi-vekîli [2] Li'l-Kûfî ve yevme yeķûlu lehu kun fe yekûn [3] Hedâni Rabbi

[13]

İlla sırât-ı müstakîm [4] hümâ ligayri'l-Kûfî

Sûret-i el-A'râf Mekkiyyeh

130 Zümre-yi nâciyeye buldı lüşûķ

Eyleyen sûre-yi A'râfa vüşûķ

İki yüz beş ola ânda âyât

Yāhūd altı ola dir baʿz şikāt

Var beş āyetde kelām-ı küberā

Secdeyi eyle nihāyetde edā

İhtilāfuhā hamsu āyātü'l-maş [1] kemā bedāi'küm te'udün [2] hümā li'l-Kūfī
muḥlişine lehu'd-dīn [3] li'l-Başrī ve's-Şamī Da'fen mine'n-nār [4] el-Hüsna ʿala
Benī İsrāʾīl [5] ve huvā eş-şālişu hümā li'l-Hicāzī

Sūretü'l-Enfāl Medeniye

Ḥırz-ı imāndur ey merd-i be-nām

İde gör sūre-yi Enfāle devām

Kūfī dīr āyātı yetmiş beşdür

Şāmī heft ü digerān dīr şeşdür

135 Vārid olmışdur üç ayetde tamām

İhtilāf-ı ʿulemā-yı aʿlām

İhtilāfuhā şülüş āyātin şümme yeğlibün [1] li'l-Başrī ve's-Şāmī liyekziyAllāh
emren kāne mefʿūlen [2] liğayri'l-Kūfī bi naşrihi ve bi'l-mūminīn [3] liğayri'l-Başrī

Sūretü't-Tevbe Medeniyye

[14] Taleb-i ʿafv eyle kıl istigfār

Sûre-yi tövbeyi eyle tekrâr

Yüz yigirmi tokuz ayet Kûfî

Yüz otuzdur digeranîñ u Şûfî

Bunda da muhtelif üç âyetdür

Cümle ayâtı kavî hüccettür

İhtilâfuhâ şülûş ayâtı innellahe beriü'n mine'l-müşirkîn [1] li'l-Başrî ellâ
tenferrû e yü'e'zibuküm 'ezâben elimen [2] vehüve'l-evvelu li'-Şâmî kevm u Nühin
ve 'Âd ve Şemûd [3] li'l-Hicâzî

Sûret-i Yûnus 'Aleyhisselâm Mekkiyye

Yem-i 'irfândan al dürr ü güher

Sûre-yi Yûnusı eyle ezber

140 Nezd-i Şâmîde yüz on ayetdür

Yüz tokuz nezd-i diğêr müsbeddür

İhtilâf üzre üç ayetde kelâm

Hazret-i Yûnusa kıl 'arz-ı selâm

İhtilâfuhâ şülûş ayâtı de'ûllahe muhlişîne lehü'd-dîn [1] ve şifâ'en limâ fiü's-
şüdûr [2] hüma li'-Şâmî li-nekûnenneh mine'-Şâkirîn [3] ligeyri'-Şâmî

Sûret-i Hûd ‘aleyhisselâm Mekkiyye

Yazılup levh-i dile sûre-yi Hûd

Ola tertiline şarf-ı mechûd

Yüz yigirmi bir imiş ayâtı

Ya iki ya üç ola işbâtı

[15]

Yedisi muhtelifun fihâdur

Hâzret-i Hûd’a şalât ahrâdur

İhtilâfuhâ seb‘u ayâtâni beriu’m-mimmâ tüşrikûn [1] li’l-Kûfî bi-câdelnâ fî kavmi Lût [2] vehûve’s-sâni liğayri’l-Başrî min-siccîl [3] li’l-Mekkî ve’l-Medeniyyü’l-aḥîr menḏûd [4] innâ ‘âmilûne [5] mimma liğayri’l-Mekkî ve’l-Medeniyyü’l-aḥîr inküntüm mü’minîne [6] li’l-Ḥicâzî velâyezalûne mühtelifine [7] liğayri’l-Ḥicâzî

Sûre-i Yûsuf ‘Aleyhiselâm Mekkiyye

145 Bî-merâ ḳalbe virür maḥz-ı cilâ

Sûre-yi Yûsuf ḥûrşîd-liḳâ

İttifâḳ üzre yüz on bir ayât

İhtilâf itmedi anda bir zât

Ser-te-ser naşş-ı Hudāvend-i kerīm

Kışşa-i Yūsuf  aleyhi't-teslīm

Sūretü'r-Ra d Mekkiyye

Ç n-se er-i cūşa gel p b -h ş ol

S re-i Ra d okıyup med-h ş ol

Kırk    ayet imiş ol Leyk didi

Ba zılar d rt ola ya beş ya yedi

150 Var beş ayetde biraz  avl-i şav b

Secdeyi te diyeye eyle şit b

  til fuha  amsu  y tin lef   el un ced dun [1] li ayri'l-K f  k l hel yestev 
el-a m  ve'l-ba  r [2] ulai ke leh m s   'l- is b [3] mimma li' -  m  emhel testevi

[16]

ez-z l m ti ve'n-n ri [4] li ayri'l-K f  min k lli b b [5] li'l- Ir    ve' -  m 

S ret-i  br   m  Aleyhissel m Mekkiyye

 ll   yeteyni nezelet  bi'l-Med neti elem ter  ila ellez ine beddel  ni metell hi
K fren il   avlihi ve bi se'l-  r r

Dīde-yi albe vir r ferr-i az m

S re-yi t b-ver  br h m

Elli bir ya iki ayetd r evvel

Elli d rt ola ya be  didi f h l

Mu telifd r didiler heft  y t

Eyle ol cedd-i ker me  alav t

 htil fuh  seb u  y tin li t hrice'n-n se mine'z-zul mati ile'n-n ri [1] en e rece avmike mine'z-zul m ti ile'n-n r [2] mimma li ayri'l- r ki ve   d ve  em d [3] li'l-Hic z  ve'l-B r  b -hel kin ced di [4] li'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Kuf  ve' -  m  ve fer uh  fi's-sem 'i [5] li ayri'l-Medeniyyi'l-evvel ve seh here lek m elleyle ve'n-neh re [6] li ayri'l-B r   emm  ye melu ezz lim ne [7] li' -  m 

S ret 'l-H icr Mekkiyye

Heybet-i hevl   feza dan ol em n

S re-yi H icr ok  b - ıdk  u yak n

155 Tis a v  tis  ndur  y t  tamam

 ttif k eyledi bi'l-c mle kir m

[17]

°Add-ı ayetde bu vech üzre beyān

İtdi bu °Amr u kerāmet-°unvān

Sūretü'n-Naḥl Mekkiyye

İlla ḡülüs ayātin min aḥiruhā nezlene beyne Mekkete ve'l-Medīne ve inne
°ākibetehüm ila aḥiri's-sūreti

Yevm-i maḥşerde olur şirin-kām

Sūre-yi Naḥl okıyan şubḥ ile şām

İttifāk üzre aña ehl-i eşer

Yüz yigirmi sekiz āyāt didiler

Olmadı bunda daḥi ḥilef ü lücāc

Secdedür mü°mine Ḥaḳḳā mi°rāc

Sūretü'l-İsrā Mekkiyye

160 Zır ü bālāya kıl ibretle nigāh

Var aña sūre-yi İsrā'da güvāh

Nezd-i Kūfi'de yüz on bir ayet

Digerān eyledi yüz on müşbet

Sücceden hulf ile oldı ma'dūd

Secde geldi ide gör Haḫḫa sücūd

İhtilāfuhā ayetün lillāzikān sücceden/ li'l-Kūfi

Süretü'l-Kehf Mekkiyye

Ḥīyel ü mekrden olmağa emīn

Süre-i Kehf yeter Hıṣn-ı Haṣīn

Yüz beş āyet ola ya on kāmīl

Ya yüz altı ya yüz on bir ey dil

[18] 165 On bir āyetde taḫālūf der-kār

Böyle naḫl eyledi ehl-i āṣār

İhtilāfuhā iḥda ʿeşere ayeten zidnāhüm hüden [1] Liğayri'ş-Şāmī ma ye'lemuhüm illā Ḳelīlin [2] li'l-Medeniyyi'l-aḫīri inni fā'ilun ve zālike ğeden [3] liğayri'l-Medeniyyi'l-aḫīr vecce'elna beynehümā zer'en [4] liğayri'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Mekki en tubīde hazīhi ebeden [5] liğayri'l-Medeniyyi'l-aḫīr ve'ş-Şāmī min külli şey'in sebeben [6] Liğayri'l-Medeniyyi'l-evvel fetebe'e sebeben [7] şümme ittebe'e sebeben [8] şüme ittebe'e sebeben [9] selāse hünne li'l-ʿIrāḳī indehā ḳevmen [10] liğayri'l-Medeniyyi'l-aḫīr ve'l-Kuḫfi bil aḫirine i'mālen [11] liğayri'l-Hicāzī

Sûret-i Meryem Mekkiyye

Ṭı̄b-i enfās ile manend-i Meṣīh

Sûre-yi Meryem ider ḳalbi faṣīh

Aña toḳsān sekiz ayet didüler

Ya toḳuz deyü beyān itdüler

Muḥtelifdür üçi bi'l-istinkāh

Ola gör secde-güzīn-i dergāh

İḥtilāfuhā ṣūlūṣu āyātin keyaʿṣi [1] li'l-Kūfi fi'l-kitāb-i İbrāhīm [2] li'l-Medeni el-aḥīr ve'l-Mekkī neʿbūdū ve lehü'r-Raḥman Hüdā [3] liḡayri'l-Kūfi

Sûret-i Ṭaha Mekkiyye

Küllü şeyi° dāldur Allāh u Vāḥid

Aña hem Sûre-yi Ṭaha ṣāhid

[19] 170 Yüz otuz iki ya dört ayetdür

Ya otuz beş ya çihil raḥmetdür

Var yigirmi birisinde güftār

Yek-be-yek Kenz-i Leṭāi°fde yazār

İhtilāfuhā ihda ve ʿişrūne ayeten Taha [1] li'l-Kūfī meḥabbeten minni [2]
liḡayri'l-ʿIrāqī key tūkcirre ʿeynuhā vela teḥzen [3] fi ehli Medyen [4] mimma li'ş-
Şāmī vefetenāken [5] li'l-Başrī ve'ş-Şāmī ve'şteneʿetke linefsi [6] li'l-Kūfī ve'ş-
Şāmī key nüsebbihuke keşiren [7] ve nezekkiruke keşiren [8] mimma liḡayri'l-Başrī
feersele meʿnā Benī İsrāʾile [9] veleked ev ḥeynā ilā Musā [10] mimma li'ş-Şāmī
ḡedbānu esefen [11]]li'l-Medeniyü'l-evvelu ve'l-Mekki elkā es-Sāmiri [12]
liḡayri'l-Medeniyyü'l-aḥiri ve ilahu Musā [13] li'l-Medenī el-evvel fenesiye [14]
liḡayri'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Mekkī ileyhim kevlen [15] veʿden ḥesenen [16]
mimma li'l-Medeniyyi'l-eḥir ezir ayetehim ḍellu [17] mā ḡeşiyehüm [18] mimma
li'l-Kūfī şafşafen [19] liḡayri'l-Ḥicāzī minni Hüdā [20] zümretü'l-ḥayāti'd-dünyā
[21] mimmā liḡayri'l-Kūfī

Süretü'l-Enbiyā-i ʿaleyhimü's-Selām Mekkiyye

Kāmil ol kām-ı dili tekmi̇l it

Enbiyā sūresini tertīl it

Oldı āyātı yüz on bir taḥkīk

Yüz on iki didi Kūfī-yi daḳīḳ

Yaʿni bir itdi ziyāde bi'z-zāt

Enbiyā zümresine şad şalavāt

[20] İhtilāfuhā āyetün mālā yenfeʿuküm şeyʿen velā yeḍürüküm li'l-Kūfī

Sûretü'l-Hac Mekkiyye

İllâ erbe'u ayâtın nezelne bi'l-Medineti hazâni hısmâni ihtesemu ila kavlihi
te'âlâ ve hedü ila şıratı'l-hamîd

175 Kebş-i cânı reh-i Hakkâ ra'y it

Sûre-i Hacda şafâya sa'y it

Çâr u heftâddur âyâtı hemân

Hams u ya sitt ü ya seb' ü ya şemân

Hulf der-penc-i maḥal şöd bişnev

Secde fermâ-yı der-i Mevlâ şev

İhtilâfuhâ hamsu âyâtın min fevki re'sihim el-ḥemîm [1] ve'l-cülûdu [2]
mimma li'l-Kûfî ve'âdu veşemûdu [3] liğayri's-Şâmî ve Kavmu Lûṭin [4] li'l-Hicâzî
ve'l-Kûfî sümmîkümü'l-müslimîne [5] li'l-Kûfî

Sûretü'l-Mü'minün Mekkiyye

Gec hevâdan heves-i Hûya çalış

Mü'minün sûresine pekçe yâpış

On sekiz âyet imiş ba'd mi'eten

Ya tokuz didi selâṭin fi'eten

180 Ya'ni der-nezd-i esātīn-i kürūn

°Addolundı ve eḡāhu Hārūn

İhtilāfuhā ayetūn ve eḡāhu Harūn ligayri'l-Kūfi

[21]

Sūretü'n-Nūr Medeniye

Kederi sūr derūnı mesrūr

Ḳalbi pūr-nūr ider sūre-yi Nūr

İtdiler şaşt u dü ayāt-şümār

Nezd-i Şāmi vü °Irākīde çehār

Āyetānında taḡālūf-cārı

Şay ve'l-āşāl ile bi'l-Ebşārı

İhtilafuha ayetāni bi'l-ḡedvi ve'l-āşāl [1] yezhebu bi'l-ebşār [2] vehüve's-sāni
mimmā liḡayri'l-Hicāzī

Sūretü'l-Furḡān Mekkiyye

Geh tazarru'la gehī ḡaşyet ile

Naḡş kıl sūre-yi Furḡānı dile

185 Cümle yetmiş yedi âyetdür bû

İttifâk üze bîl ey şîḥḥat-cû

Ḳāl u kîl itmedi bir ferd ibrâz

Secde kı1l Ḥâliḳa bâ ʿarż-ı niyâz

Sûretü’ş-Şuʿarâ Mekkiyye

İllâ erbeʿa âyâti min aḥirihâ nezalne bi’l-Medeniyye ve’ş-şuʿarâ’u
yettebiʿhüm ilâ aḥiri’s-sûreti

Gevher-i kân-ı kemâl-i iʿcâz

Şuʿarâ sûresi nazm-ı mümtâz

Yek-ser âyetleri baʿd ez miʿetân

Ya yigirmi yedi ya altı hemân

Dördüni muḥtelefon fiḥâ bîl

Eyledi kenz-i leṭâif tafşîl

[22] İḥtilâfuhâ erbeʿu âyâtin ṭa sin mim [1] Li’-l-Kûfî fesevfe teʿlemûn [2]
ligayri’l-Kûfî eynemâ küntüm teʿbûdûn [3] vehuve ṣâliṣ ligayri’l-Başrî vemâ
tenezzelet bihi’ş-şeyâtinîn vehüve’l-evvelû li-ḡayri’l-Medeniyyi’l-aḥîr ve’l-Mekkî

Sûretü'n-Neml Mekkiyyeh

190 Gezme bî-fâi°de kıl cem°-i nevâl

Sûre-i Neml oku rûz u leyâl

Ṭoksân üç âyet iderler ma°dûd

Ya çehar ola ya penç ey mes°ûd

İki âyetde var aqvâl-i şalâh

Ḳıl edâ secdeyi bul fevz ü felâh

İhtilâuhâ âyetâni ûlû eba°isi şedîd [1] li'l-Hicazî min kevârîr [2] ligayri'l-Kûfî

Sûretü'l-Ḳıssaş Mekkiyye

Hikmet-i bâligayı iz°ân it

Bak Ḳıssaş sûresine im°ân it

Heşt ü heştâd ider âyetleri °ad

İttifâk üzere bütün ehl-i °aded

195 Leyk yesķûni iderseñ ta°dâd

Sâyma Ṭâ Sîn Mîm°i ey ehl-i reşâd

İhtilâfuhâ âyetani ṭa şin mim [1] li'l-Kûfî mine°n-nâsi yesķûne ligayri'l-Kûfî

Sûretü'l-°Ankebût Mekkiyye

İllā °Aşr āyātin nezelne bi'l-Medīneti min evvelihā ila ve liye°lemen el-münāfikīn

[23]

Hākim-i her dü cihān Rabb-ı Celīl

°Ankebût sūresin itdi tenhīl

Bu da icmā°la bi-çün u çerā

Oldı altmış tokuz āyet ammā

Muhtelifdür üç ey merd-i be-nām

Bi-beyan-ı °ulemā-yı a°lām

İhtilāfuhā Şülüş āyātin elif lam mim [1] li'l-Kūfī ve tekte°üne's-sebīle [2] li'l-Hicāzī muhlişine lehü'd-dīn [3] li'l-Başrī ve'ş-Şāmī

Sûretü'r-Rûm Mekkiyye

Lu°ab u lehvdür ancağ dünyā

Sûre-i Rûm ile kıl revm-ı Hüdā

200

Oldı āyātı bunun da sittün

Leyk dīr ba°zısı tis° ü hamsün

Ya'ni derûnda esâtin-i kibâr

İhtilâf üzere iderler güftâr

İhtilâfuhâ erbe'u âyatin elif lam mim [1] li'l-Kûfî galebeti'r-Rûm [2]
Liğayri'l-Medenîyyi'l-aḥîr ve'l-Mekkî fî biḍ'î sinîn [3] liğayri'l-Medenîyyil evvel
ve'l-Kûfî yüḳessim'ül mücrimüne [4] li'l-Medenîyyi'l-Evvel

Sûret-i Loḳmân Mekkiyye

İlla şülüş âyâtin nezeline bi'l-Medîneti vele ev enne mâ fi'lerḍi min şeceretin
aḳlâmin ilâ ḥerre'l-âyâti şülüşi

[24]

Lâsiḥ olsun dîr iseñ ḳalbe ḥikem

Vird ola Sûre-yi Loḳmân her dem

Çâr u sî ayet imiş dîr ʿulemâ

Otuz üç şaydı Hicâzî ammâ

İki âyetdedür erî-i kelâm

İhtilâf üzere bulursuñ nizâm

İhtilâfuhâ âyetâni elif lam mim [1] el-Kûfî müḥlişîne lehü'd-dîne [2] li'l-
Başrî ve'ş-Şâmî

Sūretü's-Secde Mekkiyye

İllā şülüṣu āyātın nezelne bi'l-Medīneti femen kāne mü'minen kemen kāne
fāsiḳen ilā āhiri'l-āyāti şelaṣi

205 Būleḡa-yı ṭāi'fe-yi nāciyedür

Sūretü's-Secde hiye'l-Münciyedür

Otuz āyet didi ehl-i te'vīl

İtdi Baṣrī birīn ammā tenzīl

Āyetininde taḡālūf mebsūt

Dili kıl secde-yi Ḥaḳḳa merbūt

İḥtilāfuhā āyetāni elif lam mim [1] li'l-Kūfī lefi ḡelḳin cedīdin [2] liḡayri'l-
'Irāḳī

Sūretü'l-Aḫzāb Medeniye

Celb ü cem' olsa nola cünd-i sürüş

İtdi dil sūre-yi Aḫzāb ile cüş

Nükte-sincān-ı kerāmet-tıbyān

Ḥorde-bīnān-ı hidāyet-būnyān

210 İtdiler müttefikü'l-lafz hemān
Yetmiş üç ayet imiş deyü  iyān

[25]

S ret ' - eb -i Mekkiyye

Dil   c n ile ed p  amd-ı H d 
K l Sebe  S resini z b- i ed 

Elli d rt ayet iderler ih  

Elli be    didi   m  am  

Nezd-i p kında anu  itdi  ar r

 An yem nin    im l oldu   m r

  til fuh   yetun  an yem ni v   im li li' -  m 

S ret ' -F  r Mekkiyye

Leheb-i d zah  eyler it  

S re-i F  r-ı rah met-peym 

215  ihil   pen  ola  y t  ya    

B yle merv  bu kel m-ı dil-ke 

Heft āyāt-ı hidāyet-ı unvān

Muhtelifdür didi erbāb-ı beyān

İhtilāfuhā sebʿu āyātin lehüm ʿazābün şedīdün [1] vehüve'l-evvelu li'-Başrī
ve'-Şāmī bi-ḥelḳin cedidīn [2] el-aʿmā ve'l-Başrī [3] vele'n-nūr [4] şelāsu hünne
ligayri'l-Başrī men fi'l-ḳübūr [5] ligayri'-Şāmī en tüzevvilā [6] li'l-Başrī
lisünnetillāhi tebdilen [7] li'l-Medeniyyi'l-aḥīr ve'l-Başrī ve'-Şāmī

Sūret-i Yasin Mekkiyye

Levh-i dil mevrīd-i Yāsīn olsun

Ḳalb-i Ḳurān ile ziynet bulsun

[26]

Didi seksān iki ayet cumhūr

Kūfiyān üç deyü itmiş meşṭūr

Ya'ni kim lafz-ı şerīf-i Yāsīn

Re'sen āyet deyüp eyler ta'yīn

İhtilāfuhā āyeten Yasin [1] li'l-Kūfī

Sūretü'-Ş-Şāffāt Mekkiyye

220 Zülfe vü münzeleye bā'ış olur

Sāffatı okuyān feyz bulur

Şad heştād u yek āyet imiş ol

Ya dū āyet ola dīr ehl-i uşūl

Eyledi nezd-i ekābirde hemān

Āyeteyninde taḥāluf cereyān

İhtilāfuhā āyetān ma kānū ye'büdüne [1] ligayri'l-Başrī ve inkānū leyekūlūne
[2] hüve's-sāni ligayri'l-eEbī Ca'fer

Sūret-i Şad Mekkiyye

Ḥall-i eşkāl ile eyler dil-şād

Sūre-i Şād'dur ʿayn-ı irşād

Oldı āyetleri penc ü heştād

Şeş ü heşt itdi dili ba'zısı yād

225 Var üç āyātda ḳavl-i dil-cū

Secde it yerlere sür cebhe vü rü

İhtilāfuhā Şelāṣu āyātin zī'-z-zīkr [1] li'l-Kūfī küllü binā'i veḡavvāsi [2]
ligayri'l-Başrī ve'l-ḥaḳḳu ekūlu [3] li'l-Kūfī

[27] Sūretü'z-Zümer Mekkiyye

İllā szülusun āyātin nezelve bi'l-medineti yā ʿibadillezine esrefū ila ve entum
teş'ürün

Ṭalʿat-ı bāriḳa-yi nūrānī

Tālibān-ı zümre-i erzānī

Oldı yetmiş iki āyet maʿdūd

Üç ya beşdür deyü hem itdi vürüd

Zāhir oldı yedi āyetde maḳāl

İhtilāf eyledi aşḫāb-ı kemāl

İhtilāfuhā sebʿu ayatin fihi yeḥtelifüne [1] el-evvel liḡayri'l-Kūfī Mühlişen lehü'd-dīn [2] eş-şāni li'l-Kūfī ve'ş-Şāmī lehu dini [3] min hādin [4] veş-şāni fesevfe teʿlemün [5] şelaşuhünne li'l-Kūfī febeşşir ʿibād [6] liḡayri'l Medeniyyi'l-evveli ve'l-Mekkī min teḥtihe'l-enhār [7] li'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Mekkī

Sūretü'l-Mü'min Mekkiyye

Mü'min-i kāmīl ider leyl ü nehār

Sūre-yi Mü'mini zīb-i ezḳār

230 Oldı heştād u dū āyet yekser

Çār u ya penç ü ya şeşdür didiler

İhtilāf itdi tokuz yirde zuhūr

Yek-be-yek cümle mübeyyin meştūr

İhtilāufhā tis̄u ayātin ḥa mim [1] li'l-Kūfī yevmü't-telāk [2] Liğayri'ş-Şāmī
kāzimīne [3] liğayri'l-Kūfī ve evrešnā Beni İsrā'ile el-kitāb [4] liğayr

[28]

li'l-Medeniyyi'l-Āḥīr ve'l-Başrī vemā yestevi'l-aḥma ve'l-Başr [5] li'l-
Medeniyyi'l-aḥīr ve'ş-Şāmī ve's-selāsilu yesḥebūne [6] li'l-Medeniyyi'l-aḥīr ve'l-
Kūfī ve'ş-Şāmī fi'l-ḥemīm [7] li'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Mekkiyyī yevme ḥa mim
bārizūne [8] li'ş-Şāmī eyne mā küntüm tüşrikūn [9] li'l-Kūfī ve'ş-Şāmī

Sûret-i Füşşilet Mekkiyye

Māsivāüllāhdan Ey dil kes eli

Füşşilet faşl ider aşl-ı keseli

Bu da pencāh u dū āyāt velī

Ya se āyet ya çehār oldı celī

Eyle Ḥā Mīm ü Şemūdı ihşā

Secde kıl Ḥālīka bī rayb u riyā

İhtilāfuhā ayetān ḥa mim [1] li'l-Kūfī mişlu şā'ıketu ʿĀd ve Şemūd [2] li'l-
Ḥicāzī ve'l-Kūfī

Sûretü'ş-Şūrā Mekkiyye

235 Mübtelā-yı ğamı meşrūr eyler

Şūrī şūrī giderür sūr eyler

Didi cumhūr aña pencāh āyāt

Elli üçdür didi Kūfī bi'z-zāt

Şāydu Ḥā Mīm °Ayn Sīn Kāfī

Hem kāla ğulāmı be qavl-i kāfī

İhtilāfhā sūlūsu āyātın ḥa mim [1] °ayn sin kaf [2] Kel e'lāmu [3] selāshünne
li'l-Kūfī

Sūretü'l-Ḥuruf Mekkiyye

[29]

Mecd ü rif°at bulayım dirseñ eger

Sūre-yi Zuḥrufi eyle ezber

Didi seksan tokuz ayet ekşer

Heşt ü heştād dimiş Şāmīler

240 İki āyetde var aqvāl-i behīn

Biri Ḥā Mīm ü biri lafz-ı mehīn

İhtilāfuhā ayetani ḥa mim [1] li'l-Kūfī hüve müheyminün [2] liğayri'l-Kūfī
ve'ş-Şāmī

Sūretü'd-Duḥān Mekkiyye

Dem-be-dem vird-i zebān ola hemān

Sūre-yi maḡfiret-ārā-yı Duḥān

Elli altı ola āyet ya yedi

Kūfī amma nūh u pencāh didi

Çār mevzi°de bulundı güftār

°Add-ı āyetde Ebū °Amr-ı yazār

İhtilāfuhā erbe°u āyātin ḥa mim [1] İnne ha°ulai° leyekūlün [2] Mimmā li'l-Kūfī einne şecerete'z-zekḵūm [3] liḡayri'l-Medeniyyi'l-aḡir ve'l-Mekkī yeḡli fi'l-bütun [4] Liḡayri'l-Medeniyyi'l-evvel ve's-Şānī

Sūretü'l-Cāşiye Mekkiyye

Mihr-veş lāmi° olur dilde sürūr

Sūre-yi Cāşiyedür maṭla°-ı nūr

245 Cümle dirler otuz altı āyāt

Bir daḡi eyledi Kūfī işbāt

Anıñ  indinde olur bi't-ta m m

 yet-i v h de lafz-ı H  M m

[30]  htil fuh   yetun  a mim [1] li'l-K f 

S ret 'l-A   f Mekkiyye

Mevrid-i Lu f-ı Hud dur el-H k 

 de g r s re-yi A   f  sebak 

Bu da i oldu otuz d rt  yet

K f y n bir da i eyler m  bet

Ya ni ol  irzime-i r      sed d

 tdi H  M mi kez lik ta d d

 htil fuh   yetun  a mim [1] li'l-K f 

S ret-  Mu ammed  allallahu  Aleyh ve Sellem Medeniye

250 M jde kim feyz ile olmu  meml 

S re-yi p k-ı Mu ammed y  H 

S  v  he t ayet b  hikmetd r

S  v  n hd r y   ihil ra metd r

İhtilâf itdi dū âyetde bürüz

Eyle tertilîne ğayret şeb ü rüz

İhtilâfuhâ âyetâni evzarhâ [1] ligayri'l-Küfi li'ş-şâribîn [2] li'l-Başrî

Sûretü'l-Feth Medeniyye

Maḥv ider vizrî kılar ecrî ziyād

Sûre-yi Feth ile vir ḳalbe küşād

İttifākā küberā-yı a'lām

Bist ü nüh âyet iderler i'lām

255 Dürri-i rahmet eşer-i fevz ü fütüh

Oldı bu bâbda Ḥaḳḳa meftüh

[31]

Sûretü'l-Ḥucurât Medeniyye

Maṭlabıñ ise dū 'âlemde necât

Zeyn ide hücre-yi ḳalbiñ Ḥucurât

Ser-te-ser Mevleviyân-ı İrşād

Oldılar dâi'r-pîrâ-yı reşād

°Add-i ayātın idüp zīb-i semā°

On sekizdür didiler bi'l-icmā°

Sūret-i Kāf Mekkiyye

Neşr ider nūrın şāf-ender-şāf

Kāfdan kāfa kadar sūre-i Kāf

260

Buda icmā°la kırk beş āyet

Cümlesi rahmet-i Rabbi'l-°izzet

Bunda da olmadı kavı-i diğēr

İhtilāf itmedi aşhāb-ı eşer

Sūretü'z-Zāriyāt Mekkiyye

Nām-ı Mevlā ile vir kāre nümūv

Zāryātı oku kesb eyle °ulūv

İttifāk itdi niḥārīr-i kibār

Altmış ayet idügi buldı qarār

Hiç yok bunda daḥī hīn ü merā

Oldı şaştında vifāk-ı küberā

Sūretü't-Ṭūr Mekkiyye

265 Bende-yi muḳbil-i maḳbūl eṭ-Tūr

Rūz u şeb sūre-yi Ṭūru ide dūr

Anıñ āyetleridūr heft ü çihil

Baʿzılar heşt veya nühdūr didi bil

[32]

İhtilāf itdi dü āyetde vürūd

Oldı ve't-Ṭūr ile duʿā maʿdūd

İhtilāfuhā āyetāni ve't-ṭūr [1] liḡayri'l-Ḥicāzī ila nār-ı cehenneme deʿā [2] li'l-Kūfī ve'ş-Şāmī

Sūretü'n-Necm Mekkiyye

Necm-i İḳbālīñ olur şuʿle-niṣār

Sūre-yi Necmi iderseñ tekrār

Oldı āyātı anıñ altmış bir

Kūfiyān leyk aña altmış iki dir

270 Var üç āyetde kelām-ı şā'ib

Secde-yi Hāk iden olmaz hāyib

İhtilāfuhā şülüṣu āyatın fe'riḍ °an men tevella **[1]** li'ş-Şāmī lā yeğni mine'l-
hākki Şeyen **[2]** li'l-Kūfī ille'l-hayatü'd-dünya **[3]** Liğayri'ş-Şāmī

Sūretü'l-Ḳamer Mekkiyye

Nedür ol nūr-ı cihān-tāb hele

Ki Ḳamer sūresi baḥş itdi dile

Yine enhā-yı zevāyā-yı cihān

Nūr-ı icmā'ıla oldı tābān

Cümle erbāb-ı hedy ü irşād

Elli beş āyet iderler ta'dād

Sūretü'r-Raḥman °az ve celle Mekikyye

Ne sa°ādetdür ola naḳş-ı cihān

Sūre-yi Mu°ciz-edā-yı Raḥmān

[33]

275

Şeş ü heftād veya heft āyetdür

Nezd-i Kūfide sekiz müşbetdür

Beş yerinde var anıñ kavı-ı belīg

İtme tertilāne ikdāmı dirīg

İhtilāfuhā hamsu āyatin er-Raḥman **[1]** li'l-Kūfī ve's-Şāmī ḥulike'l-insān **[2]**
vehūve'l-evvelu liğayri'l-Medeniyyeyni vezdde'ha li'l-enam **[3]** liğayri'l-Mekkī
şüvāzün min nārı **[4]** li'l-Ḥicāzī yekzibu bihe'l-mücrimün **[5]** liğayri'l-Başrī

Sūretü'l-Vaqr'a Mekkiyye

Nev-be-nev fākāyı ifnā eyler

Sūrey-i Vaqr'a ignā eyler

Didi toksan dokuz ayet ekşer

Şeş ü ya heft dimiş ba'zılar

Hāşılı çār deh āyatı şehā

İhtilāf üzre olınmış inhā

İhtilāfuhā erbe'e eşrete āyeten fe eşhabü'l-meymeneti **[1]** ve eşhabü'l-
Meşe'meti **[2]** Ve eşhabü'l-Şimāli **[3]** Selāşuhünne liğayri'l-Kūfī ala süruri
mevḍūneten **[4]** li'l-Ḥicāzī ve'l-Kūfī ve ebāriku **[5]** li'l-Medeniyyi'l eḥir ve'l-Mekkī
ve ḥūri 'eyni **[6]** li'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Kūfī velā ta'i şimā **[7]** liğayri'l-
Medeniyyi'l-Evvel ve'l-Mekkī ve aşhabü'l-yemīni **[8]** liğayri'l-Medeniyyi'l-eḥir

ve'l-Kūfî enşe'e [9] Liğayri'l-Başrî fî hümûm ve hemîm [10] liğayri'l-Mekkî ve kânu
yeķulûne [11] li'l-Mekkî ķul enne'l-evvelîne ve'l-aķîrin

[34]

[12] liğayri'l-Medeniyyi'l-aķîri ve's-Şâmî limecmû'üne [13] li'l-
Medeniyyi'l-eķîr ve'l-Şâmi fûrûhve reyķân [14] li's-Şâmî

Sûretü'l-Ĥadîd Medeniyye

280 Zinde-dâr-ı şeb olub eyle kıyâm

Sûre-yi ĥûb-ı ĥadîd oķu mûdâm

Bist ü heşt âyet iderler iķşâ

Didi nûh âyet 'Irākî ammâ

İķtilâf üzere ider baş suķan

Dürr-i dü mevzi'i kübrâ-yı in fen

İķtilâfuhâ ayetâni min ķablihi'l-'azâb [1] li'l-Kūfî ve ateynâhü'l-İncîle [2]
li'l-Başrî

Sûretü'l-Mücâdele Medeniyye

Ĥîşdür itme 'abes yere cedel

Sûre-yi Ķad semi'a'llâhı oķu gel

Bu daħi bīst ü yek āyet olmış

Ya dū āyet deyü şöhret bulmış

285 Der yek ayet eşer-i ħalf-i būd

Fi'l-ezellīni ider ba°zısı °ad

İhtilāfuhā ayetün ulā°ike fi'l-ezelīn [1] Liğyri'l-Medeniyyi'l-eħīr ve'l-Mekkī

Sūretü'l-Ḥaşr Medeniyye

Nuṭkı beyḥūde yire itme seref

Sūre-yi Ḥaşr ile kıl neşr-i şeref

İttiḥād üzere bütün ḥayl-i kibār

Didiler āyetidür bist ü çehār

[35]

Oķu bu sūreyi ey merd-i Ḥudā

Siyyemā aħirīni şubḥ u mesā

Sūretü'l-Mümteħinne Medeniyye

Sa°d-ı dāi°mle olursun ħürrem

Sūre-yi Mümteħine maḥż-ı kerem

290 Bu da bî-şübhe on üç ayet imiş

Cümle aşhâb ʿaded böyle dimiş

Ḥırz-ı cān it daḥī kı1 zīb-i dehen

Müstefiz ol kerem-i Bārīden

Sūretü’ş-Şaff Medeniyye

Sālikin ol şāh-reh-i taḫvāya

Kesb idüp sūre-i Şaffdan vāye

Ser-firāzān-ı gürūh-ı ebrār

Serverān-ı şipeh-i feyz-medār

Şaf-ı icmāʿa virüp keremiyyet

Didiler cümlesi on dört ayet

Sūretü’l- Cumʿa Medeniyye

295 Sebt ü işneyn dime leyl ü nehār

Sūre-yi Cumʿayı eyle tezkār

Huṭbe-h^vanān-ı kerāmāt-sürūd

İtdiler Minber-i icmā^a şu^ud

İttifāk itdi cemāhīr-i kibār

On bir āyet idügi buldı qarār

Sūretü'l-Münāfiḳūn Medeniyye

Cism ü cānı ider el-Ḥaḳ berrāk

Sūre-yi Münzire-i ehl-i nifāk

[36]

Raṣṭ-güyān-ı şadāḳat-karān

Şāf-ı ṭab^aān-ı ḥaḳāyik-dārān

300 Virdiler mütteḥidü'l-lafz ḥaber

Cümle eḥedi ^aaşer ayet itdiler

Sūretü't-Taḡābūn Medeniyye

Sedd ider ṣilm ile cürm ü günehi

Tābdār itse Teḡābūn nigeḥi

On sekiz ayet eydürler tahkîk

Müttahid bunda da ehl-i tedkîk

Eyle tertiline himmet-i dâ'im

Füc'eden elbet olursın sâlim

Sûretü't-Ṭalâk Medeniyye

Sehv ü nokşânını dir rûz-ı Talâk

Setr ider sûre-i Ra'ânâ-yı Ṭalâk

305 On bir âyet didi ehl-i Başra

Digerân 'ad ider işna-âşere

Ulü'l-Elbâb ile yevm-i âhîr

Maḥrecen ḥulf bu üçde zâhir

İhtilâfuhâ şülüşü âyatin billâhi ve'l yevmi'l-âhîr [1] li'l-Şâmî yec'elu lehu meḥrecen [2] li'l-Medeniyyi'l-âhîr ve'l-Mekkî ve'l-Kûfî yâ üle'l-elbâb [3] li'l-Medeniyyi'l-evvel

Sûretü't-Taḥrîm Medeniyye

Sûrey-i feyz-nümâ-yı Taḥrîm

Ola zîb-âver-i bezm-i tekrîm

İttifāk-ı ʿulemā hüccetdür

Bu da bī-ḥulf on iki āyetdür

[37]

Eyle taʿlīm ü teʿallüm her ān

Ḥayr-ı nās ol oḡu dāiʾm Ḳurʾān

Sūretü'l-Mülk Mekkiyye

310 Zeyn ider ḡalbi ḡomaz renc-i ʿazāb

Sūre-yi Mülki oḡu eyle şitāb

Otuz āyet didiler cümle aña

Baʿzısı şāydı otuz bir ammā

Yaʿni bir āyetdür ḡulf-ı pezīr

Oldı maʿdūd-ı düvüm-i lafz-ı nezīr

İḡtilāfuhā āyetun ḡed cāenā nezīrün [1] li'l-Medeniyyi'l-aḡīr ve'l-Mekkī

Sūret-i Nun Mekkiyye

Ḥissedüp ecrīn olursın memnūn

Oḡu şad şevḡle gel sūre-yi Nūn

Aña pencāh u dü āyet didiler

Böyle bī-ḥulf vürūd itdi eğer

315 Levḥ-i ḳalbiñde anı mürtesim it

Feyz-i Ḥaḳla diliñi muğtenim it

Sūretü'l-Ḥaḳḳa Mekkiyye

Saṭvet-i rūz-ı ḥisābı zıkr it

Sūre-yi Ḥaḳḳāda çok fikr it

Şaydı elli iki āyet ʿulemā

Başri Şāmı didi pencāh ammā

Hulf iki yerde olur kilk-zede

Be-şimālih ile el-Ḥaḳḳa da

İḥtilāfuhā āyetani el-ḥaḳḳa [1] ve'l-evvel li'l-Kūfī kitabe bi-şimālem [2] li'l-
Ḥicazī

[38]

Sûretü'l-Meâric Mekkiyye

°Araşâtıñ ola hevlinden emîn

Sûre-h^vânân-ı Me°aric âmin

320 Oldı âyetleri kırk dört tamām

Şāmī kırk üç deyü eyler i°lām

Anıñ °indinde olur hulf yine

Ya°ni ma°dūd değıl elfe sene

İhtilāfuhā âyetun hemsîne elfe senetin liğayri'ş-Şāmī

Sûretü'n-Nūh °aleyhisselām Mekkiyye

°Ârif iseñ okuyup sûre-yi Nūh

Dili kıl mā°il-i envār-ı fütūh

Ya yigirmi sekiz âyet ya tokuz

Didi amma ki Hicāzîler otuz

Çār mevzı°da ider hulf vürüd

Bād-ber-i nevh-i hezārān dürüd

İhtilāfuhā erbeʿu āyātın vela sevāʿen [1] fedhūlu nāren [2] mimmā liğayri'l-Kūfī ve nesren [3] li'l-Medeniyyi'il-aḥīr ve'l-Kūfī ve ʔedellū kesīren [4] li'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Mekkī

Sūretü'l-Cin Mekkiyye

325 Baʿdehu sūre-yi Cinne güzer it

Merd iseñ vādi-yi ғamdan ḥazer it

Bist ü heşt āyet imiş icmāʿā

Muḥtelifdür iki āyet ammā

Yā olur Mülteḥiden ʿadd u şümār

Yā minellahi eḥad ey hüşyār

[39]

İhtilāfuhā āyetāni len yücīrūni minellahi eḥedün [1]li'l-Mekkī min dunihi mülteḥeden [2] liğayri'l-Mekkī

Sūretü'l-Müzzemmil Mekkiyye

İllā āyeten min uḥrihā inne Rabbeke yeʿlemu enneke teḫūmu illā aḥiri'-s-Sūreti feinnehā nezelet bi'l-Medineti

ʿAcz u noḡşānıñı bil kāmīl iseñ

Vāḳıf-ı sūre-yi Müzzemmil iseñ

On sekiz on tokuz āyet didiler

Ya yigirmi ola avl-i eker

330 ār mevzi°de ider ulf-zūhūr

Eyle tertiline bezl-i madūr

İtilāfuhā erbe°u āyātin ya eyyuhe'l-Müzzemmil [1] li'l-Medeniyyi'l-evvel
ve'l-Kūfi ve'-āmī inna erselnā ileykūm resūlen [2] li'l-Mekkī ila fir°avne resūlen
[3] liayri'l-Mekkī biilāfi °anhu yevmen yec°el'ül-vildān īben [4] li'l-Medeniyyi'l-
aīr

Sūretü'l-Müddessir Mekkiyye

°Add-i āyāt iden ehl-i sūded

İtdiler sūre-yi Müdesiri °ad

Ba°de amsīn ola āyetleri be

Medeni evvel °Irāī didi e

Dü maallinde bedīd oldı kelām

İtilāf itdi meāhīr-i enām

İtilāfuhā āyetani fi cennati yetesāe°lūne [1] liayri'l-Medeniyyi'l-aīr

[40]

°eni'l-mücrimīne [2] liayri'l-Mekkī ve'-āmī

Sūretü'l-Ḳıyāmet Mekkiyye

°Ahd u mişākda ey dil pek tūr

Sūre-āmuz-ı Kayyime ola gör

335 Ayeti tis°a vü şülāşīn-şümār

Erba°īn eyledi Kūfī īşār

Ya°ni bir yerde zūhūr itdi kelām

Ki ider °ad ānı Kūfī-i be-nām

İhtilāfuhā ayetun li-tec°elu bihi [1] li'l-Kūfī

Sūretü'd-Dehr Mekkiyye

Va°d-ı ihsān-ı Hudādan āl behr

Raḥmet-i şāmiledür sūre-i Dehr

Bu daḥi oldı otuz bir āyet

Be-vifāk-ı °ulemā-yı ümmet

Eyle taḥşīl-i rızā-yı mevlā

Olma maḡrūr-ı ḥayat-ı dünyā

Sûretü'l-Mürselât Mekkiyye

340 ‘Uzlet it halkdan ey merd-i güzîn
Mürselâtı oku bâ-şavt-ı hazîn

Yek-zebân şirzime-i ‘âlicâh

Didi âyâtını anîñ pencâh

Okuyup vaqt ile hüşyâr ol

Râstgir dâr u şadâkat-kâr ol

Sûretü'n-Nebe' Mekkiyye

[41]

Ḥaml-ı evzâr ile itme seferi

Sûre-ḥ^vân-ı Nebe' ol al ḥaberi

Didi Başrî aña kırk bir âyât

Erbe'îndür deyü kavm itdi şebât

345 Başrî bir yerde olur ḥalf-ı endūd

Anîñ ‘indinde qarîben ma‘dūd

İhtilâfuhâ âyetani ‘ezâben qarîben [1] li'l-Başrî

Sûretü'n-Nâzi'ât Mekkiyye

Ṭa'm-ı lezzât-ı cinândan al zevk

Nâzi'âtı okuyup bâ-şad-ı şevk

Anıñ ayâtı dañı kırk beşdür

Nezd-i Kûfide velâkin şeşdür

Ayeteyninde idermiş cereyân

İhtilâfât-ı ʿuyûn-ı aʿyân

İhtilâfuhâ âyetani ve'li-enʿâmiküm [1] li'l-Hicâzî ve'l-Kûfî feemma men teğâ
[2] li'l-ʿIrâkî ve'l-Şâmî

Sûret-i ʿAbes Mekkiyye

Faẓl-ı Hâk lutf-ı Hudâ besdür bes

Oku gel sûre-yi dîlcû-yı ʿAbes

350 Şâmî kırk âyet idermiş taʿdâd

Başrî bir diğér iki itdi ziyâd

Pes üç âyetde sünûh itdi kelâm

Böyle başt itdi Ebû ʿAmr-ı hümâm

İhtilāfuhā şülüṣu āyatin velien ʿāmiküm [1] li'l-Ḥicāzī ve'l-Kūfī ila teʿāmi [2]
Liğayri Ebi Caʿfer veḥdehu feizā cāʿeti'ş-şahḥetu [3] liğayri'ş-Şāmī

[42]

Sūretü't-Tekvīr Mekkiyye

Ufuḳ-ı dilden olur ʿālem-gīr

Mihr-veş nūr-ı münīr-i Tekvīr

Müttefik bunda daḥi ehl-i yakīn

Bist ü nūh āyet iderler taʿyīn

Okuyan ānı didi Peyğamber

Reʿ-yi ʿayn ile ider bāna nazar

Sūretü'l-İnfiṭār Mekkiyye

355 Be-ferāğ-ı dil ü cemʿ-i ḥātır

İnfiṭār ola diliñde dāiʿr

İttifaḳ üzere aña ber yek-ser

Didiler āyetidür tisʿ-i ʿaşer

Oku ol nâi'l-i dîdâr-ı Rasûl

Bula gör ravza-yı rızvâna vüşûl

Sûretü't-Taṭfîf Mekiyyeh ü ḳayl-ı Medeniyye

Fecc-i ʿadl üzere yûri ḥîleyi ḳo

ʿİbret al sûre-yi Taṭfîfî oku

Otuz altı imiş âyâtı tamâm

Yeknesaḳadür yine aḳvâl-ı kirâm

360 Okuyup anı dürüst it kâri

Eyle sencîde-yi şerʿ-i Bâri

Sûretü'l-İnşîkâḳ Mekkiyye

Defʿ-i evhâm ile bul asâyiş

İnşîkâḳ'ı oḳu bâ şad ḥʿâhiş

Bist ü penc âyet imiş fi'l-ekşer

Başri Şâmi didi bist ü se meger

Secde kı1 kim ola şıdkıñ rāyıc

İhtilāfuhā āyetāni kitābete bi-yemīnihi [1] verāe zehrihi [2] mimmā
li'l-Ḥicāzī ve'l-Kūfī

Sūretü'l-Burūc Mekkiyye

Heftümīn çarḥa ider şiti ʿurūc

Oku gel Sūre-yi raʿnā-yı Burūc

365 Çarḥ-ı icmāʿa olup pīrāye

Oldı işnān-ı ʿişrūne āye

Kıl tilāvet ānı ey merd-i ḡayūr

Mā-ʿade'ş-şirki idermiş maḡfūr

Sūretü't-Ṭārık Mekkiyye

Fevt-i fırsatla gel olma nālān

Sūre-yi Ṭārıkı kı1 zīb-i dehān

On yedi āyet imiş fi'l-ekşer

Baʿzılar Leyk didi sitte ʿaşer

Bir maḥallinde olur söz peydā

Ya'ni ma'ḍūd evvel keydā

İhtilāfuhā āyetün yettekidüne keyden [1] liḡayri'l-Medeniyyi'l-evvel

Sūretü'l-A'lä 'azze ü Cel Mekkiyye

370 Fez' irmez saña i'nşallāh

Kıl hemān sūre-i a'läyi penāh

Anı icmā'le eşyāh-ı Hüdā

On tokuz āyet iderler iḡşā

Didi evşāfın edenler telmīh

Efzāl-ı müşt Emilāt-ı tesbīh

[44]

Sūretü'l-Ġāşiyet Mekkiyye

Ḥıfz-ı Mevlāya olur bā'is-i tām

Sūre-yi Ġāşiyeye eyle devām

Bist ü şeş āyet imiş icmā'an

İtmedi kimse tereddüd kaṭ'an

375 Çok oku anı eyā merd-i baṣīr

Ki ḥesābıñ ola maḥşerde yesİR

Sūretü'l-Fecr Mekkiyye

Fiṭen ü ʿākil olur ṭālib-i ecr

Şıdk-ı dille okuyup sūre-i Fecr

Sī vü dü ayet ola yahūd otuz

Leyk Başrī didi yigirmi tokuz

Çār mevzi^cde taḥālūf şādır

Yañi kim muhtelif fihadır

İhtilâfuhâ erbeʿu âyâtin feekremehu ve neʿemehu [1] fekederna ʿaleyhi rizkehû [2] mimmâ li'l-Ḥicâzî yevmeʿizin bicehenneme [3] ligayri'l-Irâkî fedhûli fî ʿibâdi [4] li'l-Kûfi

Sūretü'l-Beled Mekkiyye

Şaliḥā mesleğini eyle kabūl

Kıl Beled sūresini aṣl-ı uṣūl

380 Aña i'elām-ı mekārim-i vāye

İttifākā didi ʿiṣrūn āye

Eyle tekrārına saʿy-ı mevfūr

Olur iqlīm-i vücūdın maʿmūr

Sūretü'ş-Şems Mekkiyye

[45]

Şāf idüp beytini bī-ʿucb u riyā

Sūre-yi Şems ile vir ḳalbe ziyā

On beş ayet deyü olmış mazbūt

Baʿz on altı deyü eyler mebsūt

Bir maḥallīdūr anıñ ḥulfe maḥal

Ānı şāymış Medeniyyī evvel

İḥtilāfuhā ayetün feʿekḳeruha [1] li'l-Medeniyyi'l-evvel

Ḳile enne'l-Mekkī vāḳifeten ʿelā ʿeddiḥā keza fi ʿedāyi'l-Ḳerān lā bi ʿömri
vālidaniḥ

Sūretü'l-Leyl Mekkiyye

385 Başar-ı kalbe virüp tâbiş-i tām
Sūre-yi Leyl ile kıl refʿ-i zülām

Bîst ü yek âyet iderler taʿdād

Ânı cumhūr-ı ricāl-ı aʿdād

Çok oku onu ki gönülden olasın

Nūr-ı ʿirfān eyle kalbiñ rüşen

Sūretü'd-Duḥā Mekkiyye

Münciyātıñ olur esrārı ʿayān

Ve'd-Duḥā sūresın it vird-i zebān

İttifāk üzere anı cümle şikāt

On bir âyet deyü itmiş işbāt

390 Oldı ḥaḳdan bize bu maḥẓ-ı kerem

Eyle gel şükr ile taḥdīs-i niʿam

Sūretü'l-İnşirāḥ Mekkiyye

Şadrıñı münşeriḥ eyler bî-şek

İnşirāḥı oku olma münfek

[46]

Sekiz āyet imiş icmāʿān ol

Oldılar müttefikīn uşul

Eyle ihlāşla tertīle devam

Ki ider defʿ-i ğumūm u ālām

Sūretü't-Tīn Mekkiyye

Sehl ü ḥüzn-i çemenistān-ı dile

Sūre-yi Tīni güzel ğars eyle

395 Sekiz āyet didiler aña tamām

İttifāқан bütün aʿlām-ı kirām

Eyle tertīlini zīb-i aʿmāl

Ol şemer-çin-i rıyāż-ı āmāl

Sūretü'l-‘Alak Mekkiyye

Şavb-ı maşşūda olur rāh-nümün

Qıl ‘Alak sūresini şebt-i derūn

Didiler āyetidūr tis‘a ‘aşer

On sekizdür ya yigirmi didiler

İhtilāf oldı iki yerde bedīd

Secde it kim bulasın ecr-i mezīd

İhtilāfuhā āyetāni le‘in lem yentehi [1] li'l-Hicāzī ereeyte'l-lezi yenha [2]
liğayri'l-Şāmī

Sūretü'l-Ḳadr Mekkiyye

400 Vāşıl ol maṭlab-ı dāreyne hemān

Sūre-yi Ḳadr ile ḳadriñ bula şān

Oldı anıñ daḡı ayetleri beş

Mekkī vü Şāmī vü Leykin didi şeş

Anlar ‘indinde olurmış ma‘dūd

Şālişā Leyl-i Ḳadir-i behbūd

[47] İhtilāfuhā āyetun Leyletü'l-Ḳadrī [1] ve’s-şālise li'l-Mekkī ve’s-Şāmī

Sūretü'l-Beyyine Medeniyye

Şahñ-ı cennāta zihī mevşıladur

Sūretü'l-Beyyine ni'me's-şıladur

Sekiz āyet didi cümle a'lām

İtdi Başrī tokuz āyet i'lām

405 Ānı bu güne idermiş inhā

Ki lehü'd-dīni şayarmış tenhā

İhtilāfuhā āyetun muhlişine ledu'd-dīne li'l-Başrī Kile enne's-Şāmī vāfiķeten
ēala ēeddi hākeza zikruhu Ebū ēAmru

Sūretü'l-Zilzāl Medeniyye

Hāşıl olsun dir iseñ amālın

Çok oku sūresini Zilzāl'ın

Didi heşt āyet aña ba'z kibār

Ba'zısı nüh deyü eyler iş'ār

Var bir ayetde kelām-ı mergūb

Ya'ni iştāten olurmuş maḥsūb

İhtilāfuhā ayetün eştaten liğayri'l-Medeniyyi'l-evvel ve'l-Kūfi

Sūretü'l-ʿĀdiyāt Mekkiyye

Ḳurb-ı Mevlāyā bulursın vuşlat

ʿĀdiyātı oku eyle ʿādet

410 Yek-zebān şirzime-i taḥrīrān

On bir ayet deyü itmiş iʿlān

[48]

Oldı vaşfinda bu ma'na şāyān

İnnehā ta'ḍili nıṣfū'l-Ḳurān

Sūretü'l-Ḳāri'a Mekkiyye

Ḳāri'a sūresi sem'īn ide ḳar'

Tā ki ma'ḷumuñ ola aşl ile fer'

Anīñ āyatı Şemān u ya ʿaşer

Yaḥūd on didi aḥyār-ı beşer

Evvelü'l-Ḳāri'a'dur nezd-i kibār

Dū mevāzīne ile oldı şümār

İhtilāfuhā şülüṣu āyetün el-ḳari'etu [1] ve'l-evvelu li'l-Kūfī seḳuleṭ
müvāzīnuhu [2] ḥeffet müvāzīnuhu [3] mimma li'l-Ḥicāzī ve'l-Kūfī

Sūretü'l-Tekāşür Mekkiyye

415 Ḳabri pür nūr kılar ḳalbi münīr

Hem ider ecrī Tekāsür-i tekşīr

Sekiz āyet didi aşḫāb-ı °aded

İtdiler mütteḥiden serd-i şened

Dem-be-dem şıdḳla anı oḳu gel

Oldı biñ ayete bu sūre bedel

Sūretü'l-°Aşr Mekkiyye

Ḥişşe-yāb ol oḳuyup sūre-yi °Aşr

°Amel-i şāliḥe ḳıl vaḳtini ḥaşr

Gerçi bi-şübhe bu üç ayetdür

İkisi ḥulf eyle pür şöhretdür

420 Ya'ni ve'l-°Aşr ise ta'dāda ahāk
Olmaz ol dem ve tevāşavbi'l-Ḥāk

[49]

İhtilāfuhā āyetāni ve'l-°aşrī [1] liğayri'l-Medeniyyi'l-eḥīr ve tevāşev bi'l-
Ḥakkī [2] li'l-Medeniyyi'l-aḥīr vaḥdehu

Sūretü'l-Hümeze Mekkiyye

Ḳadh idüp kimseyi itme dil-gīr

Hümeze sūresi eyler taḥzīr

Tokuz ayet didiler bi'l-icmā°

İtmedi kimse taḥālūfle nizā°

Anı tertilde var ecr-i vefīr

Bulur elbet okuyan ḥayr-ı keşīr

Sūretü'l-Fīl Mekkiyye

Ḳahr-ı Ḥakdan yine kıl Ḥakkı penāh

Sūre-yi Fīli oku ol āgāh

425 Didi beş ayet aña cümle kibār

İttiḥād itdi gürūh-ı iḥyār

Okuyan anı bulur feyz-i necāt

°Āfiyetle geçer eyyām-ı ḥayāt

Sūret-i Ẕureyş Mekkiyye

Ẕūt-i cān olsa zihī ni°met ü °ays

Sūre-yi zāi°ka pīrā-yı Ẕureyş

Bu da dört imiş yaḥūd beş

Böyle me°şūr bu ḳavl-i dil-keş

Oldı ma°dūd Ḥicāzı Min cū°

Oku her gice idüp terk-i hücū°

İḥtilāfuhā ayetün min cū°in [1] li'l-Ḥicāzī

[50]

Suretü'l-Ma°ün Mekkiyye

430 Okuyup sūre-yi Ma°ün dā°im

Ḳalbiñi eyle riyādān sālim

Altı ayet didi ehl-i idrāk

Aña icmā'la ey Mü'min-i pāk

Gel devam eyle ki rahmetdür bu

Şirkden ya'ni berā'etdür bu

Sūretü'n-Naşr Medeniyye

Kıl 'ibādāt-ı Hudāda tek u pū

Sūre-i Naşr ile ol nuşret-cū

[51]

440

Vāşıl-ı mertebe-i şihhatdur

Bu da icmā'le üç āyetdur

Bunı vaşf eyleyüp erbāb-ı eşer

Rub'-ı Qur'an'a mu'ādil dirler

Sūretü't-Tebbet Mekkiyye

Qā'il ol emrīne Haqqıñ rām ol

Sūre-yi Tebbet oku hoş-kām ol

Bu da beş ayet imiş bi't-tahkîk

İhtilâf itmedi ehl-i tedkîk

Vird idersen anı her şubh u mesâ

Sûret-i nârı idersin itfâ

Sûretü'l-İhlâş Mekkiyye

445 Bî-karar ol cezebât-ı Hâkdan

Rûz ü şeb sûre-i İhlâş okusan

Nezd-i ekşerde çehâr ayetdür

Mekkî Şâmî didi beş rahmetdür

Lem yelid °add olunur °inde-hümâ

Oku bu sûreyi bul neşv ü nemâ

İhtilâfuhâ ayetün lem yelîd [1] li'l-Mekki ve's-Şâmi

Sûretü'l-Felâk Medeniyye

Hâkka kıl şıdkıla °arz-ı hâcât

Bil Felâk sûresini cā-yı necât

Oldı peyveste esānīd-i haber

Didi beş ayet esātīz-i eṣer

450 Rūz ū ṣeb vird-i zebān it ānı sen

Ki cihānda olasın ṣāğ u esen

[52]

Sūretü'n-Nās Medeniyye

Ḳayd-ı āzārdan azād olasın

Sūre-yi Nās ile dil-ṣād olasın

Altı ayet didi eṣref-i kibār

Mekkī vü Şāmī ider heft şümār

Lafz-ı vesvāsı iderler işbāt

Temme taḍād-ı cemī'i'l-ayāt

İhtilāfuhā ayetun el-vesvās [1] li'l-Mekkī ve'ş-Şāmī

Hātime der ʿadedihi eczā

Lillāhi'l-ḥamd Cenāb-ı Mevlā

İtdi bu bendeye kudret-i iḳtā

455 Oldı ta'cād yüz on dört sūre
Silk-i nazma çekilüp dürr-āsā

İşte eczā-yı şelāşīn daḥī
Oldı erbāb-ı nihāye inhā

Her cūziñ evveli hem sūresini
İtdüm irād bi-vech-i aḥrā

Leyk ba'z-ı kelimātın kıldım
Ḥüsn-i ta'cīr ile merhūnā edā

Vaşt-ı kelimeyi faşl itme şaḥīn
Yek-nefesde anı eyle icrā

460 Evvel-i Fātiḥa cüz'i evvel
Cüz'-i şānī seyeḫülü's-süfehā

Daḥi tilke'r-rüsül olmış şāliş
Baḳara içre bu cüz'eyn şehā

Len tenālu ise cüz'î rābî°

Āli °İmrān'da olur feyz-āra

[53]

Ḥamisen oldı bedīdār ki ve'l

Muḥşenāt āyeti olmış iḥsā

Lāyühibullāh olur cüz'î şeşom

Her dū der sūre-i vālā-yı Nisā

465

Ba°de-zā sābi°-i eczā ve izā

Semi'ū Mā°ide'ye zīb-efzā

Cüz'î şāmin ola En°āmda velev

Ennehū āyeti bī-şekk ū merā

Daḥi Kāle'l-mele° olmış tāsi°

Anı A°rāfda vird it ammā

Cüz'î °āşir ise enfāl içre

Ve°lemūdur didi erbāb-ı nehā

On birincisi olur ye'tezirün

Sûre-yi Tevbeye revnaķ-baķsa

470 On ikincisi Ve mā min dābbeh

Sûre-yi Hūd'dadur cılve-nümā

On üçüncisi olur Yūsufda

Ol lafz-ı überride ve mā

Evvel-i Hicr Elif Lām Rādır

Cüz-i rābı' e'aşarā-yı pāk-liķā

Oldı hem evvel-i isrā Subhān

Pānz u hem cüz'i muķaddes eczā

Cüzi' sādīs e'aşari kale e'lem

Sûre-yi Kehfde olmış imlā

475 Enbiyā sūresiniñ mebdē'idür

Cüz'-i sābi' e'isrā-yı ehl-i vefā

Daḥi şāmin ʿaşari kad efleḥā

Müʾminün sūresiniñ evvelihā

Oldı hem on tokuzıncısı

Ellezin āyatı Furkānda şehā

[54]

Cüzʿi-yi ʿiṣrūn femā kāne imiş

Neml içinde be-vifāk-ı ʿulemā

Daḥi icmāʿıla ḥādi ʿiṣrūn

ʿAnkebūt içre olur böyle edā

480 Yaʿni ol ayet-i raʿnādūr kim

Ütlü mā ūḥiyeden şoñra velā

Şāni ʿiṣrūn u min yaknutdūr

Ki aña sūre-i Ahzāb ola cā

Oldı hem sūre-yi Yāsīn içre

Şāliṣ ʿiṣrūne ve mā enzelnā

Rābi° ʿiṣrūn fe men ezlemdür

Zümer içre didi cümle fuzelā

Bīst ü pencümdür İleyh ile yüradd

Fuṣṣilet sūresine virdi žiyā

485 Sūre-i pür-şeref Cāsiyedür

Oldı hem sādis-i ʿiṣrūn ve bedā

Dir iseñ sābi°-i ʿiṣrūn nedür

Zāriyāt içre olur kāle fe-mā

Bist ü heṣtüm cüz° imiş bī-şübhe

Evvel-i ḳad semi°allahu dilā

Evvel-i sūre-yi Mülk oldı belā

Cüz°i bīst ü nühüm ey merd-i Ḥudā

Otuzıncısı daḫi °Amme imiş

İrdi pāyāna fe-temme'l-eczā

Erbāb-ı fazl u kemālden Şākir Aḥmed Paşa merḥūmıñ āsār-ı yerā°e°-i
bāhirü'l-berā°esi olan işbu manzūme-i şerīfe takvimḥāne-i °āmirede resīde-i ḥadd-ı
ḥitām ṭab° u temşīl olmışdür şene fî 1269

SONUÇ

İslam toplumlarının temel değerleri olan “Esmâü’l-Hüsna” ve “Kur’an’ı Kerim” üzerine Şâkir Ahmed Paşa’nın yazmış olduğu *Ravz-ı Verd* ve *Tertib-i Nefis* eserlerinin transkripsiyonunu yapmaya çalıştık. Çalışmamız, dinin edebiyatla harmanlanması sonucu ortaya çıkan, estetik yapıya sahip bir edebi eserdir. *Ravz-ı Verd*, adlı eserle Esmâ-i Hüsna’daki her isim üçer beyitle okuyucuya sunulmuş ve isimler Tirmizi’nin *Sünen* adlı eserindeki düzene göre sıralanmıştır.

Arapça ve Farsçaya hâkim olan şair, aynı şiir içerisinde bu dillerden beyitler söyleyerek şiirlerine farklılık katmış. Bu nedenle birçok şiiri Mülemma şiire örnek teşkil edecek niteliktedir.

Şâkir Ahmed Paşa eserini yazarken Gazzâli, Şatıbi, Beyzavi gibi Kur’an ve Allah’ın 99 ismine vakıf kişilerin yazmış olduğu eserlerden istifade ettiğini söyler. Gazzâli’nin *Maksadü’l-Esna* adlı eseri Allah’ın 99 ismini ele alan bir eserdir. Şatıbi’nin *Nazımetü’z-Zehr* adlı eseri ise 297 beyitlik bir Arapça kasidedir. Kur’an ayetleri hakkında bilgi verir. Beyzavi’nin *Muntehe’l-Müna* adlı eseri de Allah’ın 99 ismi üzerine yazılmış bir eserdir.

Şâkir Ahmed Paşa, Kur’an’a ve insana hizmet etmek istediğini eserinde Allah’tan niyaz etmiştir. *Tertib-i Nefis* adlı eserini bu bilinç ve istekle yazdığı için eserini her bireye fayda sağlayabilecek özellikte oluşturmuştur. Bu da esere zenginlik katmıştır. Eserin konusu yönüyle nazım şeklinde yazılması olması dikkat çekici özelliği sayılır. Çünkü Kur’an’ı Kerim sureleri genelde tefsir şeklinde, mensur olarak yazılır. Şâkir Ahmed Paşa, sureler hakkında verdiği bilgiyi manzum şekilde kaleme alarak kendince farklılığa gitmiştir. Daha önce de belirttiğimiz gib Kur’an surelerinin teker teker özelliklerinin ele alınması Kur’ana ve topluma yapılan en kutsal hizmetlerdendir.

Eserler aruz ölçüsüyle yazmıştır. Dil arifâne ve hakîmanedir. Kişiyi öğütleyici bir üslup kullanmıştır. Okuyucuya fayda sağlayıcı, öğretici yönü ağır basmaktadır.

KAYNAKÇA

AKÇAY, Ali İhsan, “**Türk Edebiyatında Manzum Akāidnāmeler: İnceleme Metin**”, YDT. Uludağ Üniversitesi SBE. İslam Tarihi ve Sanatları ABD Türk İslam Edebiyatı ABD., Bursa, 2011, XI+192 s.

AYDINLI Abdullah-L.Çakan İsmail, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, İstanbul 1991, Cilt 3, s.5473

BAĞDATLI İsmail Paşa, “Şakirü’l-Trabzonî”, **Hadiyyat AL_‘Ârifîn, Asmā’al_Mu’allifîn va Âsâr Al Muşannifîn**, Birinci cilt, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1951

BURSALI MEHMET TAHİR EFENDİ, “Şakir Ahmed Paşa Trabzonî”, **Osmanlı Müellifleri, Cilt 2**, Meral Yayıncılık, İstanbul 1972

DEVELLİOĞLU Ferit, “**Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**”, Ankara, 2007

DEĞİRMENÇAY, Veyis, **Edatlar ve Bağlaçlar Sözlüğü**, Kurtuba Yayınları, İstanbul 2010

ERVERDİ Ezel, KUTLU Mustafa, KARA İsmail, “ŞakirAhmed Paşa”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, Cilt:8, Dergâh Yayınları, İstanbul1998

Ebu İsâ Muhammed b. İsa, Tirmizî (279/892), **el-Câmiu’l-Kebîr**, Dâru’l-Garbi’l-İslâm, Beyrut, (I-VI)

FATİN, Davut, “**Tezkire-i Hatimetü’l-Eş’ar**”, İstanbul H. 1271/1855

İPEKTEN, Haluk, **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz**, Dergâh Yayınları, İstanbul 2004

KANAR, İsmail, **Farsça Türkçe Sözlük**, Say Yayınları, İstanbul 2008

KARAGÖZ, İsmail, **Ayet ve Hadislerin Işığında Allah'ın İsim ve Sıfatları**
“**Esma-i Hüсна**” Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2011

KARTAL, Ahmet, **Doğu'nun Uzun Hikâyesi Türk Edebiyatında Mesnevî**, Doğu
Kütüphanesi Yayınları, İstanbul 2013

ÖZKAT, Mustafa, Trabzonlu ŞâkirAhmed Paşa (öl. H. 1234/1819) ve Dikkatlerden
Kaçan Bir Eseri: **Hulasatü'l-Ahkâm, Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi**,
2016, Sayı 35, s.1-33.

PARLATIR İsmail, “**Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**”, Yargı Yay. Ankara, 2016.

REDHOUSE, S. James, **A Turkish and English Lexicon**, Çağrı Yayınları, İstanbul
1890

SAMİ Şemsettin, “Şakir Paşa”, **Kāmusü'l-A'lam**, Cilt:4, s.2824, Kaşgar Neşriyat,
Ankara 1996.

SAMİ Şemseddin, “**Kāmūsu'l-A'lām**, Cilt:4, **Mihran Matbaası**”, İstanbul, H.
1311/1893-4, s. 2401-3200.

SARI, Mevlût, **El-Mevarid Arapça-Türkçe Lûgat**, İpek Yayınları, İstanbul 1984.

SÜREYYA Mehmed, “**Sicill-i Osmani yâhüd Tezkire-i Meşahir-i 'Osmaniye**”,
Cilt: III, Matbaa-i 'Amire, İstanbul, H. 1311/1893-4

TİMURTAŞ, Faruk Kadri, **Osmanlı Türkçesine Giriş**, Alfa Yayınları, İstanbul
2000

TOKER, Birgül, ŞâkirAhmed Paşa ve Tertib-i Nefis Mesnevisi, **Selçuk Üniversitesi**
Türk Ansiklopedisi, **Türk Ansiklopedisi**, “ŞakirAhmed Paşa”, Cilt:30, Milli
Eğitim Basımevi, Ankara 1981.

Türkiyat Araştırmaları Dergisi 2000, Sayı 7, s.361-374

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, “**Hayret Mehmet Efendi**”, Cilt: IV, Dergâh Yay. İstanbul, Şubat 1981, s.180;

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. “**ŞakirAhmed Paşa**”, Cilt: VIII, Dergâh Yay. İstanbul, Ekim 1998, s.100

Yazım Kılavuzu, TDK Yayınları, ankara 2009

YAZIR, E. M. Hamdi, **Kur’an-ı Kerim ve Türkçe Meâli**, Tuva Yayınları, İstanbul 2009

YILDIZ, Âlim, “**ŞakirAhmed Paşa’nın ‘Tertib-i Nefis’ Mesnevisi**”, Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: XII/2, 2008, s. 179-223.

YÜKSEL, Murat, “**Geçmişten Geleceğe Trabzon Şairleri**”, Cilt: 1 (Osmanlı Dönemi), Yunus Dergisi Yay. Trabzon, 1993, s.483

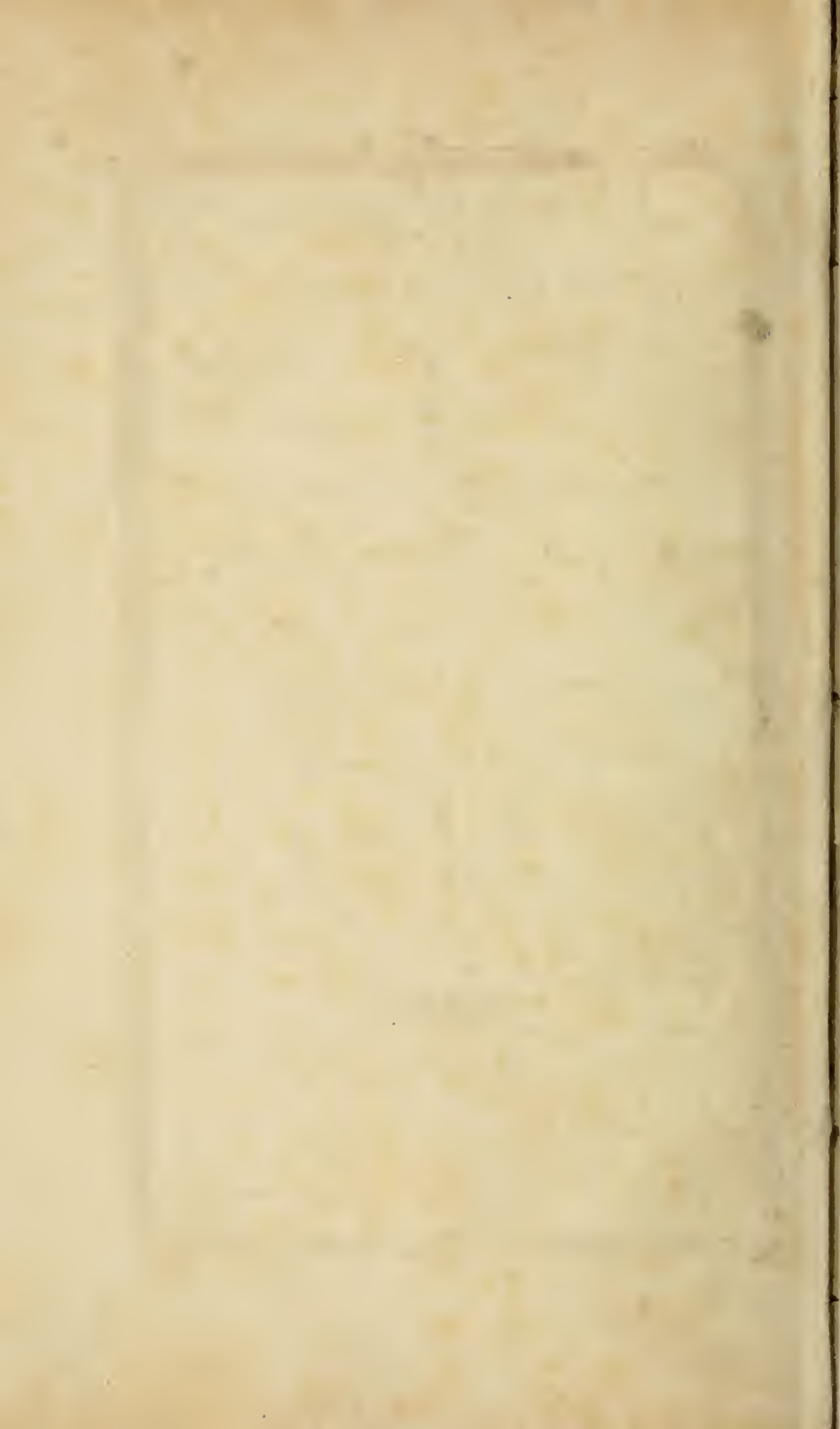

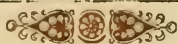

Q. C. C.

جزء عشرون فاکان ایش
 دخی اجماعه حادی عشرون
 یعنی اول ایت رعنا در کم
 ثانی عشرون و من یقت در
 اولدی تم سوره یاسین ایچره
 رابع عشرون فمن اظلمد
 بیست و پنجمه رالیه ایله یرد
 سوره پر شرف جاشیه ده
 دیر ایک سابع عشرون نذر
 بیست و هشتم جز ایش بی شبهه
 اول سوره ملک اولدی بلی
 او توزنجیسی دخی عم ایش

نمل ایچنده بو فاق علما
 عنکبوت ایچره اولور بویله ادا
 اتل ما اوجی دن صکره اوللا
 که اکا سوره احزاب اوله جا
 ثالث عشرون و ما از لنما
 زمر ایچره دیدی جمله فضلا
 فصلت سوره سنه و یردی ضیا
 اولدی تم سادس عشرون و بدا
 ذاریات ایچره اولور قال فنا
 اول قد سمع الله دلا
 جزء بیست و نهم ای مرد خدا
 ایردی پایانه قم الاجرا

ارباب فضل و کمالدن شاگرد احمد پاشا مرحومک آثار یراعه
 بامر البراعه سی اولان اشو منظومه شریفه تقویٰ میخانه عامره ده
 رسیده حد ختام طبع و تمیثل اولمشدر ۲۶۹۰ فی ۱۱ ح

خامسا ولدی بیدار که وال
 لایحجب الله اولو بر جر' ششم
 بعد ذاسابع اجزا و اذا
 جز' ثامن اوله انعامه و لو
 دخی قال الملائه اولش تاسع
 جز' عاشرا یسه انفال ایچره
 اون برنجیسی اولو ریتقدرون
 اون اکینجیسی و مامن د ابته
 اون اوچنجیسی اولو ریوسفده
 اول حجر الف لام را در
 اولدی هم اول اسرا سبحان
 جز' سادس عشری قال الم
 انبیا سوره سنک مبدائیدر
 دخی ثامن عشری قد افلح
 اولدی هم اون طقوزنجیسی

محصنات آیتی اولمش اجصا
 مردود سوره' والای نسا
 سیمه امانده یه زیب افزا
 انس آیتی بی سنک و مرا
 آتی اعرافده وردایت اما
 واعلمو اوردیدی ارباب نما
 سوره' توبه یه رو تفخیش
 سوره' مودده در جلوه غا
 اول لفظ ابری' ده و ما
 جز' رابع عشرای پاک لقا
 پانزدهم جز' مقدس اجزا
 سوره' کهفده اولمش املا
 جز' سابع عشرای اهل وفا
 مؤمنون سوره سنک اولی ها
 وقال الذین آتی فرقانده شما

سورة الناس مدنية

سورة ناس ايله دلشاد اوله سن	قيد آزاردن ازاد اوله سن
کمی و شای اید رفعت شمار	التی ایت دیدی اشرف کبار
تم تعداد جميع الآيات	لفظ و سواسی ایدر لراثبات

اختتامه ایه ابو سواس ۱ للمکی و الثانی

خاتمه در عدد سی اجرا

ایتدی بوبنده قدرت اعطا	لله الحمد جنب مولا
سلک نظمه چکیموب در آسا	اولدی تعداد یوزاون درت سوره
اولدی ارباب نهاییه انما	اشته اجزای ثلثین دخی
ایتدم ایراد بوجه اجرا	مرجزک اولی سم سوره سنی
حسن تعبیر ایله مرسوناددا	لیک بعض کلماتن قیلم
کینفسده انی ایله اجرا	وسط کلمه بی فصل ایتمه صقین
جز ثانی سیقول السفها	اول فاتحه جز اول
بقره ایچره بوجزین شهما	دخی تمک الرسل اولمش ثالث
آل عمرانده اوور فیض آرا	لن تناوا ایسه جز رابع

و اصل مرتبه صحت در	بوده اجماعه اوچ آیت در
بونوی وصف ایلیوب ارباب اثر	ربع قرآنه معادل دیر لر

سورة قبت مکيه

قایل اول امرینه هکک رام اول	سوره قبت او قونو شکام اول
بوده بش ایت ایش بالتحقیق	اختلاف ایتدی ایل تدقیق
ورد اید رسک انی مرصع و مسا	سورت ناری اید رسن اطفای

سورة الاخلاص مکيه

بیقرار اول جذبات حق دن	روز و شب سوره اخلاص او قون
نزد اکثر ده چهار ایت در	مکی شامی دیدی بش رحمت در
لم یلده اول نور عندهما	او قونو سوره بی بول نشو و نما

اختلافها ایت لم یلده ۱ للمکی والشامی

سورة الفلق مدنیة

حقه قیل صدقه عرض حاجات	بیل فاق سوره سنی جای نجات
اولدی پیوسته اسانید خبر	دیدی بش ایت اسانید اثر
روز و شب ورد زبان ایت انی سن	که جهانده اوله سن صانع واسن

سورة الماعون مکیة

او یقوب سوره ماعون د ائم	قبلی ایله ریادن سالم
التي ایتدراو عند الاکثر	لیک عراقی یدی ایت دیدیر
یعنی کوفی ایله بصری ای یار	ایتدیر لفظیر او فی شمار

اختلافها ایتدیر او ن للمعراق

سورة الکوثر مکیة

حق وعدل اوزره یوری انسان اول	سوره کوثر ایله ریان اول
دیدي اوج ایت اکا جمله کرام	بیخلاف ایدیر سوق کلام
نوبنوقیل انی تکراره شاب	باغ اما لکی ایدر شاداب

سورة الکافرون مکیة

قطره بارندم اول چشکدن	کافرون سوره سن ایت زیب دمن
التي ایت دیدي اهل ادراک	اکا اجماعله ای مؤمن پاک
کل دوام ایله که رحمتدربو	شرکدن یعنی براندر بو

سورة النصر مدنیة

قیل عبادات خداده تمک وپو	سوره نصر ایله اول نصر تجو

انحلتا فما آیتان والعصر ۱ غیر المدنی الاخیر و تو اصل و بالحق ۲
للمدنی الاخیر وحده

سورة الہمزة مکتہ

قدح ایوب کسمہ نی ایتہ دلکیر	سمرہ سورہ سی ایلمر تحذیر
طقوز آیت دیدیلر بالاجماع	ایتدی کسمہ تخالفہ زراع
آنی ترتیلہ و اراجرو غیر	بولور البت او قویان خیر کثیر

سورة الفیل مکتہ

قد حقدن ینہ قیل حتی پناہ	سورہ فیل او قواول آکاہ
دیدیش ایت اکا جملہ کبار	اتحاد ایتدے کروہ اخبار
او قویان انی بولور فیض نجات	عافتلمہ کچر ایام حیات

سورة قریش مکتہ

قوت جان اولسہ زنی نعمت و عیش	سورہ ذالقعہ پیرای قریش
بودہ درت ایت ایش یا خودیش	بویاہ ماثور بو قول دلکش
اولدی معدود ججاری من جوع	او قوسہ کیجہ ایوب ترک مجموع

انحلتا فما ایتہ من جوع ۱ للبخازے

اولدی وصفنده بومغنی شایان || انہما تعدل نصف القرآن

|| سورة الف رعتہ مکیتہ ||

قارعتہ سورہ سی سمعک ایدہ قرع	تاکہ معلوک اولہ اصل ایلمہ فرع
انکث آیاتی ثانی ویا عشر	یا خود اون دیدی اختیار بشر
اول القارعتہ در ز دکبار	دوموازیسنہ ایلمہ اولدی شمار

اختلافها ثلث آیات رعتہ ۱ وی الاول للکوفی
ثقلت موازینہ ۲ نخت موازینہ ۳ سما للجازی والکوفی

|| سورة الکثر مکیتہ ||

قبری پر نور قیلار قبی منیر	هم ایدراجر سے کثرت کثیر
سکڑ آیت دیدی اصحاب عدد	ایتدیلر متحد اسر دپند
دبدم صد قلہ انی او تو کل	اولدی یک ایتہ سورہ بدل

|| سورة العصر مکیتہ ||

حصہ یاب اول اوقوب سورہ عصر	عمل صامحہ قیل و تنکی حصہ
کرچه بی شہم بواوچ ایتدر	ایکیسی خلف ایلمہ پر شہ تدر
یعنی والعصر ایسہ تعدا دہ الحق	اولمازاو لدم و تواصو بالحق

اختلافها آیه یلته القدر ۱ و سی الثالثة لکلی و الشای

سورة الینة مدنیة

صحیح جنة زسی موصله در	سورة الینة نعم الصلہ در
سکرات دیدی جمله اعلام	ایتدی بصری طقوزایت اعلام
آنی بوکونه اید رمش انها	که له الدینی صیارمش تنها

اختلافها آیه مخلصین له الدین للبصری
قل ان الشای وافقه علی عد ها کند اذ کره ابو عمرو

سورة الزلزال مدنیة

حاصل اولسون دیرایک مالک	چوق او قوسوره سنی زلزالک
دیدیشیت ایت اکا بعض کبار	بعضیسی نه دیوایلر اشعار
واربر آیتده کلام مرغوب	یعنی اشتاتا اولورمش محسوب

اختلافها آیه اشتاتا ۱ لغیر المدنی الاول و الکوفی

سورة العادیات مکیة

قرب مولایه بولورسون وصلت	عادیاتی او قوایله عادت
یکزبان شرذمه نخریران	اون برایت دیوایتمش اعلان

سکر آیت ایش اجماعا اول	اولدیلر متفقین اهل اصول
ایله اخلاصله ترتیله دوام	که ایدر دفع غنوم و آلام

سورة التین مکیه

سهل و حرن چمنستان دله	سوره تینی کوزل غرس ایله
سکر آیت دیدیلر اکا تمام	اتفاقا بتون اعلا م کرام
ایله ترتینی زیب اعمال	اول ثر چین ریاض آمال

سورة العلق مکیه

صوب مقصوده اولور راسنمون	قیل علق سوره سنن ثبت درون
دیدیلر آیتیدر تسع عشر	اون سکر دریا کیمی دیدیلر
اختلاف اولدی ایکی یرده بید	سجده ایت کم بوله سن اجر مزید

اختلافما آیتان لمن لم یمنه المجازی ارایت الذی ینسی الغیر الشای

سورة العتدر مکیه

واصل اول مطلب دارینه همان	سوره قدر ایله قدر ک بوله شان
اولدی انکدخی ایتلری بش	کمی و شای ولیکن دیدی شش
انمر غنده اولور مش معدود	ثالثا اسیده قدر بهبود

صاف ایدوب نیتنی بی عجب وریا	سوره شمس ایله ویر قبه ضیا
اون بش ایت دیو اولمش مضبوط	بعض اون التی دیو ایلمر بسوط
بر محیدر انکٹ خلفه محل	آنی صامیش مدنی اول

اختلافها ایة تفقروها ۱ للمدنی الاول

قیل ان الکی وافقه علی عدما کنه فی عدآسی القرآن لابن عمر والدانی

سورة السیل مکية

بصر قبه ویروب تابش تام	سوره لیل ایله قیل رفع ظلام
یست ویک آیت ایدر لر تعداد	آنی جمهور رجال اعداد
چوق او قوانی که کوکک اوله شن	نور عرفان ایله قیلک روشن

سورة الضحی مکية

منجیاتک اولور اسرار می عیان	والضحی سوره سن ایت ورد زبان
اتفاق اوزره انی جمله ثقات	اون بر آیت دیو ایتمش اثبات
اولدی حقن بره بو محض کرم	ایله کل شکر ایله تحدیث نعم

سورة الانشراح مکية

صدیر کی منشرح ایلمر بی شک	انشراح او قو اولمه منقک

سورة الفاشية مكية

حفظ مولایہ اولور باعث تام	سورة غاشیہ یہ ایلمہ دوام
یست و شش آیت امیش اجماعا	ایتمد سے یکمہ تردد قطعاً
چوق او تو آنی ایامرد بصیر	کہ حسابک اولہ مخشردہ یسیر

سورة الفجر مکیہ

فطن و عاقل اولور طالب اجر	صدق دللہ او قیوب سورہ فجر
سی و دوایت اولہ یا خود او توز	لیک بصری دیدی یکرمی طقوز
چار موضعده تخالف صادر	یعنی کم مختلف فیما در

اختلافها اربع آیات فاکرمہ و نعمہ ۱ فقد رعلیہ رزقہ ۲ سما للبحری
یومئذ یجنم ۳ لغير العراقی فادخلنی عبادی ۴ للکونی

سورة البلد مکیہ

صلی مسلکنی ایلمہ قبول	قیل بلد سورہ سنی اصل اصول
اکا اعلام مکارم وایہ	اتفاقا دیدی عشر و نایہ
ایلمہ تکرارینہ سنی موفور	اولور اقیم وجودک معمور

سورة الشمس مکیہ

ایکس ایته یز انفر خارج || سجده قیل کیم اوله صدتک رایج

اختلافما آیتان کتابه بیمنه ۱ ورا'طره ۲ سما للبحازی و الکوئی

|| سورة البروج کیمه ||

مقتمین چرخه ایدر صیتی عروج او توکل سوره رعنای بروج

چرخ اجماعه اولوب پیرایه اولدی اثنان عشر و ن آیة

قیل تلاوت آنی ای مرد غیور ماعد الشکر کی ایدر مش مقفور

|| سورة الطارق کیمه ||

فوت فرصته کل اولمه نالان سوره طارقی قیل زیب دمان

اونیدی آیت ایش فی لا کثر بعضلر لیک دیدی ست عشر

بر مخلده اولور سوز پیدا یعنی معدود اوله اول کیدا

اختلافما آیة تیکدون کیدا ۱ لیر المدنی الاول

|| سورة الاعلى عزوجل کیمه ||

فرع ایر مز سکا انشا'الله قیل همان سوره اعلى یی پناه

انی اجماعه اشیاخ هدا اون طقوز آیت ایدر لرا حصا

دیدى اوصافن ایدر تلخیص افضل مشتملات تسبیح

سورة التکویر مکية

انفی دلدن اولور عالمکیر	مردوش نور منیر تکویر
متفق بونده دخی اهل یقین	بیست ونه آیت ایدر لر تعین
او قویان آنی دیدی پیغمبر	رأی عین الیه ایدر بکه نظر

سورة الانفطار مکية

بفراغ دل و جمع خاطر	انفطار اوله دکلده دائر
اتفاق اوزره اکابر یکسر	دید یار ایتیدر تسع عشر
او قو اول نائل دیدار رسول	بوله کور روضه رضوانه وصول

سورة التطفیف مکية و قیل مدینة

نج عدل اوزره یوری حلیه فی قو	عبرت ال سوره تطفیفی او قو
او تو زالتی ایش آیتی تمام	یکنسقد رینه اقوال کرام
او قویوبانی درست ایت کاری	ایله بنجده شرع بارے

سورة الانشقاق مکية

دفع او هام ایله بول اسایش	انشقاقی او قو باصد خواش
بیست و پنج آیت ایش فی الاکثر	بصری شامی دیدی بیست و سه کمر

سوره خوان با اول ال خبری	حمل اوزار ایلیم ایتمه سفری
اربیعینردیو قوم ایتدی ثبات	دیدیم بصری اکا قرق برایت
انک غنده قریبا معدود	بصری بریده اولور خلف اندود

اختلافها آیه غذا با قریبا ۱ للبصری

سورة الف زعات مکيه

نازعاتی او قیوب با صد شوق	طعم لذات جناندن ال ذوق
نزد کوفیده و لیکن شدر	انک ایاتی دخی قرق بشدر
اختلافات عیون اعیان	ایتینده ایدر مش جریان

اختلافها آیتان ولانعاکم ۱ للبحری والکوفی فامسن طنی ۲ للعراقی والشامی

سورة عبس مکيه

او تو کل سوره دبحوی عبس	فضل حق لطف خدا بسدر بس
بصری بر دیکر ایکی ایتدی زیاد	شامی قرق ایت ایدر مش تعداد
بویله بسط ایتدی ابو عمر و حمام	پس اوج آیتده سوج ایتدی کلام

اختلافها ثلث آیات ولانعاکم ۱ للبحاری والکوفی الی طعامه ۲ لغير ابی جعفر و حده فاذا جاءت الصاخة ۳ لغير الشامی

عن المجرین ۲ لغیر الملکی و الشامی

سورة القيمة مکتبه

عهد و میثاقده ای دل پیک طور	سوره آموز قیمة اوله کور
ایتی تسع و ثلاثین شمار	اربعمین الیدی کوفی ایشار
یعنی بریده ظهور ایتدی کلام	که ایدر عدائی کوفی بسم

اختلافها ایته لتعجل به الملکوفی

سورة الدهر مکتبه

وعدا احسان خدا دن آل بهر	رحمت شامله در سوره دهر
بودخی اولدی او تو زبر آیت	بوفاق علمای امت
ایله تحصیل رضای مولا	اوله مغرور حیوة دنیا

سورة المرسلات مکتبه

غرلت ایت خلقدن ای مرد کرین	مرسلاتی او قوباصوت حزین
یکر زبان شر ذمه عالجه	دیدے ایتنی انکس پنجاه
او قیوب دقت ایله بشیار اول	راستگردار و صد افتکار اول

سورة النبا مکتبه

اختلفا فيما آيتان لن يبحر في من الله احد ١ للملكي من دونه ملحد ٢

لغير الملكي

سورة المزمل مكية

الآية من اخرها ان ربك يعلم انك تقوم الى اخر السورة فانهزلت بالمدينة

عجزه نقصا لكي يبل كامل ايسك ١ واقف سورة مزمل ايسك

اون سكر اون طقوز آيت ديدلر ٢ يا يكر مي اوله قول اكثر

چار موضعده ايد ر خلف ظهور ٣ ايلم تر تيلنه بذل مقدور

اختلفا فيما اربع آيات يا ايها المزمل ١ للمدني الاول والكوني

والشامي انا ارسلنا اليكم رسولا ٢ للملكي الى فرعون رسولا ٣

لغير الملكي بخلاف عنه يوما يجعل الولدان شيبا ٤ للمدني الاخير

سورة المدثر مكية

عد آيات ايدن ابل سودد ١ ايتديلر سورة مدثرى عد

بعد خمسين اوله آيتلر ي بش ٢ مدني اول عراقى ديدى شش

دو مخنده بديد اولدى كلام ٣ اختلاف ايتدى مشاير انام

اختلفا فيما آيتان في جنات يسألون ١ لغير المدني الاخير

سورة المعارج مکيه

عرصا تک اوله سولندن آمین	سوره خوانان معارج آمین
اولدی آیتلری قرق درت تمام	شامی قرق اوج دیو ایله اعلام
انک عنده اولور خلفینه	یعنی معبود دکل الف سنه

اختلافها آیه خمسین الف سنه تغیر الشامی

سورة نوح علیه السلام مکيه

عارف ایسک اوقوب سوره نوح	دلی قیل موئل انوار قوج
یا یکر می سکر آیت یا طقوز	دیدمی اما که حجازیلر اوتوز
چار موضعه ایدر خلف و رود	باد بر نوح سزاران درود

اختلافها اربع آیات و لاسوا عا ۱ فادخلوا ناراً ۲ ما لغير الکوفی ونسراً
 ۳ للمدنی الاخير والکوفی وقد اضلوا کثیراً ۴ للمدنی الاول والمکی

سورة الحجن مکيه

بعده سوره جسنه کذر ایت	مرد ایسک وادی غندن خذرات
بیست و شبت آیت ایش اجماعا	مختلفدر ایکی آیت اما
یا اولور ملتحدا عسد و شمار	یا من الله احد ای مشیار

ایله تعسیم و تعلم مرآن || خیرناس اول او تو دایم قرآن

سورة الملك مکيه

سوره 'ملکی او تو ایله شتاب	زین ایدر قابی قوما زرنج عذاب
بعضی صایدی او تو زبر اما	او تو ز آیت دیدیلر جمله اکا
اولدی معدود دوم لفظ نذیر	یعنی بر آیتیدر خلف پذیر

اختلاف آیت قدجا نذیر ۱ للمدنی الاخر و الملکی

سورة الن کيه

او تو صد شوقله کل سوره 'نون	حس ایدوب اجرین اولور سن ممنون
بو یله یخلف و رود اتدی اثر	اکا پنجاه و دو آیت دیدیلر
فیض حقله دلکی مغتتم ایت	لوح قبلکه انی مرسم ایت

سورة الحاقة مکيه

سوره 'حاقه ده چوق فکر ایت	سطوت روز حسابی ذکر ایت
بصری شامی دیدی پنجاه اما	صایدی الی ایکی آیت علما
بشماله ایله الحساقه ده	خلف ایکی یرده اولور کلک زده

اختلاف آیتان الحاقه ۱ و الی الاول للمکونی کتابة بشماله ۲ للجازی

صاف طبعان حقایق داران	راستگویمان صد اقتداران
جمله احدی عشر ایت دیر	ویرد یار متحد اللفظ خبر

سورة التغابن مدینه

تا بدار ایتسه تغابن نمکی	سد ایدر ثلمه جرم و کنی
متحد بونده ده اهل تدقیق	اون سکر ایت ایدر لر تحقیق
فجاءه دن البت اولور سن سالم	ایله تر یلمه سمت د احم

سورة الطلاق مدینه

ستر ایدر سوره رعنائ طلاق	سهو و نقصانکی در روز تلاق
دیگر ان عد ایدر اثنی عشره	اون بر ایت دیدی اهل بصره
مخرجا خلف بو او چده ظاهر	اولی الالباب ایله یوم آخر

اختلافها ثلث آیات باند و الیوم الاخر ۱ المشای یحمل له مخرجا ۲
للمدنی الاخر و المکی و الکو فی یا اولی الالباب ۳ للمدنی الاول

سورة التحريم مدینه

اوله زیب آور بزم تکریم	سوره یفضنائی تحریم
بوده بخلف اون ایکی آیتد	اتفاق علم جتدر

او قوبو سوره بی ای مرد خدا || یا اخرینی صبح و مسا

|| سورة الممتحنة مدینة ||

سوره 'ممتحنة' محض کرم	سعد و ائمه اولو رسون خرم
جمله اصحاب عدو بویه دیش	بوده بی شبه اون اوچ ایت ایش
مستفیض اول کرم باریدن	حرز جان ایت دخی قیل زیب دین

|| سورة الصف مدینة ||

کسب ایدوب سوره 'صف' دن وایه	ساک اول شامره تقوایه
سرور ان سپه فیضدار	سر فرازان گروه ابرار
دیدیلر جمله سی اون درت ایت	صف اجماعه ویروب کر میت

|| سورة الجمعة مدینة ||

سوره 'جمعة' بی ایله تذکار	سبت و اشین دیمه لیل و نهار
ایتدیلر منبر اجماعه صعود	خطبه خوانان کرامات سرود
اون برایت ایدوکی بولدی قرار	اتفاق ایتدی جمایه کبار

|| سورة المنافقون مدینة ||

جسم و جانی ایدر الحق براق || سوره 'منذره' ایل نفاق

۱۲ غیر المدنی الاخر و الشامی لمجموعون ۱۳ للمدنی الاخر
و الشامی فروح و ریحان ۱۴ للشامی

|| سورة الحديد مدنية ||

زنده دار شب اولوب ايله قیام	سوره اخوب حید او تو دمام
بیست و شت آیت ایدر لرا حصا	دید سه نه آیت عراقی اما
اختلاف اوزره ایدر بسط سخن	در دو موضع کبرای این فن

اختلاف ایاتان من قبله العذاب اللمکونی و اتیناه الانجیل ۲ للبصری

|| سورة المجادلة مدنية ||

خشدرا ایتمه بحثیره جدل	سوره قد سمع الله او تو کل
بودخی بیست و یک آیت اولمش	یاد و آیت دیو شهرت بولمش
در یک آیت اثر خلف بود	فی الاذین ایدر بعضیسی عد

اختلاف ایات اولکم فی الاذین ۱ غیر المدنی الاخر و اللمکی

|| سورة الحشر مدنية ||

نطقی یهوده پیره ایتمه سرف	سوره خشر ایله قیل نشر شرف
اتحاد اوزره بتون خیل کبار	دیدلر آیتدر بیست و چهار

اختلاف ایتدی دو آیتده و رود || اولدی و الطور ایلده دعا معدود

اختلافها آیتان و الطور الی غیر الحجازی الی نار جهنم دعا ۲ للکونی
والشای

|| سورة النجم مکیة ||

نجم اقبالک اولور شعله نثار	سوره ننجی ایدر سکت تکرار
اولدی آیاتی امک التمش بر	کوفین لیک اکا التمش اکی دیر
وار اوچ آیتده کلام صائب	سجده حق ایدن اولماز خایب

اختلافها ثلث آیات فاعرض عن من تولى ۱ للشامی لا ینغی من الحق
شیأ ۲ للکونی الا الحیوة الدنیا ۳ لغير الشامی

|| سورة القمر مکیة ||

نذر اول نور جهانتاب هلمه	که قمر سوره سی بخش ایتدی دله
ینه انحامی زوایای جهان	نور اجماعله اولدی تابان
جمله ارباب هدی و ارشاد	اللی بش آیت ایدر لر تعداد

|| سورة الرحمن عز وجل مکیة ||

نه سعادتدراوله نقش جهان || سوره معجز ادا می رحمان

سورة الحجرات مدنیة

مطلبك ایسه دو عالمده نجات	زین ایدیه حجره قلبک حجرات
سرتسر مولو یان ارشاد	اولدیلر دانه پیرای رشاد
عدایان ایدوب زیب سماع	اون سکندر دیدیلر بالاجماع

سورة ق مکیه

نشر ایدر نورینی صاف اندر صاف	قافدن قافه قدر سورة قاف
بوده اجماعه قرق بش آیت	جمله سی رحمت رب العزت
بونده اولدی قول دیگر	انجلاف ایتدی اصحاب اثر

سورة الذاریات مکیه

نام مولی ایلر ویرکاره نو	ذاریاتی او قو کسب ایلر علو
اتفاق ایتدی نحاریر کسبار	التمش ایت ایدوکی بولدی قرار
بیچ یوق بونده دخی مین و مرا	اولدی شصتنده وفاق کبرا

سورة الطور مکیه

بنده مقبل مقبول الطور	روزو شب سورة طور ایدیه دور
انک آیتلریدر مفت و چهل	بعضیلر شت و یاندر دیدی ییل

اختلافها آیه حس ۱ للکونی

سورة الاحقاف مکیه

مورد لطف خدا و راسخ	ایده کور سوره احقانی سبق
بودنی اولدی او تودرت آیت	کوفیان بردخی ایلمر مثبت
یعنی اول شرفمه رشد و سداد	ایتدی حامیمی کندک تعداد

اختلافها آیه حس ۱ للکونی

سورة محمد صلی الله علیه و سلم مدنیه

مرده کیم فیض ایله اولمش علو	سوره پاک محمد یاسو
سی و مشت ایت با حکمتدر	سی و نهدریا چل رحمتدر
اختلاف ایتدی دو آیتده بروز	ایله ترتیلنه غیرت شب و روز

اختلافها آیتان اوزارها ۱ لغیر الکوئی للشاربین ۲ للبصری

سورة الفتح مدنیه

محواید روزری قیلا راجری زیاد	سوره فتح ایله ویرقلبه کشد
اتفاقا کبر اے اعلام	بیست و نه آیت ایدر لر اعلام
در حمت اثر فوز و ققوح	اولدی بو باده حقا مققوح

سوره زخرفی ایله از بر	مجد و رفعت بولیم ویرسک اگر
مشت و مشتاد ویش شامیر	دیدي کسان طقوزایت اکثر
بری حامیم و بری لفظ مهین	ایکی آیتده و اراقوال بهین

اختلافها ایاتان حم ۱ للکونی سو مهین ۲ لغير الکونی والشامی

سورة الدخان کیسه

سوره مغفرت آراسی دхан	دبدم و رد زبان اوله همان
کونی امانه و پنجاه دیدي	اللی التي اوله آیت یایدی
عد آیتده ابو عمر ویرار	چار موضعده بولندی کفتار

اختلافها اربع ایات حم ۱ ان سو لایقو لون ۲ سما للکونی
ان شجرة الرقوم ۳ لغير المدنی الاخیر و الکی یغلی فی البطون

۴ لغير المدنی الاول والشامی

سورة الجاثیه تکیه

سوره جاثیه در مطبع نور	مهروش لامع اولور دلدی سرور
بردخی الیدی کونی اثبات	جمله دیر ارا و توز التي آیات
آیت واحد لفظ حامیم	انک عندده اولور بالتعیم

المدني الاخير والبصري وما يتوسى الاعشى والبصير ٥ للمدني الاخير
والشامي والسلاسل يسبحون ٦ للمدني الاخير والكويني والشامي
في الجحيم ٧ للمدني الاول والكي يوم سم بارزون ٨ للشامي اين
ما نكتم تشركون ٩ للكويني والشامي

سورة فصلت مكية

ما سوى الهدى اى دل كس الى	فصلت فصل ايدى اصل كسلى
بود و پنجاه و دو آيات ولى	يا سه آيت يا چهار اودى جلى
اليه حاييم و ثمودى احصا	سجده قيل خالقه بى ريب و ربا
انقلنا فما ايتان حم ١ للكويني مثل صاعقة عاد و ثمود ٢ للجبارى والكويني	

سورة الشورى مكية

مبتلاى غنى سپهر ايلر	شورى شورى كيدى رسور ايلر
ديدى جمهورا كا پنجاه آيات	الى اوجرد ديدى كوفى بالذات
صايدى حاييم عين سينقافى	سم كالاعلاى بقول كافى
انقلنا فما ثلث ايات حم ١ عسق ٢ كالاعلام ٣ ثلثا شين للكويني	

سورة الزخرف مكية

سورة الرزمكية

الاثلاث آيات نزلن بالمدينة يا عبادي الذين اسرفوا الي و انتم تشعرون

طلعت بارقة نوراني	تالسان زمره ارزاني
اولدي تمش ايكى آيت محدود	اوج ياشدرد يوسم ايتدي ورود
ظاهرا اولدي يدي آيتده مقال	اختلاف ايلدي اصحاب كمال

اختلافها سبع آيات فيه مختلفون ١ الاول لغير الكوفي مخلصا له الدين
 ٢ الثاني للكوفي والشمى له ديني ٣ من باد ٤ الثاني فسوف تعلمون ه
 ثلثا هن للكوفي فبشر عباد ٦ لغير البدي الاول والكنى من تحتها الانهار
 ٧ للمدني الاول والكنى

سورة المؤمن مكية

مؤمن كامل ايدريليل ونهار	سوره مؤمنى زيب اذكار
اولدي مشاد و دوايت كيسر	چار ويا پنج ويا شدر ديديلر
اختلاف ايتدي طقوزيرده غلور	يك يك جمله مبين مسطور

اختلافها تسع آيات حم ١ للكوفي يوم التلاق ٢ لغير الشمى
 كاظمين ٣ لغير الكوفي واورثا بنى اسرائيل الكتاب ٤ لغير

دیدی سگسان ایکی ایت جمهور	کوفیان اوچ دیو ایتش مسطور
یعنی کیم لفظ شریف یا سین	رأس آیت دیوب الیر تعین

اختلافها آیت پس ۱ للکوفی

|| سورة الصافات مکيه ||

زلفه و منرله یه باعث اولور	صافاتی او قیان فیض بولور
صد شتاد و یک آیت ایش اول	یاد و آیت اوله دیر اهل اصول
ایلمدی نزد اکابر ده همان	آیتقنده تخالف جریان

اختلافها آیتان و ما کانوا یعبدون ۱ لغیر البصری و ان کانوا
لیقولون ۲ هو الثانی لغیر ابی جعفر

|| سورة ص مکيه ||

حل اشکال ایله ایلر دشتاد	سوره صاد در عین ارشاد
اولدی آیتلمی پنج و شتاد	شش و شت ایتدی ولی بعضیسی یاد
وار اوچ آیاده قول دبحو	سجده ایت یرلره سورجه ورو

اختلافها ثلاث آیات ذی الذکر ۱ للکوفی کل بن و غواص ۲
لغیر البصری و الحق اقول ۳ للکوفی

|| سورة سبا مكية ||

دل و جان ایله ایدوب حمد خدا	قل سبا سوره سنی زیب ادا
اللی درت ایت ایدر لرا حصا	اللی بشدر دیدی شای اما
نزد پاکنده انک ایتدی قراز	عن یمن و شمال اولدی شمار

اختلاف آیت عن یمن و شمال للشای

|| سورة الفاطر مکیه ||

لسب دوزخی ایلر اظفا	سوره فاطر رحمت پینا
چهل و پنج اوله آیاتی یاشش	بویله مروی بو کلام دکش
سفت آیات هایت عنوان	مختلفه رویدی ارباب بیان

اختلاف سبع آیات لهم عذاب شدید ۱ و هو الاول للبصری والشای
 بخلق جدید ۲ الاعمی والبصیر ۳ ولا النور ۴ ثلثین لغير البصری
 من فی القبور ۵ لغير الشای ان تزولا ۶ للبصری لسننت الله
 تبدیلا ۷ للمدنی الاخیر والبصری والشای

|| سورة يس مکیه ||

لوح دل مورد یاسین اولسون	قلب قرآن ایله زینت بولسون

لوح اولسون دیر ایسک قبه حکم	ورد اوله سوره لقمان سر دم
چاروسی ایت ایش دیر علما	او تو زواج صایدی حجازی اما
ایکی آیتده دراری کلام	اختلاف اوزره بولو رسک نظام

اختلافها آیتان الم ۱ المکوفی مخلصین له الدین ۲ للبصری والشامی

سورة السجدة مکیه

الاثلث آیات نزلن بالمدينة افمن کان مو'سف کمن کان
فا سقا لی آخر الایات الثلاث

بلغه طائفه ناجیه در	سورة السجده می المنجیه در
او تو زایت دیدی اهل تاویل	ایتدی بصری رین اما ترنیل
آیتنده تخالف مبسوط	دلی قیل سجده نفعه مربوط

اختلافها آیتان الم ۱ المکوفی لفی خلق جدید ۲ لغیر العراقی

سورة الاحزاب مدینه

جلب و جمع اولسه نوله جند سر و ش	ایتدی دل سوره احزاب ایله جوش
نکته سنجان کرامت تبیان	خرده بینان مدایت بنیان
ایتدیلر متفق اللفظ همان	یتمش اوج ایت ایش دیو عیان

حاکم مرد و جهان رب جلیل	عنکبوت سوره سن ایتدی ترنیل
بوده اجماعله بیچون و چرا	اولدی التمش طقوز آیت اما
مختلغدر اوچی ای مرد بنام	میان علما سے ا علام

اختلافها ثلاث آیات الم ۱ للکوفی و تقطعون السبیل ۲ للحجازی
مخلصین له الدین ۳ للبصری و الثمانی

سورة الروم کمیتة

لعب و لهو در انجی دنی	سورة روم ایله قیل روم ها
اولدی آیاتی بو نکلده ستون	لیک دیر بعضیسی تسع و خمسون
یعنی دردنده اساطین کسبار	اختلاف اوزره ایدر لک کفار

اختلافها اربع آیات الم ۱ للکوفی غلبت الروم ۲ لغير المديني الاخير
و الکفی فی بضع سنین ۳ لغير المديني الاول و الکوفی یقسم المجرمون
۴ للمديني الاول

سورة لقمان کمیتة

الا ثلاث آیات زنن بالمدينة و لو ان ما فی الارض من شجرة
اقلام الى اخر الآيات الثلث

اختلافها اربع آیات طسم ۱ للکونی فسوف تعلمون ۲ لغير الکونی
اینما ختمت بعدون ۳ و هو الثالث لغير البصری و ما تزلت به
الشیاطین ۴ و هو الاول لغير المدنی الاخیر و المکی

|| سورة النمل مکیه ||

کرمه یفاده قیل جمع نوال	سوره نعلی او قوروز و لیال
طقسان اوچ آیت ایدر لر معدود	یا چمار اوله یا پنچ ای مسعود
ایکی آیتده و ارقامال صلاح	قیل ادا سجده یی بول فوز و فلاح

اختلافها آیتان اولو اباس شدید ۱ للحجازی من قواریر ۲ لغير الکونی

|| سورة القصص مکیه ||

حکمت بالغه یی اذعان ایت	بق قصص سوره سه امعان ایت
مشت و مشداد ایدر آیتلری عدد	اتفاق اوزره تون اهل عدد
لیک یسقونی ایدر سک تعداد	صامیه طایمنیمی ای اهل رشاد

اختلافها آیتان طسم ۱ للکونی من الناس یسقون ۲ لغير الکونی

|| سورة العنکبوت مکیه ||

الا عشر آیات نزلن بالمدينة من اولها الی ولیعلمن المنافقین

سورة النور مدنیہ

کدہری سورہ درونی مسرور	قلبی پر نور ایدر سورہ انور
ایتدیر شصت و دو آیات شمار	نزد شامی و عراقیدہ چہار
آیتانندہ تحائف جاری	صافی و الاصل ایلمہ بالابصار

اختلاف ایتان بالند و الاصل ۱ یدنب بالابصار ۲
و سوا الثانی مالمیر الحجازی

سورة الفرقان مکئیہ

کہ تضرعہ کہی خشیث ایلمہ	نقش قیل سورہ فرقانی دلہ
جملہ یمش یدے آیتدربو	اتفاق اوزہ میل ای صحیحو
قال و قیل ایتدی بر فرد ابراز	سجدہ قیل خالقہ باعرض نیاز

سورة الشعراء مکئیہ

الاربع آیات من آخر ہانزلن بالمدينة و الشعراء تبعهم الى اخر السورة	شعر سورہ سی نظم ممتاز
کہ مرکان کمال اعجاز	یا یکرمی یدے یا التی سمان
یکسر آیتدی بعد از ماہستان	ایلمدی کنر لطف انف تفصیل
درونی مختلف فیما بیل	

اختلفا فما آية بالاي تفعلكم شيئا ولا يضركم للكوني

|| سورة الحج مكية ||

الا اربع ايات نزلن بالمدينة هذان خصمان اختصموا الى قوله
تعالى وهذوا الى صراط الحميد

سوره هجده صفايه سعی ایت	کبش جانی در حقه رعی ایت
خمس و یاست و یاسع و یائمان	چار و مضاد در ایاتی تمان
هجده فرما سے در مولا شو	خف در پنج محل شد بشو

اختلفا فما خمس آیات من فوق رؤوسهم السحيم والجلود هما للكوني
وعاد و شمود لغیر الشامي و قوم لوطاء للججازي و الكوني سيكيم
المسلمين هلكي

|| سورة المؤمن مكية ||

مؤمن سوره سنه کچه یا پیش	کج موادن موس مویه چالش
یا طقه و زوید سے سلاطین فته	اون سکر آیت ایمش بعد مائه
عدا و لندی و اخاه مروان	یعنی در نزد اساطین قرون

اختلفا فما آية و اخاه مروان لغیر الكوني

یوزاوتوزایکی یادرت ایتدر || یاوتوزبش یاچمل رحمتدر
 وارگیری بریسنده کفتدر || یک به یک کنراطافده رزار

اختلافاً احدی و عشرون ایه تله ۱ للکونی مجتہ منی ۲ لغیر العراق
 کی تقرعینما ولا تحزن ۳ فی اہل مدین ۴ سما للشامی و قنماک قوناہ
 للبصری والشمی واصطنتک لنفسی ۶ للکونی والشمی کی نسبت
 کثیرا ۷ و نذکرک کثیرا ۸ سما لغیر البصری فارسل معنابی اسرائیل ۹
 ولقد اوجینا الی موسی ۱۰ سما للشمی غضبان اسفا ۱۱ للمدنی الاول
 والکی القی السامری ۱۲ لغیر المدنی الاخیر والہ موسی ۱۳ للمدنی الاول فسی
 ۱۵ لغیر المدنی الاول والکی الیہم قولاً ۱۵ وعد احساناً ۱۶ سما للمدنی الاخیر
 اذ رأیتہم ضلوا ۱۷ ما غشیہم ۱۸ سما للکونی صفصفا ۱۹ لغیر الحجازی
 منی ہمی ۲۰ زمرة الحیوة الدنیا ۲۱ سما لغیر الکونی

|| سورة الانبیاء علیہم السلام مکتہ ||

کامل اول کام دلی تجلیل ایت || انبیا سورہ سنی ترتیل ایت
 اولدی ایاتی یوزاون برتحقیق || یوزاون ایکی دیدی کونی دقیق
 یعنی برایتدی زیاده بالذات || انبیا زمرة سنہ صد صلوات

اون برآیده تخالف در کار || بویله نقل الی مدی اهل آثار

اختلافها احدی عشر ایه ز دنامم هدی ۱ لغير الشامی
ما یعلمهم الا قلیل ۲ للمدنی الاخرانی فاعل ذلک عند ۳ لغير
المدنی الاخر و جعلنا بینهما زرعاً ۴ لغير المدنی الاول و المکی ان تبید
هذه ابداه لغير المدنی الاخر و الشامی من کل شیء سبباً ۶ لغير المدنی الاول
فاتبع سبباً ۷ ثم اتبع سبباً ۸ ثم اتبع سبباً ۹ ثلاثین للمعراق عند ما قوما ۱۰
لغير المدنی الاخر و الکوفی بالآخرین اعمالاً ۱۱ لغير البحازی

|| سورة مریم مکیه ||

طیب انفس الیه مانند مسیح || سورة مریم ایدر قلبی فسیح
اکا طقسان سکرایت دیدیلر || یا طقوز دیوسیان الیدیلر
مختلفه راوچی بالاستخماه || اوله کور سجده کرنین درگاه

اختلافها ثلاث ایات کیصص ۱ للکوفی فی الکتاب ابراهیم ۲ للمدنی
الاخر و المکی فیلعدله الرحمن مد ۳ لغير الکوفی

|| سورة طه مکیه ||

کل شیء دالدر الله واحد || اکامم سورة طه ش ه

هدایتده بوجہ اوزره بیان || ایتدی بو عمر و کرامت عنوان

|| سورة النحل مکیتہ ||

الاثنتا آيات من اخرها نزلن بين مكة والمدینة وان عاقبتهم
الی اخر السورة

سوره نخل اوقیان صبح ایله شام	یوم مختشرده اولو رشیرینکام
یوزیکری سکر آیت دیدیلر	اتفاق اوزره اکا اهل اثر
سجده در مو'منه حقا معراج	اولدی بونده خنی غلف و بحاج

|| سورة الاسری مکیتہ ||

وارا کا سوزه اسراده کواه	زیر و بالایه قیل عبرتله نگاه
دیگران ایلمدی یوزاون مثبت	نز و کوفیده یوزاون برایت
سجده کلدی ایده کور حقه سجود	سجده آخلف ایله اولدی معدود

اختلافها ایته للاذقان سجده ۱۰ للکلم فی

|| سورة الکہف مکیتہ ||

سوره کھف یترو حصن حصین	چیل و مکردن اولماغه امین
یا یوزالتی یا یوزاون برای دل	یوز بش آیت اوله یا اون کامل

الظلمات والنور ٤ لغير الكوفي من كل باب ٥ للعراقي والشامي

|| سورة ابراهيم عليه السلام مكية ||

الايتين زلتا بالمدينة الم ترا الى الذين بدلوا نعمة الله
كفرا الى قوله وبئس القرار

ديده قلبه ويرر فر عظيم	سورة تابور ابراهيم
اللي بر يا ايكي ايتد راول	اللي درت اوله يابش ديدي فحول
مختلفد رديد يار مفت ايات	اليه اول جد كريمة صلوات

اختلما فها سبع ايات لتخرج الناس من الظلمات الى النور ١ ان
اخرج قومك من الظلمات الى النور ٢ لغير العراقي وعاد وثمود ٣
للحجازي والبصري بخلق جديد ٤ للمدني الاول والكوفي والشامي
وفرعاني السما ٥ لغير المدني الاول وسخر لكم الليل والنهار ٦
لغير البصري عما يعمل الظالمون ٧ للشامي

|| سورة الحجر مكية ||

سببت مول وفرع دن اول امين	سورة حجر او قوباصدق و يقين
تسع وتسعون ذراياتي تمام	اتفاق ايلدي بالجمله كرام

یدیی مختلف فیها در || حضرت موده صلات احرا در

اختلافها سبع ایت انی بری نماشکر کون ۱ لکونی بجا دلنانی قوم لوط

۲ و هو الثانی لغير البصری من سجیل ۳ للمکی والمدنی الاخر

منضود ۴ انا عالمون ۵ ما لغير المکی والمدنی الاخر ان نختتم

مؤمنین ۶ للبحری و لایزالون مختلفین ۷ لغير البحاری

|| سوره یوسف علیه السلام مکته ||

بیمرا قلبه ویر رمحض حبلا || سوره یوسف خورشید لقا

اتفاق اوزره یوزاون برایت || اختلاف ایتدی انده بر ذات

سهر تسرنص حند اوند کریم || قصه یوسف علیه التسلیم

|| سوره الرعد مکته ||

چین سحر جوشه کلوب بیوش اول || سوره رعد اوقوب مدوش اول

قرق اوج ایت ایش اول لیک دیدی || بعضیلر درت اوله یابش یایدی

واربش ایتده بر اقول صواب || سجده یی تا دیه یه ایله شاب

اختلافها خمس ایت انی خلق جدید لغير الکونی قل هل یتوی الاعمی

و البصیر ۱۲ اولکک لهم سو الحساب ۳ ما للاثامی ام هل یتوی

چیک

طلب عفو ایله قیل استغفار	سوره توبه بی ایله تکرار
یوزیکری طقوزایت کونی	یوزاوتوز در در کراکت وصفی
بونده مختلف اوچ آیتدر	جمله ایاتی قو سے جتدر

اختلافها ثلاث آیات ان الله بری من المشرکین ۱ للبصری
 لا تنفروا یعذبکم عذاب الیما ۲ وسوالاول للشامی قوم نوح وعاد وثمود
 ۳ للبحازر

سورة یونس علیه السلام مکة

یم عرفان ال در و کدر	سوره یونسی ایله از بر
نزد شامیده یوزاون ایتدر	یوز طقوز نزد دکر مبتدر
اختلاف اوزره اوچ ایتده کلام	حضرت یونس قیل عرض سلام

اختلافها ثلاث آیات دعوا الله مخلصین له الدین ۱ وشفاعا لما فی
 الصدور ۲ ما للشامی لکنون من الشاکرین ۳ غیر الشامی

سورة سود علیه السلام مکة

یا زیلوب لوح دلہ سوره سود	اولہ ترتیلہ صرف مجہود
یوزیکری برایش ایاتی	یا ایکی یا اوچ اولہ اثباتی

الی تصراط مستقیم ۴ سما لغير الکونی

سورة الاعراف مکیه

زمره نابجیه بولدی لصوق	الیین سوره اعراف و ثوق
ایکیو زبش اوله آنده آیات	یا خود التی اوله دیر بعض ثقات
و اربش آیتده کلام کبرا	سجده یی ایله نهایتده ادا

اختلافها خمس آیات المص ۱ کما بدکم تعدون ۲ سما للکونی
مخلصین له الدین ۳ للبصری والثانی ضعفامن النار ۴
الحسنی علی بنی اسرائیل ۵ وسوا لثالث سما للحجازی

سورة الانفال مدینه

حرزایما نذر ای مردبسم	ایده کور سوره انفالده دوام
کونی دیر آیتی تیش بشدر	شامی مفت و دکران دیر شدر
وارد اولمشدر اوج ایتده تمام	اختلاف علمای اعلام

اختلافها ثلث آیات ثم یغلبون للبصری والثانی یقضى الله امره
کان مفعولا ۲ لغير الکونی بنصره وبالْمؤمنین ۳ لغير البصری

سورة التوبة مدینه

|| سورة المائدة مدنية ||

الآية نزلت بعرفة قوسى اليوم اكملت لكم دينكم الى قوله تعالى
ورضيت لكم الاسلام ديناً

سورة مائدة در محض نوال بیست و دو یا سه دیدی بعض فطن کمی صایانزکی ایتمی تعداد	سمت ایت خوان کردن فیض ال یوزیکرمی دیدیلر آیاتن واراوج آیتده براز قول سداد

اختلفا فها ثلث آیات او فوا بالعقود ۱ و یعفو عن کثیر ۲

مما لیسر الکو فی فائخم غالبون ۳ للبصری

|| سورة الانعام مکية ||

الآلث آیات نزلن بالمدينة قل تعالوا الی قوله تعالى لعلمکم تتقون

وصفاطرا الیه اولماز تعریف انک آیاتی یوز التمش بشدر لیک درت آیتی اهل عدد	شرف سوره انعام شریف یا یوز التمش یدی یا خود ششدر ایستد یلر مختلف فیها عدد

اختلفا فها اربع آیات وجعل الانطامات والنور ۱ للمجازی قل
لست علیکم بوحیکل ۲ للکونی و یوم یقول له کن فیکون ۳ هانی ربی

والشامی الحی القیوم ۱۰ للمدنی الاخیر و المکی والبصری الی النور

۱۱ للمدنی الاول

|| سورة آل عمران مدنیة ||

جد قیل سورہ آل عمران	طوۃ معمورہ و دلہ بنیان
اولدی آیاتی اکیوز تکمیل	لیک شامی برین ایتدی تنزیل
اختلاف ایلدی بیچون و چرا	یدے آیتده کروه کبرا

اختلافها سبع ایات الم ۱ للکوفی و انزل التورۃ و الانجیل ۲ لغير الشامی
و انزل الفرقان ۳ لغير الکوفی و یعلمه الکتاب و الحکمۃ و التورۃ و الانجیل ۴
للکوفی و رسول الی بنی اسرائیل ۵ للبصری لن تناووا البر حتی تتفقوا عما تحبون
۶ للحجازی و الشامی مقام ابراهیم ۷ لابن جعفر المدنی و الشامی

|| سورة النبی مدنیة ||

دم شوق آورایله صبح و مسا	او قوکل سورہ جانخش نسا
عدو آیتی یوزیتمش بش	شامی دیر سبه و کوفی دیدی شش
ایکی آیتده بولندی اقوال	اختلافات مشیر رجال

اختلافها آیتان ان تضلوا السبیل ۱ للکوفی و الشامی فیعذبهم عذابا لیمًا ۲ للشامی

سورة فاتحه الكتاب مدنية وقيل مكية

اولا فاتحه سرتاج سور	اکاسم سبع مثانی دیر لر
مفت آیات اول اجماعا	مختلفه ر ایکی آیت اما
یا اولور بسمله یفمنو د	یا خود انعمت علیهم معدود

اختلما فیما آیتان بسم الله الرحمن الرحیم ۱ للمکی و الکو فی انعمت
علیهم ۲ للباقرین

سورة البقرة مدنية

بقرة سورہ سیدر باغ کرم	مرد ایسک حفظه قیل بذل سمم
آیتیدر ایکیوز سکسان بش	بعضیلر مفت دیدی بعضیسی شش
اون بر آیتده اساطین رجال	اختلافات الیه بسطایندی مقال

اختلما فیما احدى عشر آية الم ۱ لکو فی عذاب الیم ۲ للشامی
مصلحون ۳ لغير الشامی ۴ الاخافین ۵ قولامعروفا ۶ سما
للبحری یا اولی الالباب ۷ لغير المذنی الاول و المکی من خلاق ۸
و هو الثاني لغير المذنی الاخر ما ذایتقون ۹ و هو الثاني للمذنی الاول
و المکی لعکم تنکرون ۱۰ و هو الاول للمذنی الاخر و الکو فی

بویله در جمله سکن تعریفی
 سوراو للرینه ایله نظم
 عدايد را التي الف لام میمی
 اول مریم ایله اعرافی
 ما عدا ایچ برین ایتر تعداد
 یعنی معدود و کلد را صا
 عدا و نمازخی طاسین ایله صا
 ظاهر اولدی بور مرئونه قیاس
 اولسه کز رأی و قیاسه مدخل
 جمله سی عدا و انو ردی جمعا
 سر این غامضه ظاهر تر شد

عدا آیه دیدیلر توفیقی
 ویکله کوفی نیجه تعداد ایله
 یدی حامیم ایکی طاسینیمی
 طه یا سین عین سین قافی
 نه بو کوفی نه ذکر اهل رشاد
 نه الف لام نه الف لام میم را
 قاف و نون و انی اول نماز تعداد
 جمله توفیقید رای نکته شناس
 مقتضای اثر عقله محل
 یا صا یماز دی بریسی قطعاً
 یا حبیبی قفا مل تر شد

ابتدای عدد آیی و سور

ایردی سکام شروع مقصود
 یا الهی کرم و احسان ایت
 خامه می زینغ و زللدن صقله

ویره توفیق خداوند و دود
 جمله دشوار لر می آسان ایت
 نامه می سهو و خللدن صقله

نسبتی حیدره در بنی شهبه
اولدی بصری بصیرت مومن
دخی ابن المتوکل ایوب
لیک شامی میامن طلعت
ابن حارث دیو مشهور جهان
دخی پسر کبرای احرار
جمله سی راه داده ابخمس

کرم الله تعالی وجه
عاصم جد ری ابن میمون
سم شهاب ایله معلی مصحوب
اولدی یحیای زمار ری نسبت
سم روایت ایدر ابن ذکوان
نکته بنجان رموز اسرار
رضی الله تعالی عنهم

اختلاف عدد آیه زچست

اشبه مردان قوی ابرهان
یک به یک آیتدیر آیتی شمار
جمله آیتی بیان آیت مشر
بعض آیتده ولی بعض کرام
دیه لر بونده تصرف اوله مز
اختلافات مذن نشأت ایدر
دید ی یکسر علما بالاجماع

رازداران نکات قرآن
قلمدیر در کرافت در شمار
نیچه اسراری عیان آیت مشر
اختلافات ایله بسط آیتدی کلام
قول شریعه تحریف اوله مز
عد آیتده دیر لر سه اگر
سبب نشأتیدر نقل و سماع

ربانته نب تا چنا	قیل زبان سوستی بر کثنا
اوله یارب رفیقسم توجید	یک و تنها قایمچی فردو و جید
ایله یارب انیم ایمان	و اپسین دمه بجاه القرآن

ذکر اسماء رجال عدد است

کوش قیل وصف رجال عددی	ای سقچو ان کتاب صمدی
او چمنه ایله حجازی تلقیب	التی نوع اوزره ایدر لر ترتیب
اول اخر دیو بسط ایت سخنی	بری کمی ایکپیدر مدنی
بو ایکپینه عراقی دیر لر	بردخی کوفی و بصره دیکر
اولدی بو و جمله شش اقسامی	بریسینه دخی دیر لر شای
که مجاهدن ایدر کفاری	مکیدر ابن کثیر الفتاری
ابن عباس و ابی بن کعبه	اولدی و اصل ایکی عالی کعبه
ابن قعقاع دیو اشهد در	مدنی اول ابو جعفر در
ابن نصیح دیو مشهور تر	بردخی شبیه پاکیزه که
ابن جعفر مدینه ربی قیل	مدنی آخر اولور اسمعیل
سلمی یعنی بو عبد الرحمن	دخی کوفی کفایت عنوان

ای نوال کرمی جمله به عام
 را فک مست کن لیل و نهار
 نعمت را تبه بخشای جهان
 قدرست عالمی ایتدی انشا
 هر کسک حدیثی تعیین ایتدک
 تا که فرمانکه منفعت داو له لر
 لیک حسب البشریه دل شوم
 اشته از جمله بو عبد فاطر
 حدون افزون ایدرک عصیان
 کچه جرم و کنهم غایت چوق
 قیل کشاده بکار حمت بابن
 پاک دامن و ارایم درگاه
 ایتمه یارب بنی مغلوب هوا
 دله انواع محبت ایده لمع
 دلی بلسل قرآن ایه

خوان احسان نعم بخش انام
 رحمتک فیضه بر و بحار
 مدحتک ناطقه پیرای دهان
 کیف داشت و ما کنت تشا
 امر و فرمانکی تسببین ایتدک
 نائل نعمت میعاد اوله لر
 ایتدی انواع معاصی به هجوم
 غرقه بحر معصی شاکر
 ارتکاب ایتدی نیچه طغیان
 یم الطافکه لکن حد یوق
 شست و شوی ایه کنه چرکابن
 ایره یم خلیل رجال الله
 قلمه محشوده اسکی رسوا
 طولله آوازه قرآن ایه سمع
 قلبی کلشن ایمان ایه

احد سببه بود عمر و دانی
عد آئیده ایدر بسط و بیان
زینت افزای جمال القرا
داور دین سخوی گزین
بنده اندر کی ایستدم تعداد
میت اول ایدر اسمن اعلان
یعنی صدر زده حروف چندین
میت ثانیده بحسب الامکان
ثلاثی متفق و مختلف
سجده آیات ده بی اشکال
بعده خاتمه ده بی نقصان
حمد لله بوقی و نحو اه
سبکی خوش و زنی کوزل نظمی سلیم
سال تاریخن ایدر رسک درخواست

اول مبرج حقایق دانی
نیجه اثنا ر جلیل العوان
بهجت آراس کمال الاقرا
ایتدی صد گونه حقایق تبیین
اولدی سر سوره او چهره یتلمه یاد
هم قانچی ایدو کن رمز و بیان
عد وین سر خله ایدر تعیین
ایتدم آیاتی تعداد و بیان
ایدرا ربانیه تعریف و فی
عجز میت سپوم سر خله دال
ایتدم اجزا ثلاثینی بیان
ایتدی تکمیلانی تسهیل الله
نامی اولسه نوله ترتیب نفیس
راستد راسمی اکابی کم و کاست

|| عرض حاجات و تذلل به خدا ||

قد رینه بولدی رعایتکه فلاح
 صبر بری ایتدی سزاران حرمت
 بو غریق یم جرم و تقصیر
 دیرکه اول زمریه طلق اوله یم
 بسنده خدمت ایده یم قرآنه
 لیک برشی قومدی اهل کمال
 مکر آیتنی تعداد ایده یم
 کچه بو باده چو قدر تالیف
 بندخی ترکی و منظوم اوله رق
 ایده یم سوره بسوره تنظیم

اتقیب و علما اهل صلاح
 لایقی اوزره فراوان خدمت
 اتسابه ایدر اما تبسیه
 منظر عطف حق اوله یم
 ایره یم مغفرت یزدانه
 جمله سن قلمدی بیان و انحال
 متفق مختلفی یاد ایده یم
 عربی ایتدیله اما تصنیف
 اسهل و جمله معلوم اوله رق
 اوله یم رشته کش در تنظیم

|| ذکر کیفیت ترتیب سخن ||

فیض حقن ایدر ک استمداد
 باشد م کام دلی تقریر
 ما خدمت رکتب معتبر
 ش طبعی قولنه با قدم اکثر

اله الدم قلم پاک نر شاد
 آیت سوره لرے تحریر
 سخنان عملای مهده
 ایلدم ناخلمه الر نمره نظر

ایلمدی قبه ایمانی مستین
کوستروب معجزه لر بی پایان
نور قرآن ایله عالم طولدی
ایتدی قرآن کریم محکم
صل یا رب علیه ابد
و علی عترته بالتعمیم

مهدوش لامع اولوب دین مبین
اعظم معجزه سپیدر قرآن
ظلمت کفر و بدع نحو اولدی
فصحی و بلغت یی ابکم
مانجی الظلمه والسبدر ابد
ثم پسلم باتم التپیم

|| سبب نظم کتاب دجوه ||

بعد از حضرت و باب کریم
قللمدی ابواب عطایی مقشوح
ایدوب اباب هدایت اعداد
کوندروب بر لره قرآن کریم
عالمی ایتدی ضلالتدن دور
اولدی سر آیتی بر رایت فوز
سوردر سورت ناره سوره
مقتضا سپنجه ایدنر حرکت

ذو المنن قادرو قیوم و حکیم
نوبنوا اتمده الطافی سنوح
مرکسه ایتدی مزار ان اداد
بخش ایدوب اهل دله فیض عیم
نور ایله طولدی اما کن ایله دور
کلم و حسه قدری غایت فوز
اهل ذکر می سورر البت سوره
کوردی دارینده لطف و برکت

میخیم بد سخن بسم الله

نحمد الله على ما انعم
امرید مبدع اکوان و شئون
حاکم و مقتدر اولد را بنجی
عالی ایستی عد من پیدا
قدسیانه آنی تقدیم ایندی
ایدوب اسمایی تمام تسلیم
بعث ایدوب قوللره پیغمبر لر
امرو نیندن ایدوب رفع حجب
سیما فخر رسل اشرف کل
واپسین بعث و نخستین خلقت
یعنی محبوب خداوند و دود
ایدوب ارکان هدایی تا سیس

الذی علم ما لم نعلم
کل ما قال له کن فیکون
زیر حکمنده دو عالم الحق
خاکدن آدمی قیلدی ایما
منظر احسن تقویم ایندی
قلمدی مسجود ملک رب رحیم
مربرین ایندی هدایت رهبر
شرعی بمیین اسچون ایندردی کتب
هادی شامره خیر سبل
باعث مستی ملک و ملت
خاتم الرسل محمد محمود
قلمدی ایوان وفایی تقدیس

والموحدة والرا'فما' دشتم بمئة ومجبة مضبوستين بينها معية
 ساكنة وفي آخره ميم صحيفة ٧٠ خلده بالخا المجبة كبلده نوفل كجوس
نيمان مصفر نعمان ودق بوا فمئة نقاف كحكة خدام بمجتين
ويم في الآخر كتاب خديه بمجتين مصفر أصمر مه بكسر المهنة
وسكون الرا' سليط بامال اوله وآخره كبر ا وجانه بضم ونخه
ابو اليسر بقتين وآخر من مات من اهل
البد رضي الله تعالى عنهم اجمعين

|| تم تحقيق اعراب الاسامي ||

فمكون سليم وعنه مرانها بقعات ثلاث ايمه كرية مخد
كحم عبد رب بغيرها او عبد رب زيادة ها حق بكسر الحا المهله وتشديد
القاف عبد بها موت عبد حساس بحا فسين ثم حالف فسين
مهمات او باجام الكل صحيفة ٦٨ حيم مرانه مصغر ومثقل ابن الجد
بكسر اليجم وقيل بفتحها وتشديد المهله عرفه بضم مهله فمكون را
وضم فا وفتح طاهله فما عتبان بكسر المهله كرضو ان جوح بفتح
اليجم وتخفيف الميم معوذ بفتح الواو المشدة او كسر ها طلق بمهله
فلام قاف على زته خلق زغبا بفتح الراء فمكون المجهه فمحد
مدودا عصيه بضم فتح مصغر عصمه وقيل بفتح التخيه بكسر اشجعي
كانو رى نسبه الى اشج عطيه بمهلين فتخيه على زته هديه صحيفة ٦٩
عمار ه بضم المهله وتخفيف الميم حام بضم المهله وتخفيف الميم
فروه بفتح فمكون كربوه قطبه بضم القاف على زته خطبه مخدر
ميم فيم فمجه فرا المعظم زياد بكسر زاي معجه ككتاب وقيل بفتحها
مع شدة التخيه ككتاب محرز اسم فاعل من الاحراز مقل بفتح
ميم فمكون مهله فكسر قاف فلام ليل بلاين مصغرا لوز بقعات الواو

المروية على صورة اليا التحتية فالف فواحدة صحيفه ٦٥ جبر
 كزبر خرز بهفتح المجتئين فيم فما حريث بضم الحاء المهملة
 مصغراً الحير بضم المهملة وفتح الميم وكسر التحتية المشددة فراء مصغراً
 ومثقل سليم بضم المهملة مصغراً حرام ضد حلال طمان بكسر
 الميم خلد بضم المعجمة مصغراً وكذا سويد اساف بهزة مكسورة
 وقبذل يا تخانية خيب بالتصغير مع اجام اوله وبوحدتين
 بينهما تخية صحيفه ٦٦ المعلى اسم مفعول من التفعيل على زنة المولى
 معوذ بضم الميم وفتح الواو المشددة او كسر ها والذال المهملة
 عفرأ بفتح المهملة وسكون الفاء امه رجليه برا فمهملة مصغراً كنيمة
 مزين بيم فزاي فتيمة فون مصغراً دثنه بفتح مهملة فكسر مثلثة فون فما
 سليم مصغراً سيط بفتح مهملة وكسر لام فتيمة فطا مهملة كبر
 سبع بضم مهملة ففتح موحدة فيا فمهملة لبدة بكسر لام فسكون موحدة
 فمهملة فما سماك بكسر مهملة وفتح ميم آخره كاف سواد ضد بياض
 صحيفه ٦٧ غزية بمعجمة فزاي كعليه عباده بضم العين كذا ف
 صيفي تخية مشددة في الآخر نسبة الى صيف طفيل بضم ففتح

بالضم معتب بيم فملة قفا فوقية فوحدة على زنة مبشر صحيفة ٦٣
 نصر بفتح الزون وسكون المعجمة فرا' عصر بفتح المملتين فرا' امية
 بضم الهمزة كركيه ابو عقيل كبرا ابو الضياح بفتح المعجمة
 وتشديد تحتية ابو عبس بوحدة ساكنة بين المملتين على زنة حبس
 ابو ليل بلايين مصغرا ابو اليشم كجيدرا بالثنية ابى بضم اوله
 وفتح الواو وحدة مصغرا ب بعد ر د ل ا م المذوقة انس بفتحين اوس
 بفتح وسكون صحفة ٦٤ اسيد بضم فتح مصغرا سد بحاث بوحدة
 مفتوحة ومهملة مشدودة فالف فثنية بجير تقديم الباء على الجيم على زنة
 جير ابو بجير مثله برا' بفتح بوحدة فرا' خففة فالف فمزة معرور
 بمهملات على زنة معذور بسببه بوحدين ثانيا بينهما بين مهملتين فما في الاخر
 كر الزنة ضمة بكجرة الالة بضاد معجمة بدل الجيم يعا ر تحتية
 مضومة فملة آخره را' على زنة غراب منصرف وليس ذلك على صيغة
 المجهول من الاعارة قفا مل خراش بكسر المعجمة فرا' فالف
 فشين معجمة صم بكسر المهمل وفتح الميم المشدودة فما
 عتمة بمهملة فون فيم مقوحات فما' رباب بكسر الراء وفتح الهمزة

مع تخفيفها فالف فو حدة اخرى يقطي بفتح قاف فكون تحتية وكسر
 ظا' مجتمعة تشديد الياء في آخره خيب بمجتمعة ومو حدين بينهما تحتية
 مصغراً عدى بمهلة مقو حة فكسورة ففتح مشددة خد اش
 بمجتمعة فمهلة آخره شين مجتمعة ككتاب خوات بفتح مجتمعة فواو مشددة
 فالف ظا' فوقية جبر بضم الجيم مصغراً رباعي بكسر را' مهلة
 فكون مو حدة فكسر عين مهلة ففتح مشددة رفاعه بكسر مهلة ففا'
 فالف فعين مهلة ظما' لبابه بالضم مبشر اسم فاعل من التبشير
 عجنده بضم المهلة والجيم بينهما نون ساكنة فذال مهلة ظما' زياد
 برأى مكسورة ففتح فالف فمهلة السكن بفتحين عماره بمهلة
 مضومة فيم فالف فمهلة ظما' خشمه بمجتمعة ففتح فثلاثة فيم فها' كضامه
 سلمه بمهلة فلام فيم مقو حات ظما' سلامه بالفتح على زنة
 المصدر خيف بالحاء المهلة مصغراً صحيفه ٦٢ عباد بفتح المهلة
 وتشديد الواو حدة مبالغه عابد شريك كنفير من الشركة التيهان
 بفتح المشناة وكسر التحتية مشددا او مخففا عويم مصغراً عام معبد
 كمقعد ليله بالتصغير مسلمه بيم فمهلة فلام فيم فها' كخرمه مراره

وفتح الطاء المهملتين فاء ميملة اثنان بضم الهمزة وفتح المشتين بينهما
 الف وفي آخره ما مصعب اسم مفعول من اصعب معمر بفتح
 الميمين بينهما همزة ساكنة وبرا في آخره معتب اسم فاعل من
 عتب من التفعيل مقدار بكسر ميم فكون قاف فمهلين بينهما الف
 اشتد بابن الاسود وسو ليس بابه بل ابوه عمرو ومعج بكسر ميم
 فكون ما ففتح معجمة آخره همزة ابن صالح يريد على زنة المضارع
 من زاد رقيش بمهلة قاف ففتح فمجة مصغر ابو غنشى على زنة مرمى
 اسم من غشى ابو سلمه بمهلة فلام فيم مفتوحات فما صحيفه ٦٠
 سعد بفتح فكون هملا معاذ اسم مفعول من الاعاذه انيس
 كزير مصغر انس اياس كهياس تيم بفتح المشاة الفوقية
 على زنة عيم بنى عثم بفتح عين معجمة فكون نون فيم في آخره
 ثابت كناية بالثلثة مكان النون اقرم كاكرم بالقاف مكان
 الكاف ثعلبه بثلاثة فملة فلام فو حدة فما كوكبه جابر فاعل
 من الجبر وهو اخوه عتيك كعتيق بدل القاف عرفه بمهلين
 قفا فيم فما على زنة ثعلبه صحيفه ٦١ الحجاب بضم همزة ففتح موحدة

بينهما الف صيب بالتصغير وكذا طليب وابوه عير وكذا
 عبده مع ما في آخره واخوه طفيل وحسن وكذا البكير صحيفة ٥٨
 اياس بهززة مكسورة فثناة تحتية مع الف آخره سين على زنة قياس
 فيه بفا 'فما' فثية فرا 'مصغراً قدامه بقاف مضمومة فدا لثناة
 فالف فيم 'فما' منطون بالطاء المعجمة والعين المهملة اسم مفعول
 سراقه بمحتمين قبل الف وقاف وما 'بعدها على زنة قدامه ابن جش
 بفتح جيم فسكون همزة فمعجمة ابن عمره بفتح ميم فسكون معجمة فرا'
 مفتوحة فيم 'فما' ابن سيل مصغراً عقبه بمهمل فثناة فوقية فو حدة
 فما' على زنة رتبة غروان بنين وزاي معجمتين كصفوان عقبه
 كعقبه حليس بمهمله فلام مصغراً عمار بفتح همزة وتشديد ميم فالف
 فرا' همزة يا سر تحتية فالف همزة مكسورة فرا' همزة عكاشة بمهمله
 مضمومة فكاف مخففة او مشددة فشين معجمة فما' محسن بكسر ميم فسكون
 همزة فصا دهمزة مفتوحة فنون عمرو لا يحتاج الى شرح ومهمله
 ابو سرح صحيفة ٥٩ محرز بيم 'فما' همزة فرا' فرا' على زنة محسن
 نضلة بفتح نون فسكون معجمة فلام فما' مسطح بكسر الميم وسكون السين

مصغراً حذافه بضم مة فتح ذال معجمة فالف فها 'مقوحة' فها
 خولى بفتح الخاء المعجمة وسكون الواو وكسر اللام ففتحة مشددة
 ذوالشالين ثنية شمال بكسر المعجمة ربيعة بفتح الراء المهملة
 كريمة اكثم بفتح فكون وفتح المثلثة فيم سيرة بفتح مة
 فكون موحدة وفتح راء مة فها 'خرم' بخاء معجمة وراء مة
 ويم في آخره مصغراً سهيل بضم السين المهملة مصغر سهل
 بيضا بفتح الموحدة وسكون المثناة التحتية والضاد المعجمة ممدودة
 تانيث ايض وى امه وام سهل وصفوان سالم اسم فاعل
 كعالم ابى حذيفة بهمة فحجة فها فها 'مصغرة' خولة وخولى بفتح
 المعجمة وسكون الواو فيها وفتح لام فها في الاول وكسر اللام ومشددة
 الياء في الثاني سويط بهمة فواو فثناة تحتية فوحدة فمهمة مصغر سايط
 حرمة بهمات آخرها ما كدولة شجاع بمعجمة مضومة فيجم فالف
 ضين مة شماس بشين معجمة تنى الاول وممة في الآخر بينهما مشددة
 فالف صيغ بصاد مة فوحدة فثناة تحتية فمهمة على زنة فصيح
 ابو العاص بحذف الياء لفظا وخطا للتخفيف سنان بهمة فونين

صحيفه ٥٦ انه بهم فون فمحة مقوحت فما ابو كشه بفتح كاف
 وسكون موحد فمجة فما شقران بضم المجهية وسكون القاف
 على زنة سلطان اخس بانحاء المجهية اسم تفضيل كا نفس
 السلمي بضم فتح نسبة الى سليم اربد كما جد بحال الراوا
 موحد ووال مملعة وارقم مثله من الرقم بملة وقاف ويم
 جير باجيم كزبير بلال على زنة بلال رباح بملة مقوحت
 وبا موحد بعدها الف فاممة شريق كبريق بفتح معجبة وكسر مملعة
 ثمامه بضم المثناة وبها في الاخر عدس بفتح عين فكسر وال
 مملتين قشديدا ثقف بفتح المثناة وسكون القاف او كسرهما فقا
 مدلاج بكسر الميم وسكون المملعة ويجم في الاخر كمنهاج جارية
 بفتح الجيم فالف فراكسورة ففتح مخففة فما جميل بضم المملعة
 مصغرا بلمعة موحد فلام فمثلة فوقية فعين ممة فما كدولة جباب
 بفتح انحاء المجهية وتشديد الموحدة الازت بفتح الهرة والراء المملعة
 معا وتشديد المثناة فوقية صحيفه ٥٧ عتبة بعين مملعة فمثلة فوقية
 فموحد فما على زنة رتبة نخيس بنحاء معجبة ونون آخره سين

و کلاس رین توفیق ایت	قرناس قرین تحقیق ایت
بوله عصر نده عالم اسایش	ایده هر کس دعا بصدخواستش
ایله بدخاستنی ذلیل و ملول	دشمن دینی قیل ذلیل و خذول
ظل معدودین ایت دی الایام	سایبان رفاه فرق انام

خاتمه با ختمه مسک است

حمد او مولایه کم ایدوب توفیق	نجز النظم و انتهی التمیق
باد بر ختم رسل و ال اکرام	زاکیات المصلاة و الاکرام

عد و الصبح و المپ و ما

تلیت بالضراعة الاسما

اصحاب بدر کرام رضی الله تعالی عنهم حضرتک اسمی شریفه لری
 حروفاتک اعجام و مملات و حرکات و سکنا تنده ناظم نحریرک تحقیق
 و تمیق ایله کی و جمله اسمی شریفه بولند یعنی صحیفه لر رقیله
 اشارت قلنه رق بو محله ذیل او اندی

ای شهنشاه ملک استقامت
 احکم الحاکمین بنی اسباب
 مالک الملک نه قباب فلک
 شاه اسلامه نصرت احسان ایت
 یعنی قیل شه یار دورانی
 جمله اعدایه غالب مطلق
 برو احسان وجودی غایت چوق
 نیتی خیر و ذاتی خیر در
 مشتری طالع و قمر طلعت
 فارس النخیل و حارس الاقطار
 نوجوان بخت کامل التدبیر
 منبع فضل و لمع رأفت
 طبعی عنقای قاف دولندر
 عمرین افزون و ملکن ایت معمور
 سایه سن قیل مظله راحت

پادشاه حقیقت و معنا
 داور دادگری کانه اله
 نافذ الامر انس و جن و ملک
 همه کارین همیشه اسان ایت
 شه سلیم ابن مصطفی خانی
 دولتی نوبنو بوله روتق
 بویله برپادشاه کورمش یوق
 اوج برج شرفه نیر در
 هم فلک رتبه هم ملک خصلت
 هم منرمند و هم مکار مکار
 پیر تمکین لامع التویر
 مرتع فیض و مطمع سمت
 ذو الجناحین لطف و رأفت
 اوله دایم رعیتی مسرور
 کلمه یکسر عباده امنیت

باقمه سو صمیمه یا رب
 بکاشیطان قراندر وب کنی
 کرچه اضلاله را نک کار ی
 فقهه سوق ایتش ایه غم ایدم
 قابل اولسه تحیم کنم
 لطفه بنده یو قدر استیصال
 قول قد پید را ز لسان بنی
 بنی طومه بوجرم و مغفوه یله
 الا مان ای کر مور اللهم
 حال شاکر اودم یا نذر امان
 کرده ناکرده هر کنایه مزار
 بنی ابلیس دن خلاص ایله
 انی بندن قنوط و نو مید ایت
 کید و مکر دن ای قوی و متین

یاقمه نار حیمه ایتمه غضب
 نقد طاعت دن ایتدی کیسه تنی
 بنده اولدم ولی سو ادا ری
 شرو شور ایله طرح بر نم ایدم
 طولد ر رکونی تا بیام نم
 لکن امید ی کسک امر محال
 سبقت ر حتی علی غضبی
 سبقت ر حمتکه عفو ایله
 فضلک اولمزه معذر تجوامم
 موقف ایچره ایشی دو ماندر امان
 توبه بر توبه از دل بیما ر
 باب اخلاصه عبد خاص ایله
 روز می صوک دمه توجید ایت
 ایله ایانی امین آمین

در دعای بقای شاه جهان

اوله سز خواستگار مخوذ نوب
 جرمن عفوینی رجا یو رک
 مول و مشتغرای معشردن
 بوله لم سایه کرده امن و امان
 جسر تن صراطی طی ایده لم
 ایره لم عنجه امانی یه
 ایده لم سپهر گلشن نعمای
 ان هذا الرزق قدیه لم
 کله اول دم سلام رب رحیم

ایده سز اطفکزه سز عیوب
 برنی شایسته عطایو رک
 فرع جان شکاف اکبردن
 اوله لم غرسته یم غفران
 برق خاطف کبی کچوب یکده لم
 کیرمدین پنجه زبانی یه
 عرض منک اولندین اما
 ماله من نفدودن یه لم
 اوله مشهود مر جمال کریم

عرض انکند کی و ذلت خویش

یا الهی بپید البرره
 و با صحابه اولی الانوار
 آتشی منک مایقرننه
 بود ایران دین حرمتنه
 تو تنک قیل دعاسنی مقبول

و بسطیه ثم بالعشره
 و با خیار آکه الاطار
 و اهدنی رحمة تهذبی
 رهبران یقین حرمتنه
 اوله یم بنده نائل مأمول

رب اجزل بهم لنا من وارض غنم وارض غنا
وبهم نقمن من الاوزار وقت ربنا عذاب النار

|| انقار و توپل و زاری ||

ای امیران کشور عزت	شهبواران عرصه رفت
خسروان اراک اجمال	سروان ممالک ایجا
تا جداران آسمان می‌پند	شهبیاران خطه سود
مغوی پادشاه سپهر سبز	مومنینه پناه سپهر سبز
ملک معنی ایش قلم و کز	طوئدی اکوانی تاب پر تو کز
ویردیکز قصر دینه رفعت وزین	ایتدیکز کسب دولت دایرین
ایر شوب عون ایرد سبوح	یوز کردن طوره کلدی قوج
بذل جان ایتدیکز ره قصه	اثر مهر رسول اشفقه
عقب اعلاوده ماشتم	اولدی محوقه غفرت لکم
حنات ایله طوئدی دقصر کز	باغ جنات عدذریر کز
سزه کوثر شرابی کلدکده	فادخاوها خطابی کلدکده
برزی کوزدن اودم بر اقمیه سز	ایتدیکیز کسب به باقمیه سز

ابن سعد بن خلدہ بہبود
 ابن عباد معبد مبرور
 چار نعمان بامر الغوان
 بعدہ ابن عمرو ذوالانصار
 اولہ پس نوفل بن ثعلبہ یاد
 لیث الفخم و دیعہ اکرم
 و دقیلہ ربیع رفعت اساس
 ابن حارث یزید خوب خرام
 پس ابو الاعور و ابو ایوب
 ہم ابو صبرہ و ابو داود
 شیرصولت ابو سلیمان
 ہم ابو خالد و ابو الحکمر
 و یردی جانہ ابو جانہ صفا
 کعبی عالی ابو الیسر در کعب
 دو صد و شش ذوالدختر زج

ابن زید ایلمہ اوچ نفر مسود
 بعدہ معبد بن قیس فخور
 بری اعرج بریسی ابن سنان
 بردخی ابن مالک مختار
 ہم نعمان نجل عمرو جواد
 ابن عمرو ولدی اول نجمتہ قدم
 دو نہال ریاض قلب ایاس
 ہم یزید بن پر مزید خدام
 بعد ذلک ابو خزیمہ خوب
 پس ابو طلحہ و ابو مسود
 پر نجبت ابو حبیب البیب
 پس ابو شیح مکرمت پیرا
 اتدے عمدہ ابو قتادہ وفا
 جدو سعیلہ یسر او اور صعب
 اتدیلر راہ حقہ بدل بیج

ابن حزم اول عماره پُر حزم
 عقبه ایله عمیر ناصردر
 پس عمیر اوچ ایش بر ابن حرام
 دخی عباد نجل قیس بنام
 حضرت فاکه بن بشر منیف
 قیس نجل مخد امجد
 حضرت قیس امیر ساقه شما
 قطبه در ابن عامر ممت ز
 صکره کعب بن زید پاک نژاد
 ابن عامر جناب محر ز خوب
 پس معاذ ایله عابد خالص
 معقل نامغل ایله یزید
 پس ملیل از صحابه برره
 ابن دشتم جناب مالک پاک
 ابن مسعود مالک محسن

جرنلمه بزم رزمه ایتش عزم
 فرستد ان سماعا مردر
 ابن حارثه برده ابن حام
 بعده ابن اوسد رغتم
 ذوالهم فروة بن عمرو لطیف
 دخی قیس بن محسن اسعد
 که ابو صفصه پدر اکا
 دخی کعب بن بهتر حجاز
 بعد ذلک مجذربن زیاد
 ابن عمرو اولدی منذر مرغوب
 دوکل کلشن دل ماعص
 ابن منذر و راول دو ذات سعید
 پسر رحمت افسر و بره
 مالک ابن ربیعہ نساک
 دخی مسعود نجل اوس فطن

ابستا ابن عمرو ابو جابر
 ابن جد ایله ابن قیس رفیع
 ابن زید ایله ابن ثعلبه در
 بعده ابن عرفطه یله دلا
 ابن عبد المناف خوب اوصاف
 ابن صامت عمباده ذیشان
 عتبه بن ربیعہ اوآه
 دخی ابن الجحوح عمرو جواد
 یعنی اول داور منبع جناب
 حضرت ابن قیس ذوالتائیس
 صکره عمرو بن طلق نمک شماس
 دخی عمرو بن ثعلبه یله شما
 پس عدس عدو کش بیجا
 عصمه بن الحصین دوست نواز
 داد حقت ر عطیه پر نور

صکره ابن الحیمیر کا بر
 ابن کعب و جناب ابن ربیع
 ابن نعمان سعد کو کبه در
 ایله ابن رواحه سی املا
 صکره ابن عیمر ذوالالطاف
 ابن مالک ایش دخی عتبان
 بعده عتبه بن عبد الله
 بامعذومعذوخلا د
 اوچ نفر اوغلن ایش استصحاب
 یعنی عمرو کرم شمار و نفیس
 ینه عمرو ابن کار ساز ایاس
 ایله عمرو بن حارثی انها
 نخل باغ دل ابی الزغباء
 الشجیعہ عصیمہ ممت ز
 یعنی ابن نویره مبرور

دخی ابن غزیه یعنی سواد
 سعد ایله عقبه غضنفر فر
 بش نفر سعد نامدار رفیع
 ابن سعد ایله ابن سهل بنام
 اولدی ابن عتیک سهل کریم
 ینه سهل بن رافع ذیشان
 دخی ابن سواد صیفی پاک
 عبد عمرو اوغیدر ایکلی صنوان
 پس طفیل ابن بهتر نعمان
 عامر بن یکانه سپه
 عامر بن امیه پر سود
 عاصم بن الکیر فیض نشان
 عبد رب بن حق سعد مساس
 دخی ابن اسپکن عبید متین
 نامداران شان عبد الله

ابن خلاد سائب و لشاد
 نجل عثمان در اول ایکلی سرور
 ابن مالک جناب ابن ربیع
 دخی ابن عباده منعم
 دخی سهل بن قیس ذوالکرم
 صنوپاکی سهل ذوالاحسان
 بعده ابن حارثه ضحاک
 بری ضحاک و دیکری نعمان
 سم طفیل ابن مالک ذیشان
 دخی عمرو ابن بستره عننه
 عامر بن مخد پر جود
 دخی عبس بن عامر ذیشان
 عبده ابن یکانه حساس
 سم عبید بن زید ذوالکمکین
 اون اوچ اجاب معدلت اکاه

بعده رافع بن حارث پاک
 پنج اخوان پاک و اعلا در
 رافع و راشد و جناب هلال
 ابن حارث که چار دادر در
 یعنی عوف و رفاعه و انا
 بعد ذلک رحیمه مختار
 حکمران ابن لبید مکت زاده
 پس زیاد بن کعب ذوالانعام
 حکمران زیاد ابن اشرف دثنه
 نامدار سپه اقدرد و امیر
 پس سلیم بن عمرو نیک خصال
 ابن حارث سلیم ذوالآرا
 قیسک او علی سمیع ایله عباد
 ابن صیفی سنان پاک نهاد
 حکمران سفیان نخل بشهر کرزین

ابن عمرو اول رفاعه دراک
 جمله سینہ پدر معلا در
 هم ابو قیس و زید پر اجلال
 ابن عفره دیکلمه اشدر در
 هم معاذ و معوذ ر عنا
 شدت ابن ثعلبه یله مشار
 اسد غابه جسد زیاد
 دخی ابن المزین زید حمام
 دخی ابن و دیعه زیدینه
 ابن عمرو ایله ابن کعب نصیر
 هم سلیم بن قیس پراضمال
 پس سلیم ابن قیس فیض آرا
 ابن قیس اولدی لبده باخلاد
 هم سماک بن سعد خوب زشاد
 پس سواد کریم نخل رزین

غمبذ اجابر بن خالد بار
 پس چیر خیر پاک اساس
 حارث ابن یکانه صمه
 حارث ابن مکرم خزیمه
 شهداد بن جناب حارث نام
 بعده حارثه ابرالتاس
 ابن منذر ایش جناب جناب
 ابن لثان سلیم و صنوی حرام
 صکره خلا و نجل پاک سوید
 ابن زید دلیر خارجہ نام
 نجل صاف اساف یعنی جنیب
 دوامیران محمد تکاری
 پسر عبد قیصر ذکوان
 حضرت رافع ابن مالک خوب
 اولدی اوچ اوغلی اتفاقه یاد

بعده ابن صخر ایش جب ر
 نجل ذیشان بی سراس ایاس
 حارث بن زیاد ذوالعمه
 پس حریش بن زید ذوالعظمه
 یعنی ابن سداقه در او تمام
 ابن نعمان رحمت اسپیناس
 حمزه بن الحیمر کمیب
 دخی ابن عدی خلیفه رام
 بعده ابن قیس یعنی خید
 ابن قیس اولدی خالد خوشکام
 ابن اسود جنیب ایش بی رب
 سم مهاجر ایش سم انصاری
 ابن و سب عقبه عد التران
 عند بعض اهل بدردن محبوب
 یعنی مالک رفاعه و خلا د

صکره اوس بن صامت مبرور
 صکره اسعد ایش یا سعد سعید
 بول اسید بن ثعلبه یله کشاد
 اهل بدر ایچره یاد اولندی بحیر
 ابن معرور بیغسور و ربر
 ابن عمرو اولدی بسبسه یله زیاد
 پس بشیر بن سعد نیکو کار
 ابن صمه خراش پر تتیم
 مم تیمم ابو الحسن پس ازین
 بش نفر ثابت ستوده شیم
 ابن عمرو ابن خالد ذیشان
 سه ذوات کرام فیض انجم
 ثالمی اولدی زاده 'عمنه
 حضرت جابر کریم و شیر
 بعده جابر بن عبد الله

یعنی صنو عبده مشهور
 ابن زید اوله یا خود ابن زید
 اول به بحاث نجل ثعلبه شاد
 یعنی ابن ابی بحیر بنحیر
 دخی مخدومی بشره پر بشر
 برده ضمره سه داد ر عمر
 مم تیمم کریم نجل یسار
 دخی مولا سپید ر جناب تیمم
 مازید را و نازنین کرین
 ابن مرال و ابن ثعلبه مم
 ابن حسان فاضل الاحسان
 ابن زید ایله ابن عمرو بکام
 یاد اولور نام ثعلبه یله سه
 ابن عبد الله بن عمرو دلیر
 که رباب اولدی جدی اول اکاه

دخی نصر بن حارث اطر	صکره نعمان بنجل پاک عصر
پسر اشرف ابی خرمة	دیندی نعمان او فائض الکرمه
ماه طاعت بهال نور افشان	اولدی ابن امیه اول ذیشان
پس ابو برده و ابو حنه	یا ابو حبه در او ذوالمنه
بو عقیل الیه هم ابو الضیح	پس ابو عبس ناشر الافراح
بو ملیل جلیل فرخ دم	پسر تیهسان ابو الیهتم
او پیمان عد اولندی بالاجمال	سکسان اصحاب در علی الاقوال
فائض ابو جود قادر و دانا	زاد هم رحمة و رضوانا

صنف ثانی فحول خزر ج شد

کلمدی سکام ذکر خزر جیان	المری الیه جانه خزر جیان
ابتدا ابن کعب ذو التفحیم	سید المسلمین ابی کریم
اکمل و اجل و امام اجل	خیر شبان معاذ بنجل جیل
خادم سید مکارم رس	طفل ده ساله ابن مالک انس
انس ابن معاذ پر بخت	ابن خولید راوس ذو سمت
دخی اوس بن ثابت ذیشان	داد رشاعر النبی حسان

عامر بن یزید کابرد در
 دخی عبید بنخل بشر جواد
 بش نفر داوران سعد رمة
 ابن سهل الیه ابن طار قدر
 صکره ابن شریک نصرت خواه
 دخی ابن ابی عبید بکام
 پس عبید بن تیهان ابر
 هم عویم بن ساعد یله دلا
 ابن نغان قتاده اسعد
 منذر بن قدامة بامالک
 مالک بن نسیم مودود
 هم محمد که ابن مسلم در
 بعد ذلک مرارة بن ربع
 پس جناب معتب بن عبید
 ذوالکرمة معتب بن قشیر

ابن ثابت جناب عامر در
 صکره ابن عبید در عبید
 بریسی بنخل اشرف سلمه
 دخی ابن حبیر فائقدر
 جمله شک اسم پاکي عبدالله
 که جناب عبید در اکانام
 هم عبید بن اوس فیض مقرر
 الیه عمرو بن معبدی اما
 منذر بن محمد اجد
 مرد و صنوین مکرمت سالک
 ابن سعد اولدی حضرت مسعود
 شرف افزای بروکرمة در
 صکره ابن عدی معن منبع
 رنج قلب عدوی صاحب کید
 باهر الجود والندی والخیر

ابن قیطی حب بد ربی ریب
 پس خد اش عدو خراش جسور
 صکره خوات دافع الافات
 بعده رافع بن زید بن م
 بعد ہذا رفاعہ مرغوب
 داد ردیکرے مبشر در
 بعده رافع بن غنجدہ سم
 دخی ابن السکن زیاد و قور
 صنو پاکیزید نجل سکن
 حضرت سعد نجل اسعد زید
 دخی سعد بن پاک خیمہ سم
 چار یاور عدوی صالمدی غمہ
 یعنی ابنی سلامہ و اسلم
 صکرہ ابن خیف سہل کریم
 ابن ثابت جناب عاصم پس

دخی ابن عدی جناب نجیب
 یعنی نجل قتادہ مبرور
 نجل پاک چیر در اول ذات
 ابن رافع جناب ربی نام
 دخی صنوی ابو لبابہ خوب
 مرہ ابنی عبد منذر در
 صکرہ زید اولدی زادہ اسلم
 معا و علی عم رہ معمر
 سم انکث او علی عامر احسن
 ینہ سعد بن دلپذیر عبید
 سالم بن عمیر فرخ دم
 در دکنک دخی اسید رسلہ
 ابن حاطب لہ ابن ثابت سم
 عاصم بن عدی ذو التفخیم
 ابن قیس اولدی عاصم اقدس

قسم ثانی اہل بدر کرام

ایکی عالی قبیلہ در مشہور

پس دو صنف اوزرہ ایل یوب ایراد

اولدی انصار واجب الاکرام

اوس و خنزرج دیو اولور مذکور

ایده لم اوسی اولاتعداد

صنف اول کروه اوس آمد

سید الا و پس متکا و ملاذ

صنوعے عمر و کریم مرد خدا

نجل پاکیزہ ققاده انیس

پس تمیم عمیم الاکادر

ثابت بن دلاور افسرم

جابر بن عتیک بالاجماع

سفت یاران لایق الرضوان

یعنی ابن انس دو واقعدر

ابن اوس اولدی پس و اہل نفاذ

خامسا ابن حاطب اکرم

ابن نعمان سابع مر سوم

حضرت سعد نجل پاک معاذ

رضی اللہ عنہما ابد ا

سم ایاس بن اوس در ذوالکلیس

از بنی غنم سعدہ مولادر

ابن حاطب جناب ثعلبہ سم

صنوی جہری وہ بعض ایدر اتباع

نام حارث در انمرہ عنوان

جد لرے مالک ایلہ رافعدر

انمرک جدی رافع ایلہ معاذ

ساد سا ابن عرفجہ یلہ بہم

ابو جد ایلہ اولدیر معلوم

بعده ابن عبد عمرو و عمیر
شیر دشمن شکن ابو مرثد
حضرت محر زین فضله پاک
صکرة ابن ربيعة در مسعود
بعده معمر بن حارث خوب
ابن اسود دلیبر نرم چسب
مجمع صالح اول و فاکانی
بعده ا و اقد بن عبد الله
پس یزید سعید نجل رقیش
بو حذیفه یله تم ابو سپره
پس ابو محشی و ابو سلمه
ذکر اولندی مهاجرین کرام
خصم ربسم بر ضوانه
یا آکلی بحر مة الابرار

تم عیاض فحیم نجل زبیر
دخی محمد و می مرثد ابجد
مسطح بن اثاثه بی باک
مصعب بن عمیر فیض نمود
ابن عوف اول مقب مندوب
کوه تلکین حضرت مقداد
یعنی مولی الخلیفة الثانی
دخی و سب بن سعد عالیجاه
دشمت انداز رزمگاه قریش
بوسمان بن و سب ذو الخبزه
ویر دلیبر فرغزای بدره چومه
یوزبر اصحاب عد اولندی تمام
و سقیم زلال احسانه
نحبت من مکاید الاشترار

قسم ثانی ز اهل بدر انصار

دخی ابن البکیر چارخوان
 خالد و عاقل ایله عامر در
 عامر ابن ربیعہ اکرم
 ابن مظعون جناب عبداللہ
 دخی دیکر برادر سے عثمان
 حکمران ابن سراقہ عبداللہ
 دخی عبداللہ اولدی چاراجباب
 ابن مسعود و ابن مخرمه هم
 ابن غزو ان حضرت عتبہ
 ابن و سب اولدی عقبہ مختار
 ابن نخصن عکاشه ضرغام
 دخی صنوی ابو سان کریم
 دخی عمرو ابن حارث پرفر
 شیر بیجا عیر خاص الخاص
 پس عیر بن عوف ذو التکریم

جمده سی اہل بدر پرغوان
 ہم ایاس قوی ماثر در
 عامر بن فسیہ انخم
 صنوپاکی قدامہ ذوالجہاد
 نجل عثمان سائب ذیشان
 دادر عمر و ایله اولور سہراہ
 اولا ابن جیش پاک جناب
 دخی ابن سہیل سعد علم
 دخی ابن حلیم در عقبہ
 ابن یاسر امین دین عمار
 احد السابقتین الی الاسلام
 انک او علی سان پر تکریم
 ہم ابو سہرک او علی عمر و ابر
 پسر اشرف ابی وقاص
 یعنی مولی سہیلہ راو کریم

حکمره جناب بامر الافضال
 سابقین جناب پاک نخیس
 حکمره خولی و مالک ایکی پسر
 ذوالشمالین نامدار شهیر
 ابن اکثم ربیعہ انور
 حضرت سپہ بن فاسک پاک
 پس سہیل بن وسب ذوالمعروف
 هم قزنداشی حضرت صفوان
 حکمره مولی ابی حذیفہ خوب
 دخی سعد ابن خولہ مبرور
 هم سویط که ابن حرمه در
 پس شجاع بن وسب رزم شناس
 هم صبیح ملج ذوالاخلاص
 حکمره ابن پیمان یعنی صہیب
 ابن حارث عینہ باصنویں

اولدی مولای عتبہ اول مفضل
 پدریدر حسد افه جدیدہ قیس
 کہ ابو خولیدر بہر دو پدر
 زاده عبد عمرو در او دلیر
 ابن خطاب زید صنوع عمر
 هم شقی خرم ذوالادراک
 ابن یضالیمہ اولور موصوف
 بدری متفقد راول سلطان
 حضرت سالم کرم مصحوب
 ینہ سعد بن خولی مشکور
 عزم رزم ایچہ کاری سرولہ در
 ابن عثمان حضرت شماس
 یعنی اعتاق کردہ بوالعاص
 دخی ابن عمیر یعنی طلیب
 یعنی دادراری طفیل و حصین

اوله لر فیض بخش نشو و نما
 ایده بز یکسانی استصحاب
 عم پاکیزه جیب خدا
 صنوبر فضل حیدر کرار
 مولیان رسولدن درت شه
 دخی زید بن حارثه یله شمس
 سلمی اخس ایله اوغلی یزید
 ارب بن حبیره وارقم تم
 پس بلال مؤذن ابن رباج
 حضرت ثابت صدیق و شفیق
 منظر فیض اقدس ابدی
 ثقف و دللاج و مالک اوچ داور
 صکره ابن جمیل جاریه نام
 بعده حاطب خطیب الادب
 نزه شیر عد و سکن جناب

مولانا الاجسته الکرام
 اخترده اکابر اصحاب
 حضرت حمزه سید الشهداء
 ذوالجناحین جعفر طیار
 انسه حضرت ابو کبشه
 اولدے شقران پرو فابها
 دخی نخل یزید معن سعید
 نخل نام اور ابو الارقم
 نشوه بخش صلیح اهل فلاح
 یعنی مولای اخس بن شریق
 ذو السعاده ثامنه بن عدی
 جمله ابنی عمر و در اندر
 ابن عمر و اولدی حاطب صمصام
 که ابو بلته امیش اکا اب
 یعنی ابن الاردر اول اواب

پنجاب زبیر پاک که
 پس به سعدان مالک آن شه خاص
 بسعد بن زید نیکو کار
 بدل ابن عوف داد آور
 بکرم پوری آن نساک
 بوکره و عشره مبشره در
 جمه سی سروران قصر جان
 یا الهی بجا هم غنک

ابن عوام معدلت کستر
 نجل نام او را بی وقاص
 بفیوضات طایفه مختار
 عبد رحمن عاطفت کستر
 ابن جراح ابو عبیده پاک
 عدنه و صلتی مقرر در
 فسیم تحیه الرضوان
 برنی ایتمه رضا کدن منک

اسپکانت بحکمة الابرار

اے جهان پرور اعز و اجل
 برنی صوب صوابه قیل ارشاد
 آل کو کلدن عسلاقه الی
 دلی آزاده قیل عوائقدن
 طوله رحمتہ قلب و قابلمز
 برنی منظور عین ابراز ایت

انس جان آفرین عز و جل
 اوله لم رنور در شد و رشاد
 قید ملک مجازدن کس الی
 خلعت منت خلا یقندن
 اوله حاصل همیشه مطلبز
 مستعد قبول اختیار ایت

ایده لم عفو و عافیتمه قیام
اوله لم هم باحسن الاحوال
حاصل اولسون سعادت و ارین
اکمل اتقیا و ختم رسل
سید الناس افضل الاخیار
شهو ارسیر خلق عظیم
یا الهی بقدره العالی

دین و دنیا و آخرتده تمام
وایه دارنفا پس آمال
بسجایای سید الثقلین
اول انبیا و آخر کل
فخره عالم محمد مختار
فعلیه الصلوة و التسلیم
اوله فیضکله قلمر مالی

استغاث بجرمة العشرة

ای خداوند کامل الاحسان
بر منی قلب سلیمه قیل ما لک
اوله لم مرکز رضاده مقیم
ایده لم صدق دایمیده قرار
بر منی قی یار غار و فا
بعد المستکذاری فاروق
بجیا و فا ذی النورین

وی نسقش میات انسان
ایله هدی هدایته پاکک
جاگیر اوله دلدن خشیت و بیم
مستمر آجرمة الابرار
یعنی صدیق اول الخلفا
ابن خطاب عدل و موشوق
بسفا علی ابی البسطین

مردگان سومی قیل اینجا	دوم جانتش ایله مسیح آسا
سوز لرک اولدی حرز عالمگیر	ایله اسمایله ذلی تسخیر
ایله وصف مهاجرینی ایمان	اول کمر بند ز رنطاق بیان
سور یوزک یر لره تنزل قیل	عند تذکار هم تذلل قیل
ایله دریوزه کر لکی اجساد	فیض حقن کرم ایت استدعا
آنره حرمته ایده آزاد	اومار ز کم برنی اوجی جواد

استغاثه بجاه شاه رسل

حضرت مالک الرقاب انام	ای یگانه ملک ذوالانعام
بر وجودک جهان شمس ملد ر	فضل و لطافت فزون و کمالد ر
اولمه ده بزم عالمه جباری	منهل عذب مکر متکاری
اوله آما لمز همیشه روا	آشکان عصمتی قیل اروا
نشوه دار می نجات قیل	برنی سر کرم جام حکمت قیل
بسط انوار ایده قفا فی الله	قلمیه دله فکر قسوت جاه
سبب بها اوله ارزوی هوا	ما سوا یک ورقه اوله سوا
اولیه عیند میزده قدر جهان	دره و ذره بی یلوب یکسان

بحر و برده تلامذات اسما
 حاصل اولدی اجابت و محبت
 انلری ذکر الیه تو سل ایدن
 اول مبارک تبار فیض آثار
 بر کرمی مهاجرین کرین
 اتقف 'بپیدا لاکوان
 ترک دار و دیار ایدن امجاد
 ساکنان مدینه رحمت
 شوق الیه انلری اید و بایشار
 خاکپاسے رسولی کحل عیون
 اولدی اول خیل فائض الانوار
 جمله یاران پاک طبعاندر
 رضی الله رب بن غنم

ایتدے دفع مکاید خصما
 خپکانه افاده 'صحت
 چکمیہ قید شیوه 'ایشون
 ایکی قسم اولدی کلمه اخبار
 دیکر انصاف رکمرت آمین
 مکہ دن طیبیه کلان اخوان
 اولدی نام مهاجرین الیه یاد
 سروران اریکه دولت
 قسیدیلر راه حقه جان نثار
 ایتدیلر جمله سی بصدق درون
 نامداران شہت انصار
 حب غصنفردلان شجعا ندر
 و بغض اعدائهم

قسم اول مهاجرین کرام

رویه ای ترجمان راز نهان || نکته دان سنخورد و زبان

بدرایش قرب طیبہ دہ مشہور	قریہ یا اندہ اسپم برطو ر
اون طقو زماہ صکرہ مہر تمدن	اولدی طبل غزاۃ نوبترن
یعنی سال دودہ ایتدی بروز	رمضان ایدی اول دم فیروز
اون ایکنجی کونی خروچ رجال	اون یدنجی کونی وقوع جدال
یوم فرقاندر اول دم ممتاز	ایتدی اسلامی حق اوکون اعزاز
سید کائنات با اصحاب	صد صلات اولہ تابروز حساب

ذکر اوصاف خوب بدیرین

غزوہ بدر فائز الاکلا	تھم سن خامہ یازدے اجمالا
دیمدر شہتیلہ اول اعلام	اولہ ثبت صحیفہ اعلام
کرچہ اوچوزاون اوچ نفر درلر	اختلاف ایلہ اولدی لیک اکثر
اولنان بوز سالہ دہ تعداد	سہ صد و ہفت ایلہ دخی مشاد
ایتدی اول داوران سعد انجام	نصرت دینہ بالوجہ اقدام
اندرک علیہ کراماتی	فضل ذات خوارق آیاتی
اولہ مرحد عدہ کنجیدہ	شہرتی غالب اولدی خورشیدہ
نیچہ آثار یازدے اہل علوم	کہ مرار امغرب و مہر نوم

فوز و نصرت له اتقیا موعود
بوعصابه اولور سه پست و هلاک
اوزادوب حاصلی مناشده یی
اولدی خوابینم عینی دن
دیدمی بیدار اولوب اونور جلیل
انبساط و نشاط ایله خندان
چیه پنده بشار تک لمی
امر حقه برای عون رسول
بش بیک ابلقو وارد مشپاش
نزه شیران دین ایله سمدست
سر شمیرین ایلین تحریک
کور دی قدود ماری خوتیان
کمرمان جهان مهان اولدی
بو غزا اولدی اعظم غزوات
بدر کبرادر اول خجسته غزا

خلف وعد کرم محال اندود
ابدی حق پرستی کور مر خاک
کوزه درکن ظور موعده یی
پر تو لاینم م قلبی شن
کلدی جیش سروش ایله جیریل
چیقدی باب عریشدن اول آن
او قودیلر سپیدم الجمعی
نوله جند ملائک ایتسه نزول
ایتدیلر مشرکین ایله پر خاش
قلمدیلر روبهان کفری شکست
ایتدی اعدایه دوزخی تبریک
بولدی ذل و بوار ی نکبتیان
خون اهل روان روان اولدی
کلدی اندن اساس دینه ثبات
بدر غطی دخی دینور سه سزا

ایتدیلر شوق و خواش ایله مقام
 ینه تکرار ایدنجه استفسار
 دیدے سعد معاذ انصاری
 طاعتک قیادی جمله بی تنویر
 راستکار اولدیک ایدوب تصدیق
 قسم و صد قسم سنی خلقه
 قنده غرم ایلسک معایکد رز
 شاد کام اولدے سرور عالم
 شیر طبعان ایدنجه انده قرار
 کلدی نخوت لئام بیمزه یه
 رفته رفته اولنجه شعله فروز
 غلیان ایتدی دیک حرب و جدال
 کیردی اولدم عریشه شاه رشاد
 رب ذوالعرشه ایتدی عرض نیاز
 چاره ساز ارجم ذوالکرم

میل حرب فقیره رغبت تام
 فم اولدیکه قصدید رانصار
 ای مه برج معدلکاری
 خاکپاک عیونی ایتدی قریر
 عهد و میثاقی ایلدک توثیق
 رهنمای سپداد ایدن هت
 رکندار کده بزل جان ایدرز
 ایتدیلر سمت بدره سوق علم
 فتح و توفیق دریمین و یسار
 باشلدیلر همان مبارزه یه
 آتش کارزار مشه کسوز
 خون نشان اولدی تیغ ضرب و قتال
 ویردی تیر دعایه خیملی کشاد
 دیدے ای قادر صدیق نواز
 ای نگهبان ملک ارض و سما

اولدی بامر شاه فیض نشور
طلحه و سعد ایکی ظفر پیشه
پس و رادن شنشه دو جهان
سه صد و پنج شیر مردنخوار
اولدی حسب المصالح عذر آدور
حکما الحاق ایله اولدی شمار
کتدیله سروران خیر بخش
کار بانیره کلوب خشت
ایلیوب مکّه به خبر تیار
کلدی قوم لئامه عجب و غرور
مب صناید کابران عرب
شاه قدسی سپاه پاک جناب
که بزه قسیددی و عدربانی
ققسی عند کرده انپبد ر
کلدی صدیق مکرمت معتاد

قرب و بعدین تجسمه مأمور
کتدے غیر قریشی تقیثه
ایتدی اصحاب عرته فرمان
جمع اولوب از مهاجر و انصار
بوغزادن سکر نفربر و ر
اوپوزاون اوچ اولور بودم ایخار
بدره طوغری برای غیر قریش
ایتدیله سمت ساحله رحلت
قلدیله استغاثه بسیار
یک قدر کسه ایتدی بدره مرور
اولدیله بر برینه مستحب
ایتدی اصحابه بویه عرض خطاب
عیری یا خود قریشی ارزانی
رغبت مؤمنیه اقر بدر
دخی فاروق و حضرت مقداد

مطالع بدر انور اکوان
آمنه بنت و سب فیض آور
او دخی ابن زمره بن کباب
بسته در اصل واحده ایکی اب

خاور مهد ذات فخر جهان
یعنی ام النبید رای داور
ابن عبد مناف جود نصاب
متحد ربوذ اتمه دو نسب

غزوه بدر اعظم الغزوات

حکم ران قلم و عرفان
نافذ القول بزنگاه ادب
نغمه ساز نو اس علم و خبر
پرسوادایت سفید میدانی
کر زو تیر و کمک ندن سولیه
منشرح ایله ساحه صدری
ایتدیلر سوق اشکر اجار
پیشگاه نبوته اعلان
مکه یه جرم نیست ایتدیکنی
کاربان قریش ساده دلان

باشه امی خامه حقایق دان
فارس انجیل رزمگاه طرب
یکه تاز فضای فضل و منر
سور کیمیت کزیده جولانی
سیف و رمح و سنانی وصف ایله
شرح ایدوب متن غزوه بدری
سهروران کتیب آثار
دیدیلر کیم ایدنجه مرده رسان
شامدن غرم عودت ایتدیکنی
باعث غزوه العشره اولان

حکمره ابن لوی ایش مذکور
 ابن مالکله ابن نصر بکام
 دخی ابن خسزیمه در مشهور
 ابن الیاسد رپس ابن مضر
 حکمره ابن معد اولمش عد
 بونامری اتفاقا اهل نسب
 بعد ذاتابه حضرت آدم
 انجی اثار اختلاف کثیر
 ایشو منظومه ده بوجه صواب
 لیک ترک و سائط ایله همان
 یعنی بعد از ذوات چند عدد
 ابتدا انبیادن اسمعیل
 حضرت نوح و حضرت ادریس
 حکمره آدم ابوالبشر بالذات
 یلیدک اجدادینی ز سوی پدر

ابن غالب هم ابن فدیغور
 یعنی ابن کفانه منعهم
 بعده ابن مدر که معدود
 دخی ابن نزار جود آور
 ابن عدنان ایش نهایت حد
 ایتدیلر بویله نظم سلک ادب
 اولمش اجداد پاکي ثبت قلم
 بسط اقوال ایله ایدر تکثیر
 جمله سن قابل اولمراستیعاب
 انبیادن اولنلر اولدی بیان
 اولدیلر حضرت رسالت جده
 بعده حضرت جناب خلیل
 حضرت شیت باهر التقدیس
 انبیای عظامه صد صوات
 دیکله شمدی ز جانب مادر

انه واحد و انک حق
املد ر عطاے فوز عظیم
قول ثابتہ قلبی تثبیت
بولہ یم دار آخرتہ امان
عطر ساسے اولہ تابروز قیام
دخی اصحاب والہ بی پایان

قدر اقراریمہ کواہ الحق
خاک پاکیدن امی رسول کریم
واپسین دمده ایدہ رب مقیت
برق اورہ دلہہ پرتو ایمان
پس عبیر صلات و مشک سلام
روضہ تابن نگہ سر آن

ذکر اجداد پیدالاجاد

منتخب خلقت بطون عرب
سرور و سر اسد یومم
دریکد انہ اصالتدر
سب بریدر سفا حدن کبیر
جملہ آبا و امہاتی کریم
جدیدر عبد مطلب امی شاہ
اودہ ابن قصی ذوالاوصاف
ابن مرہ پس ابن کعب بنام

شاہ عالی حسب کریدہ نسب
ملتانے و راشق اعم
خاندان اصیل عصمتدر
اب و جدے بہ متہامی بشر
اصل و فرعی کریم و ذاتی کریم
والد ماجدیدر عبد اللہ
ابن ہاشم پس ابن عبد مناف
دخی ابن کلاب فیض انجام

قیم و مقفی ولی و شفیع
 دخی محیی و حاجی و جبار
 موجب فوز دارا خراپس
 صفت کدر مصحح الحسانات
 بولدی عالم دلائل کلامه رشاد
 نیچه جرم و خطایی محو ایتدک
 بسنده اضعقترین انتمکم
 مفلس طاعتم فقیر و دنی
 مذنب تیره نجات آما لم
 همه کارم خط و عصیاندر
 تفته بر شیوه و ارکه شره یار
 خیر ایله شری ایتدم تمیز
 تند باد موادن اولدی تباہ
 نده الحکد صغند رایماغم
 نور تو حمید ایله دلم روشن

منذر و مکنتی مطاع و مطیع
 هم محیب و محاب پس مختار
 یعنی عین النعیم بشر اسن
 شه تکرر صفوح عن الزلات
 اولدی زائل هایتکله فساد
 چوق ایشی سزای عفو ایتدک
 شایکان نوال ستمکم
 ایله نقد شف عتکله غنی
 رهن نفس النده پامالم
 مرایشم عین سهو و نسیاندر
 دل میالم اول شراری ارار
 هذیان ایله کچه سه عمر عزیز
 شمع جمع دل شتیت ای واه
 غل و غشدن برید را ذغانم
 کل تصدیق ایله کوکل کلشن

اسم رحمة ربك ایدن تدنكار
 علم اقدسك مع اسم جلال
 عظم شانكي ايد رايس
 حسن اخلاق ايله محمد سن
 سنسن القصه حامد و محمود
 سنسن الحق مبین و هادی
 سنسن انجی سراج و نور و منیر
 ملجأ خستگان امت سن
 سرانوار قدسه مظهر سن
 اولدی ذات شریفك الحاصل
 سید و فاضل و عفو و مبین
 خاتم الرسل امین و حق و کریم
 صادق و جامع و عزیز و شهید
 صالح و مصلح و ابو الطاهر
 مصطفى و قوی و عبد الله

اوله نام آور یسار یسار
 ایتدی توجید حضرتی اکمال
 وصف یسار و کثرت اسم
 بجمیع المحامد احمد پس
 عین مدلول شاهد و مشهود
 بعشقم رهاسته بادی
 زیر و بالایی الیدک تنویر
 غوث و غیث و غیاث رحمت سن
 طیب و طاهر و مظهر سن
 مجتبی و مقدس و کامل
 عاقب و حاشر و مکین و متین
 خاتم الانبیار و وف و رحیم
 سابق و سائق و وکیل و وید
 فاتح و بر و ناصح و ناصر
 مستقی و حق و سعد الله

سکا ذات علوی ویردی خدا
 نور ک' ایقا واید و بزنی فانوس
 ساحل و استوت علی الجودی
 شرفکله خلیله رب انام
 جد و المجد ک' اولدی اسمعیل
 نعت پاشنگ مسیح اید و ب تقیر
 طارم چارمه چقوب عیسا
 حاصلی جمله انبیا افضل
 ذاتک او صاف مدحه ثانیان
 کف جود کن آقادی آب نعیم
 صدق اقرار اید و بجاره سخت
 بانک تصدیق چکد یار کسر
 مرهم لطفک ایلد و ب امداد
 کل فضلك اید و ب عجب تاثیر
 اولسیکن فتاده حرمان

کان منها لاسدوم الاسما
 جبهه نوحده ضیامانوس
 اولدی مر سالی کشتی جودی
 ناری نور ایتدی یعنی بر دو سلام
 کبش جنتله منظر تهجیل
 ایتدی مین قد و مکی تبشیر
 رکبگذار که طور دی مدها سا
 لیک سنسن و جو مله اکل
 معجزاتک همیشه بی پایان
 سر انکشتک ایتدی ماسی و نیم
 پیشگاه بکده سجده ایتدی درخت
 ناده و ضب و غبی ذب ارژر
 چوق علیل اولدی بر ایله دلشاد
 نیچه چشم ضری می قیاسی قیر
 ایتدک عین فتاده بی احسان

|| نعت پاک شهنشه لولاک ||

ای رسالت سیر نیک شامی
والضحیٰ خورنده مهر کرم
انتهر آسمان ثمّ دنی
شهواری کانه معراج
صحبت خاص حضرت سمر از
بهجت افروز خلعت لولاک
کنج رافت دینه انوار
اولین فطرت و پسین ارسال
سنسن اول صبح صادق رحمت
شمس مستی فروغ عالم سن
ایتدی اکوانی طلعک روشن
انبیاء در نجوم جاه و جلال
انبیاء استدیله مثال بدور
چکیلو رکن نبوتکله علم

وی جلالت سپهر نیک ماسی
والقمر مطلعنده بدر اتم
نجم عالم سپهر او ادنی
شه یار فرید صاحب تاج
لی مع الله بر مننه و مساز
حکمت اندوز خلعت افلاک
کنه نعمت خزینه اسرار
خاتم رسل و خاتم افضال
که پیکله آچلدی سر ظلمت
مهر کیتی فروزا عظم سن
مقدمکله جهانی قیلدک شن
سنسن اما سپهر فضل و کمال
مهر ذاتکدن استفاده نور
بین ما و وطن ایدی آدم

نخس اعلاهم و زرزلم	خب آما لم و ذللم
واجرا و کل ذی ایمان	من عذاب الجحیم و النیران
رب و اغفر لعدک الشاکر	ذو الجنایات مذنب قاصر

|| گلشن غنچه های حسن ختام ||

حمد او فیض بره شایاندر	آب فیضیله خامه ریاندر
تر زبانه در عنایتیله قلم	نعلب شانه اولسه قلم
نوله ایتمش سه عالمی سپر اب	که او در عین حکمته میر اب
تاب رحمته کسب ایدوب مکت	یازدی مافی الضمیر بی لکنت
حسن ترتیب ایله قلوب ترکیب	اولدی کویا بو گلشن پر زیب
روضه ذات بهجه و قرار	جنته تحتها جسمی الانهار
ظلمه اولدی حقیقت ایله مجاز	سر سپر پسته و فایق راز
آچیلوب کنج کشور اسپر ار	زیب صدر اولدی جوهر کھنار
بولدی سلک المال زینت تام	کلدی سنگام عقد حسن ختام
شعدی بدر سماعه و شمار	او اور اسماء اهل بدر کجار
لیک بر نعت خاص ایدوب تقدیم	ایده یم استغاثه بی تیمم

معنى صبر حمله اقربدر || حمله ده امن مذنب انسدر
او تو قبل الطلوع يوزكره || ايرمز اديار دن سكا ذره

ليس كمثلته شي وهو السميع البصير

فهو الواحد الذي يعبد || احد لم يلد ولم يولد
ماله من مثركن وتظير || فاقوا الله انه نجيب
وانيو امن الذنوب اليه || ثم توبوا بالابتهال لديه

ابتهال اليه عز وجل

يا آلهي بجاه اسمائك || مب لنا من جنزيل نعمائك
ربنا انت بالعباد بصير || وعلى كل ماتش 'قدير
تقن من زخارف الدنيا || واهدنا في الملمات والمجما
وامتنا على الهدى والبر || واعف عمن وعافنا واعف
واكف من مكابر وحقود || وقت شرنا كرو حود
نخنا من شدايد المحشر || واسقنا سائغا من الكوثر
واهدوا نصر عما كرا لاسلام || واعنم وثبت الاقدام
قاتل المشركين والكفرة || واضرم للملحدن والفجرة

یدی یوزکره قیل انی تعداد || سم و غمدن اولور د لک آزاد

الباقی

غیره جائز د کدر اطلاق	خاصد رحته نعت الباقی
وار لنی حده منتی اولماز	ابدیدر که میچ فنا بولماز
جمله اعمال اولور قرین قبول	انی صدار ذکره اول مشغول

الوارث

حق قدیم اولدی ماسوا حادث	خلق فانی خداور الوارث
انجی اول مالک ممالکدر	کل شیء لاحد له مالکدر
رنجدار اولسون المله جمد	انی قبل از طلوع شمس او قصد

الرشید

ایتدی خلقی مصالحه ارشاد	الرشید اول دلیل صوب رشاد
بی معاودن نهایت منساق	اولدی تدبیر حضرت خلاق
اوله مقبولی عمل درکار	او قوبعد الشان انی صدار

الصبور

الصبور ایتدی مذنبی تا جیل	که عقوبتده ایلمز تعجیل

ضربی تقدیر اید را انکند علی	دخی احسان نفع اید رضای
خیر و شر نفع و ضرر صفا و کدر	جمله وابسته قضا و قدر
او تو هر جمعه کجی صد بار	قرب حق سزا اید رپنی ضار
نافعی یاد اید رسه اهل سفر	اوله آسوده جمیع خطر

النور

مشرق دلد برق اوروب النور	کشور جانی ایلدی معمور
اولدی ظاهر بقعه اوودود	دخی منظر اغصیره آید و رود
آنی معتاد اید نلر احصا پس	قیلدی تئور قلب و اعضا سن

المادی

آیددی هدی هدایه المادی	سوق و اسپه اکرده زهادی
پس هدایت دلالت و ارشاد	بندکانن بسوی حسن معاد
حرز جان ایتانی یازیب و سن	قیل هدایتله قبحی روشن

البدیع

البدیع اولدی مثلی نامعود	که عظیم النظریر و رمعود
سم بدیع اولدی مبدع الاشیا	غیر مسبوقی ایلدی پیدا

المقتی

المقتی احتیاج بدن عاری	جمله عالم انکس نعمتواری
اولدی بالذات والصفات اغنی	ککل شدن بری و مپتقی
تند برشی اولور سه عارضه دن	دفع ایدر ایله انی زیب و سن

المقتی

قلبک اغنا ایدر سه المقتی	سند اول بدل مال ایله مقتی
ویردی حق بعضینه ثروت مال	اولیا قو للرینه صفوت بال
انکس اشکار ذکر ای دانا	آیسنی دخی ایدر اغن

المانع

منع ایدر لایق یله المانع	اولد سه مولا بلایه یی دافع
منع و اعطا انکدر الحاصل	اوله مرکمه منعنه حائل
بین زوجین اولور سه بغض و غضب	یاز دیر اشو اسمی دفعه سبب

الضار النافع

اولدی الضار ایله النافع	اسم واحد کبی مع شایع
قوللره ضرر و نفع ایدر ایصال	که اودر کیف مایشا فعال

امیرنه را مدربو مفت اجرام	مالک الملک نافذ الاحکام
کیف ماست امر و حکم ایلر	ناسوا جسمه ملکدر یکسر
اوله پس فخل حقنه تاکه غنی	زرب سلک مداومت قیل انی

ذو الجلال والاکرام

کامل المجد فائض الانعام	حضرت ذو الجلال والاکرام
او در انجی میض بر نوال	ذاتنه خا صدر جمال و کمال
اولور عنه و جلالتی در کار	اسم اعظمه را نی قیل تکرار

المقسط

نه مفطره را ول نه خود مفطر	عادل بی معادل المقسط
قاسطین اولدیلر جیمه حطب	قسط اولور فوز مقسطینه سبب
دلن ایلر و سپا وسی ابعاد	انی اهل عبادت آیسون یاد

الجامع

جمع اشکات ایدر بلا مانع	جمع اضداده قادر الجامع
ناسی مشروده جمع ایدر یکسر	جمع اجسده او جمع روح ایلر
ایده جمع معصا صواب	جمع خاطرله ذکرین ایت اطباب

ایدراپ باب توبه نی تمییر	توبه مذنبی قبول پذیر
عشر مرات او قو علی الظالم	کید ظلمندن اول انک سالم

المنتقم

ایدرا المنتقم عصمته عقاب	قیل معاصیدن عفو حق ایاپ
فعل مکروسی سومز اول متعال	ایدرا ربابنه دیر سه نکال
ذکرین اشکار ایله قیل انی پناه	ایله اعدادن اخذ ثار الله

العفو

العفو اهل ذنبی عفو ایلر	تلمسندن نکامی محو ایلر
لغسه عفو ایش از اله و محو	پس اولور مغفرتدن المنع عفو
ایله تکراره ممتی مصروف	اوله باب رضا سکا مکشف

الرؤف

هر که الرؤف رحمت ایدر	وایه دار کمال نعمت ایدر
اصل رؤف اشد رحمتدر	رؤف ابلغتر مزیتدر
غضبی دفع ایچون آنی ده بار	ذکر ایدوب اون صلوات قیل تکرار

ماکک الملک

ذاکرین باطن ایلز نایوس || قیلا ر آثار انسله مانوس

الوالی

کشور قلبی آچه الوالی	اوله آسوده جسمه احوالی
سب امور ایدرتولی تام	که اودر مالک الرقاب انام
انی ایله ضمیمه اوراد	اول صواعقن اسلمه دلشاد

المتعالی

متعلی معرفا باللام	نام نامی حضرت علام
بالغ فی العلی در اول مولی	که نقایصدن انزه و اعلی
اهل ذکر ک ایدر بونام رفیع	حالن اصلاح و شانی رفیع

البر

دائم احسان و بر ایدر البر	وصف ذیشانید رعنی و ابر
فتح اوله بر منعم ر	محسن بالغ الکمار در
یدے کره او قوصبی اوزره	کامکار اوله مطلبی اوزره

التواب

قابل التوبه در چون التواب	توبه یه بی توقف ایله شتاب

شان و آن وجود ذات و مکان	اولدی تقدیم بعض شیه نشان
یا مقدم ویریر سفرده ظفر	یا مو'خر قبیحی دفع ایلمر

الاول الآخر

صکره الاول ایله الآخر	اولدی معینلری جلی ظاهر
یعنی اول که لایه لایه	دو'خی آخر که لایه لایه
مفتح یوق وجود مولایه	مختم یوق جلیل الآلایه
ازلی و قدیدر یزدان	حی باقی پس از قنای جهان
لم یزل لایزالدر معبود	اول آخر فقط اودر موجود
شمکلی اسپم اول ایلمر جمع	دیکرے ماسوایی دلدن قمع

انظام الباطن

نور انظام ایتسه دلدی بروز	اوله الباطن اسم فیض افروز
ذات پاکی بلیندی بالآثار	مجتهد روی عن الابصار
صنعی اولمش همیشه ذات دال	معرفت کنه ذاتن امر خال
ظاهر عنده من عبده	باطن عن مستفق جمده
اسم ظاهر و یروب ضمیره مسار	ایده نور ولایتی انظار

الاحمد سيد عظيم الجود	بلجا و ملتجا سر موجود
غير محتاج در كريم و غنى	جمله ختاج اكلا و مستغنى
قل انى زيو رزبان فلاح	كه اوله رونما نجاح و صلاح

القادر المقدر

كامل القدرت اولدى القادر	دنى المقتدر تو انادر
يكنس قدر ايكيسى معن ده	مقتدر المبح اولدى مبناده
قادر و مقتدر قدير انجق	فاعسل ما يريد در الحق
قدرت مطلقه يله غير الله	وصف اولنق خطا در اول نگاه
او قوبعد از دور كه قادري يوز	شاهد قوت عرض ايدر سكا يوز
مقتدر اولسه نو بوتريل	ايشى تدبير ايله ايدر تسهيل

المقدم المؤخر

المقدم مقرب الابرار	المؤخر مبعذ الاشرار
اتقتيا بحر ميينه اقدار	بعض قرن آخره مقدر مدر
سبب اقدم مپباتندن	هم بپا نظم كباتندن
ايدى سفلى يه علوى يى تقديم	حكمت قادر حكيم و تدعيم

اولدی قیوم قائم بالذات	و مقیم اکمل موجودات
چی عسند الطعام قیل تکرار	نور ایدر دلد لقمه کی غفرار
نومی قیوم دفع ایدر فی الحال	اول قیامکله زنده دار لیال

|| الواجد الماجد ||

وجد وجد ان الیمه دی الواجد	نجدی تجدیده سپدر الماجد
ضمه وجد اولور لغتده عقی	واجده پس عقی ایش معنی
اولدی سر ایشده حضرت باری	کلفت و احتیاجدن عاری
مجد درو سمعت کمال کرم	ذوالعطا در او ماجد اکرم
اولدی معنی مجید ایله سمر	لیک اندن نجد ایلمغتر
تقویت بخش اولور دله واجد	قلبی تنویر ایدر ولی ماجد

|| الواحد ||

بر در الله اسمی الواحد	بر لکیمنه جهان قومی شاه
پس احد در خدا صفتنده	واحد بیشیل ذاتنده
انی بیک کرده هر کون ایت تعداد	ایله دلدن خایقی احد

|| الصمد ||

ایتدی حق خلقی اولاهلما	ینه بعد الملمات ایدرا حصار
یا خود ابد اینغیر سبق مثال	اولور ابداع خالق متعال
پس اعاده جنت بسی جواد	مثلی مپ بوقی الیمکت ایجاد
انمری دلدده انم ایت جاری	قیل تذکر او نندینک کاری

المحیی المیت

معالمحیی حیات افزا	المیت ایله ذکر اولنسه سزا
زندگی بخش و مرده پزالله	خلق الموت و الحیوة کواه
یدقدرتده در تصرف تام	یکمنی وار ایدر یکمن اعدام
نور عرفان و فیض ایله باری	زنده الیر قلوب ابراری
ظلمت جل ایله ایدوب مرده	دل فجاری قسیدی افسرده
اسم اولاه فرقت الفت اولور	دوم اماره یی مطیعه قیسور

الحی القيوم

اولدی الحی ایله پس القيوم	اسم اعظم بقول اهل علوم
ابدی ذوالجیاتر چون حی	زیر علمنده در انک مرشی
ذات پاکیه وصف قائمدر	حی باقی و حق دائمدر

الولی

الولی اہل برہ ناصہ در او در احوال عالمہ ناظم نائل مطلب اولدی بی سمعہ	ہم محب ذوی الماشر در پس امور عب و الیہ قائم او قویان یک کزانی سر جمعہ

الحجید

الحجید اول بحید حامد در ذاتیہ کند و حمد ایدر او وود او قیوب اول محامدہ مصحوب	دخی شایستہ محامد در اولدی ہم جملہ حمد الیہ محمود اولور اخلاق و قول و فعلک خوب

المحصى

پس نعت خدا دن المحصى علمی احصا کل شئیہ تر قلبی ذکر الیہ الیوب تنویر	شاد ایدر جملہ یاد ایدن شخصی عدد و حدینی احاطہ ایدر دل اہل قلوبی تسیل تسخیر

المبدی المعید

دخی المبدی المعید شما یوقدن ایجا دشی اولور ابد	مع احصا در انسب و احرا ہم اعادہ پس از فن انشا

دی

اول حق اول دہ داما الحق	اول کروہ حقیقتہ ملحق
اولدی اللہ ثابت بالذات	سم حق اولد یعنی قیل اثبات
انی یوزکرہ کونذہ احصایت	یسر ایلمہ کندی ذاتن اغنائیت

الوکیل

الوکیل انتظام کار عبید	اکا وابستہ در طریف و لمید
سرکس امرین ایدر اکا تفویض	دکل افعالی قابل تعریض
ذوقیاب ایتمہ ذکر می ذاتی قبی	دفع ایدر تبداد و صاعقتی

القوی

القوی ایزد بالاستحقاق	بالغ القوہ در علی الاطلاق
اولدی ذات و صفات و افعالی	عجز و نقص و فقور و دن خالی
یا قوی اسمنی تماوت قیل	حال و شانکده کسب قوت قیل

المتین

المتین اسم پاک حضرت در	پس مستانت کمال قوت در
غیر مغلوب غالب مطلق	نیے تاثر موثره انجق حق
یازوب ایچمه انی زن بی شیر	طفلیں ارضع ایلمہ ایدر دلسیر

بالمعوم اول کرمور اکبر	خلقه احسان و برو خیری سوز
اسم اعظم دیور وایتدر	ذکری تم جالب المودتر

المجید

شرف استر سکت المجیدتر	یعنی انجی خدا در اشرفتر
ذوالعطایا الوفیة دریزدان	کثرت جود او لور اکاشایان
اهل ذکر نده مجد او لور باهر	ظاهر باطن ایدر طاهر

الباعث

دخی الباعث ایتدی بعث رسل	بعث ارزاق ایدر ارزاق کل
بعث من فی القبور ایدر للخشع	نشأت آخرتده عند النشع
خو ابکا سکه ایله یوز تکمیر	علم و حکمت دلی ایدر تنویر

الشهید

قیل حجاب الشهیدی یاد ایله سن	عالم الغیب و الشهادت دن
اکا ظاهر ظهور امر اشیا	که او در سر مشاهد س دانایا
انی احصا ایله اولوب مشغول	ایله باطلدن اصل حق عدول

الحق

انی عدا یتدی اہل فضل و کمال || سبب حفظ مال و جمع ضوالم

المجیب

شاد ایدر المجیب اجابت الیہ
ایدراول ذات شامل الالطاف
قلیل پر یغ اسمہ انی اتباع
ایدرا البت اجابتی اسراع

الواسع

بسط نعمت ایدر چو الواسع
اول غنیتمک عطاسی کاملدر
و سعت صدر الیہ ایدر معبود
رحمت و علمی عام و شاملدر

الحکیم

الحکیم علم و صنعی متقندر
حاکم مایسیدر منان
تم دو اسی بی صرف ایدر بوکرم
ذوالحکم اولدینی بر مسندر
نحکم الیر امور سے بالاتقان
فتح باب من الحکیم رتم

الودود

الودود اولی و اہل قلوب || تم محب اولدی حتم محبوب

الحسب

قانع اول الحسب کافدر	حق امور عباد و افیدر
او در انجی محاسب اعمال	ذو الشرفد را و ایر ذمتعال
اولو را حصا سنه ایدر سه شتاب	یکد کردن امین اولو الانساب

البحیل

البحیل اسمن ایه نقش جهان	میل کمال صفات حتی عیان
اول قدیم الصفا قدر منعت	بنوت الجلال و الجبروت
انی ذکر ایه شرح ایدوب صدری	کوار ظهور جلالت قدری

الکریم

ذوالعطایا در الکریم الله	بذل احسان وجود ایدر سرگاه
بی و یلمه کرم قلمو را و جواد	لاحق اولمز عطیه سپینه نفاد
کیم انی ذکر ایدر سه عند النوم	ارتار اگر ای فی قلوب القوم

الریق

بعد ذالریق اولو را ملا	که خفیظ بلینسد ر مولی
جمله اشیا به حتی مراقبدر	مولاک انفس سنی محاسبدر

منحصر در خدایه جل جلال	العیلی اکمل علو و کمال
ایتمزاد را کانی عقول و حواس	ذات پاک و کل مکانه محاس
قدر عالی اولو ربو لو رفعت	بونی و ردایتسه مرد پر ذلت

الکبیر

کامل الذات در قدیم الله	الکبیر اشرف و اولود زاله
اکامحتاجد رعوام و خواص	کبر یاد رکمال ذاتنه خاص
باب علم و کمالی ایتدی کشاد	ذکرین اکثارا یدین کریم نهاد

الحفیظ

حفظ ایدر قو لیرین بوجه اتم	الحفیظ اول میمن اعظم
ایتمزاضداد بر برین افنا	اولدی خفیله قائم ارض و سما
انس و جن نار و مادن اول سالم	عشر مرات او قو آنی د اتم

المقیمت

قوت ایلده ویردی قوللره قوت	رزقه ضامن در المقیمت البت
شاهد مطلع در اسپه ااره	مقدرد در همیشه مرکاره
صومه قوت ویر ایدر سک شتم	او قوبر قبضه خاکه قیل پر نم

ایده سر بر کنیدن استغفار	بلکه انهار اید که مذنب زار
زرعی آفادن مصون ایلمر	اشبو اسم مبارک انور

العظیم

اولودر سب صفات ذات خدا	العظیم ابست سزادر اکا
خا صدر رب واسع الکرمه	یعنی اقصى مراتب العظمه
دخی مرضیه برئی مورثر	عزت ذاکرینه باعثدر

العفور

کامل المغفره در اول منان	الغفور اولدی تام الغفران
عفو ایدر سر کناسی رب لطیف	کما المبلغ اولور بو اسم شریف
بول المدن همیشه امن و خلاص	اول مداوم اکامع الاخلاص

الشکور

بجیل النعم جزیل عطا	الشکور ایددی شکرینه خدا
ویرر امری پیره اجر کثیر	صالحینه ثنا ایدر او نصیر
عایفت بول بو اسمی قیل احصا	دین و دنیا و اخسده شها

العلی

جوف لیل ایچره قیل انی تکرار || ایله قلمکت منعه اسرار

العدل

ایتسه العدل امور کی تعدیل
جو رو ظلم ایتمز اکرم واعدل
یکجه ذکرین اید رانک تکثیر
سکا اولمز جهاده کمسه عدیل
اسمی اولمش عدالتینه اول
عالمک قلمین ایلر اول تسخیر

اللطیف

اللطیف اسم پاک ربانی
ما به النعمه اولان امره
عد و خب انی ایدن تکساره
طوتمه دنیا بی بر و احسانی
ایتدی احسان بیحیث لاند ری
لطف حقله او او رقرین مسار

النجیر

النجیر اولدی حضرت مولا
سب خفا یا اولور اکا اظهر
دست اسکنجه ده اولان آدم
رازدان حمتیق اشیا
ویردے ماکان وایکون خبر
ایتسون اکثار ذکرینی مردم

الحکیم

الحکیم ایتمز اول کریم و جواد
عاجلا اخذ انعمت می مراد

ویرا براره عزت و عصمت	صکریه عقبا ده نعمت و رحمت
دخی اشده ذلت و حرمان	دار اخراده شدت و نیران
یا معنه ایله استیناس	ایلی بیت اولور سک عندالناس
یا مدل اولسه دله شام و سحر	ایده مر مکر حاسد اکا ضرر

السمع

السمع اولمش ایسه سامعه زب	ایلر اثار نطقکی تهذیب
منکشفه رحنه دایه جمله صدا	و صفیدر سمع بی اذن انا
آنی احصادن اولیایان منک	مستجاب الدعاء اولور بی شک

البصیر

معنی البصیر ظاهر و سرور	با ادب باش آله ناظور
مبصرات اولدی منجلی حقه	کور مسی بی جفون و بی حدقه
او قویوز کره جمعه دن اول	اوله چشم بصیرتک اکمل

الحکم

الحکم قول و فعلی احکمر	حکمی عند نه ناس ابکدر
ایده مز کلمه حکمی تغییر	امرینه را مد ر صغیر و کبیر

حضرت حی قادر عمام	کیف ما ثنا یدرت تصرف تام
یکینک رزقی یدر بندول	یکینی ضیق حال ایله معلول
قبض یدر بعض قلبی غفلتله	بسط یدر بعضی علم و حکمتله
روح امواتی قبض یدر اما	ینه بسط ایلا یدر بجک ایا
بونلری یاد یدن علی الاکثار	چوق کور قبض و بسط دن آثار

الحفص الرافع

اولدی الحافض ایله الرافع	عند اهل الادب معا واقع
ایدراول بیزوال ذوالآلاء	دشمن پست و دوستن اعلا
اهل طغیان ایلیوب ابعاد	اولیا قوللرین یدر اسعاد
خفص یدر کافرینی بالخنصران	رفع یدر مومنینی بالاحسان
اسم اول قضای حاجت دال	هم یدر سرهمی استیصال
اسم ثانی یدر بر سه واسن	متمد لک شرو رذن

المعز المذل

المعز المذل دو وصف جلیل	یعنی تقدرا یدن عزیز و ذلیل
یکینی علم ایله یدر اعزاز	بعضین ذل جهل ایله دمساز

انی ذوالطول الیه معاقل یاد || مال و جا بک اولور همیشه زیاد

|| الرزاق ||

غم نه روزی رسنذر الرزاق	چکمه بیهوده خشیت املاق
خلق ایدوب مستمع اسبان	پس کشاد ایتدی قیمت ابوابن
انی تکرار ایدن بغیر نقور	وسعت رزق الیه اولور مسرور

|| الفتح ||

در کشای عطف در الفتاح	ایتدی احسانی عالمی اصلاح
هم اچقدر خزان کری	جرم الیه بنده مزد نعمی
بودخی مرایشی ایدوب تیسیر	سرے تنویر ایدردلی تطیر

|| العليم ||

العلیم البلیغ فی علمه	اکا مخفی دکل همه که و مه
ظاهر و باطن و دقیق و جلیل	جمله معلومیدر علی التفصیل
دم مکعب علی مواظبه	تعرف الله حق معرفته

|| الفت بض الباطن ||

اول القابض اسمنی فکر ایت || پس مع الباسط آنی بر ذکر ایت

المصور

المصور جناب رب نصير	عالمی ایتدی حمله تصویر
رتب المبدعات قدرته	چما تقضیه حکمته
دفع ایدر عقی ایتسه عاقر زار	یدی کون کونده بیست و یک تکرار

الغفار

عام المغفر تسدر القفار	معنیده کیفا بالغیت وار
فضلی دنیا ده ایتدی ستر عیوب	لطفی عقبا ده قیلدی عفو ذنوب
الیه بعد از صلات جمعه دوام	او قویوز کره بول بو فضله کام

القهار

بیلدیرر قسه حق القهار	زیر حکمنده در صغار و کبار
خلق با بکلمه اشرف و احقر	اولدی واپسته قضا و قدر
انی تسدکار ده ایدن اکثار	بولور اعدا پنه ظفر مر بار

الوهاب

فهم ایدر یاد اولسه الوهاب	سعه بوجدینی اولوا الاسباب
اول خداوند واسع الرحمة	اولدی ذوالفضل دائم النعمه

دائر او اسون د لکده البحار	جبر کپه مدار در سربار
نافذ الحکمر حنای جواد	سم او در مصحح امور عباد
حفظ حقه او لو رتاوت ایدن	ضرر ایرمز اکا جب بره دن

المستکبر

کبر یا خالقه احمدر ال	متکبر حنادر عزوجل
یعنی ذات و صفاتی عالیدر	عظمت شان لایزالیدر
اوقیان فی صدق نیت ایله	برکت کسب ایدر جلال ایله

الحق

اولدے الخالق اسم حی قدیر	جمله اشیایابی ایلوب تقدیر
خلقی من غیر اصل ایدر ایجاد	دخی من اصل اول قلمو را آباد
جوشده انی ایدن تذکار	قلب و وجنده برق او رر انوار

الباری

دخی اسماعلمدن الباری	اثر تقدیر ده او لو ر جاری
یعنی من غیر سینه سبقت	ابداً المکانات حیث جبرت
او قویوز کره کونده مفت ایام	جمله افتادن بول امن و سلام

اولدی ذات و صفات حق دائم	نقص و عیب و حد و ثن سالم
اننی تعداد و ذکر همت ایدن	اولدے آسوده سر مصیبتدن

المؤمن

سر المؤمن ایتہ قلبه وصول	صدق و تصدیق و امن و ابر و محصول
ایدراول قادر کریم و معین	خلقی دفع مضار ایله تا مین
اهل خوف اتمیه سی و شش تعداد	نفس و مالنده امن ایله اوله شاد

المیمن

المیمن اولور سه نقش ضمیر	نورے جان و دلی ایدرتیور
معنیسی حافظ ممب لغدر	حفظی حد بحاکمه بالغدر
اننی احصا ایدلر انحصار	شرف باطنه اولور و اصل

العزیز

العزیز ایتدے عزتی تیز	فیض جود و غنایی شوق انکیز
اول عیدم المثل رب مجید	اولدی غالبه و قوے و شدید
قرق کون کونده قرق کرا و قویان	چرکمه فقر و فاقه ایله زیان

الحبار

حامل و ذاکرین بواسطه کرین || صرف مکروه ایله ایدرتا مین

الرحیم

الرحیم اسم پی حقدر || رحمتی مؤمنینه طحدر
اولدی عبادہ نعمتی مخصوص || ابل بره نهقط بحکم نصوص
انی تذکار ایدن ذواست کرام || رقت قلب ایله اولور خوشکام

الملک

الملک یعنی حضرت خلاق || صاحب الملکدر علی الاطلاق
ملکی باقی لیک قاصدور || نوبتو اختراع قادرور
کسب ایدرانی یاد ایدن دانا || صفوت قلب ایله حصول غنا

القدوس

ذکرک اولسون همیشه القدوس || اوله کور فیض حق ایله مانوس
پاک و طاهر در اول عظیم الشان || عن سمات القنا و النقصان
انی یاد ایلین بولور برکات || اولور آفاتدن بری اول ذات

السلام

السلام اسمن ایله ورد زبان || استر ایسک سلامت دو جهان

یعنی اسماء تسعه و تسعین
حفظ و احصای لطفی مورثر
دکل اسمایی حصرا بچون ابو عدد
عدی ترتیل ایله قرا تدر
حفظ و احصایه ایله شد نطق

نعت جنتی ایدر تعیین
اولی و خوله با عذر
بلکه توفیق اسم حق یسد
حفظی مضمونه اطاعتدر
ایده مولی لپ انکی انطاق

|| سو الله الذی لا اله الا هو ||

قیل سو الله ایله دلی علو
بر در اول ایرد قدیم الحق
لفظه الله اخص اسمادر
جمله اسمایی جمع ایدر بو علم
ایل ذکره وارنده چوق تاثیر
کونده بیک کره قیل انی تعداد

الذی لا اله الا هو
او در انجی پر پشه الیق
علم خاص ذات مولادر
نه عجب اولسه جمله دن اعظم
ایدر البت مقاصدین تیسیر
اول کمال یقین ایله دشاد

|| الرحمن ||

نعت خاص خدا در الرحمن
یعنی دنیاده مؤمن و کافر

نعتی بر و فاجره یکپان
منظر رحمت اولد یعنی ظاهر

درخت کلید رتقوی شاکر اقیل انابت الاله باب مولاده اول حسین فرسا	فتح باب ایده مر قوری دعوی بعد ازین یوز طو توب اودر کاهه ایده تفریح شدت و با سا

ما اوان الشروع فی المقصود

قال الله تعالى ولله الاسماء الحسنى فادعوه بها قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان لله تعالى تسعة وتسعين اسما مائة الا واحد من احصاها دخل الجنة وفي رواية من حفظها

ان اسماء ربنا الحسنى ابدید خدا زوالی عدیم ذاتیک عینی اولمه ده اسماء سر طرفدن اولندی سر دلیل حل و فقی بودر معما نمک لفظا حسنی مؤنتا حسن واله را حسین معسانی یه او او را الحق کرده من اهی	باقیست تدوم لا تقی جمله اسماء سی ذاتی کبی قدیم استدیلر بسط اختلاف علما یا ز را اهل کلام علی التفصیل اسم غیر ی دکل مسما نمک اولدی سراستی خوب و مستحسن اشرف و اکمل امانی یه داخل باغ مقصد اقصی

ائیمه نار تجپسی اشغال
 بو مثلدن ایت امری استنباط
 فکر مکر عدوی قییل پیشه
 عامل اول بو حدیث ایله بالذات
 چشمه سپاردو چشمندن سر آن
 ظالم و باطلک ایدوب تطهیر
 توبه اصل کمن سی محو ایلمر
 توبه اولسه شراطنه قرین
 توبه تریاق لطف و رحمتدر
 کورمه معسولی ذنوبی روا
 مقتضای حدیثی قییل تذکار
 بسدر ارباب فکرته بو خطاب
 اتقت باعش سلا متدر
 اتقت درو سپیلمه رحمت
 اتقت در ذریعه احسان

نفکی تزکیه یله قیل اشغال
 کل شتة بر جهلما ستباط
 مرک نا که ظور رس اندیشه
 اکثر و اذکر هاذم اللذات
 ایله آب ندامتی ریران
 نور توبه یله قییل دلی تنویر
 مذنبینی سزای عفو ایلمر
 علت ذنبی دفع ایدر در حین
 مرض اثم بر پاعتدر
 ایله دا عضل ذنبه دوا
 و دوا الذنوب الاستغفار
 فاتقوا الله یا ولی الالباب
 اتقت مورث کرا متدر
 سبب فوز و موجب نعمت
 اصل آپیش نظام جهان

نخل امال خیری حاصل اوله
بس سزادر اولور سه حسن ختام
که توسل قوی و کامل اولور
اقتطاف ایلوب اوزار هاری
اوله ر عنا حدیقه ممتاز
روض ورد اولسه نامی شایاندر
یا الهی بفضل افضا ملک

غرف باغ عدنه و اصل اوله
اکا اسپما اهل بدر کرام
سز انوار بر می شامل اولور
تا بد ار ایلمم بو کلزار می
خوب ور نکینه تر چو کلشن راز
سال تاریخی مسم غایاندر
بنی صوب صوابه قیل سالک

بند پند و خطاب نصیح آمیز

ای فضا پوی وادی اذ بار
تابه کی های و سیه صرف نفس
نیجه بر بند اید رسن ای جانی
نیجه بر اتبع دیو عنید
نیجه بر پیروی نفس دنی
سوق اید رسوق وزره اماره
تابه کی چستجوی سر معیوب

مرزه کرد فیهانی اوزار
در پی مطلب هوا و موس
بغیه بغیه ر شسته جانی
که سکا غالب اولدی کیفیرید
کز دیر راه معصیده سنی
شوره زار خطره در اماره
نیجه بر کفست کوی که مر قلوب

اولدی پس منتی المنی حاوی
 بوقلیل البضا عبده زار
 دنی بعض شروح روح افزا
 اقتدا الائمة اعلام
 بنده اسماء پاک کی شرح ایتدم
 زیور صدر اولوب مراسم کریم
 جو مر از مر معنیں
 چقاروب با اوجہ بریرہ
 فضل باری ایدوب مدکاری
 فیض فیاض ویردی نشو و نما
 نوله شدتله او اسپہ عالمگیر
 وصف اسماء ذات اقدسدر
 اوقوسه صدق بال ایله مہوف
 یعنی اسرارینی تذکر ایدوب
 حفظ و احصا یدین اولوا الالباب

ایتدے تحقیق امام بیضاوی
 نظرے ایتدم انمرہ امرار
 اولدے ثبت دل حقایقرا
 نمیت یلم بفضل رب انام
 بشقہ اسلوب خوب طرح ایتدم
 تار نظمہ دیرلدے در نظم
 کان تحقیقتدن کما یکن
 بستہ ایتدم حریر تحریرہ
 ظاہر اولدی خجستہ آثار ی
 حسن صورتله اولدے جلوہ نما
 کہ او در حرز با مر الت شیر
 اسم اعظمه ہم مو سپدر
 شدت و کبریتی اوله مکشوف
 قدرت خالق تفرک ایدوب
 بجمال الخشوع والاداب

کل تو جید او اوری رویت یاب
 معرفت در کلید کنج قنوج
 معرفت ذات حق بلمکدر
 کند ذاتی بلیکنک امر محال
 بیلور ز بر صفات پاکی ایله
 فغانی الصفات مضبوطه
 جمله سین شامل اولدی علم کلام
 چوق تا لیف قلمد یلر ابد
 بسط تفصیل ایله ایدوب اثبات
 کبر اذن اگر چه بعض خواص
 بحث اسمائی با قسیده
 هر بر سه در انور شوار
 کیمی صعب العبارة تنک و عسیر
 چند اثر و اراطیف و آماده
 جذاتن مقصد اسپنی

شبنم معرفتله بولسه تاب
 معرفت در غدا می شاه روح
 دلدن آثار ری بی پیکدر
 بیلور انجی او عالم متصل
 دخی اسمائ تا بنا کی ایله
 فی بطون المتون مبسوطه
 ایتدی تمیین انی فحول کرام
 دین اسپانی ایتدی لیر ایتا
 اسهل اولدی مبد اعتقادات
 اولدی لیر بحس حکمه غواص
 ایتدی لیر چوق لائل پاشیده
 لکن اخذ و تن و لی دشوار
 کیچیکنک حل مضلالتی یاسیر
 وصف اسمائ پاکت حساده
 یازمش انده غزالی چوق معنی

اشکلاف و احرا رت و برد چمنستان و کلبن و ازهار و حدت صانعه شهادت ایدر کندے تصویر کی تصویر قیل دیه کور لآ الہ الّا هو تا کہ حق الیقین اولہ حاصل	ثلج و ماعذب و تلخ و کرم ایلمہ سرد بحر و برہل و حزن ایلمہ انہار سب دلائل دکلمی و اضحہ میامت عالمی تفکر قیل بر لکن سذہ جرم ایدوب یاہو اصل عین الیقینہ اول و اصل

|| ذکر تالیف این کتاب لطیف ||

اصل بی اندرا سپدر توجید اہل ایمانہ سورر حمتدر ماہہ الفوز کار کاہ نجات کل مردم بہار باغ نعیم اولہ کلین مرغزار شہود بولہ دار الامان فوزہ وصول فیض بخش اولمدقہ مہر یقین علم علم ایلمہ بولور شہت	اس محکم اسپدر توجید عین اعیانہ نور حکمتدر مایہ امن و وایہ چنات کلشن فیض لطف رب رحیم کیم بولکلشنہ ایتہ ورود کیم بوحسن حصینہ قلمہ دخول حاصل اولمزولی حدیقہ دین نور عرفان ویراکازینت

بعد ذ احضرت کر منشا
منشی کار کاہ کون و مکان
خالق السیل فائق الاصباح
صانعی کیسم بدایع حکمی
جملہ دانشورانہ ویردی ولہ
برد راول قادر عزیز و حکیم
قدرتی ایتدے عالمی انشا
اولدی انوار فیضی برق افشان
عارفان قندہ ایتدیلر سہ نظر
اثر ندن موثر اولدے بدید
زیر و بالادہ جسم پیدر پی
اولدی آثاری بر لکینہ کواد
نکھ انداز اولوب سمواتہ
شاہد ارض ایلمہ سما پیدر
فصل صیف و شاخریف و بہار

فاعل ماسید یکفیشا
مبدع بار کاہ معدن و کان
جاءل الشمس للورمی مصباح
قادر می کیم صنایع کرمی
فاندی والجمال منہ ولہ
فوییحی العظام وحی ریم
حکمتی قیلدے رحمت افشا
طولدی از ہار لطف ایلمہ اکوان
قدرت حتی کو ردیلر اظہر
نور و نور بولدے پر تو توجید
حمد و تسبیح ایدروان منشی
دیدیلر لا آلمہ الا اللہ
عبدین عبرتہ باق علامتہ
نص لوکان فیما پیدر
قرص شمس و قمر لہ لیل و نہار

نحمد الله حمد من شكره
الذي دلنا على الايمان
وبه خصنا وفضلنا
فهو الله لا اله سواه
قادر كل ما يشاء يصير
فقال جلال اجلاله
يُسل العون منه سبحانه
ونصلي مع السلام على
اكمل الخلق افضل البرار
خاتم الانبياء والرسل
شمس فضل ابائنا الرحمن
وعلى آله وعترته
وعلى اهل بيته الاخيار
مابد البدر في الدجى والنار

نشكر الله شكر من ذكره
وهو انما اشرف الاديان
وذو بره اعد لن
مالك الملك خالق سواه
ماله من معون ونصير
وتوالي نوال افضل له
وبه نبتد احبانه
من به الدين قد سما وعلا
سيد الكل احمد المختار
قائد الناس اقوم السبل
فاستار بنورها الاكوان
الذين افتدوا بغيره
وجميع الصحابة الاطهار
واضا الشومس والاقار

ذكر تحقيق معجزة توحيد

نعمۃ اللہی یاد اید و ب شاکر ۥ بعد ذاقیل ادا سے حمد خدا

قول ما نور در صلوات و سلام

ایتسہ بردلہ یر صلوات و سلام
پر توفیض اید در و نہ پنوح
مہ و مہد ر سپہ ر حمتہ
کنج فوز و فتوح او اور مفتوح
اولد سے باغ املہ اہل دلہ
توتیاوش اید ر عیونی قریر
فاتح و خاتم اولد یعنی امرے
ویردی کلزار رحمتہ زینت
اون کمنہ نحو اید و ب تم اون حسنہ
پید الرسل و آل اصحابہ
شاکر ایلہ نوبنو تکرار

ویر راول قلبہ فرضلات و سلام
تاب بخش اولسہ کر صلوات و سلام
نور در تابو ر صلوات و سلام
اولسہ مفتاح در صلوات و سلام
نخل شاد ابرہ صلوات و سلام
اولسہ کل بصر صلوات و سلام
خیرہ ایصال اید ر صلوات و سلام
میچو کلبر کر تر صلوات و سلام
اید ر احسان مر صلوات و سلام
اولہ شام و سحر صلوات و سلام
جانہ ایتسون اثر صلوات و سلام

خطۃ الحمد و الصلاۃ بدت

بسم من حبیل ذکرہ الاسنی ۥ و باسمی اذاتہ الحینی

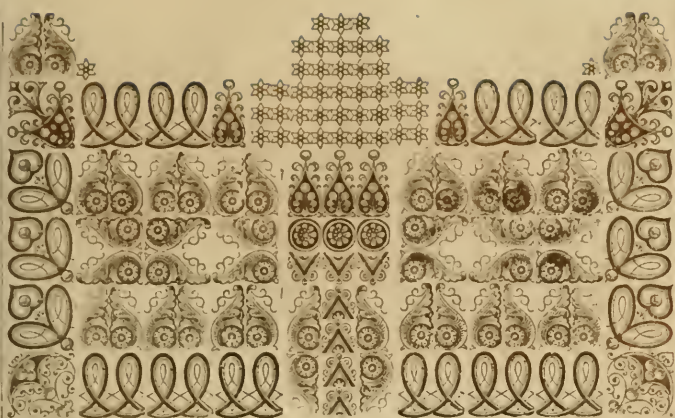
چہرہ مدد و دوراہہ مستدر
اولدے منشور رحمۃ طغرا
والدینی اودم اولور مغفور
نقش اولوب لوح دلہ امی شاکر

قصہ دار النوالہ بسم اللہ
حشرہ دک لاخالہ بسم اللہ
دیسہ طفل سہ پالہ بسم اللہ
ویرہ شہت مقالہ بسم اللہ

وصف با ابتدا سے حمد خدا

بعد ذاقیل ادا سے حمد خدا
ایہ کلبا نک ذکر حق بلند
اتباع کتاب و پند
ساحل فیضہ کشتی املی
خجہ گاہ نعیمہ موصلد
لحمہ جنت ایلمہ نسج اولش
روحہ را حترسان روح اولسون
شکر او اور مورث مرید نعم
شکر سے مردم دلگدہ وردایلمہ
خوان جود لہن شکر تم دن

اول غریق نذا سے حمد خدا
عرشہ ایرسون نذا سے حمد خدا
صبح و شام اقداس سے حمد خدا
ربط ایدر نا خدا سے حمد خدا
شاہ راہ ہدا سے حمد خدا
تار و پودر داس سے حمد خدا
صیت شکر و صدا سے حمد خدا
دائم ارتار خدا سے حمد خدا
اولمہ اصلاجا سے حمد خدا
سیر ایدر ابتدا سے حمد خدا

زیور مرصفت له بسم الله

ویردی قوت خیاله بسم الله
 امر ذی بال اولور کماله قرین
 باب باغ بلا عند زبانی
 سنه پنی سعد سلیدر
 میمنی فواره کرم سدر ایدر
 حسن صورتی مستی اولمش
 بق بصیر تله لفظه الله
 عین رحمت میانه الرحمن
 الرحیم انتما ده کلشن فیض

فیض بخش اولدی قاله بسم الله
 اولسه تاج رساله بسم الله
 بسدر ارباب باله بسم الله
 ایدر افضا وصاله بسم الله
 جوئے انعام اساله بسم الله
 بارگاه جمالیه بسم الله
 دالدر حسن حاله بسم الله
 جلوه کدر جسماله بسم الله
 متصله رکماله بسم الله

حرف بحرف وایه روح اولشدر
 یہ متائده او تبیر کرین
 حق بوکیم مثلی دکلد ر مشود
 افرین جو مسد ما میتنه
 راغب فن منیف تر تیل
 از برای تسون صوکی هر طالب
 وجه تجوید ویر رجودت وزین
 شاکر اخیر الاثر در بی شک

مایه فیض و فتوح اولشدر
 اعتقاد مکی مب رکن رکین
 کور مدی نسخہ سنی چشم شہود
 علمنه فضلنه خ صیتنه
 نسخہ جان کبی قلسون تر فیل
 سوره باشکرینہ یازسون کاتب
 اہل قرانہ بود ر قرہ عین
 شکر اللہ تعالی سبک

عاصم داعی دکلد ر جملہ فحول

اولور امضازن تحمیدین قبول

دعوی انکاری محال ایلش
بن دخی امرار نظر ایلدم
بواثره ایلد یکی ستمی
سم دخی اخراده دولت بوله

نظم ایلد اثبات کمال ایلش
سمت شناسنه کذر ایلدم
اوله خفید اسبب رفعتی
شاکر احسان شفاعت اوله

تقریض عاصم افندی

جذانسخه پاکیزه مقال
که انی ایلدی بر ذات شریف
قد دابر کبی سر بر مصراع
لفظ رنکینی مجسم نشوه
طرز مطبوعه ترتیبی کوزل
بلبل کاشن وحی اولمش اودات
خیر کم نمرینه بنظر حق
عیلم علمده اولمش غواص
نه که سر بر یسی بر جاندر
دره درج روایتد رسب

دوده مودعه فضل و کمال
حسن اسلوبله نظم و تألیف
اہل وجدانه ایدر وجدایع
مغنیسی ایسه میل عشوه
رسم مصنوعه علمه ترکیبی کوزل
رمرزوح القدسی بولمش اودات
نائیل مدح پیمبر حق
ایلش نیچه که استخلاص
متشخص نفسی رحماندر
دری برج درایتد رسب

تقریض محمد حیدر افندی القاضی بعسکر اناطولی سابقا

حق بوکه بو نظم بلاغت غا
ایتمش آنک نظمیه صرف هم
جمله سی ترتیبه اولمش ادا
ایدی بکک اسماء خدایی قام
ایلیه رک غزوه بدری بیان
یعنی که ترتیب اولوب اصحاب بدر
دیندی بو منظومیه چون روض ورد
صکرهینه ذمتنی روشن بولوب
مختلف فیہ اولان آیتلری
برایکی بیتیه ادا ایلمش
عدا اولوب آیات کرام سور
سمدخی موجب صغر جسمی وش
علمه اول ذات سرفراز اولوب
بر اثر ایتمسکه جهانده بدید

صرکیمه عرض اولنه دیر جذا
شاکر افندی ستوده شیم
واجب تعظیم اولان نامها
صکره ره دیکره ایتمش خرام
ایلمش اول انجم قدری بیان
اولمش عیان پر تو متاب بدر
بحر کلاب ایله طولی حوض ورد
بر ره نارفه احسن بولوب
آنده اولان جمله روایتلری
رمزله اعجاز غا ایلمش
اولمش اوده بر اثر مقبر
حق بوکه ترتیب نفیس اسمی وش
طو رمنوده علم افزا اولوب
جمله سی رشک آوردر نصید

الفاضل المولى احمد شاكر ناظر دار الضرب العامة من اعيان الدولة
 العلية القاهرة لقد ابدع من هذه المنظومة عقدا زمر من خليات زمير
 وابتغ من اعتذارات النابغة وآنس من خمرات ابني نواس
 واتم من ميراثي ابني تمام واعز من تشبهات ابن المعتز والمدح من مدائح
 البحرى حتى صدق فيه قولى بالفكر بسبك نضر معنى ناضر من بعد تصفية
 بطع ناقد سوي طبع الذنب التقى وغيره ميهات يضرب في حديد بارد
 وقد اودع فيها من الدرر العالية والجواهر الغالية مالا يفي الاثنان اثانها
 الا الذكر الجليل في الاولى والاجر الجزيل في الاخرى عشق المكارم
 فهو مشتغل بها والمكرمات قليلة العشاق واقام سوقا للشنا ولم تكن
 سوق الثنا تعنى الاسواق بث الصنائع في البلاد فاصبحت يجيى اليه
 مدائح الافاق قال الله تعالى اولئك جزاؤهم مغفرة من ربهم وجنات
 تجري من تحتها الانهار خالدين فيها ابدان نعم اجر العالمين وقال
 عز وجل ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا
 وسيجزي الله الشاكرين

وبالعبارة انية على الموت لا حيا ' سنن الرشاو وبعد فاقول شاهدا
بشهادة الحق بعد مشاهدة ما شهدت له كالفلق ان هذه المنظومة التي نظم
فيها كل لول' مشور من سوامي اسما' ربنا القصور ثم تبد رفيها الى سرود
سلام الاعلام البديين من بدو ر اصحاب شمس شمس الانبيا'
والمرسلين سحرية بان يكتب با' الفضة لكن من مسحوق القمرية
بل با' الذنب لكن من مسحوق النير الاكبر وان تنظم بخيوط
الاشعة على منطقة الجوز ابل بسموط الالهة على لبة الاحور او سحورا'
فبانه الكريم وانه لقسم لو تعلمون عظيم ما رأيت في جزالة النظم
وجلاله المعنى وموانسة اللفظ وغرابة الفحوى مثلما في هذا الباب
وقد رأيت آثار من اعيان ذوي الالباب * بيت * والجن تهتف
والانوار ساطعة والحق يظهر من معنى ومن كلم * ومن ادرك منها محاسن
المطالع والمقاطع يضطر الى ان ينشد في مواجهة ناظمها البارع
فلم تجر الاجت في النحر سابقا ولا عدت الا انت في العود احمد *
ففي عند الطبع السليم الذم من الوصل بعد البحر ومن القبي بعد الفقر
ومن اليسر بعد العسر ومن الربح بعد النحر وان هذا الجامع

کلمات مقالی حرف بحر
 ایلش جمع زبده اقوال
 بحث اسمایی انتخاب ایتمش
 بکر نگر می اید نجه عرض جمال
 سوز می کویا سبکه زرد
 تبر مسکوک شعری زیب محک
 نقد خالص عیار نظم تری
 اولدی تمنا زمان دست قبول
 پر ایدوب وصفی سمع اذعانی
 ناطقک سعین اید حق مسکور

نیچه رکمین نخاته قیلش طرف
 حسن تعبیر ایه ادای مقال
 آنی متقن عجب کتاب ایتمش
 ایدر ابنای عصری شیفته حال
 سخن رایجی چو جوهر در
 سکه دار قبول اولور بی شک
 ایلدی کمرواج سیم وزری
 دار ضرب مندره جمله فحول
 بنده اولدم عطا ثنا خوانی
 اوله اجر جزیل ایه ما جور

تقریض السید محمد منیب افندی القاضی بکته المکرمه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله المتفرد بذاته الالهی وایاماته عوافله الاسما الحسنی
 والصلوة والسلام علی بدر الدجی ونور الیدی المویذ بالمالکة
 المردفین علی العدی وعلی آله واصحابه الذین جاهدوا فی الله حق الجهاد

کیم اولور سه مداوم احصا
غزوات صحابه بدری
قتی زیبا اثر درایتی ظهور
اوقیانر ثوابه نائل اولور
باو عمرش فزون ز عد حساب
مختصر این قریض پر مدحت

جنت عدن اولور اکاموا
یاد ایتیش مزید اوله قدری
ایده حق سعی ناطلی مشکور
ناظمه آندن اجر حاصل اولور
فاصلو الله یا اولی الالباب
شد چکیده ز خامه عصمت

تقریض محمد عطا الله افندی نقیب الاشراف بابایه صدارت روم ایلی

لوحش الله بو نظم پاک بنام
ایدوب اصحاب بدریده تذکار
نظم امثاله اولدی سب فائق
معرفت کرچه جمله کبمیدر
ویرمش القصه حسن بیغایه
دکه الفاظی کوش عرفانه
لیک معناس ایلنک اذعان
افرین ناطم سنخیر داز

حکک اسمان ایلدی اعلام
اولدی کویا که مطیع الانوار
زر قلمه یاز لمعنه لایق
بو سلاست نظمه و بیدر
جامه لفظی قد معنایه
چد ایلر عقول آذانه
اوزمان عقده رشک ایدر آذان
ایلیش حسن طبعی ابراز

تقریض حضرت عصمت بک افندی صدر روم سابق

بنده دولت ابد پیوند
متدین ادیب پاک نژاد
ایتمیوب و قتی سوایه تلف
ساک مسک فضا ملد ر
استقامتله خدمت ایتمده در
طبعی مجموه معارفدر
حقه سی جویار عسرفاندر
حافظ خوش ادای خوب الحان
نه عجب اولسه ذکر ایله آگاه
نظم اسما پاکه سمت ایدوب
ایتدی بر نواثر جهانده بدید
هله بو نظم پر سلاسته باق
زبدۀ 'نخبه' فکرمی دیسم

یعنی شاکر افندی مجدتمند
عرق امجاد معرفت معناد
نقد عمرین کماله ایتمش صرف
حائز رتبه فواضلدر
صرا مور زده عفت ایتمده در
صدر می کنجۀ 'لطا' فدر
ککلی میزاب حوض اتقاندر
خازن کنز جوهر قرآن
اهل قرآنه دینمش اهل ائمه
نیل کسب ثوابه رغبت ایدوب
ایتمه لایق ملک قیمه جید
سک مغنا ایله جزالت باق
عقد منظومه کهر می دیسم

Shirazi, Ahmed, 1838-1897

Divan

Gen

PL

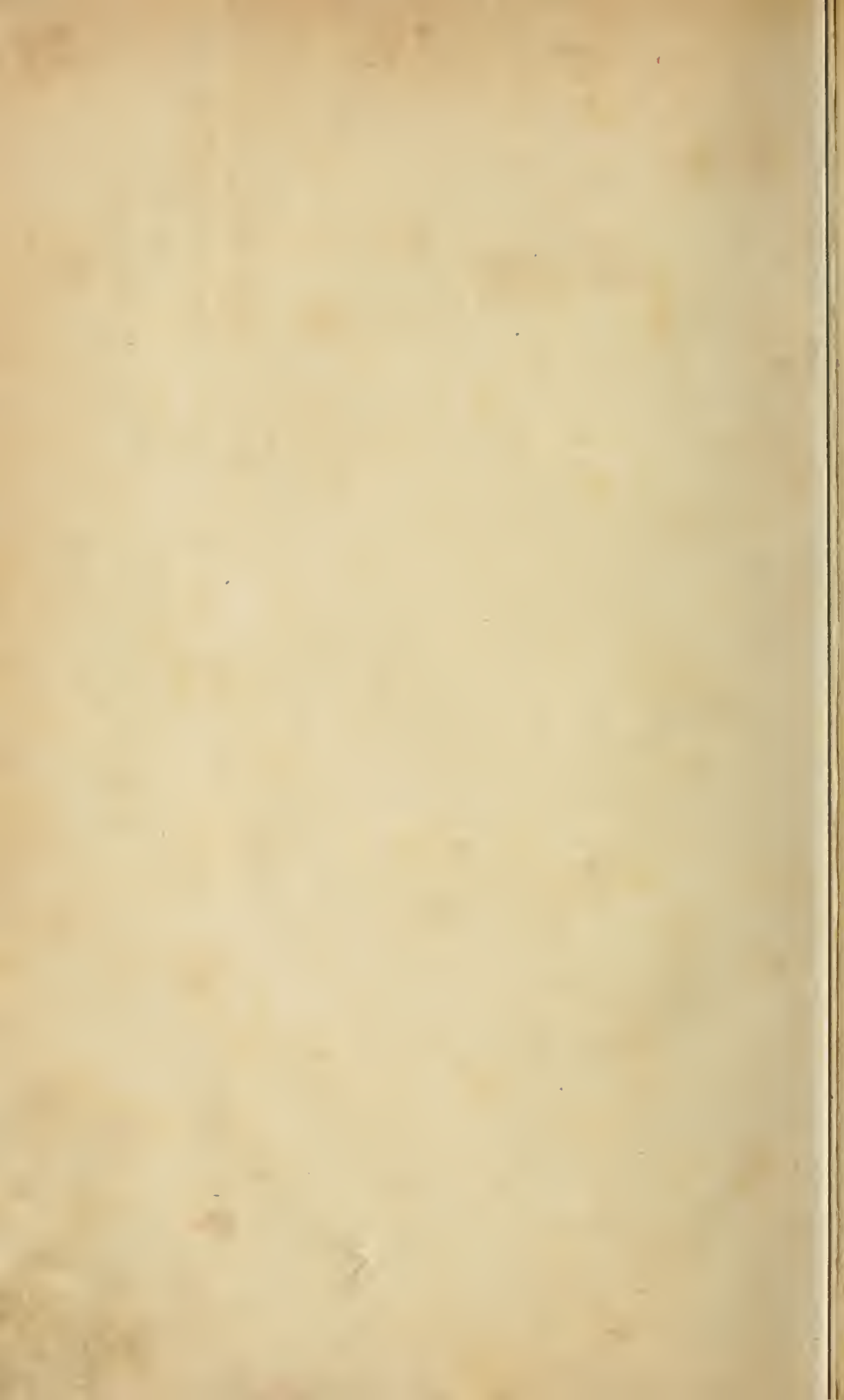
248

S246A17

1852

1026151

SAKIR AHMET PASA

1269

413-5-5-65

PL
248
S246A17
1852

Şākir Pāşā, Ahmed
Dīvān

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

